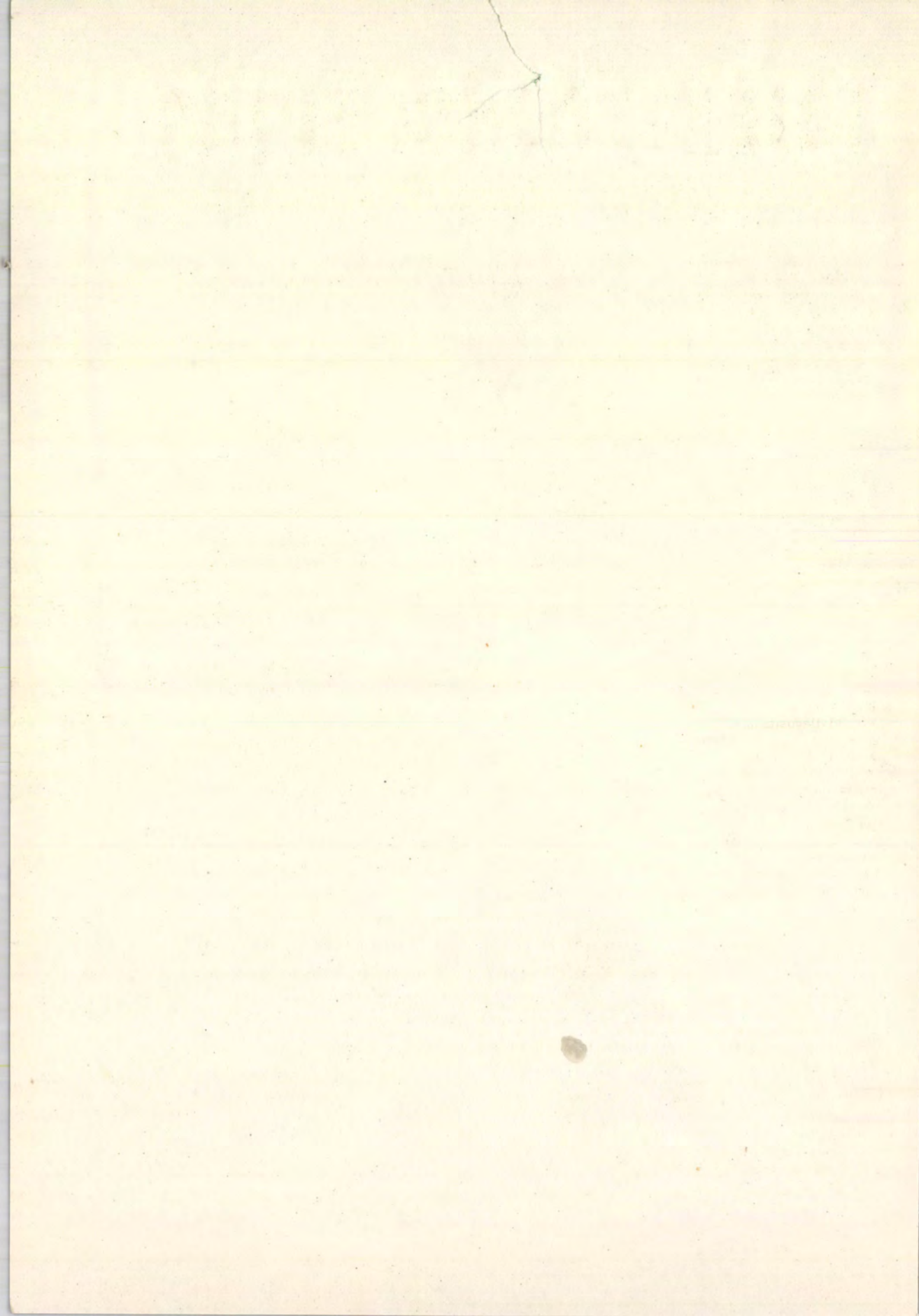

TÁJÉKOZÓDÁSI FUTÁS

1976/1

TÁJÉKOZÓDÁSI FUTÁS

VII. ÉVF.

A MAGYAR TÁJÉKOZÓDÁSI FUTÓ SZÖVETSÉG LAPJA

I. SZÁM

Szerkesztette: Skerletz Iván Kiadja a Sportpropaganda Vállalat - Felelős kiadó: Béres Tibor igazgató-
Készült a Sportpropaganda Váll. Soksoros ító üzemében Műszaki vezető: Mestyán János Előállítás helye:

1143 Budapest Dózsa Gy.u.1-3 - Ideje: 1976 február. Terjeszti a Magyar Posta

Joggal foglalták el ezt a helyet idáig túlsúlyban a TÁJÉKOZÓDÁSI FUTÁS előfizetésével kapcsolatos hírek, problémák, mert olvasó-táborunk nagysága - ez mindenki előtt világos - alapvetően befolyásolja a lap tartalmi, formai színvonalának emelkedését, tehát példányszámunk növelése, előfizetők toborzása egyik fő ügyünk.

Azonban legtöbb előfizetőnkben kialakult egy téves nézet - legalábbis néhány címünkre érkezett levélből erre lehet következtetni - úgy vélik: szerkesztőségünk állítja össze, nyomtatja és ezen túl terjeszti, egyben postázza is folyóiratunkat...

Igy ismételtén és utólagára kívánjuk leszögezni: a lap postázásával kapcsolatos ügyekben (értesítések a lap késéséről, befizetési utalványok stb.) a KHI - 1900 Bp. József nádor tér 1. - illetékes felvilágosítást, magyarázatot adni, bajos kézbesítéseket elrendezni.

Szerkesztőségünk csupán segíteni óhajt - főleg vidéki - olvasóinknak és a KHI-nak is azzal, hogy rózsaszín postautalványon hozzánk (1374 Bp. Pf. 614) érkező előfizetési díjakat nagyobb, közös listán adjuk át a Hirlapirodnak. (Irányítószámot ne felejtsék el feltüntetni!) Viszont reklamációval már közvetlenül a fent megjelölt címhez kell fordulni.

Bízva abban, hogy szerkesztőségünk és a KHI kapcsolata Olvasóinkkal a továbbiakban zökkenőmentesebb lesz reméljük a

TÁJÉKOZÓDÁSI FUTÁS előfizetőinek tábora hamarosan ismét eléri, sőt túlszárnyalja a korábbi 1500 fős rekord létszámot.

Az egységes szemléletért

Emlékszem, néhány évvel ezelőtt; főleg a hatvanas évek derekán volt parázs hangulatú vitákra, melyek a tájfutó versenyeknek szinte szükségszerű velejárói voltak. Kihevült sporttársainkra, akik emelt hangon, élénken gesztikulálva magyarázták az illetékeseknek - vagy csak egy annak véltnek - miben, hol hibáztak, miért nincsenek megfelelő körülményei, egyenlő feltételei a sportszerű küzdelemnek. Persze, nem kell oly messzire tekinteni; az elmúlt évadban, sőt különösebb borulást nélkül várható idén is szóba kerülnek majd olykor-olykor szabályaink: Szabályzatunk.

Manapság azonban inkább csak bajnokságokon tapasztalhatók a "hőskort" idéző látványos jelenetek. Ennek okait vizsgálva természetesen helytelen lenne azt a következtetést levonni; eltűntek a versenyszabályzat segítségével tisztázható problémák.

Noha vitathatatlan, szemellátható sportágunk fejlődése; népszerűségének fokozatos növekedésén túl szakmai vonatkozásban is - elegendő csupán a külföldiek által is elismert térkép-színvonalunk jelenlegi rangját említeni - mindenképp szükséges az új versenyévad előtt "törvénykönyvünk" tanulmányozására felhívni a figyelmet. Áldozzanak időt erre még azok is, akik már "kisujjukban érzik" a tájfutás minden csinját-binját!

Az időszűrést nem csupán egyfajta bölcs előrelátás diktálja - forgassuk a Szabályzatot inkább most, mint az általunk rendezett, ellenőrzött versenyen legyen rá szükség - hanem inkább, ami érzésem szerint sokak számára még ma - félévvel megjelenése után is újdonságként hat: 1975. július 1-től sportágunkban új versenyszabályzat van érvényben. Főleg kibővítése mint megváltoztatása az előzőnek, de egyes részletekben alapvető változás is történt (lásd pl. versenypályák tervezési adatai). S nem is annyira az óvásra okot adó hibák kiküszöbölése miatt - erről már bőven szoltam - inkább az oly régen áhított egységes szemlélet kialakításának lényeges vezérfonalaként ajánlatos mostanság sűrűn forgatni...

Szaktilla János

Az MTFSZ-ből jelentjük

Az MTFSZ Elnökségének Intézőbizottsága a megyei szövetségek javaslatai alapján

Szathmáry Károly ceglédi és
Pólya Dezső tatabányai

sporttársaknak jóváhagyta az I. osztályú versenybírói minősítés adományozását.

Az Intézőbizottság kifejezve elismerését a sportág fejlesztése érdekében végzett értékes munkájukért

Bognár István alezredest,
Hajdu Kálmán,
Harcza Gábor és
Jancovius Béla

sporttársakat ünnepi ülésén jutalomban részesítette.

Bemutatták szövetségünk és a sajtó képviselőinek a tájfutás népszerűsítésére készült újabb színes, zenés 16 mm-es rövidfilmet "Térképpel és tájolóval" címmel, mely az alábbi helyen kölcsönözhető:

Sportfilm Stúdió
Budapest, Margitsziget
Nemzeti Sportuszoda (a toronyugró építmény tövében).

Az Intézőbizottság elfogadta az MTFSZ Technikai Bizottságának 1976. évi munkatervét, melynek fő pontja: elektronikus célberendezés - vizuális kijelzéssel történő - megvalósítása.

Ezévi Országos Egyetemi és Főiskolai Bajnokság, mely Szombathely környékén kerül megrendezésre nemzetközi rangra emelkedik. Az Oktatási Minisztérium tájékoztatása szerint a 18 meghívottból többek között az NSZK küld 3-3 férfi és női résztvevőt. Az értékelés kétféleképpen történik, így külön hirdetnek majd:

magyar és nemzetközi magyar egyetemi és főiskolai bajnokot.

A KISZ KB Honvédelmi és Sportosztálya és az OM Sportosztálya az Ifjúmunkás Camping Találkozóznál is megrendezi a tájfutó versenyeket. Az Országos Találkozó időpontja: július 9. Tardos.

Az ODOT mintájú, de nem azonos tartalmú Egyetemi-főiskolai hallgatók I. Turisztikai találkozója alkalmával tájfutó verseny is lesz Abaligetén augusztus 24-én éjszaka.

A középiskolások körében nagy népszerűségnek örvendő ODOT (Országjáró Diákok Országos Találkozója) ezévi rendezvényeire Nyíregyháza környékén kerül sor. Az előzőkhez képest bővül a program, mert az ODOT-tájfutó versenyt követően itt bonyolítják le az idén első alkalommal kiírt Országos Középiskolai Bajnokság egyéni és váltó döntőit is.

Az MTFSZ Elnökségének Intézőbizottsága jóváhagyta 1976-ra az előző évi rangsoroló versenyek alapján az Edzőbizottság által kijelölt válogatott kereteket:

Felnőtt férfiak - "A"

Boros Zoltán	Egri Spart.
Bozán György	Spartacus TE
Horváth Attila	OSC
Hegedűs András	BEAC
Hegedűs Zoltán	OSC
Gyurkó László	Spartacus TE
Sótér János	BSE
Szabó László	PVSK

Férfi utánpótlás

Klimstein László	MAFC
Honfi Gábor	BSE
Bokros István	MEAFK
Kiss Zoltán	Postás SE
Nagy Lajos	PVSK
Hegedűs Ábel	BEAC
Dosek Ágoston	TFSE
Harkányi Ádám	K. Lombik
Gyenis Zoltán	PVSK
Vekerdy Zoltán	Spartacus TE

Férfi ifjúsági

Hirth Jenő	Váci FORTE
Hrenkó László	TITÁSZ
Kuron György	BEAC
Molnár Géza	BEAC
Nemes Zsolt	BEAC
Petőcz László	Váci FORTE
Tésy Tamás	BEAC

Női felnőtt "A"

Hegedűs Ágnes	BEAC
Monspart Sarolta	Spartacus TE
Kovács Magda	OSC
Rostás Irén	HMSE
Schmidmeister Ilona	Spartacus TE
Szopori Éva	Tipográfia TE
Tumay Ildikó	Tipográfia TE

Női utánpótlás

Demeter Éva	Postás SE
Farkas Katalin	HMSE
Fodor Cecília	BEAC

Jenővári Gabriella	Spartacus TE
Ladányi Olga	Váci FORTE
Piróth Eszter	BEAC

Női ifjúsági

Dániel Edit	BEAC
Kaló Marianna	DVTK
Kármán Katalin	Egri Spartacus
Kozák Éva	Siroki Vasas
Muray Rita	BEAC

A felnőtt keret edzője: Deseő László szakfelügyelő. Világbajnokságra kijelölendő csapatba kerülés alapja: 1975-1976 nemzetközi versenyein, erős mezőnyben (várható VB-s indulók között) kétszeri 115%-on belüli teljesítmény elérése.

Tavaly ezt a feltételt már teljesítették: Monspart Sarolta, Kovács Magda, Boros Zoltán, Hegedűs András. Részben (egy alkalommal): Szopori Éva, Szabó László és Horváth Attila.

Továbbá számításba véve a VB-re való felkészülésben: Fodor Cecília, Rostás Irén, Tumay Ildi, Dosek Ágoston, Gyurkó László és Sötér János.

Rangsoroló versenyek 1976-ban:

Semmelweis Emlékverseny,
Kilián György Emlékverseny,
Május 1. Emlékverseny,
Vasutas Kupa,
Typographia Kupa,
BSE Kupa,
Eötvös Lóránd Emlékverseny,
Hungária Kupa (végeredmény 2x)
Országos Egyéni Bajnokság I-II.
November 7. Emlékverseny.

Felnőtteknél a fenti 12 versenyből 7, junioroknál 7, ifjúságiaknál 6, serdülőknél 5 számít a rangsorolásnál, a Követelményrendszernek megfelelően.

Minősítési eredmények
I. osztályú versenyzők:

NŐK:

1. Danovszky Mária	BSE
2. Demeter Éva	Postás SE
3. Dobosi Erzsébet	STE
4. Farkas Katalin	HMSE
5. Fodor Cecília	BEAC
6. Kovács Magda	OSC
7. Medne Gunta	BSE
8. Monspart Sarolta	STE
9. Rostás Irén	HMSE
10. Szopori Éva	Tipográfia TE
11. Schmiedmeister I.	STE
12. Tumay Ildikó	Tipográfia TE

FÉRFIAK:

1. Balogh Tamás	STE
2. Bozán György	STE
3. Boros István	BSE
4. Boros Zoltán	E. Spartacus
5. Bokros István	MEAFIC
6. Dosek Ágoston	TFSE
7. Erdélyi Tibor	Hmv. Porcelán
8. Gyalog László	Postás SE
9. Gyurkó László	STE
10. Hegedűs András	BEAC
11. Hegedűs Ábel	Hmv. Porcelán
12. Hegedűs Zoltán	OSC
13. Honfi Gábor	BSE
14. Horváth Attila	OSC
15. Horváth György	Postás SE
16. Klimstein László	Schönherz SE
17. Kempelen Miklós	OSC
18. Kovács Attila	DEAC
19. Kiss Zoltán	Postás SE
20. Loch Ferenc	STE
21. Major Árpád	DVTK
22. Nagy András	BEAC
23. Szabó László	PVSK
24. Sötér János	BSE
25. Sötér Márton	BSE
26. Szemler István	Tipográfia TE
27. Vincze István	DVTK
28. Zánkay András	BSE

Aranyjelvényes ifjúsági versenyzők:

LÁNYOK:

1. Bakos Mariann	K. Lombik
2. Báthory Gabriella	OSC
3. Bereczky Veronika	HMSE
4. Bodor Ilona	GyESE
5. Bogárdi Erzsébet	BVTC
6. Csank Ágnes	Egri Spart.
7. Dániel Edit	BEAC
8. Fodor Cecília	BEAC
9. Gembiczky Julia	K. Irinyi
10. Győrki Ágnes	BEAC
11. Halász D. Éva	K. Lombik
12. Hehl Éva	Postás SE
12. Hidvégi Nóra	Tb. Árpád
14. Horváth Erzsébet	BVTC
15. Jenővári Gabriella	STE
16. Kaló Marianna	DVTK
17. Kaponyi Judit	Pécsi Gépipari
18. Kármán Katalin	E. Spartacus
19. Koczur Anna	Postás SE
20. Kovács Márta	Nk. Gazdász
21. Kozák Éva	Sirok
22. Körömi Ágnes	E. Spartacus
23. Ladányi Olga	Váci Forte
24. Molnár Irma	Szfv. VOLÁN
25. Molnár Mária	E. Spart.
26. Muray Rita	BEAC
27. Ösz Tünde	K. Lombik
18. Pollmann Teréz	Bp. MÁV Ig. SC
29. Pólya Gabriella	Tb. Árpád

30. Pólya Zsuzsanna	Tb. Árpád
31. Setét Sarolta	MAFC
32. Sipos Erzsébet	Szfv. VOLÁN
33. Stramszki Piroska	DVTK
34. Szépe Ibolya	GyESE
35. Szlavik Éva	Szfv. VOLÁN
36. Tardos Ágnes	OSC
37. Turna Andrea	Sírok
FIÚK:	
1. Bálint István	Ny. Bottyán
2. Benedek István	BVTC
3. Benkő Ottó	Ajka
4. Cserpán István	PVSK
5. Csépanyi László	GyESE
6. Digne János	Kismotor
7. Egyed László	ZTE
8. Erdő Imre	Szfv. VOLÁN
9. Fleischer Zoltán	Bp. MÁV Ig. SC
10. Frank Rudolf	STE
11. Gajdos Tamás	STE
12. Gergely Attila	K. Lombik
13. Gyenis Zoltán	PVSK
14. Hajdufi Csaba	DVTK
15. Halmi Gábor	K. Lombik
16. Harkányi Ádám	K. Lombik
17. Hirth Jenő	Váci FORTE
18. Horváth András	Tb. Árpád
19. Horváth Lajos	PVSK
20. Hrenkó László	Ny. TITÁSZ
21. Kele József	BEAC
22. Kelemen János	K. Rákoczi
23. Kiss László	Kapos TE
24. Kónya László	BSE
25. Koczka József	Jászapáti Gimn.
26. Kovács István	MEAFC
27. Könyves T. Előd	K. Lombik
28. Könyves T. Mihály	K. Lombik
29. Kuron György	BEAC
30. Kürthi István	Soproni Erdész
31. Limp Tibor	Soproni Erdész
32. Madár István	BEAC
33. Mits Jenő	Videoton
34. Molnár Géza	BEAC
35. Moravszky János	Ny. Bottyán
36. Nagy Attila	HMSE
37. Nemes Zsolt	BEAC
38. Nemesházi László	ZTE
39. Papp László	BVTC
40. Petőcz László	Váci FORTE
41. Posta Botond	Váci FORTE
42. Orosz László	Ny. Bottyán
43. Szilágyi Lajos	Ny. Bottyán
44. Takács József	K. Irinyi
45. Tésy Tamás	BEAC
46. Tóth János	Pécsi TFSE
47. Tóth Lajos	Szfv. VOLÁN
48. Turna Ferenc	Sírok
49. Urbán Imre	Jászapáti Gimn.
50. Vasy László	Váci FORTE
51. Vekerdy Zoltán	STE
52. Viczena Miklós	TBSC
53. Vizekety György	Váci FORTE

Deseő László

Hivatalos érvénnyel

A Követelményrendszer tapasztalatai kedvezőek, 62 szakosztályt tudunk rangsorolni. Lényegesen több is lehetett volna, ha az érdekeltek beküldik igényüket a minősítés, rendezés, szövetségi munka területén. Meglepő, hogy egyes jó helyezésre esélyes szakosztályok is elmulasztották az űrlap kitöltését, így elestek néhány értékes ponttól, ami egy, vagy akár több helyezést is javíthatott volna eredményükön. (Váci FORTE, HMSE, Ajkai Bányász stb.)

A két éllovas, A kategóriás szakosztály, csaknem minden téren teljesítette a kategóriához tartozó követelményeket, tartja vezető szerepét sportágunkban. Négy B kategóriás következik, akikről ugyanígy elmondható, helytálltak a B kategóriás követelmények szellemében.

A kísérleti év tanulságai:

- Év elején a követelmények és célok szerint tervezni.

- A rangsorolást komolyan venni. (Nevezés következetessége, feladások stb.)

- A jó formaidőzítés több helyen is fizet. (Bajnokságok, nemzetköziek.)

- Érdeemes megbecsülni a sok pontot szerző embereket. (Versenyzők, bírók.)

- Ha nincs önálló térképre, vagy rendezésre lehetőség, a másoknak való segítség is pontot hoz.)

Az MTFSZ Elnökségének Intézőbizottsága megtárgyalta az 1975. évre kísérleti jelleggel bevezetett "Követelményrendszert" (Tájékoztató Futás 1975/3.), megállapították, beváltotta a hozzáfűzött reményeket. Így 1976-tól hivatalos érvénnyel léptették életbe a tájékoztatósi futó szakosztályok éves munkájának rangsorolási alapjaként.

Kiegészítés az "A" és "B" kategóriák előírásain túl a "C" osztályú szakosztályok követelményeivel: az összesített pontversenyben legalább 5 pont elérése, melyen belül a versenyzői minősítésért járó 1 pont minimum.

Ezenkívül az eredeti szöveg kiigazítása történt az alábbiakkal:

- nemzetközi verseny "A" besorolású: ha a mezőnyben 15 skandináv vagy svájci indulón túl további 15 csehszlovák, dán, angol, NDK-beli, vagy szovjet résztvevő is rajthoz állt,
- minősítési értékek változása:

aranyjelvényes szintenként 0,3 pont
II. osztályú minősítésenként 0,2 pont.

A szakosztályok kategorizálása kétévénként történik a megelőző időszak éves eredményei alapján, tehát a következő besorolás ez év végén esedékes.

Nyitrai György

MINDENKI PONTVERSENYE

Az egyesületi pontverseny eredménye
(a Követelményrendszer értelmében)

	rang- lista	bajnoki pontv.	minősi- tés	nemzetk. eredm.	térkép	rendezés	szöv. munka	Össz- pontszám
1. BEAC	13,28	70	9,3	9,34	5,00	3,24	3,00	113,16
2. Spartacus TE	18,93	48	9,1	25,67	3,08	5,00	2,00	111,78
3. OSC	17,10	23	6,8	15,34	2,79	2,67	1,00	68,70
4. Egri Spartacus	11,40	26	4,0	16,17	2,72	4,03	2,40	66,72
5. BSE	3,23	23	6,8	3,00	2,68	3,84	2,40	45,95
6. Postás SE	8,67	15	7,6	3,17	0,54	3,92	3,50	42,40
7. K. Lombik SK	14,64	11	7,6	1,00		3,15	2,00	39,39
8. PVSK	5,61	12	5,5	3,00		3,89	2,00	32,00
9. Tipográfia TE	3,85	8	4,8	2,17	2,61	3,55	5,00	29,98
10. Váci Forte	7,10	17	1,2	0,67				25,95
11. DVTK	4,16	8	4,2	0,5	3,86	3,35	1,50	25,57
12. Bp. MÁV. Ig.	2,69	5	4,2		4,65	1,92	3,00	21,46
13. HMSE	2,60	13	1,4	1,0				18,00
14. Árpád Gimn.	1,43	11	1,6			1,80	1,00	16,83
15. MEAFC	2,40	7	2,6			1,41	1,00	14,41
16. TITÁSZ	2,10		2,5		1,64	4,03	4,00	14,27
17. BVTC	1,09	2	5,0			3,69	2,45	14,23
18. MAFC	0,40		5,1		3,18	4,08	1,25	14,01
19. Volán SK	1,15	4	3,8			1,47	1,25	11,67
20. Bottyán SE	0,34	5	3,7			1,06	0,75	10,85
21. Ajkai B.	0,80	9	0,2					10,00
22. DEAC		(8,07)		41. Vasas Izzó			(1,89)	
23. TFSE		(7,50)		42. Kapos TE			(1,73)	
24. GYESE		(6,51)		43. H. Porcelán			(1,70)	
25. Sabaria		(5,09)		44. Munkácsy G.			(1,32)	
26. Siroki Vasas		(4,44)		45. SZVSE			(1,27)	
27. Videoton		(4,34)		46. Irinyi SE			(1,01)	
28. Soproni E.		(4,23)		47. Szentesi VSK			(0,92)	
29. KSZVSE		(4,22)		48. TBSC			(0,90)	
30. KLTE		(3,70)		49. Stromfeld			(0,87)	
31. Kaposi Rákóczi		(3,56)		50. Szegedi Text.			(0,82)	
32. Győri VM		(3,51)		51. Sz. Kinizsi			(0,55)	
33. Nk. Gazdász		(3,32)		52. Szentesi K.			(0,45)	
34. Paksi SE		(2,77)		53. Siketek SC			(0,41)	
35. Schönherz		(2,59)		54. ZTE és Jászapáti G.			(0,40)	
36. Sz. Haladás		(2,57)		56. KFKI			(0,34)	
37. POEÚ		(2,53)		57. Miskolci V.			(0,30)	
38. Szol. MÁV		(2,47)		58. Pécsi Gép. és TFSE			(0,20)	
39. MMG		(2,46)		60. Győri Révay G.			(0,09)	
40. Tánácsics		(1,92)		61. Nb. Bányász és Tokaji Gimn.			(0,06)	

Az élen a helyzet változatlan. Legalábbis a sorrendben és azon a téren, hogy a BEAC és a Spartacus TE mögött nagy az űr az őket követőkig. Listavezető szakosztályaink hasonlóak abban, hogy előkelő helyüket főleg a bajnok-ságokban elért eredményeikkel alapozták meg.

E fontos - pontokban jól fizető - téren mindketten még fejlődtek is az előző évhez képest. Különbségük, hogy a BEAC főleg saját nevelésű, nagylétszámú gárdával; a STE pedig kevesebb, de nevesebb versenyzőjével és sikeres átigazo-lásokkal működött. Az eredményeik alapján való-

színi, hogy jelenlegi belső problémáikon (edzőválság, ill. anyagi korlátozások) nagyobb meg-
rázkódások nélkül túljutnak.

"Dobogóra került" az OSC és nem is alaptalanul. Az előző 3 évben végig a 4. helyen állt. Ez a stabilitás is azt érzékelteti, hogy közvetlenül a "2 nagy" társaságában a helye, legfeljebb mások egyedi kiugrása szoríthatja vissza. Erőssége a Vörösmarty-időkben megalapozott "örökifjúság" (legjobbjaik egy évtizede ugyanazok) és az eredményes utánpótlás.

Mint már évek óta, 1975-ben is az Egri Spartacus lett a legeredményesebb vidéki szakosztály, mégpedig a példátlanul jó 4. helyezéssel, sőt a tavalyi értékelési módszer szerint 3-ak lennének. Titkuk: mind több versenyzőjük nőtt fel a már régóta kiemelkedő Boros mögé. Ennek ellenére csak rangsor és minősítés térén maradtak le az OSC mögött. Ha a női "egyen-jogságot" a szakosztályukban is meg tudnák valósítani, Eger lenne a "magyar Gottwaldov".

A BSE az utóbbi években a 3-7. helyek között végzett, most ennek is a közepén. Nem érdemtelenül, de nem is biztosan. Hiányzik a fiatalítás, eredményeiket hosszú ideje ugyanazok vívják ki. Félő, hogy ennek egyszer eljön a visszahatása.

A Postás-Egyetértés fuzió az elmúlt évad egyik jelentős eseménye volt. Eredményképpen a korábbi 11. és 22. helyezettekől erős B kategóriás szakosztály alakult. Ha ez még a bajnoki pontokban nem is látszik (alig több az 1974. évi 11+3-nál, kevesebb a 73-as 12+8-nál) a ranglista- és minősítési eredményük sejteti a jövőbeni fejlődést, előrelépést.

A fenti 6 szakosztály (és még további 2) Követelményrendszer minden területén szerzett pontot. Ez a szakosztályi élet sokoldalúságára, széleskörű eredményességére utal, mind a hiányzás, mind a rendezés területén. A következőben tárgyalt szakosztályoknál kiemelhető egy-egy erősségük és egy-egy hiányosságuk, passzív oldaluk.

A Kőbányai Lombik évek óta "rámenős" módszerekkel toborozza utánpótlását, melynek legjobbjai már beérték, (sőt tovább is léptek... más egyesületbe). Nagyon jó ranglistaeredményük a bajnoki pontokban még nem tükröződik, de az idő nekik dolgozik. Ha a jelenlegi versenyzőgárdát sikerül együtt tartani és tovább nevelni, előbbrelépés várható, és talán a ma még hiányzó tévképmunkába is besegíthetnek.

Az új meglepetése a PVSK feltörése! A korábban helyzetlen (1974-ben is csak 22.) szakosztály országosan 8., vidéki 2. és - ez is új! - a vasutasok között 1. helyezését talán csak azok remélték, akik elérték ezeket az eredményeket. Alapja: generációk összefogása, szervezett edzőmunka és jó kollektíva. No, meg egy új tehetség (Szabó) felfedezése és fel-futtatása. Az ilyesmi mindig nagyon jó felemelő erő az egész közösség szempontjából. És

amit az egri nőkről írtam, az áll a péciesekre is.

A korábbi 5. és 12. helyezettek (Vasas) egyesüléséből megerősödött Tipográfia különös módon nem hozta a várt eredményeket. Főleg bajnoki pontjaik bizonyultak igen kevésnek, amit nem tud az sem ellensúlyozni, hogy az élményhöz hasonlóan a Követelményrendszer minden rovatában pontot szereztek. A női csapat megerősödésével (Kovács M.) az idei bajnokságok pontjainak elosztását valószínűleg már jelentősen befolyásolják, s ha férfi és utánpótlás vonalon is fejlődni tudnak, nagymértékű előrelépésük várható.

Megszilárdította helyét az első 10-ben a Váci FORTE. A korábbi éveknél több bajnoki pontja feledtetni "féloldalasságát". Remélhető, hogy eredményes ifjúi felnövekedvén, előbb-utóbb a versenyrendezés és szövetségi munka területén is leteremti névjegyüket. (Vagy történt is már ilyesmi, csak a jelentést felejtették el beküldeni az MTFSZ-be?)

Előbbrelépett a DVTK, bajnoki pontjainak lényeges változása nélkül. Szintén sokoldalúan eredményes munkát végzett, többek között az egyéni OB lebonyolításával. Ez azért örvendetes, mert egyike azon ritka tájfutó szakosztályoknak, melyek az OTSH által kiemelt sportegyesületekben működnek. Bizonyította, hogy az erősen olimpia-centrikus szemléletű kiemelt klubokban is van helye és lehetősége sportunknak.

A sportág első vonalában legnagyobb visszalépést - a helyezést illetően - a BP. MÁV SC követte el. Tipikus generációválság sújtotta, túl sok versenyzője dőlt ki a csatasorból egyszerre, az évek óta fejlesztett utánpótlás pedig még nem érte el a kellő szintet elődeik pótlásához. De a korábbi években megalapozott vezető szervezeti és anyagi helyzetük előbb-utóbb megtermi gyümölcsét és bizonyítani fogja, hogy - mint már közel 3 évtizede - előbbre van helyük.

Új szakosztály alakult Pest megyében Monorerdőn az Általános Iskolában, 9 fős csapattal vettek részt tavaly az Édes Hazánk EV-n ahonnan már győzelemmel tértek haza. Kírársokat a következő címre kérnek:

Monorerdő Általános Iskola
Szalontai Attila
2213 Monorerdő

Finnországból közel negyven fős csoport jelezte érkezését április közepére, hogy az 1974-es évhez hasonlóan hazánkban folytassák felkészülésüket - versenyszerű edzésekkel - az 1976-os világbajnoksági évadra.

Mottó: Kettős úton halad az emberi élet:
Egyik a gyakorlat, a másik az elmélet,,
(Arany János)

Pályatervezés elméletben

Ma már sokat tudunk a kereslet-kínálat összhangjának törvényszerűségeiről, a mennyiségi és minőségi jellemzők dialektikus szerepéről. A szakember csak felnő a könyvespolcára, és máris ott van a kezében a könyv, amely az elméleti tételek és gyakorlati mutatók tömkelegével magyaráz, bizonyít és eligazít. De vajon hova nyúljon, kihez forduljon az a tájfutó pályakitűző, aki a pályák és mezőnyök összhangját keresi? Legjobb esetben megvakarhatja az üstökét és belebámulva a nagyvilágba, elmerenghet a saját versenyzői vagy versenybírói múltjáról.

Mitől jó egy pálya? Mikor erős a mezőny és mikor a terep? A versenyzők felkészítését meddig szolgálja a nehéz, hosszú verseny és mikor kerül előtérbe a gyorsaság, vagy a technikai elemek gyakorlása? Vajon az edzői elképzelés érvényesülhet-e a pályakitűző munkájában, és viszont? Ki legyen a mértékadó: a győztes-e vagy az adott kategória átlagversenyzője? Ezekről a kérdésekről szeretnék egy kicsit elmélkedni - partner hiányában egyelőre csak magammal...

S hogy legyen mégis mihez kapcsolni a mondókát, hadd eleveintsek fel a múltból néhány cikket, a Tájékoztató Futásból, amelyekben neves sporttársaink így vagy úgy érintették e témaköröket.

Érdemes fellapozni Boros Zoltán:

Percek és méterek (II. évf. 11. szám), Fehér János: A legjobbak pályái (II. évf. 12. szám) és Gombkötő Péter: A győztesidőről (III. évf. 4. szám) írott sorait.

Boros a következőket mondja: "A hétről-hétre kiszabott feladatok fizikai nehézségét a legjobbak képességeihez szabják." Másutt: "Vitaalapot képez például az, ha csak két órán felüli idővel lehet megnyerni egy versenyt, de akkor is jogos a felháborodás, ha az egyszerű futókésztség is elegendő jó helyezést eléréséhez."

Fehér az 1971. évi egyéni OB elemzésekor megállapítja: "a versenyzők általában megtalálták azokat az útvonalakat, amelyeknél jobbakat hideg fejjel, asztal mellett sem lehetett volna találni. Ami eltérés mutatkozott, az az egyének vérmérséklete, gondolkodási módja és edzetségi állapota közötti különbségeket egyszerűen tükrözi."

Annak idején örömmel olvastam Gombkötő írását; és nagy kár, hogy visszhangja nem volt számítási módszereinek. Eredményeinek megbízhatóságát ugyan ő is kétségbevonja, de amit egy helyen ír, ma is igaz: "bár a versenyszabályzat részletesen kifejti, mit ért ezen (ti. a

győztesidőn), a tervezés módszereire, gyakorlati kivitelezésére semmi konkrét támpontot nem találunk".

Az első időelemzéseket nem követte több (legalábbis az újság hasábjain) hasonló; és a téma ad acta - elfeküdt. Miért is poroltam le ezeket a már feledésbemerülő írásokat? Mert a Gombkötő által leírt probléma ma is élő, valós - megoldandó feladat.

Nemcsak versenybírói gondokról van szó! Edző-versenyző-pályakitűző együttműködéséről, amelyben bármelyikük hasznos megfigyelése, elemző értékelése segíthetné az összhang megteremtését. A jószándék, az ösztönösség is hozhat sikereket, de ez csak az út elején elég! A biztos fejlődéshez sok gyakorlati példa elemzésére van szükség, hogy azok értékeléséből új elméletet - és ennek segítségével a korszerűbbhez alkalmazkodó gyakorlatot lehessen kialakítani.

Rovatunkban azoknak a tapasztalatoknak a közzéadására kívánunk vállalkozni, amelyek a versenypályák szakmai és számszerű értékeléséből kiindulva a pályakitűzők, rendezők gondjain segítenek. Interjúk, pontór kartonok; berajzolt győztes útvonalak, versenypálya adatok birtokában több tervezhető elem kerülhetne a ma még szokások és divatok által irányított versenyrendszerünkbe.

E cikk keretén belül csak mintegy felvilantásul a téma sokrétűségére az 1974-75-ös ONEB-en "ismételt" két bajnokunk és az őt követő hazai "elit" mezőny viszonyát mutatjuk be.

ONEB összehasonlítások:

Monspart Sarolta

1974.		1975.	
N 19 E			
<u>1. ford. (7360 m/11 ep)</u>		<u>(7820 m/7 ep)</u>	
	menet- idő-	menet- idő-	
	idő száz.	idő száz.	
győztes:	60:39	62:37	
10. hely.:	70:48 117%	102:55 164%	
utolsó h.:	104:29 174%	123:47 198%	
<u>2. ford. (6980 m/12 ep)</u>		<u>(7720 m/10 ep)</u>	
győztes:	58:64	83:36	
10. hely.:	81:13 138%	118:30 142%	
utolsó h.:	97:08 165%	160:36 192%	
<u>Összesített: 14340 m/23 ep</u>		<u>15540 m/17 ep</u>	
bajnok	121:17	146:13	
10. hely.:	155:19 128%	223:41 153%	
utolsó h.:	200:36 165%	284:23 194%	

Boros Zoltán

1974.		1975.	
F 21 E			
<u>1. ford. (13500 m/17 ep)</u>		<u>(13520 m/17 ep)</u>	
győztes:	90:05	104:20	

10. hely.:	108:02	120%	127:04	122%
utolsó h.:	178:41	198%	176:39	169%
2. ford. (13160 m/15 ep)			(13360 m/17 ep)	
győztes:	86:10		110:05	
10. hely.:	113:13	132%	124:48	113%
utolsó h.:	171:43	199%	173:16	157%
Összesített: 26660 m/32 ep)			26880 m/33 ep	
bajnok:	176:10		219:09	
10. hely.:	221:39	126%	254:51	117%
utolsó h.:	223:51	184%	338:38	155%

Hornák Zoltán

HELYESBITÉS

Sajnálatos elírások folytán az 1975. évi OVB eredményértesítőjébe hibás eredmények kerültek. A helyes sorrend a következő:

N 19 Elit 2. futók:

1. Szabó Anna	60,53
2. Farkas Kati	61,00
3. Medne Gunta	61,11

Ennek megfelelően a helyes csapateredmény a következő:

1. STE	175,22
2. BSE	177,09
3. KSZVSE	177,46
4. DVTK	177,47
5. HMSE	179,00
6. Tipográfia TE	181,59

F 17 A kategóriában Gyenis Zoltán hibapontosként került tévedésből az eredményértesítőbe. Mivel minden pontértéke bizonyított ebben a kategóriában 52,32 idővel a 6. helyet szerezte meg. A helyes csapateredmény a következő:

1. Váci FORTE	147,33
2. Ny. Botyán	154,45
3. BEAC	161,50
4. PVSK	167,55
5. Soproni Erd.	169,19
6. Bp. MÁV	170,24
7. STE	178,44

Hajdu Kálmán ellenőrzőbíró.

Megalakult a Bajai MAFC Tájfutó Szakosztálya, Király László vezetésével. Eredményeikkel szeretnének rációlni a tavalyi évkönyvben megjűkről megjelent tudósításra, melyben az áll: "... Bács-Kiskun megyében a tájékozdási futás évről-évre rosszabb képet mutat..."

Cím: Bajai MAFC Tájfutó Szakosztály
Király László
6500 Baja, Szamuely Tibor u. 23/a.

Hegedűs András

Szól a kakukk

Elméleti edzés
Ötödik rész

XII. feladat: HIBAPÁLYA

Keressd meg azokat a pontokat, melyek az alábbi két pályán nem azonosak.

Időt mérjél! Térkép a következő oldalon.

XIII. feladat: BETŰKERESÉS

Számold meg, hány "o" betű van az alábbi sorokban.

Időt mérjél!

asdfghjklouipoeortZui.64foipémoöüóó7t4s3göjj
hgbNMfdEtbunlkjNT5000jhzREDfvz608uholkjhzu6
54oijnbgfrezo-élkjdbdboddbdTRfhgZTc45B8osa
wEoR54kgbfsettopkfdono876ho9 fREcXvuJnareogf
Faz5rTEdsRuhnovfxo87monbrtedfgtzjúúPIMZT658
fre4hzXwoo75vbsxcvSDfrtzokj7toh540mnfe46dádú
kj87öönTRED5esh/gfronbKolhozok

XIV. feladat: SZOMEMORIZÁLÁS

2 percig nézheted a következő 40 szót. Utána 2 perc alatt kell leírnod amit megjegyeztél belőle.

Időt méress!

adat, óra, perc, stoppli, tájoló, trikó, memória, emlékezőtehetség, talán, lehet, kelet, dél, éjfél, erdő, fenyő, bűkk, horhos, etető, lejtő, szombat, váltó, olló, horpadás, horpasz, kopasz, tarvágás, medve, magasles, alacsony, kerékpár, vízesés, forrás, híd, nyereg, dobogó, északnyugat, bajnokság, Jenő, szív, cső

Térkép a következő feloldás a 10. oldalon.

***

A XII. feladathoz a versenytérképek helyes berajzolását ellenőrző versenybíró munkája adta az ötletet. A második térkép elforgatása persze sokkal nehezebbé, viszont kevésbé mechanikussá teszi a feladatot. A jó és gyors megoldás komoly összpontosítást igényel, mivel a pálya végére mindenki belefárad a sok "forgásba".

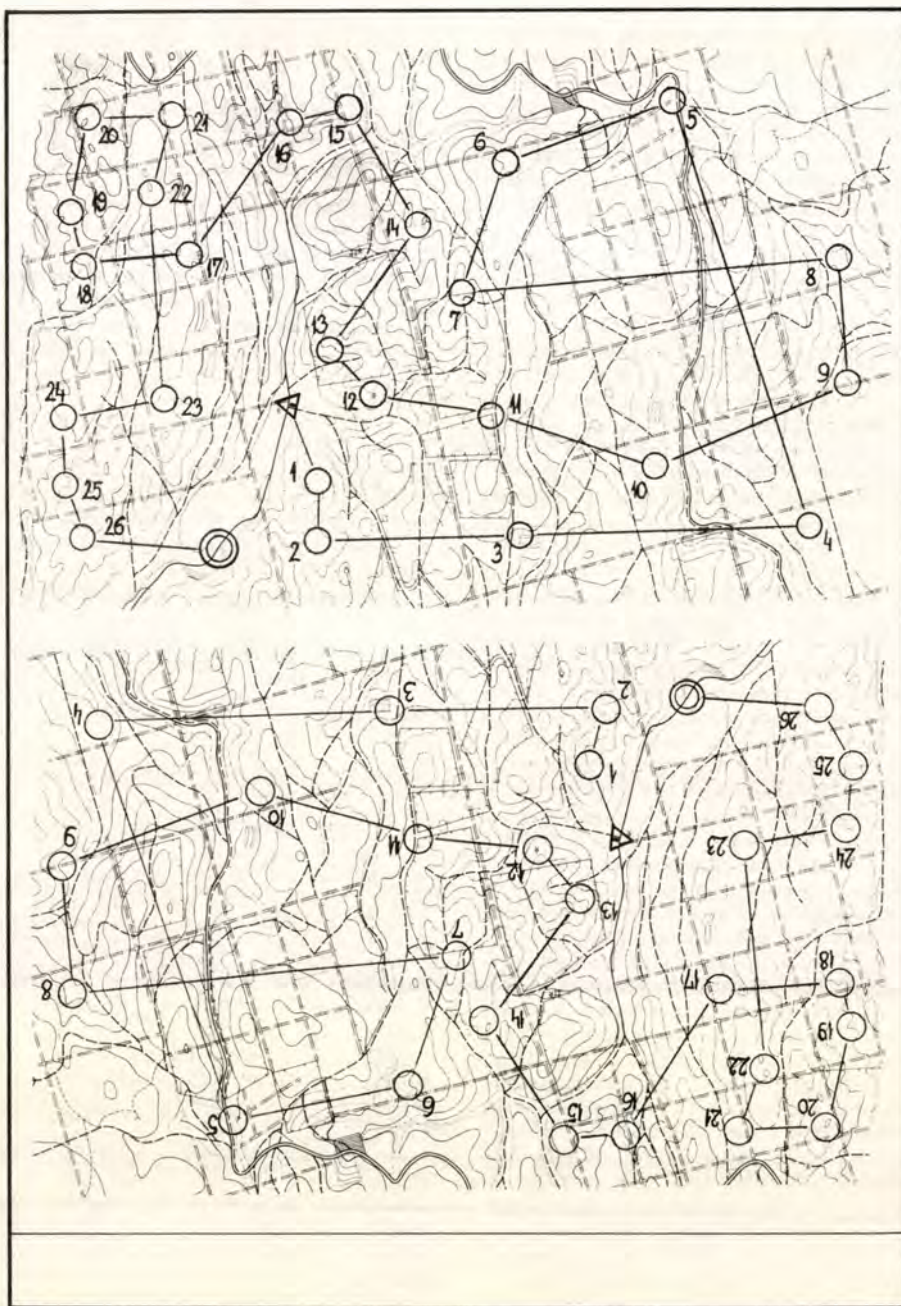
A másik két feladat példa arra, hogy térkép nélkül is lehet gyakorolni a tájfutás alap-elemeit. A XIII. feladat a gyors és ritmikus szemműködés és a figyelem összpontosításának fejlesztésére és ellenőrzésére szolgál, tehát ugyanazokat a képességeket fejleszt, amelyek a térképolvasáshoz szükségesek.

A XIV. feladat memória-gyakorlat. Hogy mennyire hasznos, azt bizonyítja az a tény, hogy a 8 ifjúsági versenyző sorrendje az átmennben lévő tereptárgyak illetve a szavak memorizálásában csak egy helyen tért el. Aki en-

nél a gyakorlatnál kiváló eredményt ér el, az megpróbálkozhat a versenyen a pontmegnevezések memorizálásával is. Azzal mindenesetre

számoljon, hogy ez újabb hibaforrást jelent, amit nem biztos hogy kompenzál a pontonkénti néhány tizedmásodperc megtakarítás.

5.

Balogh Tamás

Tavaszi előtt

A szakosztályok már az alapozások második felénél járnak ebben az időben.

Milyen feladatai vannak most az edzőknek?

Az alapozás - tiszta felkészülési időszak - hátralévő részében a hiányok pótlására még némileg van mód. Egy kihagyott edzést ugyan tökéletesen pótolni soha nem lehet, de a sérülések, tanulmányok miatt elmaradt felkészülés okozta lemaradást csökkenteni lehet. Az utolsó alapozó hónap munkájának megfelelő átszervezésével van erre mód.

A vizsgaidőszak után, amennyiben ezt a versenyző bírja és vállalja, napi két edzés beiktatható. Reggel 20-30 perc könnyű, lendületes futás, utána 10-20 db 100-150 m lendületes repülő nem jelent számottevő fáradtságot, legfeljebb egy órával kell korábban felkelni. Így, pl. hentesen végez a versenyző némi gyorsasági munkát, aminek a fejlesztése mind jobban előtérbe kerül. Ugyanakkor össz-kilométerben is kevesebb lesz a hátránya a folyamatosan dolgozó társaival szemben, mert a délutáni edzéseit párhuzamosan végezheti.

Sérült versenyzőnél jobban kell vigyázni. Csak óvatosan lehet elkezdni a munkát, s a sérüléstől függően egy-egy orvosi ellenőrzés is kell. Csak a teljesen felgyógyult, egészséges sportolónál lehet a mennyiséget és az intenzitást fokozni. Nem szabad elfelejteni, hogy a sérülések után nagy jelentősége van a sérült testrészt kimélő, más jellegű sporttevékenységnek. Szilárd alapokkal rendelkező futónál lökészerű terhelés is alkalmazható. Ez azonban nagyon komoly felkészültséget igényel versenyzőtől, edzőtől egyaránt. Helytelen alkalmazása visszaesést, túlterhelést, sérülést eredményezhet. A fizikai edzés területén ezek a tennivalók vannak az edző számára ebben az időszakban. Van egy másik feladat, amire már készülni kell. Ezek a technikai edzések. Ha az időjárás olyan, már most lehet vasárnaponként térképes hosszútutásokat, térképpolvasó túrákat szervezni. A lényeg azonban még a fizikai felkészülésen van. Az edzőnek azonban már most gondolni kell a formához az időszakra. Itt az időjárás lehetővé teszi a terepen történő technikai edzéseket, amely azonban alapos előkészítést igényel. Meg kell tervezni a technikai edzések sorrendjét. Ezeknek az edzéseknek egymásba kell épülni. A könnyű, durvább feladattól fokozatosan lehet eljutni a finomabb tájékozdási feladatokig. Ehhez a terepeket kell először kiválasztani, majd beszerezni a térképeket. Nagyobb csoport esetén öltözőt kell igényelni, esetleg bejárni az edzőpályákat. Több okból célszerű a szakosztály idősebb versenyzőit is bevonnani ebbe a munkába: egyrészt mert az edző munkáját könnyítik,

másrészt nem csak egyfajta szemléletben kitűzött pályán futnak a versenyzők. A fenti előnyökkel és némi pénzmeztakarítással jár, ha több szakosztály hangolja össze tavaszi technikai edzéseit. Alaposabb előkészítésre van szükség, de igen magas színvonalú technikai edzéseket lehet így szervezni. Nagy vonalakban ezek lennének, amire oda kell figyelniük az edzőknek, napi munkájukon túl...

FIGYELEM!

Jelentkezési felhívások

Segédedzői tanfolyam

Jelentkezni lehet tájékozdási futásban segédedzői tanfolyamra az 1976/77-es oktatási évre Budapest Főváros Tanácsa VB Testnevelési és Sporthivatalánál február 29-ig.

A tanfolyammal kapcsolatos részletes felvilágosítás és jelentkezési lap kapható a BTSH-nál (Budapest V., Váci utca 62, III. emelet 28.)

TF, edzői szak, levelező tagozat.

A Testnevelési Főiskola felvételt hirdet tájékozdási futásban is az 1976/77 tanévben induló edzői szak, levelező tagozatán okleveles szakedzői képesítés megszerzésére.

Felvételi tájékozdató a Főiskola portáján kapható (1123 Budapest, XII., Alkotás u. 44.)

Jelentkezési határidő: március 30.

SZÓL A KAKUKK

Feloldás

XII. feladat: 2, 5, 7, 10, 11, 14, 16, 18, 19, 22, 22, 25, 26

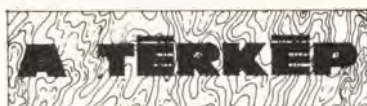
XIII. feladat: 34

XIV. feladat: lásd a feladatot

A 8 ifjúsági versenyző eredményei:

	XII. feladat		XIII. feladat		XIV. feladat szavak száma
	hiba	idő	hiba	idő	
Harkányi					
Ádám	4	7'16"	1	48"	25
Nemes					
Zsolt	0	4'13"	0	35"	29
Molnár					
Géza	3	4'55"	1	43"	28
Kiss					
Éva	4	3'05"	0	37"	34
Frank					
Rudolf	4	4'50"	0	36"	14
Meichl					
Géza	4	4'10"	0	1'07"	21
Jenővári					
Gabriella	2	5'30"	0	50"	19
Győrki					
Ágnes	3	5'55"	1	35"	22

Bozán György

"Év Térképe" rangsor.

Az idei rangsorolást Hegedüs András, Sótér János és jómagam végeztük. Az értékelők azonos szempontok szerint hozzávetőlegesen egyező eredményt hoztak ki. Megállapodtunk, hogy csak az első tíz térképet rangsoroljuk, amelyek összesítése után csak hat térképes listát tekintünk érvényesnek. Ezáltal elkerülhető az általunk nem ismert térképek észre történő pontozása, valamint kiküszöbölhető a sorrend végének sértő éle.

A díj odaítélése szempontjából két térkép: a "Kisfennsík" és az "Öregkovács" jött szóba. Az Öregkovács inhomogenitása miatt győzött a Kisfennsík.

A végső sorrend:

1. Kisfennsík	9.15
2. Öregkovács	8.34
3. Vitényvár	7.00
4. Ácsi-erdő	6.75
5. Ágasvár	6.50
6. Kisgalya	5.50

Kevésen múltott a Gilitka-Kápolna bekerülése az első hatba. A 25000-es alaptérkép olyan súlyos hátrányt jelent, hogy azt igen lelkiismeretes helyesbítéssel sem lehet pótolni. Szerencsére versenyterepeink kb. 75%-ánál 10000-es térkép áll rendelkezésre. Rendezőkön múlik, hogy ne erőltessék a több terepen való versenyrendezést.

A Kisfennsík térképhelyesbítéséért Zsigmond Tibor kapta az "Év Térképe" díjat.

Új IOF térképjelök.

Az IOF 1975. júniusi kongresszusán új jelkulcsot dolgoztak ki. Itt közöljük az új jelkulcs lényeges eltéréseit a korábbiakhoz képest.

Határozat született egy új, immár angol nyelvű jelkulcs-magyarázat kiadásáról, amelyről idejekorán tájékoztatni fogjuk az olvasót.

Nyomatékosan felhívjuk a térképhelyesbítők figyelmét, hogy az IOF jelkulcsban nem szereplő jel nemzetközi térképen nem fordulhat elő. Amennyiben ilyen jel alkalmazása elkerülhetetlen, úgy azt az MTFSZ Térkép Bizottságának javaslata után az IOF Térkép Bizottságához jóváhagyásra elő kell terjeszteni. A jel elfogadása esetén a verseny résztvevőit előzetesen írásban kimerítően kell tájékoztatni az újdonságról.

Figyelem: Minden szimmetrikus jellel jelölt objektum, így a gödör terepi helye is a jel geo-

metriai középpontjában kell hogy legyen!

1		Egyenetlen talaj: gödrös terület, súvadás, omlás (barna)
2		Veszélyes mocsár (kék, fekete körvonal)
3		Erdős mocsár (kék)
4		Nyílt mocsár (kék, sárga felülnyomás)
5		Vizenyős terület (kék)
6		Kőmező (fekete 10%)
7		Kőtömbös terület, akadály (fekete)
8		Kőtömbös terület (fekete)
9		Földtöltés (barna)
10		Rakott kőfal (fekete)
11		Kerítés (fekete)
12		Torony (fekete)
13		Vadles (fekete)
14		Áttekinthető terület (sárga 40%)
15		Tarvágás (sárga 50%)

Számunkra az új jelkulcs nem jelent lényegbe vágó változásokat. Nem így a skandinávoknak, ahol az erdős mocsár és a vizenyős terület barna vonalkázását felváltotta a kék. Ez a módosítás indokolt volt, mivel a barna szín egyértelműen a domborzat színe, továbbá északon, különösen fenn Norvégiában gyakori a lejtős hegyoldalokban lévő ún. vándormocsár. A barna vonalkázás itt elfedte a szintvonalrajzot.

Számos svéd térkép készült már az új jelkulcs szerint, így hamarosan nyilvánvalóvá vált, hogy nyílt mocsarat jelölő kék vonalkázás sárga felülnyomással piszkos zöld színt ad, szép kivitelezése nyomdatechnikailag lehetetlen. A nyílt mocsár ábrázolása nálunk nem igen jelent fejtőrést, hasonló probléma jelentkezik viszont sárga felület zölddel való bepöttyözésénél, vagyis tulajdonképpen két felületi jel együttes alkalmazásánál. A tarra vágott írtásra jó jelet ad, az új jelkulcs, felsarjadt erdőre maradnak a zöld árnyalatok.

Zsigmond Tibor

Egyedül javítva

Közel egy évvel az 1975-ös egyéni OB előtt feltett kérdésre: vállalom-e az ONEB rendezését? igennel válaszoltam, utólag be kell vallanom nem tudtam, hogy mire vállalkoztam; ekkor kaptam egy alaptérképet, mely a Kisfennsík nevet viselte. Szemrevételezés után megállapítottam, hogy részben fedi az alaplap - a régi BÜKK 4. térképet. Ezután már csak a javítás volt hátra...

A régi térképet mely erről a területről készült, minden szempontból - versenyrendezés, edzés, versenyzés - kedveltem, megfelelő helyismeretem volt a területről, ennyi előnnyel és az előttem tornyosuló nagy feladattól kicsit tartva, még 1974 decemberében elkezdtem a helyesbítést, mely hol nagyobb, hol kisebb aktivitással tartott egészen 1975 július közvetlen elejéig.

A javításkor minél részletgazdagabb térkép elkészítése volt a célom, ami néhol túlzottan zsúfolttá tette a térképet, ebből látható, hogy a "maximál-koncepció" híve vagyok. A térkép szélénél ragaszkodtam a határozott határvonalhoz (út, vasút) és eddig teljes részletességgel javítottam, valamint a határvonaltól kifelé még látható határozott objektumokat is javítottam. Szemléletem szerint mindent igyekeztem felvenni a térképre, ami bejáráskor feltűnt, nem csupán azokat az objektumokat, amiket a versenyző futás közben észlel. Éspedig azért, mert különböző a versenyzők futósebessége, tehát különböző dolgokat képesek észlelni. Így könnyebb a mindenkori pályakitűzés is. Előnyben részesítettem a jól tájékozódó, térképet jól olvasó versenyzőket, még akkor is, ha netán keverésről van szó. Ebből is látható, hogy részemről a tájékozódás, majd futás fontossági sorrend mellett teszem le a voksot.

A helyesbítés előtt kitűzött célt csak részben tudtam teljesíteni, jórészt rajtam kívül álló okok miatt. Megítélésem szerint a fekete színűnél történt javítások (síkrájsz, szikla stb.) jók, bár néhol sűrűségük miatt a tájoló nagyítójának használata ajánlatos. A barna színűnél a terepidomok hangsúlyozására a gyakoribb segédszintvonal használata nem ártott volna, a jelkulcsban nem szereplő barna x és u, Bükk térképeken már meghonosodott jel (faszénégetőhely, mészsénégetőhely). A kék szín nagyon kevés lenne, ha a fenyőfákat kényszerből nem ezzel a színnel jelöltem volna, ugyanis sötétzöldben nem látszik a zöld fenyőfa jel, fekete színnel jelölt fenyőfák csak áttekinthetlenebbé tették volna a lapot. Kétféle fenyőfajelzést nem akartam alkalmazni, így maradt a kék jelzés. A zöld színnek bizony sok problémát okoztak: a javítás miattuk is húzódtott, mert egyes területeket - ahol a korai bejárás idején úgy láttam, a futhatóság miatt vissza kell térnem, júliusban újra elbíraltam.

Ennek ellenére egy tavasszal szálerdőnek észlelt, nem túlzottan nagy terület (óriási bükkfák alatt felnőtt növényzet) világoszöldet megérdemelt volna. Ide nem tértem vissza, mert előzetesen nem tartottam szükségesnek; ilyen van egy-kettő, de nem túl lényegesek a térkép területén. A különböző futhatósági fokozatok megfelelnek a valóságnak. Egyes kategóriák találkoztak utólag bevonalkázott területtel, amely eredetileg világoszöld színű volt. Ezt ugyanúgy, mint az 1969-es ONEB előtt augusztus, szeptember hónapban kiritkították, a régi ritkítás miatt kapta a világoszöld színt, az újat csak így utólag lehetett a térképre felvinni. Két kerítésen belül a rajzolásakor sajnos kimaradt a középzöld szín. A sárga szín is jó, kivéve ahol zölddel pettyezve kellene lennie. Ez valami nyomdai hiba, mert hol látszik, hol nem, vagy csak halványan. Eredetileg mindenütt volt zöld pötty, ahol szükséges lett. Ez a probléma, miszerint átlátható és akadályokkal futható (sárga alap zöld pötty), szerintem mondva csinált, mert az első napi rajt környezetében az erdőben akár 100 m-re is ellátni mégsem sárga, hanem fehér az erdő. Ahol átlátok, mert csak combig ér a szeder, csipke, galagonya, szerintem inkább középzöld, mint sárga, zöld pöttyökkel. Erre a jelölésre utólag beszéltek rá legnagyobb bánatomra.

A javítást 1:10 000 méretarányú alaptérképen, 5 m-es szintvonalakkal végeztem. A domborzati rajz nem bírt volna el 2,5 m-es szintvonalakat, mert a kerekded hegyeknél néhol túl sűrűn lettek volna a szintvonalak, és hiányzott az alapról egy pár teber bejelölése is.

Az egyszemélyes javítás az egységes szemlélet miatt nagyon fontos és jó is, ez szerintem a Kisfennsík térképnek is előnyére vált. Hátránya, hogy a javítónak nagy a leterheltsége, a javítás viszonylag hosszú időre elnyúlik, és hosszú ideig nehéz az egységes szemléletet tartani. Tapasztalataim alapján továbbra is az egyszemélyes helyesbítés mellett vagyok, ezt a módszert látom a legcélravezetőbbnek.

Álláspontomon nem változtatva, továbbra is a maximál-koncepció híve vagyok, de a térképjavításnál szerzett tapasztalataimat felhasználva, a rajzolásnál elkövetett hibáimból okulva kezdtem még 1976-ban kiadásra kerülő kevésbé ismert bükki terület alaptérképének a javítását, amelyet reméltem, jobb minőségben sikerül majd elkészíteni mint a Kisfennsíkot. A terep is jobbnak ígérkezik, mint előző évben, így bizakodom a fejlődésben.

Eddig csak fotó-térképre javítottam, valamint saját szórakozásomra, kisebb, de érdekesebb területeket jártam be, mert a szövetség színes térkép készítéséhez szükséges alaptérképet csak most bocsájtott először a rendelkezésemre. A jövőt illetően nem várható el, hogy minden évben egy-egy új lappal előrukkolok, mert ehhez nem kapok alaptérképet és időm sem lenne rá...

Harcza Gábor

VB-RE VÁRVA

Ez év szeptemberében valahol Angliában rendezik a VI. Tájfutó VB-t. Az 1972. évi sikereket alaposan beárnyékolta a vártól jóval gyengébben sikerült viborgi VB szereplés. Alig fél évvel Európa - de talán már azt is mondhatjuk, hogy a világ - legjobb tájfutóinak két-évenként esedékes randevuja előtt mindenképpen indokolt a hazai élménynek a világ élvonalával való összehasonlítása, az esélyek latolgatása. Erre a korántsem könnyű feladatra Deseő László szakfelügyelőt, a felnőtt válogatott keret edzőjét kérjük meg.

- Hogyan értékeli legjobbaink egyéni nemzetközi szereplését?

- A válogatott tíz külföldi út során 16 versenyen (ez összesen 124 rajtot jelentett) 14 első, 4 második, 5 harmadik, 4 negyedik, 3 ötödik, 5 hatodik és 17 hét-tizedik helyezést szereztek versenyzőink. A Követelményrendszer pontozása szerint a következőképpen alakult az egyéni eredményességi rangsor élmezőnye: Monspart 23.17 pont, Boros Z. 12.17 pont, Hegedűs A. 8.67 pont, Kovács Magda 8.17 pont, Kármán K. 5 pont, Horváth A. 4 pont, Kiss Z. 3.17 pont, Sötér J. 2.50 pont, Szabó L. 2.50 pont, Szopori É. 2.17 pont és Dosek 2. pont.

- Hol állunk a nemzetek rangsorában?

- A skandinávok és a svájciak után, a dánokkal és a csehszlovákokkal az 5-7. helyen. A legbiztosabb felkészülést továbbra is a svédek tudják megvalósítani. A norvég- finn párharcban az előbbieket formaidőzítésben valamivel jobbnak tűnnek. A svájciakkal és a dánokkal keveset találkoztunk. Az utóbbiak különösen a Skandináviához való közelségük és változatos terepviszonyaik miatt kemény ellenfeleink lehetnek.

- Mennyire lehet kialakult VB-keretről beszélni?

- Monspart, más VB-köztes évekhez hasonlóan - jól sikerült évet zárt. Fizikai edzőjével: Simon Dénessel nagyon jóleltalálta tavaly a legmegfelelőbb felkészülési módszert. Az idén technikai-taktikai téren is még előbbre szeretnénk lépni. Kovács Magda is sokat tett azért, hogy nemzetközi mércével mérhető klasszissá váljon. Ők ketten biztos csapattagoknak látszanak, de mögöttük nagy az űr.

- Mégis, kiket tart alkalmasnak arra, hogy a váltóba kerüljenek?

- Nehéz kérdés, hisz Cser visszavonult, Hegedűs Á. pedig nemrég, szülés után kezdte el újra az edzéseket. Az az érzésem, hogy a Szopori, Tumay, Rostás, Fodor négyesből kerül ki majd a váltó harmadik tagja és tartalékembere. A fiúknál hasonló a helyzet. Boros és

Hegedűs A. mögött nagy harc várható. A pécsi Szabónak, Bozánknak, Gyurkónak, Horváth A.-nak, Hegedűs Z.-nak vagy Sötér Jánosnak egyaránt meg van az esélye a VB csapatba kerülésre. De annak örülnék a legjobban, ha Szabó kiugrásához hasonló teljesítmények az idén is előfordulnának. A férfiaknál is és a nőknél is.

- Milyen program vár a VB-re készülő válogatottra?

- A hazai közös felkészülés és versenyek mellett több, nehéz versenyekkel tarkított külföldi túrán veszünk részt. Az első, április közepén Angliában lesz. A Jan Kjellström Trophy iránt óriási az érdeklődés. Olyannyira, hogy korlátozták az országonként indulók számát. A másik erős versenytúrára júniusban Finnországban kerül sor. Indulunk a Jukola váltón és a Suunto Kupán. Emellett szovjet, csehszlovák versenyek szerepelnek többek között programunkban.

- A külföldi versenyeken biztosítva lesz az erős nemzetközi mezőny és VB erősségűek lesznek a pályák is. Ezekután felmerül a kérdés, hogy a hazaiak mennyiben tudják elősegíteni a legjobbak eredményes VB-felkészülését?

- Mindenképpen célszerű lenne valamilyen módon "megnehezíteni" a hazai versenyfeltételeket. Hogy Monspartnak és Kovács Magdának nincs hazai ellenfele, ezzel nem mondom újat. És rövidke a rendező egyesületek által kitzított női pályák is "A" kategóriának még-még megfelelőek, de a legjobbaknak megközelítően VB erősségű pályákat, terepeket kellene biztosítani. Gondolkoztam már azon, hogy a válogatottak egy-egy versenyen nem a célban fejeznék be a futást, hanem utána három-négy ponttal. De ezt a gyakorlatban elég nehéz megvalósítani. Mindenesetre keressük a megoldást, és számítok valamennyi edzőtársam, versenybíró-kollégám segítségére. Elvégre közös ügyről: hazánk válogatottjának minél jobb szerepléséről, valamint a sportág további hazai elterjedéséről van szó.

Bojársky Dezső

NEMZETKÖZI ÉLET

Ebben az évben minden szeptember 24 - 26. körül forog. Várhatóan az év első felében nehéz, kemény versenyek lesznek ahol az esé-

Robin Harwey: „A térképek méretaránya: IX. 24-én 1:20.000/5, IX. 26-án 1:15.000/2,5.”

Három hír a VB rendezőtől:
Összeállították az 1976 és 78-as VB kereteket 10-10 férfi és 6-6 női versenyzővel, szereplésüket 6-7 ranglistaverseny alapján értékelik. Elkészítették 1976. évi utazási tervüket, ebben Wroblewski (F), Solo (N) edzőtábor, Suunto(SF)

Kivonatossan az IOF naptárból:

febr.	25-29.	Si OL VB	e-v	BG	Velingrad
márc.	21.	Wroblewski ev	e	F	Fontainebleau
ápr.	10-11.	Skót bajn.	e-v	GB	Dumfries
	12-16.	WOC 76	edzőtábor	GB	Stirling
	16-19.	JK	e-v	GB	Lake District
máj.	1-2.	Máj. 1-Vasutas	e	H	Kisínóc
máj.	8-9.	10-Mila	v	S	Stockholm
máj.	15-16.	Buchenwald	e-v	DDR	Erfurt
máj.	19-24.	Béke és Barátság	e-v	BG	Sofia
jun.	5-6.	Jukolan	e-v	SF	Tammisaari
jun.	5-7.	3 napos	e	BRD	Ahrweiler
jun.	11-13.	Suunto	e-	SF	Helsinki
jul.	10-11.	Ostsee	e-v	DDR	Rostock
jul.	12-16.	O-Ringen	e	S	Karlstad
jul.	17-25.	Sörlandsgaloppen	e	N	Sörlandet
jul.	23-25.	3 napos	e	A	Kindberg
aug.	3-7.	5 napos	e	CND	Montreal
aug.	14-15.	Eötvös EV.	e-v	H	Gödöllő
aug.	17-21.	Hungária Kupa	e	HI	Veszprém
szept.	14-20.	WOC 76	edzőtábor	GB	Glasgow
szept.	24-26.	WOC 76	e-v	GB	Aviemore
okt.	7-9.	Lindner	e-v	DDR	Drezda
nov.	3-4.	Nemzetek Versenye	e-v	H	Kápolnáspuszta
nov.	6-7.	November 7. EV	e-v	H	Kőhányáspuszta
dec.	26. - jan. 5.	Karácsonyi Kuna	e-v	I	Haifa

lyesek inkább kerülni, mint keresni fogják egymást. A nyár újabb alapozás és formáhozozás ideje, ezután jön a "produkció" és reméljük az év utolsó nagy versenyeit mi rendezzük.

Érdekességek: a kanadai ötnapos, a franciák és izraeliek belépése a rendezők közé, a népesebb (6-7-10) pályás váltóversenyek terjedése, a csehszlovákok nem jelöltek nemzetközi versenyt.

Chris Brasher a VB-ről: "Hangsúlyozni szeretném, hogy nincs tipikus brit terep. Az okos versenyző aki indulni akar a VB-n 1976-ban megismerkedik a különféle brit terekkel és így nem érheti meglepetés." Ez a férfi valaha akadályfutóként kapaszkodott fel az olimpiai dobogóra, utána átnyergelt a tájfutáshoz. Ma a BBC sportriportere, a BOF elnökség tagja, a H 50 bajnoka, és nem rossz üzletember...

Susan Rogers: „Az elmúlt hét végén az IOF képviselőivel újra leellenőriztük a VB összes pontját. Most már semmi akadálya, hogy benyomtassák a térképeket.”

Andrew Philipson: „Derek Hartley és én segítünk a magyaroknak 1976-ban.”

O-Ringen(S) szerepelnek, hivatalos magyarországi versenyt nem terveznek. A válogatás rendje pedig: Barnes, Blackhall és Roberts válogatnak az általuk meghirdetett versenyeken és módon. Mindhárman versenyzők, ketten a VB-keret tagjai.

A hazai program.

Tavaszi-nyári-őszi tagolást szeretnénk megoldani a magyar nemzetközi naptárban. Legkevésbé kialakult eddig a tavaszi (Kilián, Május 1., Vasutas), markánsabb a nyári (Eötvös, Hungária), és az őszi (Nemzetek Versenye, Nov. 7.) A nyári program kritikája az európai kontinensen kedvező (Tim Goffe; 1975-ről: tipikus magyar versenyek voltak, sok színt, hosszú pályák, változatos erdő, mély metsződések, jó térkép. A legnagyobb kelet-európai színtér ahol az angoloktól a szovjetekig találkozik a kelet és nyugat). Az őszi a skandinávok körében kedveltek. 1976-ban a VB után, kitűnő terepen egészen nagy versennyé lehetne tenni a kettős rendezvényt. Ennek egyetlen feltétele, hogy az STE kiváló gárdája az eseményhez és a terephez méltó színvonalú helyesbítői munkát végezzen a teljes alaptérképet felhasználva.

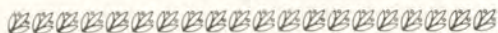
Végül,

Hol indulnak a magyarok 1976-ban: ott, ahol a VB felkészülési terv igényli és a hatvanezer forintos utazási és harmincezer forintos deviza-keret lehetővé teszi, tehát:

ápr.10-19.	Skót Bajnokság + VB-tábor, JK 10 fő VB keret
máj.20-25.	Béke és Barátság, 8 fő utánpótlás
jún. 5-13.	Jukola és Suunto Kupa 14-6 több keretből és vezetők
júl.10-11.	Ostsee 8, több keretből
júl. 12-16.	O-Ringen egyéni meghívottak
júl. 23-25.	Szovjet verseny, 8, felnőtt keret
aug. 1-3.	3 napos, valamennyi válogatott
szept. 13-26.	Edzőtábor és VB '76 - válogatott
nov. 3-4.	Nemzetek Versenye, két csapat

A finn és az angliai versenyekre a versenyzők (egyesületek) egy része hozzájárulást fizet!

Újdonság a hazai lebonyolításban: valamennyi külföldi versenyző minden hazai nemzetközi versenyen nevezési díját az MTFSZ bankszámlájára a nevezési határidőig a saját pénzében kell átutalja. A valuták forint értékét a szövetség küldi az egyesületeknek.

1. A tájékozdási futó szakosztályok szervezeti kérdései:

a) Kevés a szakosztályok száma. Ez a tény már önmagában is meghatározó tényező, mert eleve korlátozza a versenyezni kívánók működési területét. Súlyosbítja a helyzetet, hogy nem minden egyesületben látják szívesen azt, aki nem a bázisszerv dolgozója.

b) A szakosztályok száma nemcsak, hogy kevés, de ez a szám is állandóan csökkenő tendenciát mutat. Ez egyrészt magával hozza a működő szakosztályok - sokszor az optimálisnál nagyobb méretű - létszámnövekedését; másrészt azt okozza, hogy a megszűnő szakosztályok tagjai közül sokan abbahagyják a versenyzést.

c) Kevés a tájfutást ismerő és megértő személy (sportvezető), aki egyesületében felkarolná a sportágat, s ha nincs, kezdeményezné szakosztály alakítását.

d) Sok kívánnivalót hagy maga után a szakosztályok belső élete. Tárgyi lehetőségek híján sok helyen nincs megfelelő klubélet, s az adminisztratív munkából is aránytalanul sok jut a szakosztályok vezetőségi tagjaira, akik a legtöbbször maguk is versenyzők.

e) Kevés társadalmi munkás vesz részt a szakosztályok, területi szövetségek munkájában. Ez társadalmi jelenség, mely a sportág területén jól érezhető.

Kivülről és belülről

Egy jelenséget - legyen az bármilyen egyszerű - több szempontból lehet megítélni. Vonatkozik ez a hazai tájékozdási futás egyáltalán nem egyszerű helyzetére is. Az alábbiakban egy jóindulatú és jószemű "kivülálló" észrevételeit és megállapításait ismertetjük, pontról-pontra kiegészítve, helyesbítve, vagy éppen megcáfolva szövetségünk e kérdéssről vallott nézeteivel.

Aki a kérdést felveti: Kondor Endre, a Vasas Izzó SK, Módszertani osztályának munkatársa.

Aki válaszolja: Nyitrai György, a TF szerkesztőbizottságának tagja.

Aki eldönti: legyen a Tisztelt Olvasó.

Hozzászólásokat, tüleveleket szívesen lát: a Szerkesztőbizottság.

Sok témát érintünk, de bizonyára nem mindent, ami meghatározó, vagy legalább befolyásoló lehet sportéletünk fejlődésére. Ezekkel a kérdésekkel is - ha nem is ilyen tételes felsorolásban - foglalkozik az Országos Továbbképző Értekezlet február 21-22-én. Legyen ez a cikk hasznos vitaalap az értekezlet résztvevői számára - ha időben megjelenik a lap...

1/a) Szakosztályaink száma meghaladja a hagyományos olimpiai sikersportágaink (öttusa, vízilabda, kajak-kenu, vívás) szakosztályainak összesített számát! És ezek között talán 10 sincs, amelyek elutasítana bárkit, aki azzal állít be, hogy tájfutni szeretne... Az is ritka, hogy nem szívesen látják a kívülállót.

1/b) Az összevonásból eredő szakosztály-csökkenés nem hátrányos, mert a fuzióból rendszerint a korábbiaknál jóval erősebb szakosztály kerül ki, és a lemorzsolódás sem törvényszerű.

1/c és 1/d) Nagyon így van!
Várjuk az illetékesek segítségét...

1/e) Ez abból fakad, hogy sportágunk még mindig elég fiatalnak számít. Ezért nem is lehet sok olyan "kiöregedettje", aki a társadalmi munkát vállalná. De az is igaz, hogy aki van, azt sem becsüljük meg mindig eléggé!

f) A szakosztályok általában igen szűk költségvetéssel rendelkeznek, amelyből csak a legszükségesebb kiadások fedezhetők. Egyesületi pénzzavar esetén fennáll annak a lehetősége, hogy a költségvetési keretet más sportág javára megcsontkítják.

2. Módszertani problémák:

a) A tájékozdási futás nem olimpiai sportág. Nincs olyan kidolgozott - és az OTSH által jóváhagyott - követelményrendszere, mely egységes alapot biztosítana a szakmai munkához.

b) A követelményrendszer hiányában a sportágat hobbynak tekintik, a vezetők nem várnak el jobb eredményt a versenyzőktől mint amit hoznak, mert az olimpiai pontok hiánya nem okoz semmilyen nehézséget számukra. A sportág fejlesztése és fejlődése csupán az edzők és a versenyzők lelkesedésére van bízva.

c) Az előbbi okokból kifolyólag a juttatások sem érnek el olyan szintet, mint amilyent más sportág művelői megkapnak.

1/f) A szakosztályok költségvetésének szűkössége részben az 1/c alatti jelenség egyenes következménye. Ezzel szemben, ennek ellenére időnként vannak olyan szakosztályok is, amelyek nem tudják pénzüket hasznosan, eredményesen elkölteni...

2/a) Van követelményrendszer! Van egységes alap a szakmai munkához - legfeljebb arra hivatkozhatnánk, hogy kevés a "mézesmadzag", az igazán munkára csábító vonzerő. Pl. ilyenek a külföldi versenyek lehetőségei, személyi juttatások, stb. stb. Kevés, de van! Pedig sportunk múltját nem ez jellemezte (bővebben 2/c) alatt.)

2/b) A sport hobbyként való művelése valóban mind gyakoribb jelenség, erre mind több versenyzőnek megvan a lehetősége (kocsi, anyagiak, stb.) De ez nem hathat az élsport rovására! Aki a tájfutást választja hobbjának, az valóban ismeri és szereti sportágunkat. Biztos, hogy korábban sportszerű (szakosztályi) keretek között ismerte és szerette meg. Az is biztos, hogy amíg fejlődésre képes volt, addig rendszeresen edzett és versenyzett - hiszen hobbyja mutatja, hogy ez életszükségletévé vált. Hobbyjává csak a tetőpont után változtatta a tájfutást, tehát akkor, amikor saját fejlődése- és ezzel hozzájárulása az egész sportág fejlődéséhez - már megszűnt. A keményebb edzéseket kondicionáló futás váltja fel, a szakosztály szempontjából fontos versenyeket a versenynaptár "kimazsolázása".

2/c) Juttatások szintje és a sportszínvonal - a klasszikus tojás és tyúk elsősége kérdés egyik változata. A juttatásokat az eredményekért adják. De azt nem várhatjuk, hogy az eredmények csak e juttatások eléréseért szülessenek! Végső soron minden amatőr sport: hobby, szórakozás, kedvtelés. Akár jutalmazták, akár nem. Tájfutás már akkor is volt - ha nem is pontosan így hívtuk és csináltuk - amikor még sem sportnak, sem hobbynak nem számított, legfeljebb különcségnek és egyáltalán nem jutalmazták. Ma már vannak eredményeink és juttatásaink is. De az ördög elvinné az egész sportágat (és nemcsak a mienkét), ha fejlődését csupán a juttatások emelésének kilátásba helyezésével akarnánk megoldani!

Folytatjuk.

TÁJÉKOZÓDÁSI FUTÁS

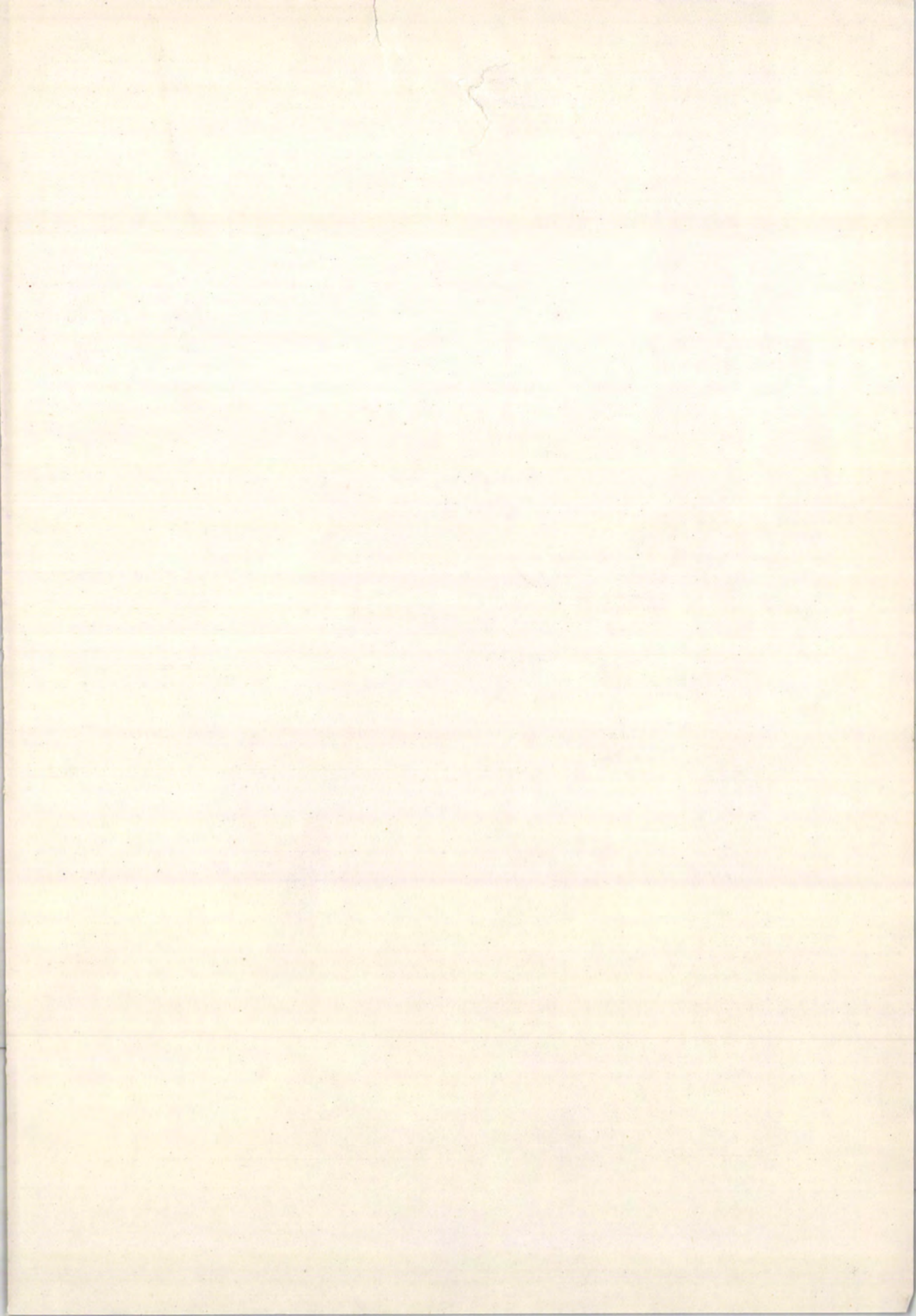
A MAGYAR TÁJÉKOZÓDÁSI FUTÓ SZÖVETSÉG LAPJA

Bajcsy-Zsilinszky ut 31. II. em., telefon: 126-820. Levelezési cím: 1374 Budapest, Pf. 614

Szerkesztőség: Budapest, VI.,

- Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Posta Központi Hírlapirodánál (KHI, 1900 Budapest, József nádor tér 1.) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámra. Egyes szám ára: 3.- Ft. Előfizetési ár egy évre: 15.- Ft (megjelenik kéthavonként) Számonként kapható: Sportpropaganda Vállalat Terjesztési Osztály 1051 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 38. - Indexszám: 25827

Z-76099 - Sportpropaganda

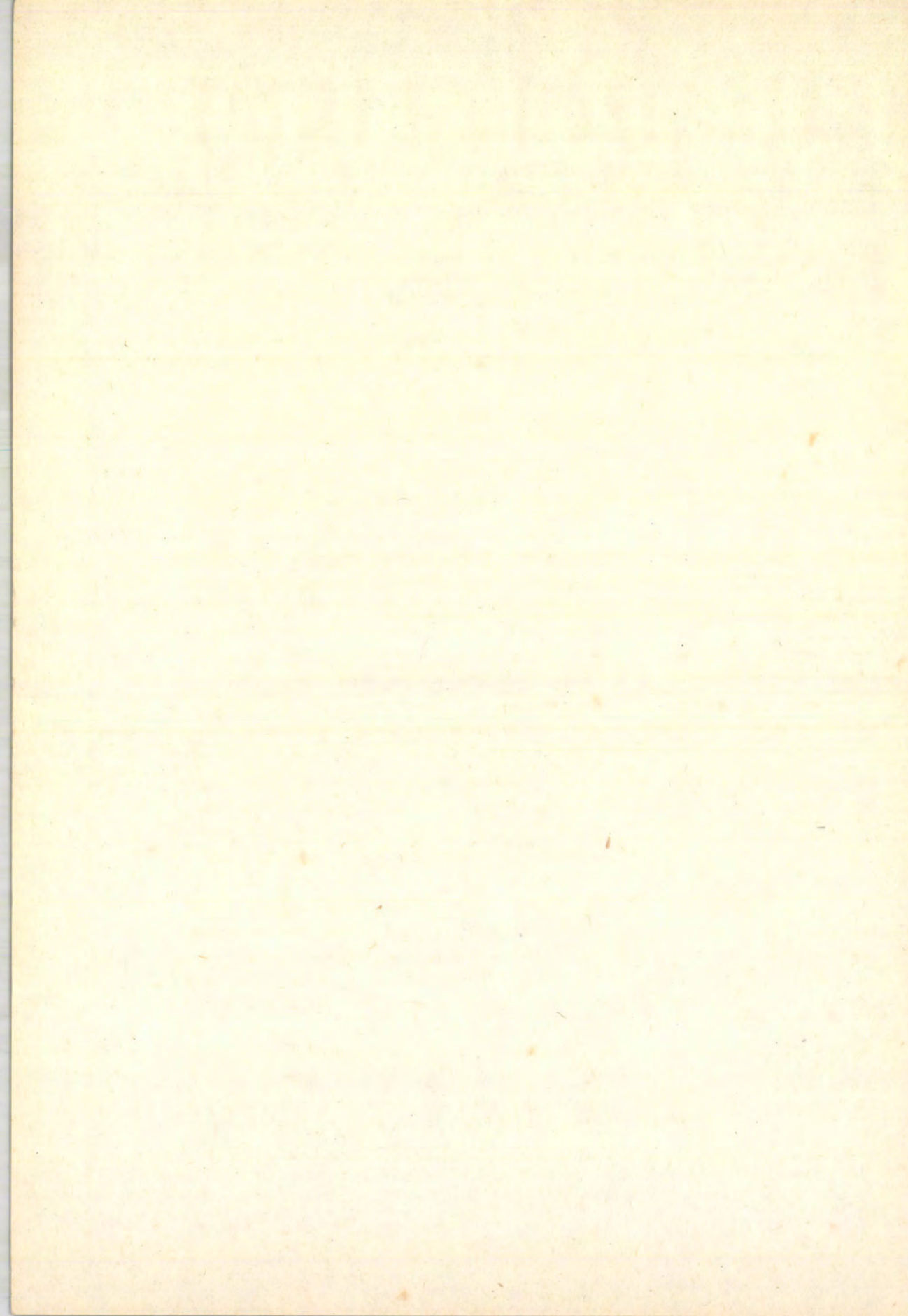
Ft

TÁJÉKOZÓDÁSI FUTÁS

1976/2

TÁJÉKOZÓDÁSI FUTÁS

VII. ÉVF.

A MAGYAR TÁJÉKOZÓDÁSI FUTÓ SZÖVETSÉG LAPJA

2. SZÁM

Felelős szerkesztő: Skerletz Iván - Kiadja a Sportpropaganda Vállalat - Felelős kiadó: Béres Tibor igazgató - Készült a Sportpropaganda Vállalat Sokszorosító üzemében - Műszaki vezető: Mestyán János - Előállítás helye: 1143 Budapest, Dózsa Gy. u. 1-3. - Ideje: 1976. május - Terjeszti a Magyar Posta

Sportágunk igen sokoldalú sport - na ja mondd most, jól fel tetszett találni a spanyolviaszt - de hogy milyen sokoldalú, azt az is jól mutatja, hányféleképpen lehet féloldalás. Mert ugye, sokat hallottunk, olvastunk az edzés munka, versenyrendezés, térképjavítás, vagy uram bocsá' a szövetségi munka és a "Szaklap" szerkesztés hiányosságairól, az egyrészt-másrészt problémákról és folytathatnám részletesen. Viszont a tájékozási sportban évente 25 új térkép jelenik meg, térkép, amely egyben alkotás is, egy vagy több ember tehetségének és szorgalmának tükré és eredménye. Van lapunk, van alkotás és nincs kritika (frott kritika), egyfajta hivatalos és főként elfogulatlan visszhang az elvégzett munka értékelése és egyben a "fogyasztó" tájékoztatása céljából. Nem elég a szóbeszéd, az éppen lefutott versenyen elért eredmény által befolyásolt és a térkép igen hézagos ismerete miatt korlátolt ítéletalkotás. A becsületes bírálatnak objektívnek kell lennie és az objektivitás érzelmentességet, a tények ismeretét követeli. Ez az a hiányzó féloldal, amelyről szólni akartam. Nem nagy ügy (hiszen mi nagy ügy), de szükségünk van rá, mind a helyesbítőknek, akik eddig kénytelenek voltak barátalkhoz fordulni egy kis önbizalomért, mind a reális és szakszerű tájékoztatást igénylő versenyzőknek.

Ha az frásbeliség ezen a téren is polgárjogot nyer, akkor az újságunkban a térképjavításról nagyritkán megjelenő cikkek címe nem az lesz; "Hogyan javítottam látástól mikulásig, Hencidától Boncidáig", esetleg a kezdő versenyzők is előbb tanulják meg a térkép kezelését a térkép lekezelésénél... Próbáljuk ki!
Lux Iván

Országos értekezlet

A február 20-21-én tartott országos értekezleten a szak-szövetségek elnökei, titkárai és az A, B kategóriás szakosztályok vezetői tanácskoztak sportágunk időszerű kérdéseiről és hallgatták meg az előadókat, akik néhány valóban sürgető kérdésre keresték a választ. Lapunkban még visszatérünk a szakmai gondokra, a fejlődés hozta eredményekre, de a problémákra is és most csupán Slezák István elnök bevezetőjéből emelünk ki egy-két részletet.

Az elnöki beszámoló kiindulópontja a sportág 1970 évben rögzített ötéves fejlesztési terve, amelyben az akkori ismeretek és lehetőségek alapján vázolta fel a sportág vezetése a követendő utat és a célokat.

Megállapította, hogy a terv alapvetően jó volt, habár nem mindenben sikerült úgy előre léptünk, mint ahogyan azt terveztük. Jónéhány kérdésben azonban a vártnál is jobb eredményeket értünk el. A legnagyobb nehézség ott mutatkozott, hogy nem voltunk mindig szinkronban a lehetőségeinkkel és nem mindig tudtuk a meglévő energiát a leggyorsabban kamatoztatni. Felhívta a figyelmet, hogy az elmúlt évek hebonyították; az egykor előrevívó szemlélet a mai változott viszonyok közti fenntartása akadály lehet a sportág további fejlődésének. Ennek ékes példája az egykor oly vihart kiváltott szétválás a természetbarát mozgalomtól. 1976. elején ennek ellenére az a helyzet, hogy nagyon sok egyesületben mind a mai napig nem sikerült megoldani a szakmailag hasznos szétválást. Feltehető, hogy az akkor szükséges folyamatot bizonyos minőségi és mennyiségi szint alatt nem érdemes erőltetni. Éppen az Oktatási Minisztérium Országjáró Diákkörökkel kapcsolatos állásfoglalása és tevékenysége mutatja, hogy középiskolás, kezdő szinten nagyon jól meg lehet és meg is kell valósítani az együttélést. És nem azért, mert így vannak szervezve az ODK-k, hanem azért, mert az élet ezt kívánja.

Az országos értekezlet fő témájául az elnök éppen a
(folyt. 2. old.)

Az MTFSZ-ből jelentjük

Az MTFSZ Elnökségének Intézőbizottsága a megyei szövetség javaslatára jóváhagyta Szabó Jolán debreceni sporttársnő I. osztályú bíróvá való felterjesztését.

Az OTSH elnöke a testnevelés és sport területén kifejtett kiemelkedő munkásságuk elismerésül

Hosszu Aurélnak, a BTFSZ főtítkárának és Hunyadi Józsefnek, a Bp. XIV. ker. TSF Tájékoztató Futó Szövetség elnökének a

"TESTNEVELÉS ÉS SPORT ÉRDEMES DOLGOZÓJA" kitüntetést adományozta. Gratulálunk!

A Magyar Úttörők Szövetsége Országos Elnöksége idén is kiadta az "Év úttörő sportolói és csapatai" megtisztelő címet az 1975. évben legkiemelkedőbb sporteredményt elért kisdobos és úttörő lányok, fiúk és csapatok részére. Tájékoztató futásban két Vas megyei pajtás, Kocza Tibor és Roznár Györgyi kapták a díjat. Gratulálunk!

VERSENYNAPTÁR MÓDOSÍTÁS

A június 27-re tervezett "Kohász Kupa" az Ozdi Kohász tájékoztató futó szakosztály megszűnése miatt elmarad.

Szeptember 25-én, szombaton kerül sorra a Schönherz Zoltán Emlékverseny B és C kategóriákkal.

A Petőfi Kupa október 10-én (B,C) és 16-án pedig a Bors László emlékverseny lesz - ez utóbbi 2 fős éjszakai csapatverseny.

FIGYELEM!

Laptájélok érkeztek az NDK-ból és kaphatók az OPOTÉRT közületi szaküzletében nagyobb mennyiségben (1075. Budapest, VII., Asbóth u. 15-17)

KIIGAZÍTÁS

Lapunk 1976/1-es számában a minősítési névjegyzékben tévesen jelent meg az első osztályúak között: Demeter Éva (Postás SE) és Dobosi Erzsébet (Spartacus TE), valamint az aranyjelvényeseknél: Digner János (Kismotor) és Könyves Tóth Előd (K. Lombik). Elnézést!

Folytatás az 1. oldalról

középiszkolás tájékoztató futás lehetőségeinek vizsgálatát jelölte meg.

Az elnöki bevezetés után Skerletz Iván főtítkár a sportág néhány jelenségét elemezte, majd beszélt a tömegesítés újabb módszereiről, a propagandáról, a versenysport adminisztrációs nehézségeiről, a nemzetközi versenyekről és a gazdasági problémákról.

Ezt követően a szövetség bizottságvezetői közül Hajdu Kálmán a minősítésről, Bojársky Dezső a nemzetközi életéről, Vittek Lajos a középiszkolás sportról, Szaktila János az újságról és a Népsport munkatársa Harcsa Gábor, lapja és sportágunk kapcsolatáról szolt.

A hozzászólók sorát a budapesti szövetség elnöke, Szőnyi László nyitotta meg: tapasztalatait adta közre, amelyeket a diáksport szervezése során szerzett. Bogdány Miklós (Tipográfia TE) szót emelt a nevezési díjak indokolatlan emelése ellen. A tömegesítés jó példaként az északmagyarországi sporteseményeket említette. Zsigmond Tibor (Borsod megye) a versenynaptár visszaságaira világított rá, mivel az nem vette eléggé figyelembe a középiszkolások érdekeit. Helytelenítette az eredményértesítők igen késői és rendszertelen megküldését. Jónak látta, ha az egyéni bajnokság rendszerén változtatnának.

Kiss Endre (Baranya megye) az emelkedő szállásdíjakról, a középkorúak (senior) minősítéséről, a követelményrendszerrel szolt és kérte a budapesti rendezőket, hogy lehetőleg fél tizenegy után legyen a rajt, mert így szállás nélkül megoldható a vidékiek indulása. Vass Zoltán (Hajdu-Bihar megye) elmondta, hogy megyéjükben 39 középiszkola közül 23-ban már megalkult az ODK és igen jó kapcsolat létesült velük. Ebben az évben ez fő cél. A bírói díjakkal kapcsolatban neki is - mint jónéhány más hozzászólónak - fenntartásai voltak.

Tóth Imre (Csongrád megye) új csapatbajnoki rendszer elképzelést ismertetett, mely szerint 6 területet képeznének (pl. Békés, Csongrád, Bács vagy Komárom, Fejér, Győr-Sopron). Az egyéninél "OB elődöntő" javasol 1978-tól. Hiányolta, hogy az IOF problémákról, a szövetség sportdiplomáciájáról nem hangzott el tájékoztatás. Hrenkó József (Szabolcs-Szatmár megye) az igen jó középiszkolás eredményeiről beszélt, mivel náluk nemcsak egyéni és váltó bajnokság van, hanem éjszakai és csapat is. Az ODK-k versenyztetés során kezdetben nem követelik meg a leigazolást.

Matuszka Józsefné (Somogy megye) egy távolabbi években kialakítandó többnapos Balaton Kupa rendezését javasolja Somogyban, majd meghívja ez év őszére megyéjükbé a versenyrendezőket, hogy a szezon tapasztalatait egy "versenybírók versenye" keretében beszéljék meg. Szeretné, ha más esztendőben más megye vállalná ennek a megrendezését. Valkony Ferenc (Dél-Pest) az ODOT-on való indulási feltételekről szolt és felvetette az egyéni bajnokságok tavaszra való helyezését.

Hornák Zoltán (Veszprém megye) a nap-térnehezégeket említette és javasolta a felnőtt és ifjúsági egyéni bajnokságnak időben és térben való szétválasztását, amely lehetővé tenné a színvonalasabb versenyrendezést is. Hangsúlyozta a szakemberképzés fontosságát és azt,

hogy a bajnokságok terepe és azok rendezői már előző évben legyenek kijelölve. Vizelety László (Bp.MÁV) örömet fejezte ki, hogy az országos értekezlet az ötéves terv értékelésével kezdődött és ebből kifolyólag szükségesnek látja minél gyorsabban kiadni az új fejlesztési tervet. Igen elismerőleg szolt a térképkiadás eredményeiről. Az aktívaképzés és a felszerelés terén azonban nagyok a hiányosságok. Pál Vendel (Nógrád megye) a felszerelés, és különösen a tájoló berendezésének nehézségei miatt emelt szót.

Vasárnap az érintettek válaszával, majd vitával folytatódott az értekezlet, amelynek tanulságait Slezák István elnök a zárzóban foglalta össze.

AZ 1975 MÁRCIUS 1-IG ÚJ (KÉK) IGAZOLVÁNYT KAPOTT TÁJÉKOZÓDÁSI FUTOK
STATISZTIKAI ADATAI

	ifjúsági nők		ifjúsági férfi		felnőtt nő		felnőtt férfi		összesen	
Budapest	119	14,5%	195	23,7%	146	17,7%	363	44,1%	823	27,9%
Baranya	13	9,4%	27	19,6%	29	21,0%	69	50,0%	138	
Bács	19	42,3%	24	53,3%	1	2,2%	1	2,2%	45	
Békés	nincs igazolt versenyző									
Borsod	22	19,8%	43	28,7%	4	3,6%	42	37,9%	111	
Csongrád	140	35,0%	109	28,3%	76	19,0%	75	18,7%	400	
Fejér	25	13,6%	102	55,4%	13	7,0%	44	24,0%	184	
Győr-Sopron	17	13,4%	54	42,5%	15	11,8%	41	32,3%	127	
Hajdú	10	25,6%	16	41,4%	3	7,7%	10	25,6%	39	
Heves	11	17,7%	16	25,8%	13	21,0%	22	35,5%	62	
Komárom	42	38,5%	33	30,3%	12	11,0%	22	20,2%	109	
Nógrád	22	20,0%	35	31,8%	16	14,5%	37	33,7%	110	
Pest	5	9,8%	18	35,3%	6	11,8%	22	43,1%	51	
Somogy	13	21,0%	28	45,2%	5	8,0%	16	25,8%	62	
Szabolcs	63	28,1%	84	37,5%	26	11,6%	51	22,8%	224	
Szolnok	22	22,7%	41	42,3%	9	9,3%	25	25,7%	97	
Tolna	7	25,0%	12	42,9%	5	17,9%	4	14,2%	28	
Vas	3	4,8%	27	43,6%	7	11,3%	25	40,3%	62	
Veszprém	18	10,1%	75	42,1%	9	5,0%	76	42,8%	178	
Zala	14	13,7%	22	21,6%	24	23,5%	42	41,2%	102	
Vidék összesen	466	21,9%	766	36,0%	273	12,8%	624	29,3%	2129	72,1%
Országosan	585	19,8%	961	32,6%	419	14,2%	987	33,4%	2952	100,0%

Ezek az adatok az aktív sportolók számát tartalmazzák, a mai állapothoz hozzájuk kell még adni az 1975-ben újonnan leigazoltak számát. (ez körülbelül 1000 fő).

SZÁMVETÉS

MINŐSÍTÉSI ADATOK 1971-1975

Megye		1971		1972		1973		1974		1975		II.	III.	E.	Br.
		I.o.	Aj.	I.o.	Aj.	I.o.	Aj.	I.o.	Aj.	I.o.	Aj.				
Budapest	N	9	7	7	12	10	13	7	15	8	14	128	72	78	119
	F	23	14	30	23	24	17	20	22	19	14				
Baranya	N	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1				
	F	-	1	1	-	-	1	1	3	1	4				
Borsod	N	-	1	-	2	-	1	-	4	-	3	12	7	17	39
	F	1	2	2	4	1	2	3	2	3	3				
Csongrád	N	-	1	-	6	-	6	2	2	2	1	21	25	48	103
	F	-	2	1	6	-	4	-	4	2	1				
Fejér	N	-	-	-	2	-	1	-	4	-	3				
	F	-	-	-	6	-	4	-	5	-	3				
Győr-S.	N	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-				
	F	-	-	-	1	-	2	-	1	-	2				
Hajdú	N	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-				
	F	-	1	-	1	1	-	1	-	1	-				
Heves	N	1	-	-	2	-	1	-	6	-	8	10	9	10	6
	F	3	-	4	1	3	2	1	1	1	2				
Komárom	N	-	1	-	2	-	-	-	-	-	3	6	6	10	12
	F	-	6	-	5	-	8	-	2	-	2				
Nógrád	N	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-				
	F	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-				
Pest	N	-	1	-	1	-	1	-	1	-	1				
	F	-	2	-	4	-	3	-	5	-	5				
Somogy	N	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	7	16	24
	F	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2				
Szabolcs	N	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-				
	F	-	-	-	2	-	3	-	3	-	5				
Szolnok	N	-	-	-	2	-	2	-	-	-	-				
	F	-	-	-	1	-	2	-	3	-	2				
Vas	N	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-				
	F	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-				
Veszprém	N	-	2	-	-	-	2	-	2	-	2	19	12	27	79
	F	1	1	-	-	-	3	1	4	1	3				
Zala	N	-	3	-	2	-	1	-	-	-	2	4	7	10	16
	F	-	4	-	1	-	3	-	4	-	2				
Összes V.		1	9	-	19	-	16	2	21	2	23				
		5	19	8	32	5	38	7	41	9	36				
Összesen		10	16	7	31	10	29	9	36	10	37				
		28	33	38	55	29	55	27	63	28	50				

Felső sor a női, alsó a férfi versenyzők; első oszlop az I. osztályú versenyzők, második oszlop pedig az aranyjelvényesek számát mutatja.

A megyéenkénti felsorolásból hiányzó Bács, Békés, és Tolna megye az elmúlt öt év alatt még nem rendelkezett sem aranyjelvényes, sem elsőosztályú versenyzővel.

Bozán György

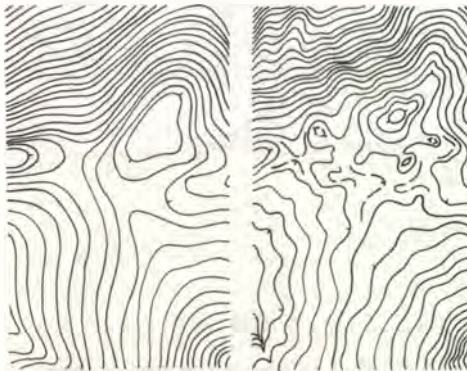
"Maximál koncepció" kifejezéssel jellemezte Zsigmond Tibor az újság legutóbbi, 1976/1. számában a Kisfennsík térkép helyesbítési szemléletét.

Egyes "kutatók" szerint a szakkifejezés Lux Ivánnak tulajdonítható, aki a "térképhelyesbítésről" címen írt dolgozatában (Módszertani Útmutató, 1974) nagyon mértékintóan azt fogalmazza meg, hogy "a tájékozdási térkép - értsd alatta a maximál koncepcióját - tartalmazza alak- és helyzethelyesen a terep minden, a futó versenyző által még észrevehető részletét, valamint utaljon a terep minden pontjának láthatóságára és futhatóságára".

A maximál koncepció úgy is jellemezhető, hogy szép és egyre terjedő helyesbítési célkitűzés, egy olyan térkép készítésére, amelyen sosem fog készülni...

A címben szereplő minimál koncepció, viszont olyan követelményt kíván kifejezni, ami a helyesbítési munka alsó határát jelenti. Eszerint a tájékozdási térkép semmilyen tekintetben sem legyen gyengébb a rendelkezésre álló alaptérképnél! A minimál koncepció kitűzésének az az aktualitást, hogy számos térkép a helyesbítés és átrajzolás ellenére vagy éppen annak következtében nem éri el az alaptérkép színvonalát...

A hihetetlennek tűnő helyzet okai a következők lehetnek: Az MTFSZ kiadásában készülő térképek helyesbítési számára mind a huszonöt-eres, mind a tízezeres alaptérkép, (ha ilyen létezik) rendelkezésre áll:

1. ábra

2. ábra

Az 1-es és a 2-es ábra azonos terepet ábrázoló 25 000 és 10 000-es térkép domborzatát mutatja.

Ha a helyesbítő megelégszik a 25 000-es alappal, akkor fáradtságos munkával felveheti a 10 000-esen már eleve meglévő részlet néme-lykét, de sohasem tudja átalakítani a szintvonalrajz egészét.

Az alaptérkép és a helyesbített térkép ösz-zevetésénél figyelembe kell venni, hogy a két ábrázolás dátuma eltér. A technikai követelmé-nyek emelkedésétől eltekintve a minimális kon-ceptiójú térképnek legalább olyan jónak kell len-nie 1976-ban mint az alaptérkép volt 1966-ban. Márpedig az alaptérkép ugyancsak jó volt. Szi-gorú normák szerint készült, egymás munkáját gondosan ellenőrző szakemberek bábáskodtak fe-lette. Ezekben a helyesbítő-ínséges időkben a meg nem jelenő térképeknél többet érne néhány változatlan utánnymot, vagy e csúf kifejezést mellőzve "Helyesbítve 1965-ben" kiadásu, 20 000 kicsinyített 10 000 alaptérkép.

3. ábra

A helyesbítés még ha minimál koncepcióju is a pillanatnyi állapotokat kell ábrázolnia. Az alaptérkép igényességi szintjén nemcsak új utakat és egyéb objektumokat kell rá felvenni, hanem, még ha a helyesbítő szívnek fájadalmas is, a nem létezőket le kell hagyni! Gyakran a térkép rajzolója húzza be tévedésből az út ré-gi nyomvonalát, jóllehet ott tekereg az újonnan helyesbített is, ezzel kettőzve meg a térkép "részletgazdagságát", de a helyesbítők is hajla-mosak "felismerni vélni" azokat az elhagyott utakat, amelyek csak az alaptérképen, de schol másutt nincsenek meg.

Más probléma a horhosok jelképes, fésű-kontúrú rajzának átvétele. Az alaptérkép mindig jelöli ezek relatív mélységét méterben. A szám-adat elhagyása-szintvonalakkal történő átrajzolás nélkül az alaptérkép színvonalá és a minimál koncepció alá való kerülést jelenti.

5. ábra

A jelképes fészlőfogas jelölés még igényesebb térképeken is okozhat zavart pl. a lejtési iránynak megállapításában.

A térkép rajzolásánál is keletkezhetnek hibák amelyek az alaptérképnél bizonyos szempontból gyengébben "helyesbített" térképet eredményeznek.

6. ábra

7. ábra

Túl vastag vagy túl vékony vonalvastagsággal készített rajz a nyomtatásban összefolyik vagy

nem látszik meg. Szabálytalan alakú jelek az olvashatóságot rontják, tévesztéseket okoznak.

8. ábra

1 méteres szintköz használata tájékozdási térképeken, a futó versenyző által észrevehető idomokat tekintve indokolatlan. Az 5 cm-es felező szintvonalak nemcsak feleslegesek, de zavarossá teszik a domborzati képet.

9. ábra

A lejtési viszonyok kifejezésére elegendő csak a negatív domborzati idomok legalsó szintvonalára tenni eséstüskét. Egyéb helyeken lévő eséstüskék feleslegesen zsúfolják a térképet, ha pedig mint a 8. ábrán, hibásan kerülnek a térképre, a domborzat talányos rejtélyé válik (megoldás a 9. ábrán.)

Hajdu Kálmán

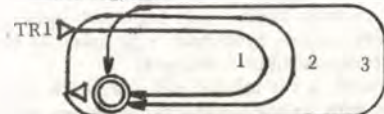
Tapasztalatok

Gondolatok a váltó versenyekről

A váltó a tájékozdási futás igazi csapat változata és nemzetközi versenyeken így a VB-n is a nemzetenkénti értékelés alapját képezi. A magyar versenyszabályzat előírja, hogy váltó bajnokságot kizárólag tömegrajttal szabad rendezni. Ennek az előírásnak az a lényege, hogy ennek a versenyformának a taktikai lehetőségeit kiemelje. Azonban egy mezőnyrajtos viadal a szokásostól eltérő és felelősegteljesebb feladatot ró a pályakitűzőkre. Hiszen nekik kell, sokszor a résztvevők taktikai elképzeléseit is át húzva, biztosítani az egyenlő esélyeket és az esetleges ragadások megakadályozásának lehetőségét. Ezért szeretnék néhány gondolatot a váltó versenyek rendezésével kapcsolatban felvetni.

1. Lehetőleg ne vegyük el a befutó versenyzők térképét a célban. Ezt azért tartom fontosnak, mert csökkenti a váltóhely versenybíróinak feladatait és nem kényszeríti sportszerűtlen megoldásokra a versenyzőket. Ennek a megoldásához két feltételt kell biztosítani.

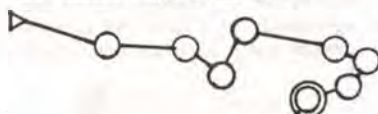
- Legyen a versenyen sok pont, de ezek ne legyenek összetéveszthetők (egymás közvetlen közelében, jellegükben azonosak) mert szerencsétlen esetben az egész mezőny "elszáll". (OVV-1971)
- A pályák legyenek egymástól függetlenek és ha megoldható, a körüljárásuk is legyen ellentétes (2., -3., szembe fúson). Ha szabályba kívánjuk foglalni, azt is mondhatnánk, hogy azonos körüljárás esetén a legfeljebb 2; ellentétes körüljárásnál legfeljebb 3 azonos átmenet legyen.

2. Ma már nem a fizikai felkészültségen dől el egy váltó verseny. Élversenyzőink képesek a fizikai felkészültségük alapján atlétákkal is felvenni a versenyt, ezért lehetőséget kell nekik adni, hogy technikai fölényüket kihasználhassák. Itt több szempont lehet jelentős azon az általános megállapításon kívül, hogy lehetőleg "nagyon jó" pályát kell kitűzni.

- A pálya tervezésénél meghatározott ritmust kell biztosítani mind az egyes pályákon belül, mind a verseny váltószakaszai között. Nagyon fontos az úgynevezett "altató szakaszok" váltogatása rövid erős szellemi koncentrációt igénylő szakaszokkal. Fontos, hogy az altató (futó) szakaszokon a legjobbak is az

optimális futó sebességnél kissé gyorsabb futásra kényszerüljenek.

- Emelkedők és bozótok alkalmazása verseny elején feltétlenül kerülendő, mert lelassítja a futást és így a gondolkozási készség a feladathoz képest magas fokon marad, Szintén terepen igyekezzünk ezeket a kikerülhetetlen szakaszokat a pálya közepére vagy inkább a második felére hagyni.

3. Gyakran előfordul versenyekünk, hogy egy-egy pontot kisebb-nagyobb boly keresgél "kotor ki". Ez váltóversenyen a pálya rossz kialakításának egyértelmű fokmérője, mivel az ilyen esetek azt jelentik, hogy egyes csapatok nagynehezen megszerzett néhány perces vagy akár másodperces előnye a pályakitűzők miatt foszlik semmivé. Ezért a "lerázási lehetőség" megadásához hasonlóan nagyon lényeges feladat a pályakitűzőnek a megszerzett előny megtartásának feltételeit biztosítani.

- A rajtnál ne csak biztosítsuk, hogy a térképrajt ne legyen látható a váltóhelyről, hanem azt is, hogy ide a 20-30 másodperccel előbb érkező versenyzőt már ne láthassa az őt követő ellenfele.

- Az ellenőrzőpontok legyenek teljesen egyértelműek és a szokásosnál jobban láthatók - de ne primitívek, és ne kihalók (pl.: egy gödör pont esetén ne dugjuk a boját a gödörbe, hanem úgy helyezzük el hogy már 20 méterről látható legyen). Ha bozót pontot alkalmazunk: a fentiekén kívül ügyeljünk arra is, hogy legyen valamilyen nagyon jól elvezető út, hogy a pontot fogó versenyző gyorsan lefuthasson róla. Az általános alapelvek természetesen fokozottan érvényesek. ("csiki-csuki", stb.).

- Szeretnék még néhány apróságot leírni, amely már nem a pályakitűzést érinti közvetlenül, legfeljebb közvetve, és az elmúlt évek alapján rendezési tapasztalataim összegezése. A mezőnyrajt legyen minden kategóriában egy helyen és egyszerre. Az ilyen rajt megfelelően szórja a mezőnyt és automatikusan biztosítja a váltóhely egyenletes terhelését. (Ez természetesen

nagy kupa versenyeken nem lehet sem cél sem követendő példa, ahol a látványosság fokozottan szerepel. A rajt elhelyezését két kordont kell kihúzni egymástól 2-3 méterre és a terep felé eső madzagra kell a félbehajtott térképeket felfüggeszteni.

A rajt lehetőleg essen messzire a váltóhelytől, de a stopper és a II., III. futók időben ériék el a váltóhelyet. Ne az utolsó hanem lehetőleg az utolsó előtti legyen rádiós pont. A befutókat semmi esetre sem elegendő csak bemondani, hanem IRNI is kell, a váltásra várakozóknak jól látható módon.

5. Az 1974. és 1975. évi váltóbajnokság alapján a következő pálya ritmust tartom jónak, (de egyáltalán nem tökéletesnek):

- F 21 E I. Hosszú átmenetek az elején, majd több rövid, ismét néhány hosszú, a végén rövidek (10 km sík terepen!)
- II. Néhány rövid átmenet az elején majd hosszabbak és a végén ismét rövidek (8 km sík!)
- III. Egy "klasszikus" (egyéni) pálya (10 km sík!)
- III. Egy "klasszikus" de gyorsabb pálya (8 km).
- N 19 A I. Az első átmenet nagyon hosszú (a verseny leghosszabb átmenete 2-3 km) utána a legvége kicsit sürítve. (6 km).
- II. Az F 21 második átmenetének megfelelő "altató" (7 km).
- III. Egy "klasszikus" de lehetőleg gyors pálya (5,5 - 6 km).
- F 17 A I. Azonos az F 21 első pályájával (7 km).
- II. Azonos az F 21 második pályájával (7 km).
- III. "Klasszikus" pálya (7,5 - 8 km).
- N 17 A Ebben a kategóriában még minden elképzelés fejre állt; egy biztos, ne legyen hosszú...

Az Oktatási Minisztériumtól kapott tájékoztatás szerint, meghívásnak eleget téve: Az Országos Középszintű Bajnokság magasabb kategóriájának 4-4 legeredményeseiből versenyzője ez év júliusában Bulgáriában a Rorjina Kúpán nemzetközi versenyen vehet majd részt.

Hegedűs András

Szól a kakukk

ELMÉLETI EDZÉS

Hatodik rész

XV. feladat: IRÁNYÖSSZEHASONLÍTÁS

Keresd meg azokat az átmeneteket, melyeknek iránya legjobban közelíti az északi, keleti, déli illetve nyugati irányt. Időt mérjél!

XVI. feladat: PONTMEGNEVEZÉSPÁROSÍTÁS

Párosítsd a pontokat a pontmegnevezésekkel. Időt mérjél!

A. les	G. rom	P. gémeskút
B. szó	H. horpadás	R. kőfejtő
C. kup	I. tisztás	S. ösvényvég
D. ház	K. gerinc	T. kerítéssarok
E. gödör	L. kunyhó	U. határjel
F. etető	M. metszódás	Z. nyereg
	N. nyiladék	X. rétsarok
	O. ösvény	Y. jelleghatár

XVII. feladat: TÉRKÉPDOMINO

Az alábbi 6 téglalaphból összefüggő térkép-részletet kell összeraknod. A megoldás alakja:

A téglalapok egy része el van forgatva. Időt mérjél!

A XV. feladat nem túl nehéz, és nem is túl hasznos. Azért került be mégis a sorozatba, mert az egyetlen feladat, amelyik valamiképpen a tájolóshoz, az irányokhoz kapcsolódik. A versenyeken oly fontos iránymenetet egyébként terepen tényleg nehéz gyakorolni.

A XVI. feladat jó megoldásához a térképek ismeretén kívül - ami legfeljebb egészen kezdőknek okozhat problémát - jó szem és figyelemösszpontosítás szükséges.

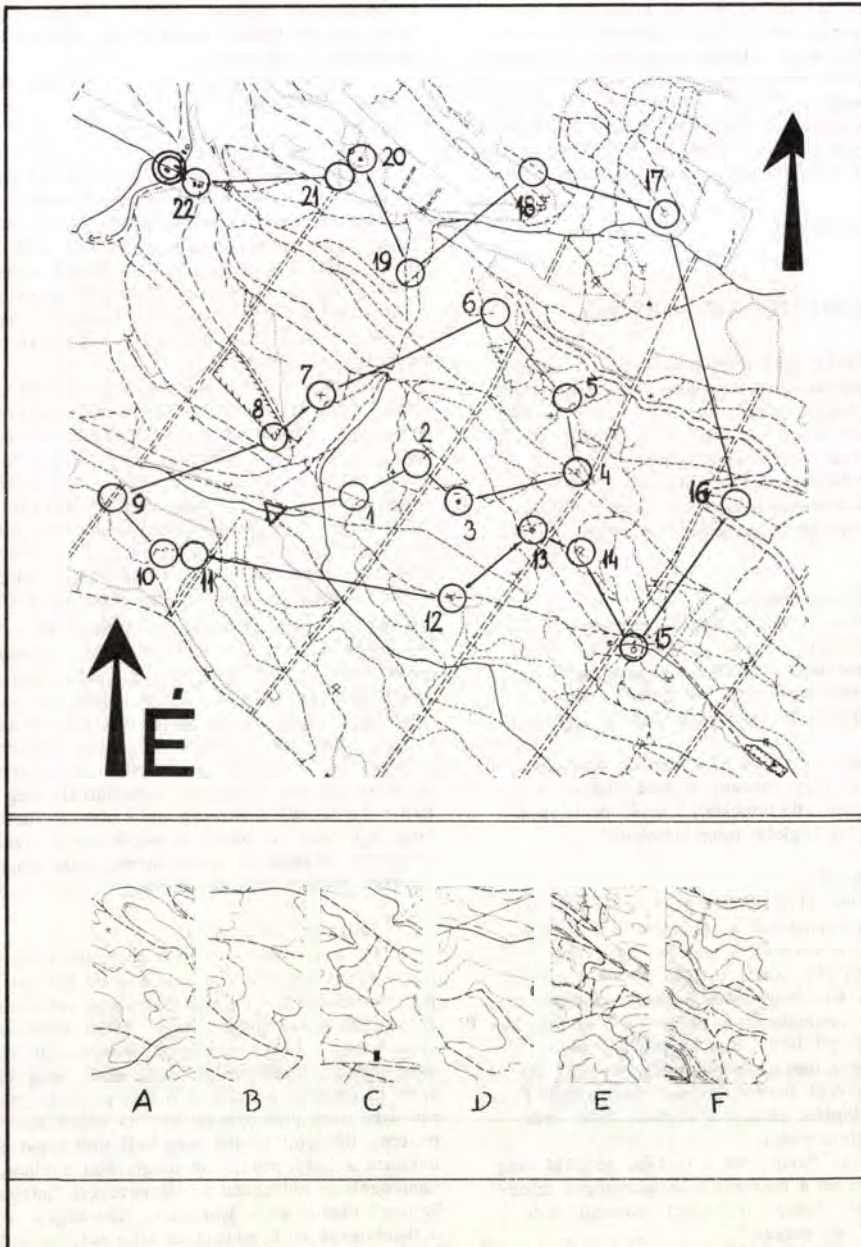
Ezután a két feladat után szeretnék emlékeztetni arra az alapigazságra, hogy egy tájfutó számára a térképpel való foglalkozás minden formája hasznos! Bizonyára volt az eddigiekben és lesz még ezután is olyan feladat, amelyik valakinek valamely okból nem tetszik - hibásnak, haszontalannak vagy túl könnyűnek találva azt. De biztos vagyok benne, hogy az elméleti felkészülésre fordított idő nemvész kárba akkor sem, ha a feladat nem tökéletes...

A XVII. feladathoz hasonló már mutattam be. A térképdominónak nagyon sok változata ismeretes. Ha a kis részletek nem téglalapok, hanem négyzetek, akkor nem csak a fejük tetejére állíthatjuk őket, hanem 90 fokként, ha pedig szabályos háromszögek, akkor 60 fokként forgathatjuk őket. Nehezíti a megoldást az is, ha a kirakandó térkép nem szabályos téglalap, ha-

nem valamilyen furcsa alakzat (pl. S vagy U alakú), amit esetleg nem is adunk előre meg. Berakhatunk a részletek közé oda nem illőket, vagy elvehetünk belőlük úgy, hogy a kiadódó megoldás lukas legyen - de erre azért illik előre figyel-

meztetni a megoldót. A feladat tovább nehezíthető a részletek méretének csökkentésével és számuk növelésével. Ez az a feladattípus, amelyiket nagyon könnyű elkészíteni (néhány nyisszantás), megoldása viszont órákig is eltarthat.

6.

Az IOF újságban jelent meg Erich Hanselmann "Technika és taktika a tájékozdási futásban" c. cikke. Kivonat fordítása helyet kapott lapunk e számában - okos, tanulságos írás. Erich barátunk a magglingeni edzőtáborban dolgozik, szervezője talán az eddigi legjobb, technikai edzésekről írt könyvek és nyaranta több csoportban, többszáz gyerek számára rendez kéthetes önköltséges táborokat. Munkája színvonaláról könyve és cikke beszél...

A versenyévd elején célszerű újra arra gondolnunk, hogy minden eredményes nemzetközi szereplést itthon kell megalapozni. Csak kemény, magasszínvonalú, technikás, jól szervezett versenyeken tudnak felnőni és felkészülni azok akik a jövőben fogják illetve ma képviselik a magyar tájfutást nemzetközi porondon.

Erich Hanselmann:

Technika és taktika

Sok más sportághoz hasonlóan, a technika és a taktika a tájékozdási futásban is olyan szorosan összekapcsolódik, hogy nehéz köztük megvonni a határt. A taktikát itt körülbelül úgy határozhatjuk meg: olyan művelet, amellyel a versenyző tájékozdási technikáját a verseny adott körülményeihez igazítja. Ehhez a gondolat tevékenységhez szolgálunk itt néhány tanáccsal.

A versenyterep.

Minden versenyterepnek megvannak a maga sajátosságai. A versenyzőnek fel kell készülnie gondolatban ezekre a sajátosságokra, ismernie kell saját erős és gyenge pontjait az illető terepen való tájékozdásban és futásban egyaránt.

Tanács: "Fogadd el a terepet olyanak, amilyen; ne légy verseny közben "dühös" a terepre, hanem alkalmazkodj hozzá, és keresd meg aránylag legjobb megoldásokat!"

A térkép.

Verseny első néhány percében össze kell hasonlítani egymással a térképet és a terepet. Sokat segít a verseny folyamán, ha a futó már itt tisztában jön azzal, milyen pontos a térkép - nemcsak általánosságban, hanem az egyes terepelemek szempontjából külön-külön is (pl. bozotsűrűsége jelölése, új térképjeltek, stb.). Világos, hogy mindezt megkönnyíti, ha már ismert a térképet javított stílusa más, régebbi térképek alapján: ezeket a verseny előtt érdemes áttanulmányozni.

Tanács: "Bármilyen a térkép, próbáld meg kiteszteni belőle a maximálisan lehetséges információt. Aki "rossz" térképpel "rosszul" fut, az "rossz" versenyző!"

A pálya.

A pályára is érvényes, ami a terepre és a térképre: el kell fogadni olyanak, amilyen! Nemigen segíti a tájékozdást, ha az ember verseny közben azzal foglalatkosodik, hogy magában a pályakitűzött szidalmazza. Ilyenkor egyetlen kérdéssel érdemes foglalkozni: hogyan teljesíthető az adott (akármilyen) pálya a legrövidebb idő alatt. Az egyes átmenetek minősége csak abból a szempontból érdekes, hogy a futósebességet és az összpontosítás mértékét az átmenet nehézségéhez kell szabni.

Tanács: "A pálya adott - ami tőled függ, az a teljesítési idő!"

Az első ellenőrzőpont.

A verseny első percei döntő hatást gyakorolhatnak az egész küzdelem eredményességére. Elsősorban lélektani szempontból fontos, hogy a pálya elején ne kövessünk el hibákat. Már elvesztegetett 3 vagy 6 perccel a hátunk mögött nehéz még hinni a győzelemben vagy egyáltalán a jó szereplésben, és ennek megfelelően hajtanál. Az így kialakuló idegesség többet árt, mint maga az elvesztett idő...

Tanács: "Különösen vigyázz az első pont biztos fogására! Ne cselekedj semmit elhamarkodottan; ilyenkor érdemes inkább 5 másodpercet tovább nézni a térképet, akár még a rajtnál ha kevés az idő. Térdelőrajttal bele a legközelebbi bozóthoz - ez nemigen hoz szerencsét... A verseny elején kevesebbet kockáztass, mint amennyit egyébként szoktál, és ami a verseny későbbi szakaszán esetleg be is válik. Például: adott esetben ne szégyelj úgy elindulni a térképrajtból, hogy az előrajtot érinted, ha a legbiztosabb - de persze még ésszerű - útvonal azon vezet át. Nem baj, ha az első pontra emiatt 20 vagy 30 másodpercet veszítesz, ez később kifizetődik. De ha mégis hibáztál, és nincs meg az első pont, próbáld meg nem elveszíteni a fejed (bár ez nehéz: gondolatban azért erre is előre fel kell készülni). Koncentrálj még jobban a térképre! A verseny után tapasztalhatod, hogy egy nem túl hosszú keverés nincs olyan végzetes hatással az eredményre, mint ahogy a keverés közben érzik az ember.

Hibázás pontközben.

Ha észrevetted, hogy a pont nincs ott a piros kör közepén, ahol véleményed szerint éppen tartózkodsz, és ezért elkezded céltalanul rohagálni a környéken, hogy "hátha véletlenül rábukkansz", akkor szerencsejátékos vagy és nem tájfutó. Ilyenkor igen valószínű, hogy még csak távolabbra kerülés a valódi ponttól, és aztán újra meg újra visszatérsz az előző rossz pontra. Ehelyett inkább meg kell próbálnod azonosítani a helyzetet, és megtalálni a hibát. Pontközben különösen az úgynevezett "párhuzamos" elcsúszások gyakoriak: lehetséges, hogy a domborzat és a síkrajz is stimmel, és még-

is egy másik metsződéshelyen vagy jelleghatáron, stb. vagy amely párhuzamosan fut azzal, amelyiken hiszed magad. A térképről az ilyen hibák lehetőségét könnyű felismerni, ha számfutasz rá. A tapasztalat szerint párhuzamos hiba elkövetésénél általában inkább hajlamos az ember túl korán megállni és a pontot keresni, mint fordítva. Hasonló hibákat szokás elkövetni pontközelben, amikor az összekevert terepicégek nem teljesen párhuzamosak, hanem egyszerűen csak több van belőlük, pl. több szikla, több patakösszefolyás, több horpadás, stb., amelyek közül az egyikben van a pont.

Tanács: "Ha nem találsz meg a pontot, válassz új támadópontot, és próbáld meg arról megfogni! (Támadópontnak az olyan, a keresett ellenőrzőponthoz közeli pontot nevezzük, amely könnyen és biztosan azonosítható, és ahonnan a pontot aránylag lassú és pontos tájékozódással kell megkeresni). Nincs értelme háromszor elindulni ugyanonnan, és megérkezni ugyanarra a hibás pontra. Ne légy makacs - még te is hibázhatsz! Vedd figyelembe, hogy valószínűleg még a pont előtt vagy: egy gyors pillantás a térképre meggyőzhet arról, hogy a pont mögötti terület egész másképp néz ki, mint ahol tartózkodsz."

Hibázás utáni taktika.

A keverés általában fizikailag és szellemileg is eléggé igénybe veszi az embert. Mivel ilyenkor a versenyző időt veszít, hajlamosá válik arra, hogy a világrekordot megközelítő futástempóval a következő átmenetben behozza ezt a hátrányt. E törekvés közben aztán valószínűleg hamarosan megint egy ismeretlen bozótba találja magát, itt időt veszít, amit aztán be kell hozni... Innentől kezdve semmi sem stimmel, és az ember még fizikailag is "kipukkad".

Tanács: "Hibázás után fordíts nagyobb figyelmet a térképnézésre, és légy a futásban óvatos! Akkor kezdj el hajtani megint, mikor érzed, hogy már eléggé együtt vagy a térképpel és a tereppel!"

Néhány tanács az útvonalválasztáshoz.

Az útvonalat nemcsak úgy kell megválasztani, hogy objektíve melyik a legjobb a több lehetőség közül, hanem aszerint, melyik a legjobb a saját képességeid figyelembe véve; sőt, esetenként figyelembe véve egyéb taktikai körülményeket is. Például: váltóversenyen vagy tömegrajtos versenyen, ha nem az időeredmény, hanem a helyezések a fontos, és az utolsó ponton azt látod, hogy az élboly előtted van 10 másodperccel, és tudod, futásban nem tudod behozni őket, akkor nem érdemes velük azonos útvonalat választani, hanem akár egy kicsivel rosszabbat, mint ők. Ez persze kockázat, és csak akkor van értelme, ha mögötted nincsenek veszélyes ellenfelek. Vedd figyelembe, hogy az élboly is hibázhat.

Taktika rossz útvonalválasztás után.

Az, hogy nem a legjobb útvonalat választottad, általában csak már az útvonal követése közben derül ki. Ezért ilyenkor kísértésbe eshetsz, hogy menet közben változtass az elképzeléseden, és áttérj a legjobb útvonalra. Sajnos, legtöbbször ennek olyan útvonal az eredménye, amely mind a kettőnél rosszabb, annál is inkább, mert az aránylag jó útvonalak között ritkán van időben nagyobb különbség 30-60 másodpercnél. Ezért általában célszerű ragaszkodni az eredetileg választott útvonalhoz, és még gondolatban sem foglalkozni a többivel!

Fizikai erőbeosztás.

A futástempónak igazodnia kell a pálya technikai nehézségéhez! Csak akkor érdemes kifejteni maximális erőt a futásban, ha a versenyző teljesen ura a térképnek és terepnek technikailag. De a tempót ugyanígy befolyásolják a terep fizikai nehézségei is, és ezt a futónak a verseny közben tudatosítania kell. Ha nehéz terepen fölfelé menet akarsz előnyt szerzeni, akkor esetleg túlságosan kimerülsz és ez később megbosszulja magát, pedig a futónak a verseny néhány másodperc. A fizikai erőnléttel tudatosan kell gazdálkodni: ilyenkor iktass be pihenő szakaszokat, mikor a terep technikailag nehéz, hogy legyen erőd gyorsítani, mikor kockázat nélkül lehet. Ha nehéz a talajfogás, sűrű az aljnövényzet vagy le van gallyazva az erdő, minden egyes lépés nagyobb erőfelfejtést követel az izmoktól, mint sima terepen. Erre is edzeni kell, és aztán verseny közben szándékosan váltogatni a különböző futási technikákat, ha szükséges.

Nehéz talajon inkább nyújtani kell a lépést: igaz, hogy ez az egyes lépéseknél nagyobb vízszintes erő, amit ki kell a táv alatt fejtened, de a függőleges, azaz "elrugaszkodási erő" annyival több, amennyivel többet kell lépned: ez tehát nem éri meg. Olyankor is nyújtani kell a lépést, mikor lejtőn lefelé a gravitációs erő segít a "repülési szakaszban". Így a "repülési szakasz" meghosszabbodik, és vele megnő a sebesség is; ekkor persze nagyobb "támasztóerőt" kell kifejteni a talajfogáskor.

Fáradás.

A verseny vége felé a fáradás nemcsak a futás sebességét csökkenti, hanem az ügyességet (egyensúlytartás, ellépés biztonsága, stb.) és a szellemi erőnlétet is. A fáradás szükségszerű jelentkezését figyelembe kell venni már az útvonalválasztásban: az utolsó átmenetekben kerülni kell a kockázatot, mert megnövekszik a hibázás esélye, és kerülni kell az olyan szakaszokat, amelyek fizikailag túl nagy erőfelfejtést követelnek, és aránytalanul lecsökkentenék a sebességet! Úgy kell az erőt beosztani, hogy a verseny végére éppen elfogyaszd az utolsó tartalékaidat! Aki egy kicsit is pihenten érkezik a célba, az nem tett meg mindent a győzelemért...

Bojársky Dezső

NEMZETKÖZI ÉLET

Az első kérdés eldőlt, a VB-t ahogyan várható volt a Skót Felföldön rendezik. A versenyközpont a Spey folyó völgyében Aviemore. A várostól D és DK irányban kb. 300 km³ erdős terület fekszik, ismertebb részei a Glen More parkerdő és a Cairngorms természetvédelmi terület. Itt található a Morlich, Eilan és Einich nevű tavak, több tucat kisebb-nagyobb patak, 200 m tengerszint feletti magasságú völgyek és 800-1200 m-es hegyek erősen tagolt domborzattal, sok szikla, kőtörmelék, változatos korú fenyőerdők, bozotos ligetek, az ismert brit hanga és páfrány, erdőirtások maradványai és tiszta, nagyon gyors haladást biztosító szál-erdők.

Ennyit sikertült "kihámozni" a tájékoztatásból és egyéb forrásokból; mindent összevetve technikás, nehéz terepnek ígérkezik...

Minden ország 10 versenyzőt (5 férfi - 5 nő) és 4 vezetőt nevezhet, az egyéniben 4-4 indulhat. A nevezési díj 81 font fejenként!

Két új térképjelet alkalmaznak a lassan (80-85%-ban akadályozott) futható, nehezen belátható területet 20%-os zöld pontozott rácscsal (raszterral), a hasonlóan futható, de jól belátható részeket 20%-os zöld vonal-rácscsal (sraffozás) jelölik.

Az egyéni versenyen (IX.24.) a férfi pályája 15,3 km, optimális útvonal hossza 16,8 km és 550 m szint, a nőké: 8,3 km, valójában 9,5 km és 260 m szint, a térkép 1:20 000 (5 m-es szintvonalakkal).

A váltóverseny (IX.26) férfiaknak 10,8 azaz 11,3; 175 m szinttel, nők pályája 7,5 illetve 8,3 km és 90 m szintkülönbség, a térkép: 1:15 000 2,5 m-es szintvonalakkal. A váltó lebonyolítása: motola rendszerű, tömegrajttal, utána közvetlen váltásokkal.

Két edzőtábor lesz áprilisban Stirling, szeptemberben Glasgow központtal. Itt 4 napra 30 fontért adnak fejenként szállást és ételmet, hét erdőben lesznek állandóan kinn levő pontok, mindenki úgy utazik az edzésekre, ahogy tud, természetesen a térképeket külön meg kell venni. A mieink tízen utaznak áprilisban (Boros, Hegedűs, Gyurkó, Sötér, Szabó, Monspart, Kovács, Rostás és Szopori, Deseő László vezetésével).

Itt jegyzem meg célszerű lenne megoldani, hogy 1977-ben az április végi naptárunk így nézzen ki:

IV.23.	Kilián EV.
IV.24.	Semmelweis EV.
IV.25-29.	Edzőtábor
IV.30.	Vasutas Kupa
V.1.	Május 1. EV.

Ennek előnyéről talán fölösleges sokat beszélni.

Az MTFPSZ elosztotta kontingenseit - mint közismert két út lehetséges: egy nyugati és egy szocialista. A döntés alapja a korábban meghirdetett elvek szerint az országos bajnokságokon elért pontok összege. Így a BEAC a nyugati a Spartacus TE a szocialista kontingenst kapta. Utóbbiak ezen kívül a szövetségi naptárban szereplő osztrák úton is részt vesznek.

Az 1974-es VB óta először hívtak meg magyar csapatot a dánok; június 4-6-án 10 fős váltóversenyt rendeznek. Sajnos nem szerepel a naptárunkban, ezért le kellett mondani...

P.O.Bengtsson tájfunó Világ Kupát szervez, melynek lényege a következő: 25 versenyt jelöltek ki, ahol pontot lehet szerezni, egyrészt a helyezésekért, másrészt az időeredményért, ezeket a viadaloként összeadják és minden versenyzőnél az 5 legjobb eredmény alapján állítják össze a végső sorrendet. A versenyeken szereshető pontok a várható mezőny szerint kis-sé eltérőek. 1976-ban már megtörténik a nem-hivatalos értékelés. A magyar versenyek közül a Hungária Kupa és a November 7. EV. szerepel a listán. Pontszerző versenyek:

I. 3-5.	Karácsonyi Kupa	Izrael	10	2
III.21.	Wroblevski	F	10	1
IV.10.	Skót Bajnokság	GB	10	1
IV. 17.	J.Kjellström Trophy	GB	15	1
IV.17-19.	3-napos	AU	10	2
V.1.	Isotonic	SF	10	1
V.20.	Béke és Barátság	BG	10	1
V.29.	Soló '76	N	15	1
VI.5-7.	Eiffel-OL-3 napos	BRD	10	1
VI.11-13.	Suunto	SF	10	2
VI.13.	Jubileumlöp	N	10	1
VI.20.	Nat.OL.	CH	10	1
VII.10.	Ostsee	DDR	10	1
VII.12-16.	O-Ringen	S	15	3
VIII.23-25.	Mürztaler-OL	A	10	2
VII.30.-	3 napos	CS	10	2
VIII.1.				
VIII.3-7.	5 napos	CDN	10	3
VIII.17-21.	Hungária	H	10	3
VIII.29.	Alberg	DK	10	1
IX.	Ntk OL	PI	10	1
IX.24.	WOC-76	GB	20	1
X.8.	Schlosser	DDR	10	1
X.10.	Aelgdreret	S	10	1
X.17.	Nat OL	CH	10	1
XI.7.	November 7 EV.	H	15	1

Az első oszlop a győztes helyezési pontjait jelzi. A további helyezések pontértékei: 20 esetén, 16, 13, 11, 9, 7, 5, 3, 2, 1, 15 pontos győztes esetén 12, 10, 8, 6, 4, 2, 1 és 10 pontos győzelemnél 8, 6, 4, 2, 1.

Az időeredmények alapján szereshető pontok: a győztes időért ugyanannyi pont jár mint a győzelemért, majd az időkülönbség alapján percenként a második oszlopban jelölt 1, 2, 3 pontot vonnak le az elérhető maximumból.

Dr. Szarka Ernő

Napidíjért

Akinek nem inge, ne vegye magára...

Égtájassy Elemér előtt ott tornyosult a kerekberek Borgóz Géza (jeles tobozpatogató és madárfütty-szakértő - van, ki a nevet nem ismeri?) emlékversen költségvetés-tervezete. Mert úgyebár így kell kezdeni versenyt rendezni, és ez nem könnyű munka! Kibérelte a luxuspanziónál 1 ágyas szobáját és elmélyülten dolgozni kezdett. Először felírta: költségvetés összeállításáért 2 napdíj, utiköltség, szállásdíj. Talán nézzük a munkát. A térkép helyesbítésére (14 km²) 50 kiszállás. Rajz: a legnehezebb kategória szerint. Bemérünk 97 pontot, hogy legyen választék, az 30 kiszállás. Ellenőrünk 97 pontot, nehogy baj legyen, az 30 kiszállás. Berajzolunk 500 térképet, darabja 2 forint, olcsóbban senki sem vállalja. Az öltözőért biztosan elkérnek legalább 5000 Ft-ot. A busz kilométere - hiszen borralaló is kell - legalább 20 forint. És azután a verseny. Jó munkához idő kell. Nem lehet összecsapni mindent. Szombat délben el kell kezdeni (különben hogy fő meg a bogrács-gulyás) és bizony eltart vasárnap éjfélig, míg az eredmények lezárulnak. Az fejenként 36 óra versenybírói díj. A 97 ponthoz kell 30 felvezető, 103 pontőr, mert pl. Deres Laja csak hármashan pontőrökön, hogy összetűjön az ultiptari. No, az eredmények rendezésére szánt néhány óra adminisztrációs túlmunka költségei már igazán nem nyomnak a költségvetésen!

Vegyük sorra az embereket. Hozhossz szomszéd jelezte, hogy tud cemetet szerezni, ő lesz az egyik rajzoló, valamint pályakítfőző és pontőr is. Végeredményben nem fontos, hogy kijöjjön, ki lop mostanában pontot... Budkafi tata panaszkodott, hogy eltört a protézise, ha nem segítünk rajta, nem tudja ellátni indító-bírói feladatát. Ő lesz a térképhelyesbítő, bemérő, indító... Égtájassy, a nagy organizátor így vette végig az összesen 17 ember, aki valaha is hallotta ezen a tájon azt a szót, hogy "tájfutás". És megindult a Nagy Gépezet, hogy kerülhetetlen precizitással előrehaladva létrehozza a Nagy Versenyt.

Térképhelyesbítésre kimentek egy napfényes vasárnap reggel Kelety, Nyugaty, Északy és Dély sporttársak, illetve Dély csak ment volna, de menyasszonya közölte: ha megy, szakít vele. A másik három nekíült szalonát sütni. Az erdőtüzön felbőszült erdész elől egy magas jegenyére menekültek, és ott ültek addig, amíg az erdész felfázástól félve haza nem ment. A jó látási viszonyok miatt a jegenye tetejéről javították a térképet, a frissen leégett erdőt tarvágásnak jelölve. A térképet másnap le kellett adni, több idő helyesbítésre nem volt.

Tuss mester, a helység művésze ingyen megrajzolta a térképet, ellenszolgáltatásul azért, hogy Égtájassy szerzett neki egy körvezetői félállást a vállalati művészeti szakkörben. Az igaz, hogy a szintvonalakat a zöld, a réteket pedig a kék fázisra rajzolta, de ez a térkép művészi kivitelén nem rontott, különösen ha hozzávesszük az égtájakat jelképező, szelet fűző barokk anyalkákat.

Dreckplaner Herbert megtervezte a 13 pályát 13 pontból. Mindig így szokta, mert - mint felvilágosodott ember - így is küzdött a babona ellen.

Délyt végre elengedte a menyasszonya egy szép koranyári napon, de ő is vele ment. Erejükből a verseny céljaira 8 pont bemérésére tellett, a többi 5 ugyanis fix pont, nem kell bemérni (Csak a verseny napján derült ki, hogy az ezert helyén pl. a Hibridpulyka TSz. bikaistállója van...)

Bendő Elek ellenőrzőbíró a szomszéd megyéből régi ismerős, évek óta egymásnak ellenőriznek Égtájassyval. A bizalom-bizalom, sohasem sértették meg egymást holmi sétálással, tájolózással. Bendő ugyan egyszer már megkérdezte, merre is esik a kerekberek Bicsali csárdától a Kerekerdő, de ez a pillanatnyi állapot hamar elmúlt.

A térképherajzolást (110 nevezés) Kelety, Nyugaty és Északy vállalták, de a városban éppen akkor elfogyott a piros tus, így a versenyzők maguk rajzoltak be fekete ceruzával.

A vállalati busz ingyen lett volna, de előző este a sofőr - fejbeverés következtében - meghibásodott. A fejbeverést véleménykülönbség miatt Bendő ellenőrzőbíró végezte a Bicsali csárdában, nagyon helyesen, hiszen minden vitás kérdésre az ellenőrzőbíró tesz pontot. Semmi baj, a pályaudvartól a terepig 8 km, mi ez egy sportembernek?

A felvezetés vasárnap 9-kor indult, így nem volt baj, hogy a rajt egy kicsit csúszott. A pontőrök nem jöttek el, mert a levegő túlnyomóan párás volt, csak Deres Laja és két társa, mert otthon nem lehet ultizni az asszony miatt.

Az öltöző az épülő bárányszobában volt. A sárpadló éppen döngölésre várt, ezt a versenyzők elvégezték, a hálás vályogvető egy huszast akart ezért Égtájassy kezébe csúsztatni, de ő ezt szerény mosollyal visszautasította.

A verseny viszont szépen lefolyt. Még eredményhirdetés is volt. A felvezető éppen a bikaistállónál találta az ügyeletes állatorvost, aki injekcióval altatta el az érdemes apaállatot. Az egész versenyen csak három pont volt óvható, de nem óvott senki, ugyanis ismerték a "mindenkinek egyformán rossz volt" indokolást.

Az eredményeket a kihirdetés után sajnos az asztalon felejtették egy zöld dossziében, és a vályogvető gebéje felfalta, így jegyzőkönyv nem készült. Ugyis a sportbarátság a fő. A napdíj-bírói díj lista viszont (mit tesz isten!) meg-

maradt. Aki csak ott volt, mindenki csuklórepedésig aláírta. Egyedül Makkos atyó nevét kellett kihúzni, mert Égtájassynak eszébe jutott, hogy az elmúlt héten végzett vele a delirium tremens.

A verseny tehát lefutott. Ne legyünk telhetetlenek. Csak az nem hibáz, aki nem dolgoz. Égtájassy másnap bevitte az 54000 forint (ennyi kalkulációs hiba csak lehet) rendezői költségről szóló számlát a helyi TS-be, és felkészült a harcra. Főkönyvessy Elemér közölte, hogy az egész sportági költségvetés 32000 Ft, és ennek legfeljebb a fele fordítható rendezésre, hiszen - ki tudja, miért? - maradt még néhány versenyző is.

Mikor ezt Buckafi tata megtudta "rám fe fámitfatok többet", felkiáltással az asztalra vágta törött protézisét, és Horhossy közölte, hogy megszűnt a cementszállítás. Mint évek óta mindig, most is lett megoldás. Főkönyvessy 40000-re egészítette ki a sportági költségvetést (annyi is volt!) ebből 34000-t kifizetett a versenyre. Horhossy nem szerzett jugoszláv import cementet, csak beremendít, és Buckafi fogsora csak wiplából készült el. A rendezők felháborodása nehezen csillapodott.

Apropos! Volt a körzetnek néhány nehezen pusztítható versenyzője is! Júniusban már saját zsebükből utaztak és neveztek. Decemberben pedig a leglelkesebb is leadta volna a felszerelését, ha nem szakadt volna ronggyá.

Égtájassy fájdalomra nem ismert határt. Hiába, sóhajtott, széthullanak ezek a derék versenyzők. Odafent nem támogatják ezt a sportágot...

És a helyi TS kivilágított ablakaira mutatott.

Kolosváry Bálint: Vihar

VERSENYRENDEZŐSÉGEK
FIGYELMÉBE

Kiírásokat, versenyértésítőket az alábbi címekre kérnek:

MMG SE, tájfutó szakosztály
Schlosser Ágnes, 1122 Budapest,
Krisztina krt. 7.

Balassi Bálint HSE, tájfutó szakosztály
Papp József szds. 2465 Nagyoroszi,
Postafiók 1.

BSE, tájfutó szakosztály
Homoki Géza, 1181 Budapest,
Kele utca 7. I/2.

A BTFSZ gondozásában megjelenő edző-, pályakítűző-, versenybíró- és versenyzőképző tanfolyamok jegyzeteként kiadott "Tájékoztató Futás Kiskönyvtára" újabb kötettel gazdagodott:

Gombkötő Péter: A tájékoztatói versenyzés technikája és taktikája. A sorozat immár ötödik kötete ábrákkal bőven illusztrálva, mellékleteivel hatékony segítséget nyújt a címében megjelölt témakörök ismeretanyagának feldolgozásához, elsajátításához.

SZÓL A KAKUKK
Feloldás

XV. feladat: észak=5, kelet=11, dél=15, nyugat=22.

XVI. feladat: 1-0, 2-H, 3-U, 4-G, 5-C, 6-S, 7-B, 8-T, 9-N, 10-M, 11-K, 12-A, 13-R, 14-F, 16-E, 17-I, 18-Y, 19-Z, 20-L, 21-X, 22-D.

XVII. feladat C F E
B A D

A 8. ifjúsági versenyző eredményei:

	XV. fel- adat		XVI. fel- adat		XVII. fel- adat	
	hiba	idő	hiba	idő	hiba	idő
Harkányi						
Ádám	1	2'05"	0	4'59"	0	6'07"
Nemes						
Zsolt	0	1'09"	1	2'29"	0	6'10"
Molnár						
Géza	4	1'29"	1	3'56"	2	4'04"
Kiss						
Éva	1	3'17"	1	13'03"	0	5'29"
Frank						
Rudolf	2	2'14"	2	5'01"	0	3'09"
Meichl						
Géza	0	1'27"	0	6'45"	3	5'14"
Jenővári						
Gabriella	1	2'27"	0	5'10"	0	9'19"
Győrki						
Ágnes	1	4'10"	0	11'25"	0	4'39"

Kivülről és belülről

Nyitrai György 1976/1. számban, azonos címmel megjelent cikkének folytatása

d) A tájfutó versenyzők edzéslehetőségei korlátozottak. Terepedzés esetén a helyszínrre ki kell jutni, onnan (izzadtan, porosan) haza is kell utazni. A gépkocsi pedig nem jellemző járműve a sportágnak. A pályaedzéseknek korlátot szab a létesítményhiány, vagypedig azok lefoglaltsága. A versenyzők nemigen rendelkeznek időkedvezményvel, így az edzések ideje is meghatározott.

e) Kevés versenyző jut el edzőtáborba. Komoly erőalapozásra és technikai csiszolásra enélkül pedig nincs mód.

f) Azokban a szakosztályokban, ahol magas a létszám, csökken a versenyzési alkalom. Az egyes versenyekre csak azokat nevezik, akik várhatóan a legjobb eredményeket hozzák; a háttérbe szorúlnak azok, akiknek a fejlődéséhez, a magasabb minősítéshez lenne szükséges indulnia.

g) Kevés az edzők és a képzettebb versenyzők által írt cikk, irodalom, ami a tapasztalatokat közkinccsé tenné.

3. Az utánpótlás kérdése:

a) A megfelelő utánpótlás-ellátottság minden sportág fejlődésének az alapja. Ebből kiindulva minden alkalmat meg kell ragadni a tömeges toborzásra. Annak, aki kedvet érez ezt a sportágot űzni, legyen meg erre a lehetősége. Hangsúlyozni kell az edzők felelősségét. Nem szabad engedniük, hogy elkallódjon, aki már megkezdte a tájékozdási futást.

b) A kezdőkkel való foglalkozásnál nem szabad szem elől téveszteni, hogy a klasszis versenyzők pótlásának és nevelésének az útja a tehetségkutatás és nem a kiválasztás! A mennyiség és a minőség kérdésének felvetése és helytelen értelmezése idegen a sportág szellemétől.

2/d) E problémák - némileg módosulva - minden sportágban felmerülnek. De az élvonal részére többé-kevésbé meg is vannak oldva, a tájfutásban is! A gépkocsihelyzetben is egyértelműen kedvező a fejlődés - ez persze élet-színvonal, és nem sportkérdés, - amit nagyobb versenyek parkolási gondjai is jeleznek.

2/e) Ma már minden A és B kategóriás, továbbá számos C kategóriás szakosztály rendez legalább egy edzőtábor évente. Tény, hogy ez még mindig az összes szakosztály töredékét jelenti csupán.

2/f) Igaz, de nem jellemző. Éppen szakosztályaink nagy száma miatt kevésnek van ilyen jellegű gondja. Minden versenyző számára biztosítva vannak a reálisan elérhető minősítés megszerzésének feltételei.

2/g) Van, de még valóban kevés. És mintha kissé kiírtuk volna magunkat, úgy mindannyian! A TF szerkesztői tudják, hogy régi, jól bevált szakírók tűntek el, mintha már nem lenne feladatuk, mintha már minden tudnivalót megírtunk volna a tájfutásról...

3/a) Igaz, de azt mégsem elsősorban az edzők feladatának tartom. Az edzőnek a minőséget kell felfedeznie, kinevelnie, fényesre csiszolnia. A tömeges beszerzése, alapoktatása, gyakorló versenyeztetése nem kíván feltétlenül edzői szaktudást, inkább több "alacsonyabb színvonalú", de jószándékú munkát, türelmet. A hivatást komolyan vevő edzők melől általában kiesnek a magas színvonalra képtelen versenyzők - de nem kell kiesniük a tájfutásból is! Átléphetnek a hobbyzó csoportba és ott megtalálhatják számításukat.

3/b) Szerintem ez a tézis egyike azoknak, amely sok sportágban igaz lehet, de a tájfutásban aligha. A tehetségkutatás eredményességéhez kellenek olyan jelek, jegyek, amiket a leendő "menő" már kiskorában, hozzáértő számára felismerhetően magán visel. Sportágunk összetettsége és "láthatatlansága" miatt - utóbbi alatt azt értem, hogy versenyünk nem a nézők szeme előtt zajlik - ilyen jel tudomásom szerint nincs. A leendő élversenyzőt csak korai eredményei alapján lehet megsejteni. De az eredményekhez csak előzetes munkaráfördítés - toborzás, alapképzés, versenyeztetés - után lehet eljutni, és

c) El kell érni, hogy egyes szakosztályok egyesületi vezetésük segítségével egy vagy több iskolát beszervezzenek tömegbázisnak.

d) A területi szövetségeknek rendszeresen meg kell szervezniük az úttörők csoportos futását, ill. a középiskolás bajnokságokat.

c) Meg kell ismertetni és szeretettetni a pedagógusokkal a tájfutásnak, mint önállóságra, edzettségre nevelő sportágnak az előnyeit.

4. Propagandamunka:

a) A sportág valamennyi szintjén szükség van arra, hogy különböző kiadványokkal, rendezvényekkel, stb., minél több emberrel ismertessék meg a tájfutást, felkeltve iránta az érdeklődést, ezzel is csökkentve más sportágak elszívó hatását.

b) A működő szakosztályoknak érdemes lenne több nyilvános háziversenyt rendezniük, jól megközelíthető és jól látható terepen, gondoskodva a széleskörű hírverésről.

c) A kocogónapokat könnyű és érdekes pályán érdemes lenne összekapcsolni a tájfutással. Itt nagy gondot kellene fordítani a sikerélményre azáltal, hogy minden induló találja meg az ellenőrzőpontokat.

d) Megfelelő hóviszonyok esetén, a síelők által látogatott helyeken tömegesítő - sífutással összekapcsolt - tájékozdási versenyek rendezését kell szorgalmazni.

e) Szükséges, hogy a tájékozdási futásban kimagasló eredményt elért tehetségeket vonzó példaként állítsuk a sportág iránt érdeklődők elé.

ez már a kiválasztás folyamata. Sok kezdőt kell foglalkoztatnunk, hogy közülük a tehetségesekre bukkanjunk. A minőséget a mennyiségből kell kiszűrni, de ezt a mennyiséget éppen a minőség példája hivatott biztosítani.

3/c) Helyes törekvés, sok szakosztály él is vele.

3/d) Néhány már megoldott, országos elterjedése a közeljövő feladata.

3/e) Ez még fehér folt, bár az ELTE, a Testnevelési Főiskola és néhány vidéki tanárképző főiskola szakosztályain keresztül történik egy spontán ráhatás a leendő pedagógusokra.

4/a) Igy van. De a propagandamunka: munka. És a munkavállaló egyre kevesebb. És azt az egyre kevesebbet nem elsősorban a propagandával kell lefoglalnunk. Emiatt a propaganda megoldása a legutoljára megoldható feladataink közé tartozik...

4/b) Érdemes lenne, de nem teszik. Inkább a különböző területi szakszövetségek vállalkoznak ilyesmire. Az MTFSZ pedig a levelező tájfutás rendszerének meghonosításával foglalkozik.

4/c) Ilyen már volt és lesz is.

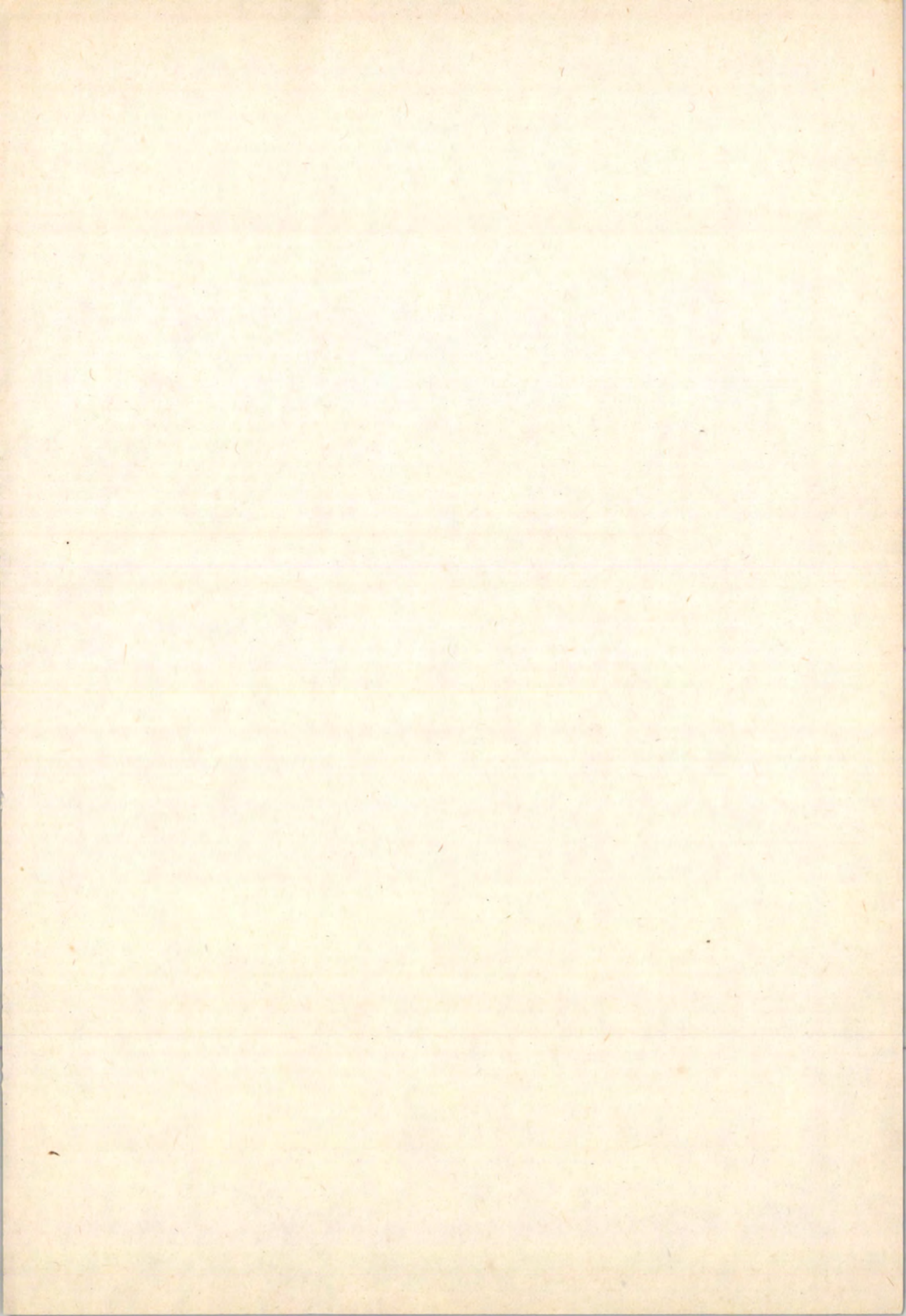
4/d) Az élvonalban az már megvalósult, - fordítva. Vagyis legjobbjaink egyrésze sífutó bajnokságokon is jól szerepel. De tömegesíteni jó, havas telek nélkül reménytelen vállalkozás...

4/e) Megtörtént. Legjobbjaink gyakran vesznek részt vidéki élménybeszámolókon, ifjúsági találkozókra, és a TF hasábjairól is valóban ismertté váltak.

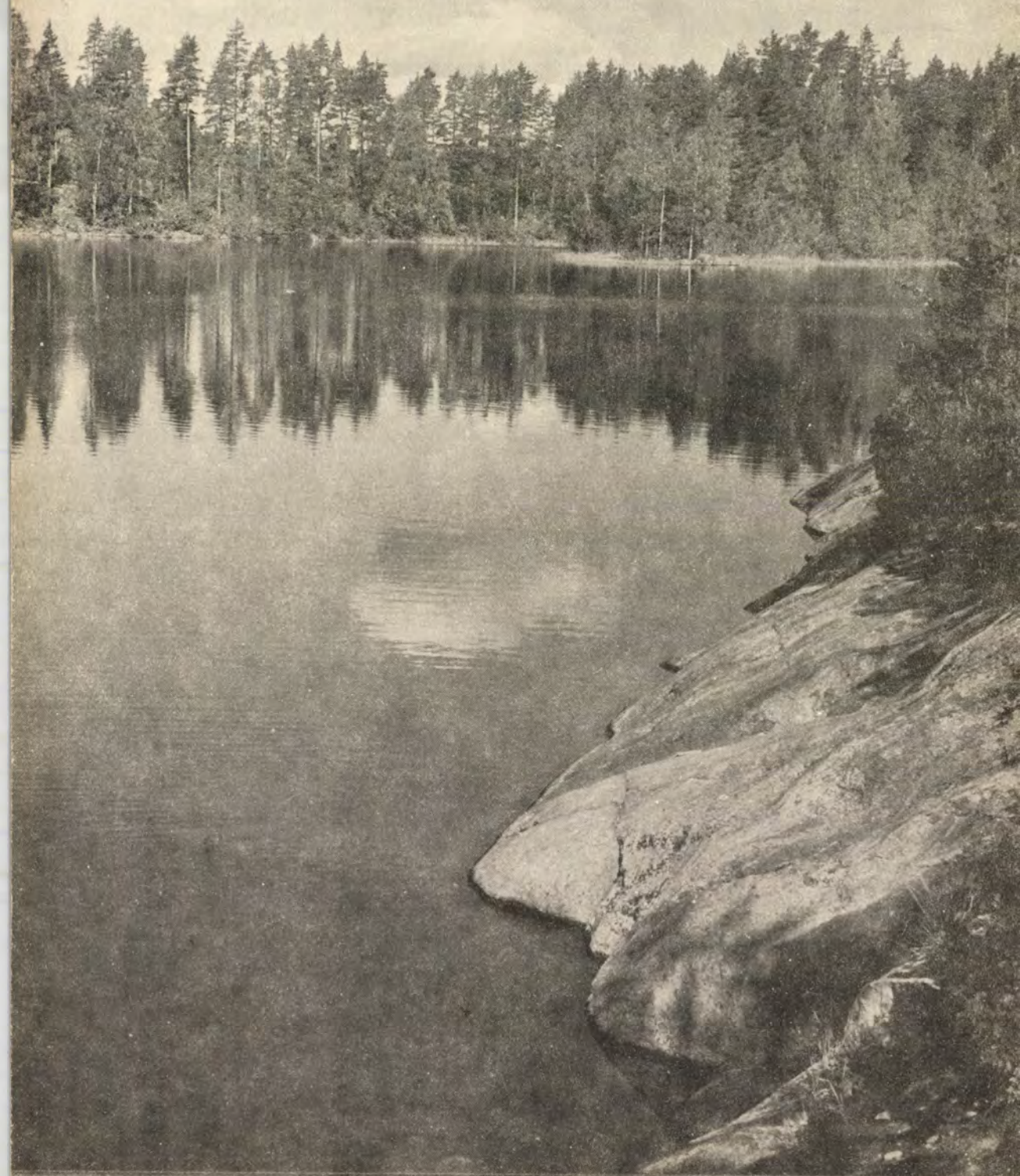
TÁJÉKOZÓDÁSI FUTÁS

A MAGYAR TÁJÉKOZÓDÁSI FUTÓ SZÖVETSÉG LAPJA

Szerkeszti a Szerkesztő Bizottság. Szerkesztő: Szaktila János. Szerkesztőség: Budapest, VI., Bajcsy-Zsilinszky ut. 31. II. em. Telefon: 126-820. Levelezési cím: 1374 Budapest, Pf. 614. - Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Posta Központi Hírlapirodánál (KHI, 1900 Budapest, József nádor tér 1.) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámra. Egyes szám ára: 3.- Ft. Előfizetési ár egy évre: 15.- Ft. (megjelenik kéthavonként) Számonként kapható: Sportpropaganda Vállalat Terjesztési Osztály, Budapest, VI., Népköztársaság utja 6. - Indexszám: 25827.

Åra: 3, - Ft

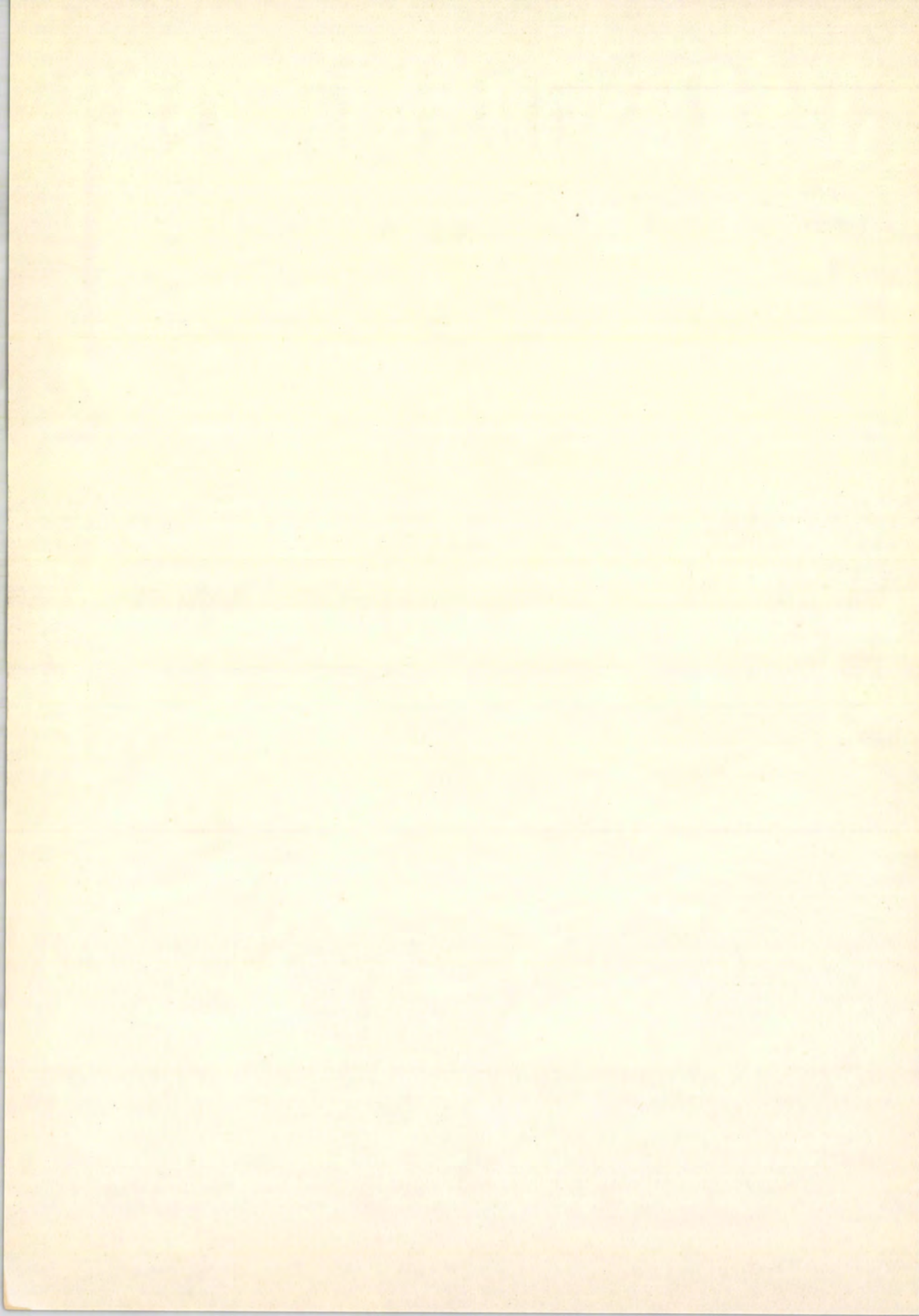

TÁJÉKOZÓDÁSI FUTÁS

1976/3

TÁJÉKOZÓDÁSI FUTÁS

VII. ÉVF.

A MAGYAR TÁJÉKOZÓDÁSI FUTÓ SZÖVETSÉG LAPJA

3. SZÁM

Felelős szerkesztő: Skerletz Iván - Kiadja a Sportpropaganda Vállalat - Felelős Kiadó: Béres Tibor Igazgató - Készült a Sportpropaganda Vállalat Sokszorosító üzemében - Műszaki vezető: Mestány János - Előállítás helye: 1143 Budapest, Dózsa György u. 1-3. Ideje: 1976. június - Terjeszti a Magyar Posta

Skerletz Iván

Hiba van a kréta körül

Központi sportsajtónk a Népsport oldalain egyre sürűbben találkozhatunk sportágunkat érintő írásokkal, friss eredményekkel. Ajánljuk is mindazok figyelmébe, akik a

TÁJÉKOZÓDÁSI FUTÁS
idei számaiból is hiányolják a részletes eredménylistákat.

Testnevelési és sportmozgalmunk legtekintélyesebb lapja a Népsport nagy példányszámú napilap. Átfogja tartalmában az egész sportéletet, betekintést ad világeseményekbe. Úgy készül, hogy a nagyközönség számára lehetőleg valamennyi sporteseményről tájékoztatást adjon. Eredményközlési rendszere úgy van kialakítva, hogy többnyire frissen közölje a sportesemények eredményeit, ezért nagy létszámú tudósítói hálózattal dolgozik.

A sportmozgalom napilapja valamennyi sportággal, s a mozgalmat érintő jelentősebb feladatokkal tervszerűen foglalkozik. Munkatársai részt vesznek valamennyi jelentős helyi és külföldi sporteseményen, kapcsolatok tartanak a sportélet vezető szerveivel.

A Népsport mindannapos olvasása átfogó képet ad a sportéletéről, de éppen a túlságosan nagy feladatköre miatt nem tud különböző részterületek problémáival még behatóbban foglalkozni. Az egyes területek szélesebb skálájú információit, útmutatásait adják a szakági lapok, a szövetségek újságjai, közöttük híradónk is, a

TÁJÉKOZÓDÁSI FUTÁS,
mely kifejezetten a szakmai igények kielégítésére törekszik.

Rossz csapszékek egykori indulatai életre kelnek egyes versenyein, mikor bizonyíthatatlanul, de napnál világosabban látszik: valaki is, valakik csinálnak. Ne szégyelljék leírni, kimondani, habár szeretnénk hinni, hogy kedvelt sportunk erkölcsé külön; de sajnos nem így van. S mint mindig a csalás annál veszélyesebb, minél inkább a sportág alapvető, íratlan szabályait használja ki.

Rendezőnek, versenyzőnek öröm volt az északról ellesett újítás a zsírkréta, s mint annyiszor, azt hitték sokan, ez jelenti a megváltást. De egyhamar az elvileg hibátlan ellenőrzési rendszert kihalálták azok, akik egy-egy jobb eredményért hajlandók voltak nem a sportszerűséget, hanem a becsületet feláldozni. Hogy nagy szavak? Patetikus kijelentések? Igen, valóban azok! De ezt a jelenséget nem lehet indulat nélkül szemlélni! Nekem is illene az észlelt csalások megakadályozásának módját ismertetni, vagy némi sporttörténelmi szemlélettel emlékeztetni arra; nem baj, ez csak átmeneti jelenség, hiszen régen is voltak - tíz éve, húsz éve - csalók s lám csak ideig-óráig voltak a dobogó tetején, és ma már az emlékezet eredményüket vagy törölte, vagy pedig hozzá fűzi a megszületés módját is, mert tartósan a csúcson maradni ilyen módszerekkel, nem lehet!

De más, ha kicsiben csinálják és más, ha nagyban. Nem lehet tagadni, megsokasodtunk. És megfiatalodtunk. De hogyan hitessük el a kezdővel az erdei futás és térképolvadás szépségét és az eredménynek csak a versenyzőtől függő egyedülvalóságát, mikor a kellő zsírkréta kollektívával felszerelt társa izzadság nélkül nyeri, a soha nem látott pályán a versenyt. Ilyenhez azonban kevés egy ember. Ehhez legalább kettő kell. Sajnos van. Sőt több is.

Régen a kocsmáros krétája, ha vastagabban fogott, akkor a vendég orra előtt tette és, ha az figyel, akkor szólhatott. Az erdőben nehezebb tetten érni a visszaélőt. Megkülönböztet sem csak ő a hibás, mert van edzője, szakosztályvezetője, sporttársai akiknek fel kell, hogy tűnjék a semmivel sem magyarázható kiugró eredmény. És akkor nem az elhallgatás, a bizakodás abban, hogy máskor majd nem csinálja módszer a célravezető, hanem a gyors cselekvés. Nem akarom a kételkedés, a gyanakvás szellemét felébreszteni, mert valóban vannak meglepő, de megérdemelt eredmények; de szólni és tenni kell, mikor már-már egyes helyeken intézményesítik a krétával való játékot.

Az MTFSZ-ből jelentjük

Az MTFSZ elnökségének intézőbizottsága ülései során megtárgyalta Pest, Komárom és Szabolcs-Szatmár megye tájékozdási futó szövetségének munkáját. Értékelve az elért eredményeket és elemezve a súlyosabb helyi problémákat megvitatták az említett megyék tájfutó sportjának helyzetét, majd több határozatban rögzítettek a további fejlődés elősegítéséhez szükséges intézkedéseket.

Szombathelyen került sorra és kódhiba miatt ezévbén sem sikerült az Országos Egyetemi és Főiskolai Bajnokság. A történeteket megvizsgálta az MTFSZ intézőbizottsága is.

Elfogadták Varga Jenő ellenőrzőbíró jelentését és döntéseit, melyeknek értelmében váltó bajnokot hirdetni a váltóversenyen csak F 21 B kategóriában lehet.

Megállapították; a bajnokság újrendezésére nincs mód; dr. Varasdy Sándor és Bory Géza versenybírók működésére az MTFSZ rendezvényeken a szövetség 1976. és 1977. évben nem tart igényt.

Az intézőbizottság külön köszönetét fejezte ki Szombathely városának, a vendéglátó Tanárképző Főiskolának és minden szervnek, mely segítette a rendezvény lebonyolítását.

Elhatározták: az 1977. évi főiskolai bajnokság rendezését az MTFSZ megkülönböztetett figyelemmel fogja kísérni.

A fejlődés törvényszerűségeihez igazodó, 1977. január 1-től életbelépő új minősítési szabályzat tervezetét elfogadta és felterjesztette az OTSH-hoz jóváhagyás céljából az MTFSZ elnökségének intézőbizottsága. Hivatalos elismerés után részletes ismertetésére visszatérünk.

Az Oktatási Minisztérium kérésére, a tájékozdási futás középiskolai szakágvezetőjének az MTFSZ elnökségének intézőbizottsága Vittek Lajost javasolta.

Az MTFSZ elnökségének intézőbizottsága a válogatott edzője és az edzőbizottság javaslatára versenyeredményei alapján Molnár Máriát (Egri Spartacus) meghívja az ifjúsági női válogatott kerethez, ugyanakkor nem kielégítő eredmények és edzéslátogatás miatt Harkányi Ádám (Lombik), Jenővári-Gabriella (Spartacus TE), Kuron György (BEAC), Ladányi Olga

(Váci Forte) és Muray Rita (BEAC) versenyzőket nem tekinti válogatott kerettagoknak.

Megtárgyalta és több módosítással, illetve ajánlással elfogadta az intézőbizottság az 1977. évi versenynaptár tervezetét. Bizottságot jelöltek ki a 15 rangsoroló verseny megállapítására, tagjai: Deseő László szakfelügyelő, Hajdu Kálmán, a minősítő és nyilvántartó bizottság vezetője és Schönviszky György versenynaptár-felelős.

INNEN-ONNAN

Egy-egy vidék tájékozdási futó sportjának helyzetéről, időszerű helyi gondokról, örömről a megyei szövetségek elnökségi üléseinek jegyzőkönyvei alapján is friss képet kaphatunk. A következő hírösszeállítás Hajdú-Bihar megyébe kalauzol:

A tél folyamán rendezett Hajdú-Bihar megyei versenybíró tanfolyamot 12 sporttárs fejezte be sikerrel:

Bognár Erika, Farkas Erzsébet, Gáll Zsolt, Gidófalvy Péter, Katona Ilona, Kristóf Anikó, Medgyesi Jolán, Nagy Gyula, Nagy Gyuláné, Szunai János, Tóth Bálint és Virág Attila.

Munkájukra nagy szükség lesz, mert az első félévben rendezett megyei versenyeken újrasszerűen megnőtt az indulók száma. Azonban ezt a létszámelekedést nem mindig követte a megkívánt rendezési színvonal. Az eddigi igen kisszámú rendezőgárdának sokszor lehetetlennek tűnő feladatokat kellett megoldani, ennek tulajdonítható néhány becsúszott hiba, melyeket részletesen elemezve remélik, hogy ősszel már nem fordulnak elő.

A most véget ért tanévben szépen megnőtt az érdeklődés Hajdú-Biharban sportágunk iránt a különböző szintű oktatási intézményekben. Ezt bizonyítja, hogy a "Tanulók és Úttörők Bajnokságán", melyet az 1976-77-es tanévtől Általános Iskolák és Középfokú Oktatási Intézmények bajnokságaként írnak majd ki, idén 700 induló állt rajthoz. A Bodaszőlön sikerrel megrendezett Országjáró Diákok Megyei Találkozóján 22 középfokú iskolából 259 tanuló vett részt.

Az általános iskolás fiatalok számára további lehetőséget kívánnak biztosítani - az idén jól bevált tanfolyamon túl - a tájfutás megismérésére a debreceni és püspökladányi úttörőházakban szervezendő szakkörök keretében.

Bizonyítékul, hogy nemcsak az iskolások körében népszerűsödik a sportág, a Hungária Műanyagfeldolgozó Vállalat 2. számú gyáregysége Sportkörénél újonnan alakult tájékozdási futó szakosztály kezdte meg működését Szabó Jolán vezetésével.

dr. Tóth Imre

A pontversenyről

Lapunk ezévi 1. számában Nyitrai György tollából olvashattunk a szakosztályok közötti pontverseny 1975. évi eredményeiről. A szakosztályok - végeredményben területileg is tartoznak, valamelyik kerülethez illetve megyéhez. Jelen soraimmal ez utóbbiak szerepéről kívánok röviden néhány új gondolatot hozzá tenni az értékeléshez.

Közismert, hogy mindössze 62 szakosztályt lehetett értékelni, mivel a többiek nem küldték el jelentéseiket az MTF SZ-hez (Csongrád megyéből 7 szakosztály!) Az értékeltek megoszlása igen érdekes mutató, így a fenti számból 51 a társadalmi egyesületi, míg mindössze 11 a középfokú iskolákban működő szakosztályok száma (Bp-en egyetlen sincs!?)

A szakosztályok területi megoszlása is elgondolkoztató.

A budapestiek száma: 14 míg a nem budapestiek (vidék) 48-an vannak!

Budapest után a legtöbb értékelhető szakosztály Csongrádban volt (10) őket követte Borsod (5) majd Baranya és Somogy (4-4) megye.

A megyék összesített helyzetéről igen szemléletes képet mutat a táblázat (Valamennyi érdekelt szakosztályt megyéjében összegeztük: első adat az összpontszám, a második a vidék sportjában elfoglalt %-os helyzete - amikoris 100%-nak fogjuk fel az egész vidék teljesítményét!) Zárójelben az értékeltek száma)

1. Heves (3)	77,67 pont	22,87%
2. Borsod (5)	41,35	12,18
3. Baranya (4)	34,93	10,29
4. Csongrád (10)	32,50	9,57
5. Veszprém (3)	26,82	7,90
6. Pest-m. (11)	25,95	7,64
7. Szabolcs (2)	25,12	7,40
8. Komárom (2)	17,73	5,22
9. Fejér (2)	16,01	4,71
10. Somogy (4)	8,53	2,51

Összesen 306,61 pont 90,29%

a további 7 megye adja a maradék 32,98 pontot illetve a közel 10%-os (9,71%) teljesítményt, az alábbi sorrendben: (a megye neve után a pontok)

Hajdú-B. 8,07 - Győr-S. 7,83 - Vas 7,66 - Zala 3,72 - Szolnok 2,87 - Tolna 2,77 és Nógrád 0,06

A nem budapesti minőséget Heves megye adja - örvendetes az a kép, hogy Eger mellett Gyöngyös és Sirok is részesedik (1976-ban belép Recsk is!) Érdekes hogy a második helyezett Borsoddal együltt (tehát 8 szvo. teljesítményével) tudták volna csak megelőzni a magyar ranglistát vezető BEAC-ot. Közel azonos az eredmé-

nye a 3. Baranyának és a 4. Csongrád megyének (változatlanul csak pécsi szakosztályok találhatók az értékeltek között az előző megyében.)

Csongrád megyében a nagy szakosztályi szám még nem jelent abszolút minőséget legfeljebb később! Érdekes rész adat, hogy a legutóbb létrejött hódmezővásárhelyi koncentráció (3 szakosztály összevonása!) még nem jelentett volna előbbre lépést pusztán a számok összevetése alapján! (változatlanul a 13. hely!) A nem budapesti szakosztályok (vidék) összteljesítményének több mint a felét (54,91%) az első négy megye adja - de ennél is elgondolkoztatóbb hogy a másik felén további 13 megye (!) osztozik.

Akarva-akaratlanul is felmerül, vajon a térképállatottság terén is megtalálható-e ez a sorrend? Ha az első három megye esetében igen a válasz, Csongrád megye esetében sajnos ez nem mondható el!

Igen meglepő, hogy Pest-megye egyetlen értékelt szakosztályával (Váci Vörte SC.) a megyék közötti rangsorban az előkelő 6. helyet foglalja el. A további meglepetéseket Somogy-Tolna és nem utolsósorban Nógrád megye szolgáltatta. Somogy az első 10 közötti helyezéssel megelőz több olyan nagy hagyományokkal rendelkező megyét, mint pl. Hajdú-Bihar vagy Vas megye.

Az ismert mostoha körülmények (a szakosztályok kis száma, megyei szakszövetség hiánya, mindössze 2 térkép!) ellenére Tolna megye "kitett" magáért. Nem úgy Nógrád - (bár ragyogó terepek, jó térképek vannak) ahol bizony sportágunknak voltak eredményesebb éveit is. (Egyetlen salgótarjáni szakosztály vagy a balassagyarmatiak sem küldték el eredményeiket értékelésre!)

Elemzésünk végére kívánczik még egy összehasonlítás: az első 10 megye (lásd táblázat!) teljesítménye a vidék összesnek több mint 90%-át adja!

A kategorizált szakosztályok és akik a kategorizálásra várnak:

Az elmúlt évi eredményeikkel - az újonnan beiktatott C.kat. szakosztály - rangot 2 budapesti (a MAFC és a TFSE) valamint 10 vidéki szakosztály vívta volna ki! Legeredményesebb a sorban - az ország legjobb középfokú iskolai szakosztálya - a Tatabányai Árpád Gimn. (14. - 16,83 ponttal)

Közel háromszoros az előírt norma a MEAFC esetében. Felmerül a kérdés az országosan kiemelt nagyegyesületek között nyilvántartott DVTK-ban nem kellene-e kihasználni ezt a kivételes lehetőséget, legjobb miskolci versenyzőknek szerepelni? (Eger és Pécs mellett a harmadik nagy vidéki "ellenpólus" éppen ennek kapcsán jöhetne létre, Miskolcon.

Itt szeretnénk leszögezni - nem a MEAFC szakosztályának megszűntetése árán - hiszen bár még több felsőoktatási intézményben létezne sportágunk képviselője - hanem a legjobbak kon-

centrálására gondoltunk. Csak így volna lehetőség az évek óta mozdulatlan "trojka" BEAC-STE-OSC megközelítésére - esetleg megelőzésére!

De ide kívánczik a nyíregyházi helyzet is - két 10 pont feletti szakosztály - rivalizálása a megye székhelyen - nem luxus ez? - A TITÁSZ és a Bottyán - összesített eredményével megelőzte volna a B.kategóriás Bp.MÁV-Ig.-ot is! Veszprém megye reprezentánsa a Bakony-Vegyész is jóval az 5 pont felett járt (1,423) hasonlóan a másik megyebelhez az Ajkai Bányászhoz. Ebben a sorban kell megemlíteni az óriási léptekkel haladó székesfehérvári VOLÁN-t (11,67) amely biztos utánpótlás bázisával még többre is képes!

Két szakosztály a végén, még a szint felett valamivel, az egyetlen értékelt debreceni (DEAC) és a szombahelyi SABARIA (az előző 8,07 illetve 5,09).

Remélhetőleg megnő az értékelhető szakosztályok száma 1976 végére, bár közvetlen összehasonlításra nem lesz alap, mivel bizonyos módosítást hajtottak végre a pontozásban.

A feltételek módosításával összefüggésben azért továbbra is kérdés mi indokolta az ifjúsági arany jelvényes szint, valamint a vele azonos értékű II.o. pontértékének megváltoztatását? (legutóbb fordítva volt, bár akkor sem volt jó) Erre a lényeges módosításra utólag is sor kerülhet véleményem szerint.

(Hadd fűzők néhány "szakértői" megjegyzést a rengeteg hasznos gondolatot tartalmazó cikkhez!

- Követelményrendszerünk a szakmai munkát kívánja ösztönözni, és helyes irányba terelni. Ezt a munkát nem helyes átigazolással és egyesület összehozásával - helyettesíteni.

- Az országos pontverseny is akkor marad "tisztá", ha elsősorban szakmai munkával törekszik a szakosztály a fejlődésre.

- Térképellátásunk egyre inkább alaptérképpel - kiadási lehetőséggel való ellátást jelent. A minőséget - a terepminőségtől függetlenül - az elkészítés minősége dönti el. Ezért pedig minden terület maga tehet a legtöbbet. Egy-két országos verseny kivételével senki ne számítson arra, hogy Budapest ellátja-kész, jó térképpel.

- II.o. és aranyjelvény - mint a szerző is helyesen írja - nagyjából azonos teljesítmény. Az utóbbit azonban ifjúsági versenyző éri el, ezért ez nagyobb értéket képvisel.

Deseő László
szakfelügyelő

ÜLÉSEZETT A TÉRKÉPBIZOTTSÁG

Március 31-én tartotta legutóbbi ülését a MTFSZ térképbizottsága. A nyolc tag közül öt végül is megjelent. A bizottság elnöke pl. azért késett, mert a Térképészet Kiváló Dolgozója kitüntetést kellett átvennie. Az ülés problémafelvető jellegű volt. Ezekből mutatok be egy csoportra való.

1. Sokszor előfordul, hogy vakon igényelnek a versenyt rendező szervek térképjavítási engedélyt. Így pl. frissen leirtott hatalmas területek teszik tönkre a terep tájékozódásra alkalmassá. Ezek elkerülésére kérjük; a térképkészítők legelső előkészítése az legyen, hogy az igénylés előtt közvetlenül járják be a terepet és tájékozzanak annak 1-2 évre előre látható sorsáról.

2. Vannak egyénieskedő térképjavítók, akik a jelkucsfigyelmet nem tartják be. Ténykedésüket - új, kísérleti ábrázolásmódok - jó lenne, ha legalább egy térképbizottsági megvitatás és jóváhagyás után vinnék a versenyzők kritikája elé: a kiadott térképeken.

3. A térképjavítók munkáját jó lenne ellenőrizni már rajzolás előtt. Sajnos az a tapasztalat, hogy az esetek többségében nincs mód az ellenőrzésre, mert olyan későn adják le a tisztázott anyagot, amikor már gyakorlatilag megoldhatatlan a rendelkezésre álló rövid idő alatt hozzáértő embert találni. Ezért a térképbizottság 1976-ban nem tervezi ellenőrök kiküldését a térképjavítások felülvizsgálására. Erre szolgál a javítók nevének feltüntetése a térképeken, és ezért szükséges, hogy minden térképhelyesbítésre vállalkozó fejlessze ki magában az önkontrollt.

4. Új IOF jelkucsot adtak ki, amelyet 1975 júliusában fogadtak el. Viszonylag kevés a változás, a Tájékoztató Futás hasábjain már megjelent róla ismertetés. Valószínűleg ezt több is fogja követni, de egyelőre a hazai jelkucsokhoz nem nyúlunk, ez évben még nem terveztük jelkucsátváltást. Az egyetlen technikai módosítás az lesz, hogy a jövőben a sárga szín citrom árnyalatból az IOF által javasolt okker felé tolódik majd hazai térképeinken is.

5. Sőtér János beszámolt a 1975-ös térképjavító tanfolyamról. Sajnos kicsi volt az érdeklődés, de jó tapasztalatokat adott ilyen jellegű továbbképzések tartásához. Az 1976-os tanfolyamot ismét Sőtér János tartja október közepén, Lux Iván segítségével. A térképjavító továbbképzések hogyanjáról érdekes vita alakult ki. Háromféle oktatási módot említt fel. Az egyik, egy már ismert, sokszor javított tereprész használ fel, ahol mesterségesen torzított alap-

térképet gyártunk a tipikus hibák minél teljesebb felsorakoztatásával. A tanfolyam hallgatói a vezetővel csoportosan végzik a terepmunkát. Előnye: jó didaktikai szempontból, központi, jó közlekedéssel ellátott terepen lehet megrendezni. Egy másik elképzelés szerint "éles" javítást kellene végeznie a tanfolyamnak, valódi alaptérkép-pel, új terepen. Így, egy új javított térkép is készülne. A hallgatók előbb csoportosan mennének a terepre a vezetővel, majd később egyéni feladatokat kapnak, s ezek elvégzése után egymás munkáját ellenőrzik. Estéknént a vezető felügyeletével a rajzolást gyakorolnák. Itt kérdéses az egész térkép minősége, és hogy a megközelítési és szállás problémák könnyen megoldhatók-e? Egy harmadik javaslat szerint egy-egy tapasztalt térképjavítóknak "éles" helyesbítéskor két-három tanuló kellene magával vinnie, s állandóan magyarázni: mit miért csinál; Esetenként a tanulók kisebb részfeladatokat kaphatnak. Itt az a nehézség, hogy a munka nagyon lelassul, a tanulók zavarják a vezetőt, könnyebben becsúszik egy-két hiba a munkába. A tavalyi tanfolyam az első módszer alapján folyt le, s így tervezzük az ideit is. A tanfolyamra való felvétel alapfeltétele, hogy a jelölt a "Módszertani tájékoztató" idevágó fejezeteit részletesen ismerje.

6. A térképjavításban ma sincs egységeség, még a legelismertebb javítók megítélésében is óriási különbségek vannak. Az egységeség növelése érdekében a térképbizottság konzultációt tervez a nevesebb térképjavítók bevonásával. Az elvi viták mellett egy kb. 1 km²-nyi területet is kijavít mindenki, s ezekből állítunk össze egy, a magyar térképjavítás mai állása szerint jónak mondható térképet. Ezt esetleg később fel lehet használni javítási etalonként térképjavítók vizsgáztatására. Esetleg a jelenlegi javító gárda differenciálására, minősítésére is használható lenne egy ilyen etalon.

A jelen ülést megelőzően a térképbizottság hónapokon át nem ülésezett. A térképkiadás voltaképpen erőnknek megfelelően, ha kisebb zökkenőkkel is, de alapjában véve tervszerűen, folyamatosan megy. Ha előre akarunk lépni, akkor meg kell teremteni a személyi feltételeket, s akkor a jobb minőséget már inkább megkövetelhetjük. Ha ez sikerült, akkor a mostani, főleg problémafelvető ülést majd konstruktívabb ülések követhetik.

Török István

TÉRKÉPBÍRÁLAT

A főiskolai bajnokságra készült Pogány-völgy térkép értékelése, melyet három szempont alapján készítettem el:

I. hibák

Itt különböző hibafajtákat lehet megkülönböztetni:

1. rajzi hibák: a) a térkép rajzolásával, b) a jelkulcs alkalmazásával kapcsolatos hibák,
2. sejtethető hibák: a térképen olvasható, gyakorlott szemlélő számára "gyanus" dolgok, amelyek elbírálása a terepen lehetséges,
3. térképhibák: csak a terepen és térkép összevetése során észlelhető hibák.

1. Rajzi hibák: nagyon kevés van, s a térkép használhatóságát csak nagyon csekély mértékben befolyásolják: a bevágásból kifutó mélyutak, a sárga alapon fekete pontozásos ligetes, jelkulcsban nem szereplő jel, ráadásul használata indokolatlan volt, síma erdőként is jelölhető lett volna.

2. Sejtethető hibák: a térképen nagyszámú olyan út és ösvény van, mely a semmibe vész, nem csatlakozik sehova. A sziklákat egységesen, azonos méretű fekete ponttal ábrázolták. Ezeket a dolgokat fenntartással kell fogadni, mert az utak nem szoktak vakon végződni és nem egyforma, szabvány méretű sziklatömbök vannak a terepeken, hanem különböző sziklafalak, sziklalépcsők is. Ezek a dolgok kétségbevonhatják a többi síkraírt elem megbízhatóságát is.

3. Terepen észlelt térképhibák: sajnos a terepen, a versenyek során sokminden kiderült, csak a durvább eltérések felsorolására szorítkozom: sárgával, tehát tisztának jelölt részen százéves fákkal borított erdő volt, sűrűs bozót helyén szintén tiszta erdő. Az utak nagyon pontatlanok, és kis számban szerepeltek a térképen a terephez képest. Voltak részek, ahol semmi helyesbítés nem történt, utak, tárók-, bozótosok hiányoztak a térképről. A versenyen 3 pontot is elhelyeztek, ilyen, teljesen helyesbítetlen részletet!

II. A térkép pozitívumai:

1. bővült a versenytereppek száma,
2. nekem nagyon tetszik a rajza, bár a jelkulcsban előírtnál kicsit vékonyabb vonalvastagságot használ, de ez az olvashatóságot csak elősegíti, jól differenciál a különböző minőségű utak közt.

III. Ahhoz képest, hogy egy ember készítette, a térképen lévő felirat szerint januárban, olyan helyen, ahol még április végén is hó volt, nem rossz. Ha leszámítjuk a gondatlanság és egyéb okok miatt elmulasztott egyeztetését a helyesbítésnek és a nyomtatásra kerülő rajznak, dicséretes vállalkozásnak mondható. De egy ember nem képes ilyen méretű, erősen szintes terep jó minőségű helyesbítésére, elfogadható idő alatt.

Erdélyi Tibor

Deseő László

EDZŐKNEK VERSENYZŐKRŐL

Edző sporttársaim figyelmét szeretném felhívni egy nagyon visszatetsző jelenségre. Ma már reménytelennek látszik olyan jó versenyt rendezni - pedig rendezési színvonalunk javul -, ahol ne tennének az indulók alaptalan, önkritikátlan megjegyzéseket pályára, pontra, térképre. A versenyzőket még csak megértem, (fel-fokozott idegállapotuk miatt) bár elítélem az alaptalan ítéletalkotást. De az edzők súlyosan felelősök versenyzőikért ezekben az esetekben. Most nem is a versenybíróság sértegetése a fontos, hiszen az okos bírótól teszi magát a dolgot, tudva milyen okok állnak a háttérben. Nézzük viszont a versenyzők és edzők oldaláról a kérdést!

Több éves megfigyelésem, hogy verseny, (vagy edzés) utáni pontra, térképre, stb. vonatkozó megjegyzések esetében 9:1 arányban nincs igaza a versenyzőnek. Nem is lehet, hiszen másodpercek alapján, futva véli jobban megítélni azt, amit a versenybíró jóval több időt és energiát befektetve lát.

Az "okosokat" megkérdezve többségüknél kiderült, hogy sem irányt, sem távolságot nem mértek, amikor ráfuttak a kérdéses pontra. Nincs tehát másról szó, mint a saját maguk által vállalt kockázat megvalósulásáról. Harmadszor, a következetes egyéniség, ha tesz is megjegyzést a verseny hevében, napokkal később utánanéző, igaza volt-e? Ekkor rájön arra, milyen egyszerű dolgokat tud elnézni a versenyző futás közben, és hogy a sikeres út nem a megdölgondolatlan megjegyzéseken át, hanem a gyakorlaton át vezet. Ilyen ember viszont nagyon kevés van. Egyszerűbb dolog "szövegelni", mint venni a fáradságot...

Végül csak a formális logika kedvéért; ha igaz lenne valamennyi elhangzó ítélet, akkor az volna a tanulság, hogy futva mindent jobban látni, ezért a versenybíróknak futva kellene bemérniük a pontokat, irány és távolságmérés nélkül csak úgy "ráborítva" versenyző-módra. Ha erre nem képesek, akkor nincs vész, mert szerencsére százával vannak, akik kiváló bírálaikkal versenyről-versenyre bizonyítják, készen állnak arra, hogy segítsenek, ha szükség van rájuk.

Az edzői munka oldaláról nézve: az edző egyik fontos feladata az emberi nevelés; először is az idősebbek, okosabbak tiszteletére nevelni, másrészt kialakítani a versenyzőben a reális, kritikus önismeretet. Aki nem akadályozza meg, hogy meglehetősen hiányosan képzett fiatalok (erről az edzőnek igazán tudnia kell) túlbecsüljék magukat, az nem jó sportolót, hanem az életben sorozatos bukásokra ítélt pojját nevel.

A minél jobb versenyeredmények elérésének egyik sarkalatos pontja az, hogy a verseny-

ző (kezdő és menő egyaránt) technikai képzettségének megfelelően válasszon megoldásokat, és helyesen mérje fel, a választott verzió számára milyen kockázatot rejt. Nem helyes tehát a másban (térképben, pályában) hibát kereső versenyzőre ráhagyni a dolgot, netán még meg is dicsérni érte, hanem mindenképpen el kell fojtani a versenyen való hőzöngést (fegyelmi okokból) és lecsillapodott állapotban már lehet beszélni a témáról és lehetőleg edzésen meg is győződni a valóságról. Különbön elérhetjük, hogy az egyszerű pályát bíráló versenyző legközelebb jó eredmény helyett további okos megjegyzésekkel szolgál.

Az edzői munka színvonalához tartozik, hogy ne csak az optimális és ideális helyzetekre készítsük fel versenyzőinket. Pedig ez a jellemző. Arra a legtöbb edző felkészíti versenyzőit, hogy a "sfma" esetekben mi a teendő. De hogy mit kell tenni, ha nehezen értelmezhető a térkép, vagy nincs a helyén egy pont, lelopták a lyukasztót, stb. arra nem... Megértem, ha ilyen helyzet nagyon ritkán fordulna elő, de tudomásul kell vennünk az edzőknek, hogy ma még ez a mindennapi valósághoz tartozik. A struccpolitika pedig nem hoz eredményt.

Nem zárom ki a versenyrendezőket hibáit. Nekik is meg vannak a maguk feladatai a térkép értelmezése, a pályák előkészítése során. Gyakori is, hogy hibáznak. Az edző feladata kettős: segítse a versenyzőt abban, hogy még rendezői hiba esetén is érjen el eredményt (minél jobbat), és az, hogy utólagos elemzéssel (lehetőleg a helyszínen edzés formájában) válassza el a rendezői hibát a versenyzői hibától. Ez a módja annak, hogy a versenyzőt a beképzeltség és a túlzott önbizalomhiány, mint szélsőségek, között a helyes irányba neveljük.

Tudom, vannak akik reménytelennek látják, hogy valaha is elérhető, hogy a versenyző először magában keresse a hibát. Szerintem ez csak szoktatás kérdése. Ha a környezet nem fogadja el a hibát külső tényezőkkel való magyarázatát, rövid idő alatt változás érhető el. A nemzetközi gyakorlatban is mindkét változat ismerős; a szimpatikusabb önmagában hibát kereső, és a mindig kifelé bíráló.

Számomra igen nagy élmény volt, amikor a tavalyi Hungária Kupa egyik napján láthattam a kontrasztot; a serdülők zöme "megállapította", hogy az egyik pont 60-100 méterrel északra, délre, jobbra, balra mellé volt rakva, ezért a versenyben fölényesen vezető svéd fiút is, hogyan fogta a kérdéses pontot. A válasz: "Valószínűleg nem vettem le elég pontosan az irányt, mert mellé mentem."

Világos, hogy az arány nem mindenkinél lesz az általam megszavazott 9:1, de foglalkozni a kérdéssel, megkeresni a bírálat és önbírálat helyes arányát az eredményesség érdekében mindenkinek érdemes.

Lénárd Miklós

EDZÉSELMÉLET

Közletről vizsgálva, a futómozgást felfoghatjuk úgy, hogy a test súlypontját a láb lökőerejével állandó ferde hajításokkal visszük előre, ugyanakkor a súlypont az elől lévő lábon bizonyos átgördülést is végez.

Ha elég messziről nézünk egy futót, akkor ezek a mozgások már csak egyenletes előrehaladó mozgássá olvadnak össze.

A következőkben a futás fizikája egy speciális részének, a lejtőn felfelé futásnak a leírásához és elemzéséhez a futómozgást úgy egyszerűsítettem le, hogy egy m tömegű test valamilyen alátámasztó felületen egyenletes sebességgel halad és a mozgás fenntartásához azt a fiktív súrlódást kell legyőzni, amely a test súlyának hatására a cipő és a talaj között keletkezett súrlódásból, valamint az izommunka speciális elemeiből tevődik össze.

A futás fenntartásához szükséges erő tehát vízszintes síkon $F = \mu \cdot G$, ahol μ a fiktív súrlódási tényező, G a test súlya.

Vízszintes síkon egy s távolság lefutásakor a végzett munka

$$L = \mu \cdot G \cdot s \quad (\text{mkp})$$

A futás sebességétől függően (tehát hogy az s utat milyen t idő alatt futjuk le), a teljesítmény vízszintes síkon

$$P = \frac{L}{t} = \frac{\mu \cdot G \cdot s}{t} \quad (\text{mkp})$$

Ferde síkon történő egyenletes futáskor a testre ható két részre. Egyik rész $G \cdot \sin \alpha$ értékű és a test súlyának lejtő irányú komponensével ellentétes irányba, tehát a lejtővel párhuzamosan felfelé hat; a másik pedig $G \cdot \cos \alpha$ értékű és a testet a felülethez merőlegesen szorító erőt fejezi ki, melynek legyőzése a mozgás fenntartásához szükséges.

Ferde síkon az erő egy komponense tehát a test "emelését" végzi. Az α hajlásszögű s alapú lejtő ferde oldala (az átfogó) $S_1 = \frac{s}{\cos \alpha}$ nagyságú. Ezen a lejtőn, amíg a test A -ból a C -be jut

$$L = (G \cdot \sin \alpha + \mu G \cdot \cos \alpha) \frac{s}{\cos \alpha}$$

nagyságú munkát kell kifejezni. Ha a vízszintes és a ferde síkon azonos teljesítménnyel futunk (tehát pl. azonos pulzusszámmal, azaz azonos szívteljesítménnyel), akkor felírható az alábbi egyenlőség a teljesítményekre:

$$\frac{\mu \cdot G \cdot s}{t} = \frac{G \cdot (\sin \alpha + \mu \cos \alpha) \frac{s}{\cos \alpha}}{t_1}$$

vagy más alakban

$$\frac{\mu \cdot G \cdot s}{t} = \frac{G \cdot s (\sin \alpha + \mu)}{t_1}$$

Kifejezve a $\frac{t_1}{t}$ hányadost, megkapjuk, hogy azonos teljesítmény esetén mennyivel futunk lassabban az s alapú, szögű lejtőn felfelé, mint a vízszintes s távolságon

$$\frac{t_1}{t} = \frac{\sin \alpha + \mu}{\mu} + 1$$

Például: 4 perc/km-es síkfórmát figyelembe véve, ha a vizsgált távolság 1 km, a lejtő 5° -os ($\sin \alpha = 0,087$), a súrlódási tényező $\mu = 0,4$ (átlagos tapasztalati érték), megkapjuk, hogy azo-

nos teljesítmény esetén $\frac{t_1}{t} = \frac{0,087}{0,4} + 1 = 2,19$, azaz azonos teljesítménnyel futva az 1 km alapú, 5° -os lejtő végére 5 perc helyett $4 \cdot 1,19 = 5,16$ perc alatt értünk el.

Mindezek alapján számítások végezhetők, hogy bizonyos esetekben érdemesebb-e inkább szintben kerülni, vagy felvenni a szintet egy rövidebb útvonalon, vagy különböző "súrlódási tényezők" esetén (erdei út, laza erdei talaj, sziklás talaj) melyik útvonal választása célszerűbb. Ezzel az optimális útvonalválasztás elmélete bővíthető. Amellett a képlet a várható győztes idők pontosabb kiszámításához is támpontot nyújthat.

Hegedűs András

Szól a kakukk

ELMÉLETI EDZÉS
HETEDIK RÉSZ

XVIII. feladat: TÉRKÉPRÉSZLET KERESÉS

Keresd meg a számozott részletek helyét a nagy térképen, és add meg koordinátáikat. A részletek egy része nem található meg a nagy térképen, hanem illeszkedik ahhoz, tehát a megoldás lehet üres kocka is. Az első négy részlet tájolása azonos a nagy térképével, a másik három el van forgatva. Időt mérd!

XIX. feladat: UTASÍTÁS MEMORIZÁLÁS
Fél perces nézéssel memorizáld az 1. számú utasítást. Ezután a térképen □-gel jelzett központból kiindulva hajtsd végre az utasítást.

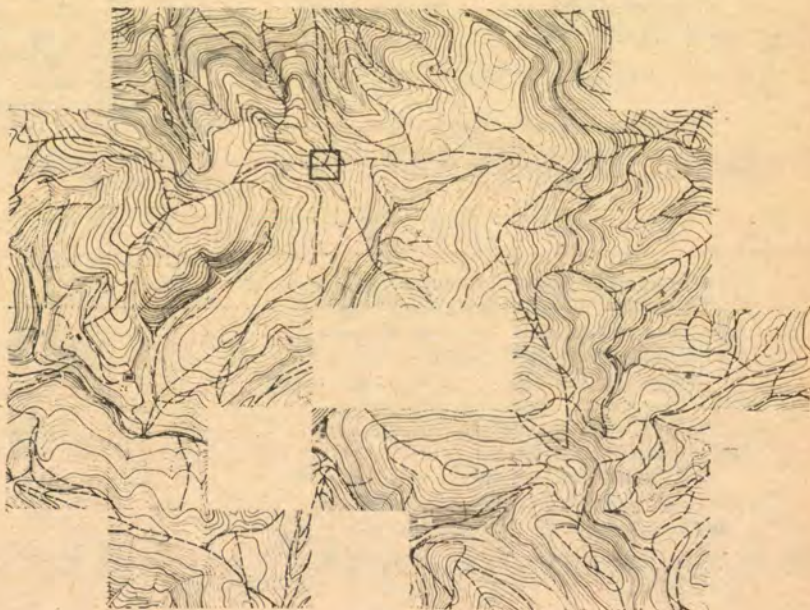
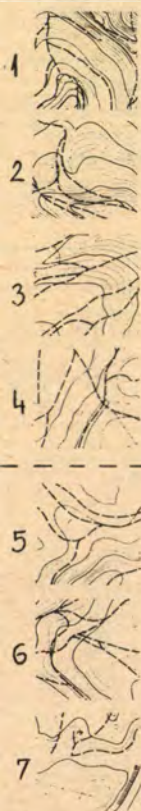
Megoldásként a végpont koordinátáit kell megadnod. Utána ugyanezt végezd el a másik három utasítással. Minden útvonal a központból indul. Időt méress!

1. Indulj K-re a kocsúton, és a nyergent át menj fel a tetőre. Az ezután kiágazó ösvényen menj ÉK-re az első keresztútig.

2. Indulj DK-re a kocsúton, és az útelágazásnál a baloldali úton maradván menj le a völgyig. A völgyből a K-i irányba kiágazó metsződésen menj fel a kocsútig.

3. DNy-i iránymenettel menj le a völgyig, és a völgyúton, majd a horhos partján haladó úton menj le a patakig. Innen D-i iránymenettel menj fel a gerincig.

4. Indulj a gerincen ÉNy-ra a csúcsig. A tetőről DNy-ra menj le a nyeregig. A közeli hármás útelágazásnál a középső úton menj ÉK-re, majd a következő útelágazásnál a felső úton a következő útsomópontig.

Világ bajnokságra készülő válogattjaink számára áprilisban, kéthetes portya során nyílt lehetőség ismerkedni az angol és skót terepekre, várható ellenfelekkel.

Az alábbiakban Deseő László vezetőedző idézi fel a verseny túra eseményeit, összegezve a tapasztalatokat. Beszámolóját Kovács Magda személyes benyomásaival egészítjük ki.

Skóciában

Utazás: Budapestről repülővel Berlinig, onnan vonattal Aachenig. Ott másfél napra megszakítottuk az utat és nemhivatalos nemzetek közötti találkozón vettünk részt az NSZK és Belgium csapatai ellen.

Kovács Magda: a nyugat-német térképekről, pályákról csak jót mondhatok, de amint ezt ismert eredményeink is mutatják ellenfeleinkről már kevésbé. Úgy tűnik, az NSZK-ban és Belgiumban nem fejlődik a tájékozdási futás.

Aachenből április 8-án este vonattal utaztunk tovább, Oostende-Poklstone között éjjel hajóztunk, reggelre Londonba értünk, és azonnal indultunk tovább Carlisle városba. Ide korán délután érkezünk, majd átvettük bérelt mikrobuszunkat és utaztunk tovább szálláshelyünkre.

Angliában végig ezzel a kocsival közlekedtünk. Sajnos nagyon is sokat, mert azon kívül, hogy a versenyek helyszínei és az edzőtáboré távol voltak, még az edzőterep is jelentős távolságra voltak a lakóhelytől. 11 nap alatt 1,800 km-et hajtottunk, ami kb. 50 km-es átlagot számolva 36 órai kocsiiban ülést jelent.

A visszautazás hasonló módon történt, délután indulva Carlisleből, éjjel hajóztunk, délelőtt Kölnben voltunk, és onnan este indultunk couchette-tel Berlinbe, majd a reggeli géppel haza. Kovács Magda saját kérésére - mert a reptűlést nem bírja - oda és vissza vonattal utazott Bp-Berlin között is.

Kovács Magda: Sajnos a gyomrom tiltakozik a légi utak ellen, már eleve lemondtam - pedig de szívesen elmennék -, hogy még ha lehetőségem adódik is átrepüljek például Dél-Amerikába...

Szállás, étkezés: Az NSZK-ban modern túristaházban szállásoltak el, és étkeztettek minket, sőt a válogatott keret edzője Ernst Gruhn lakásán is megvendégelte a csapatot.

A Skót Bajnokság versenyei idején egy campingtáborban lakókocsikat béreltünk, melyek kényelmi szempontból a legjobb szállásnak bizonyultak angliai tartózkodásunk alatt. Itt egy nappal meg is hosszabbítottunk ottlétünket az edzőtábori szállás - a stirlingi turista-

ház rovására. Ez jó cserének bizonyult, mert a házban nem volt fűtés, nyirkos hidegben kellett aludnunk, bár szerencsére, elég pokrócot adtak. A házat napközben el kellett hagynunk, így csak estére tértünk vissza minden nap. Ezen a két helyen magunk főztünk, kellő mennyiségű nyersanyagot vásároltunk, és - bár nem túl változatosan - jól étkeztünk. Hátrálynak kell mondani azt, hogy a távoli edzések és a zárva tartó ház miatt délben kellett hideget emnünk, és este meleget, ami éppen fordítottja a kívánatosnak.

Kovács Magda: ... állítólag én voltam a "főszakács" (konzerveket kellett melegíteni) ez csak nem elmarasztalás a részemre?

Harmadik szállásunk (Jan Kjellström verseny) Egremontban egy modern iskola volt. Itt tanteremben aludtunk katonai szükségágyakon és bérelt hálózsákokkal. Étkezést is kaptunk ami elég volt és jó is - a déli hidegcsomag kivételével. Az iskola egy sor szórakozási lehetőséget is nyújtott lakóinak (uszoda, filmvetítés, tánc stb.)

Versenyes: A skót bajnokság váltóversenyében női csapatunk harmadik, Rostás Irén egy vegyesváltóval második helyezést ért el. A férfiak első csapata (Boros, Hegedűs, Szabó) 9. a második (Sőtér, Gyurkó, Deseő) Gyurkó téves pontfogása miatt nem ért el eredményt.

A női mezőnyben 16 csapat indult, többségükben svéd, norvég, svájci, dán válogatottak, mert a hazaiak más kategóriában futottak. A norvégok első csapata győzött, valamennyi más nemzet legjobbjai a mieink után következtek.

A férfiaknál 28 csapat volt hasonló felállításban (8 svéd, 6 norvég stb.) A második váltás után (Boros, Hegedűs) a magyarok második helyen álltak, mintegy másfél perccel a vezető svédek mögött. Ezt nem tudta tartani a rutintalan Szabó a számára szokatlan pályán (sok pont, 15,000-es méretarány).

A Skót Bajnokság egyéni versenyei eléggé közép-európai jellegű terepen voltak. A pályákat sok szint, és nem túlzott technikai nehézség jellemezte.

Női pályán Monspart 60:43-al második a svájci Dütsch (59:34) mögött. Ez kimagasló teljesítmény. Szopori 24., Kovács 29., Rostás 36. lett. (72:57, 75:22, 78:08 idővel, melyek Kovács kivételével megfelelnek a Monspart mögötti hazai megszokott átlagnak és az ottani középmezőnyt jelentik.)

Férfiaknál a győztes svájci Walter 72:14-et futott a 12 km-es sok pontos erősen szintes pályán, Boros (83:37) 22., Gyurkó (87:50) 43., Szabó (89:58) 48., Hegedűs (96:57) 61., Sőtér (104:08) 69. helyen végzett. Itt a három jobb magyar teljesítménye megfelel az itthon hasonló pályákon nyújtottnak és mint látható, ezzel nem lehet az élmezőnyben végezni.

Kovács Magda: a svájciak jó szereplése nem szabad, hogy megtévesszen bennünket. Az alapozás végén a skandinávok egészen más formában érkeztek ide, mint a közép-európaiak. Persze az én eredményeim alapján tulajdonképpen sem rosszat, sem jót nem mondhatok versenyzőtársaimra...

Jan Kjellström verseny: Az egyéni és váltóversenyek azonos központon, átfedésben levő térképeken kerültek sorra. Méretarány: 10000 / 5 m. A terepen alig volt erdő, javarészt, nyílt, markáns domborzatú, sziklakkal és mocsarakkal tarkított hangafüves terület. A viadal technikailag nem volt nehéz, csak számunkra részben szokatlan.

Nőknél az 53.14-gyel győztes norvég Jacobsen mögött Monspart (59.07) 8., Kovács (63.22) 22., Rostás (77.06) 50, Szopori (88.15) 61. lett. Csak a két előbbi magyar teljesítménye mondható jónak, bár kisebb hibákat ők is elkövetek.

A férfiak győztes norvég, Fjaerestad 65.49-et futott a csaknem 12 km-es pályán. Csak az első négy ment 70 percen belül, 40-en voltak 70.80 között, 33-an 80-90 között. A mieink: Sötér (82.02) 50., Gyurkó (85.04) 66., Hegedűs (87.41) 72. és Szabó (101.52) de különösen Boros (135.06) "kiszálltak" a versenyből 88., illetve 91. helyükkel (93. befutó). A fiúk teljesítménye ugyanúgy, mint egy héttel korábban a hazai átlagnak felel meg és a még erősebb mezőnyben; már csak a második felébe jutásra volt elég.

A váltóversenyen női csapatunk igazi ellenfelei a svéd, norvég, svájci és finn válogatottak legjobbjai, a férfiak között futottak, így - bár győzelmtük a 39 váltót számláló mezőnyben dicséretes, kiváló eredmény - nincs lehetőségünk komoly következtetésekre. A férfiak között, első csapatunk Boros szokottnál halványabb kezdése után Gyurkó és Hegedűs jó közepes futásával is csak keveset javított helyezésén és 21. lett. Második csapatunk 15 perccel végzett mögöttük.

Kovács Magda: érzésem szerint a VB-n ismét a norvégok a legesélyesebbek, de fizikailag olyan különbségeket látok a nőknél az északi és közép-európaiak között, hogy szerintem a szeptemberi pillanatnyi forma, idegállapot, szerencse dönti csak majd el a helyezések sorsát.

Ezen a két nagy versenyen kívül két edzőverseny jellegű eseményen indultunk. Az első közülük Dunkeld melletti terepen (VB edzés) az 1975. évi Skót Bajnokság egyéni pályáinak lefutása volt. A pálya jó volt, de a rendezés (saját berajzolásos rajt, időcsúszások stb.) nem teszi megbízhatóvá az eredményeket, ezt a rendezők maguk is leírták az eredményekben. (Bélyegzések nincsenek ellenőrizve, pontsorszám stb.)

A női pályán a két norvég edző (férfiak) mögött Kovács Magdáé a legjobb idő 54:14-gyel. Szopori 69:34, Rostás 85.18-as időt futott (Monspart végiment, de nem méretett időt magának.) A férfiaknál Fjaerstad (72.35) idejét lehet elfogadni reális legjobbnak, míg a mieink közül Boros 89-09-et, Hegedűs 99.23-at, Szabó 104-06-ot, Sötér 109-58-at, Deseő 113.25-öt, Gyurkó 133.03-at ment.

A másik verseny húsvét hétfőn volt, bozótos, nem túl érdekes terepen, de eredményeinkről ma még nincs adat és arról sem, kik vettek még részt rajta, mert mi elől futottunk, és azonnal indulnunk kellett haza.

Értékelés: Mezőnyök tekintetében a Kjellström verseny volt válogatottunk számára az utóbbi évek legnehezebb versenye. A skót bajnokság nem sokkal maradt el mögötte, csak a finnek és csehszlovákok legjobbjai nem voltak ott.

Az első és legnyilvánvalóbb következtetés az eredmények alapján, hogy a skandinávok (norvég, svéd, finn sorrendben) és a svájciak előt-

tünk állnak továbbra is a férfiaknál, de 2-nél több versenyzőt számolva a női vonalon is.

A mezőny azonban tömörödik, az üldözők - minket is beleértve - egyre jobban megközeleltik az élt, így a szerencsés, vagy a napi jó forma már okozhat meglepetést. Az örök rivális csehszlovákoknál lányaink jobbak, fiaink gyengébbek voltak. A különbség azonban nem nagy, így elsősorban a pillanatnyi erőállapotokban rejlik a magyarázat (a mieink fáradtabbak voltak a sok edzéstől).

A dánok sok versenyzővel vonultak fel, de jelenleg nincs komoly erő képviselő közöttük a világbajnok Monát is beleértve, aki mindkét egyénin a középmezőnyben végzett...

Közelebről elemezve megállapítható, hogy a norvégok szerepeltek a legjobban, mert az ő hazai terepeikhez és versenyekhez hasonlítotak a körülmények, míg a svédeket és finneket kissé meglepte, hogy több a szint a vártnál. Egyébként a tájékozódás skandináv jellegű, az útvonalválasztás csak ritkán játszik szerepet, (akkor is elsősorban a szint eltérő felvétele szempontjából) döntően főirányú útvonalkövetés, térképolvasás és finom pontfogásból áll a feladat. Ez mindenképpen a skandinávoknak kedvez, akik a főirányfutásban jók és a finom térképolvasás számunkra megszokott feladatot jelent. A fizikai feladat úgy látszik a norvégoknak fekszik leginkább, akik, ha kell, otthon vannak az erős emelkedőkön is és egyenrangúak a többi skandinávval a nehéz, hangafüves, mocsaras, esetenként legalyazott terepen. Svájc és csehszlovákia tartozik a fizikailag jól felkészült országok közé, de a sajátos tereppel nekik is nehézségeik vannak. A tájékozódás nekik is szokatlan kissé, de annyival vannak jobb helyzetben nálunk, amennyivel hazai versenyeken finomabbak a pontjaik, (összefügg a térképminő-

séggell)

Az egész utat tekintve, a 11 nap alatt, amit Angliában, illetve Skóciában töltöttünk, csapatunk nagyon komolyan, keményen dolgozott az előzetes terveknek megfelelően. Április 12-én, hétfőn egy kiadós edzést tartottunk a skót bajnokság váltótérepén, (mók: 7 km-es kör 13 pnttal, férfiak és Monspart kettő kör 23 pont.) Azért egy edzést, mert csaknem 300 km-et kellett utaznunk délután. Kedden volt a korábban említett versenyszerű edzés. Szerdán két edzés. Délelőtt 6,5 km-es pálya, melyet a fiúknak még egyszer le kellett futni időre a kemény iram érdekében. (Délután hasonló terepen nők 7 km, férfiak 10 km hosszú, szintes pálya. Csütörtökön ismét két edzés, délelőtt 6 km mindenkinek, délután férfiaknak 10 km, nőknek 7 km-es pályák. Ezen a napon ismét Dunkeld mellett edzettünk. Erre a terepre mondták, hogy legjobban hasonlít a VB terepéhez és a térkép is kiváló volt. Pénteken ismét egy hosszú utazás és délután egy órás terepbemutató volt; szabadon. Az edzőtábori héten elvileg együtt edzettünk a finnakkal, de ez inkább azt jelentette, hogy együttműködtünk pályakirakásban. Ők kevesebbet edzettek mint mi.

A tervezett célt elértük; a lehetőségekhez képest maximálisan kiismertük a terepeket, amit bemutattak, és a sok edzés során ki-ki felmérhette, miben kell javulnia a VB-ig. Az érem másik oldala - ezzel kezdetől fogva számoltam - hogy a sok, nehéz technikai edzéstől fáradt és főleg lelassult a csapat. A fáradtság hatása nem volt veszélyes, mert azok, akikkel alapozással a hátuk mögött vettek részt ezen a kemény táboron, a hét végén is, lassabban ugyan, de bemelegedtek és bírták a terhelést, csak Szopori volt az, akit egy megfázás levett a lábáról.

Kovács Magda: Magyarországon, de a környező országokban sem ismerek olyan terepeket, amihez az angol, illetve skót talaj, növényzet stb. hasonlítható lenne. Helyenként ember nem látta őserdőben jártam, másutt az ijesztőnek tűnő sziklás talajon a ruganyos moharéteg jóvoltából gyorsan lehetett haladni. Kérdés, hogy az áprilisi porladó páfrány, száraz hanga miképp fest majd szeptemberben? Érdekes volt a másnapoként menetrendszerint érkező eső, erre a "hagyományok szerint" össze is lehet majd számítani...

Az egész csapat dicséretet érdemel elszám munkájáért és azért az előrelátó céltudatosságért, hogy nem kímélték magukat a versenyek érdekében, vállalták a halványabb szereplés kockázatát. Biztos vagyok abban, hogy a megszerzett sok tapasztalat - kinek-kinek aszerint, hogy mennyire lesz ereje hasznosítani az edzőmunkában - meg fogja hozni a kárpótlást a VB-n, az itt elveszített helyezésekért.

Tekintsük át ezek után, mik a számunkra adódó tapasztalatok.

-Jó a magyarok átlagos fizikai felkészültsége (mindenkit a maga helyére téve a mezőnyben. Ezt csak tovább kell építeni a hátra levő időben, elsősorban a gyorsaság szem előtt tartásával.

-Ahhoz, hogy ki tudja futni, ami bennünk van fel kell készülni a speciális igénybevételre. Az edzésrendszerbe beépítendő terep, illetve talajtípusok a fontosság sorrendjében:

1. Köves talaj. 2 Hangafü, páfrány. (nálunk ilyen nincs, helyettesíthető kb. 50 cm magasra sűrűn felburjánzott irtással, más sűrű aljnövényzettel) 3. Legalyazott erdő. 4. Mocsár.

A speciális felkészülést természetesen mindenkinek maximálisan komolyan kell venni, mégis megjegyzem, hogy elsősorban a férfiaknak vannak nehézségeik a terepen, számukra a dolog még fontosabb, ha lehet.

- Az átlagos hazai versenyeket technikai-lag nem adnak kellő felkészülést a VB-re. A nálunk megszokottnál sokkal részletgazdagabb térképek kellene. A pontoknak sokkal finomabbnak kell lenni, hogy finom térképolvasás nélkül ne lehessen őket fogni. (A nálunk szokásos láthatóság kimondottan hátrányos.) Ezért szükséges a dugott (de egzakt) pontokkal való edzés. A rövid és hosszú átmenetekben egyaránt az utak nélküli térkép (síkraja nélküli, bár az objektumokra szükség volna) edzés. Útvonalválasztásban elsősorban a meredek, nagy szintek esetleges megkerülését kell gyakorolni.

- Igen fontos a térképolvasás gyakorlása (aszta mellett és futóedzés közben) a VB jelkulcsával rajzolt térképen. Ennek érdekében a legjobb skót térképekről készítettünk itthon mindkét VB-s méretarányban 5 m szintközzel másolatot, melyen a VB-n használt jelkulcsot alkalmaztuk. Valamint kell még kapni a rendezősegtől is mintatérképet, mely alkalmas lesz elméleti edzésekre. A térképolvasás olyan területe a felkészülésnek, melyben itthon is magas fokra lehet jutni és ezzel csökkenteni a helyszínen elvégzendő feladatokat.

- Nem megnyugtató a hazai versenyek győztesidő színvonala. (Eltekintve Monspart és Boros '74 és '75 őszi futásaitól a Nemzetek Versenyén és November 7-en.) Nagyobb hajtásra, jobb időkre volna szükség, még hozzá mindenféle technikai engedmények nélkül, sőt a lehető legnehezebb pályákon. Szükségesnek látom egyes versenyek pályáinak utolagos edzőkénti időre való lefutását annak elemzésére, mennyit hagytak benne a versenyen. Itt jegyzem

meg, hogy eredeti céloimat az edzőtáborban a pályák időre való újrafutását (a km. átlagok elérése érdekében) nem tudtam megvalósítani, mert fontosabbnak tartottam a technikai gyakorlását, hiszen itt, a vártnál több nehézsége volt a csapatnak.

- Nem szabad, hogy megtévesszen minket az, hogy a Kjellströmön kopár hegyek voltak. A VB- minden bizonnyal erdővel fedett területen lesz, esetleg ligetekkel és maximális nehézségű pályákon.

Sok tekintetben előre lehet készülni a tapasztalatok alapján, azonban teljesen azonos típusú terep nálunk egyáltalán, de a szomszédos országokban sincs.

VB-csapat? Azok közül, akiknek nincs meg kétszer a 115% senki sem tudott annak még a közelében sem futni. Így a helyzet továbbra is nyílt. Ez különösen megnöveli a finn út jelentőségét. Tapasztalatom az, hogy a 115% on belüli nemzetközi eredmények reális és valóban alkalmas annak eldöntésére, kinek van ott a helye a világbajnokságon, képességei alapján.

A csapattal nem volt említésre méltó probléma. Tény azonban, hogy a nők között ma is feszült a helyzet, és ez nem megnyugtató a jövőt illetően, amikor is még sokat kellene együtt lenni, egymást segíteni edzeni, készülni. Meg lehet oldani az érintettek elszigetelését, de tisztában kell lenni azzal, hogy az többletenergiát igényel néhányaktól és feltétlenül rosszabb hatásfokú felkészülést jelent az optimálisnál. Ezen az úton hangsúlyozottan egymásra voltunk utalva (főzés, bevásárlás, időpontok betartása, szakmai tanácsok stb.) ezért külön tanulmány volt, ki mennyire közösségi ember, és ki mennyire becsüli társait. Az biztos, hogy főleg a fiataloknak, az újaknak sokkal jobban kellene alkalmazkodniuk az idősebbekhez, és támaszkodni tapasztalatukra, megfogadni tanácsait. Hangsúlyozom, hogy itt a fiatalnak kell megtenni az első lépéseket, mert a tapasztaltabb idősebbekben meg van a hajlam a segítségre, és a mindenkori ifjúság kitartó, "cél tudatos" negatív hozzáállása kellett éveken át ahhoz, hogy leszokjanak arról, hogy tovább adják tudásukat...

Kovács Magda: az esetenként "viszontagságos" körülmények ellenére is nagyon jó, hogy résztvehettünk ezen a versenykörúton. Remélhetőleg hasznosítani is tudjuk majd a gyűjtött és a hátralevő időben még szerezhető tapasztalatokat a világbajnokságon.

Kiss Zoltán
Vekerdy Zoltán

Évadkezdlet

Az év első jelentősebb versenyének a hagyományokhoz híven a Kilián ígérkezett új társával, a Semmelweis emlékversennyel.

A terep megválasztása szerencsés volt. Jó ötlet a már évek óta komolyabb versenyeken nem használt terepek újbóli elővétele. Csak...

Ilyenkor azt várnánk, hogy az új térkép a régihez képest jobb, az idők folyamán kialakult követelményeknek jobban megfelelő legyen. A Szentlászló-hegyen ez nem sikerült maradéktalanul. A térkép elemzése és a két verseny összehasonlítása óhatatlanul egy alapvető problémát vet fel.

Annak ellenére, hogy sportágunkban az elmúlt pár évben nagyjából kialakult egy közös szemléletmód és túljutottunk a kezdeti alapveti vitákon, azért találkoztunk néhol múltból visszamaradt korszerűtlen látásmóddal.

Régen, amikor még fotózták, 50000-es térképeken folytak a versenyek, nem volt lehetőség a részletek ábrázolására. A sportág fejlődésével a méretarányok változtak, majd áttértek a színes térképek használatára. Ezeket sokkal több részletet lehet feltüntetni. Az "öregek" emiatt másként tájékozódnak, mint a "fiatalok". Ők inkább csak nyomvonalakban vázolják fel a térképeket, nem foglalkoznak a finom részletekkel. Ez ma már nem elég, hiszen a pályakövetők munkáját nehezítik meg. Térképolvásói átmenetek kitzítésére nem nagyon nyílik lehetőség. (Bár ez a terep is nagyban meghatározza). Az is előfordulhat, hogy az útvonalválasztási lehetőségek csökkennek.

A térkép második napon felhasznált felén hasonló dolgokat vettünk észre. Ezt teljes egészében egy javító helyesbítette, a mai gyakorlathoz képest "szokatlanul" nagy részt vállalt magára. (Bár többeknek lenne módjuk ekkorát elvállalni!)

A Semmelweisen felhasznált felét néhány élvonalbeli versenyző javította. Egyikük sem tudott nagyobb területet vállalni, ennek ellenére alapszemléletbeli különbség nem vehető észre munkájuk között. Inkább csak egy-egy rész kidolgozottsága nem egyezik meg. A térképnek ez a fele közelebb áll a "térképeszmény"-hez, így a két rész (1. és 2. nap) között elég nagy a különbség.

Sajnos a térképen található néhány szembevető tárgyi tévedés is.

A pályákon ugyanaz a különbség vehető észre, nem ami a térkép két fele között van. A Semmelweis pályái (legalábbis, azok, amelyeket láttunk) többé-kevésbé megfelelnek a "modern" pályák követelményeinek. (A terep nem ad lehetőséget túl technikus pályák kitzítésére).

A Kilián pályái már kevésbé voltak jók. Fizikailag túlméretezettek voltak (ez a két verseny győztes időinek összehasonlításából is kiténik), de ennek ellenére technikai szempontból kevesebbet nyújtottak.

A Kiliánon kódelfírás és téves pontberajzolás miatt két pályát meg kellett semmisíteni.

Az eredményhirdetésen a versenyzőket "megdorgálták", mivel a rajt előtti két percben nem számolták meg a térképen a berajzolt pontokat és csak egy kislánynak tűnt fel, hogy egyáltalán kevesebb van, mint ahánynak lenni kéne. (Ez a lány is a mezőny közepén indult, így már nem tudtak semmit sem csinálni.)

És megint elérkeztünk versenyünk egy régi betegségéhez, az eredményhirdetéshez. A Semmelweisem nem volt. Először azt mondták, hogy majd másnap, a Kiliánéval együtt, de nem lett belőle semmi. A külsőségeknek ez a teljes leghagyása ront a verseny értékén.

A Kiliánét nagyjából az előre kiírt időben megtartották. (Ami azért is dicséretes, mert csúszás volt a rajtoltatásnál) Itt csak a közönségre lehetett panasz. Kevés volt. Sajnos még sok érdekelt is elment idő előtt.

Ennyit a versenyekről. Tudjuk, hogy egy verseny előkészítése és lebonyolítása milyen sokrétű és nehéz feladat. Csak néhány észrevételünket akartuk leírni - segítő szándékkal, hiszen a tájfutás mindannyiunknak szívügye. Köszönjük a rendezőségek fáradozását!

Piróth Eszter

A Főiskoláson mindig esik?

A tavalyihoz hasonló időben és körülmények között utaztunk a bajnokságra. Mindenki remélte, hogy a Debrecenben megrendezett és el is rotott verseny után talán sikerülni fog egy színvonalas főiskoláson indulni. Érkezéskor ezt alá is támasztotta a beosztás, az eligazítás folyamatossága. Az intézet ifjúgárdistái a három nap alatt kifogástalanul látták el feladatukat. A problémák csak másnap, az egyéni reggelén kezdődtek.

A buszok második fordulója lekési a rajtot. Csúsztatás nincs, repülőrajt, a kevésbé tapasztaltak illet még úgysem csináltak. A pályán is ők szenvedtek többet, az indulóknak az a 60-70%-a, akik nemsokaszor vettek kezükbe térképet. De milyen és milyen pontokkal, pályával! A rajt után gondolom több meglepetés is érte őket, meg engem is.

A váltón már nem túl nagy igényekkel indultunk. Fél kilenc: tömegrajt. Természetesen zuhog az eső. Tízkor még senki, csak a várakozó második és harmadik futók. 10:15 néhány versenyző feladja, óv. Az X és C kódokat felerélték. 10:30: tömegrajt a második futóknak. 10:45 tömegrajt a harmadik futóknak. Már mindenki (én is) arra hajt, hogy a déli buszt elérje és az egyórás vonatot. Kisüt a nap, a váltók második és harmadik futói egyszerre érnek célba.

Milyen jól meg lehetett volna rendezni... Minden adott volt hozzá: jó terep, egyébként jó szervezés, még a discóról is lemondtunk volna, csak egy pontos térkép és egy megfelelő pálya kellett volna.

De fejlődés mégis észlelhető: a hibás pályát kiemelték, míg tavaly a "tiszteletdíjakra való tekintettel" eredményt hirdettek egy hiányzó pont ellenére is.

Jövőre már hibás pontot sem kellene ki-
rakni...

Doroszló Károly: Illusztráció

Nyitrai György

OCSB...

Három éven belül második alkalommal látta vendégül egy nagy verseny részvevőit a Zalaegerszeg melletti Csácsi-erdő. Az 1973. évi Hungária Kupa zárónapja után az MTFSZ ezen a kicsi, de tagolt, szintes és változatos, általában jól futható terepen rendezte meg az idei Országos Csapatbajnokságot is.

Legjelentősebb csapatversenyünkre jól felkészültek mind a rendezők, mind a versenyzők, aminek következtében nyugodt légkörű, mégis izgalmas küzdelemre került sor. A résztvevők valóban alaposan ki lettek szolgáltatva. Terepzlelőül rövid memória-pályát várt rájuk az igazi rajt közepében, az új térkép egyik sarkán. (Bizonyára többen éltek volna ezzel a lehetőséggel, ha a pályácska kirakása korábban történik.) Valamennyi kategóriának kiplakátózták a részletes pályaadatokon túlmenően a logikus útvonal távját, szintjét, sőt hosszmetézetét is. Felhívták a figyelmet - elnézést kérve - az 1. pontokig lektüzdendő 110 m szintkülönbségre és jól becsülték meg az élmezőny várható menetidejét. A rajt - fent - és a cél - lent, egy tündéri völgyben - elhelyezése mintaszerű, katonás volt (azok is építették). Frissítő nincs, büféátor van: praktikus megoldás. Dícséretes volt az eredményszámítás és -publikálás fürgesége is. A tét nagysága indokolta, a résztvevők (viszonylag) kis száma lehetővé tette, hogy 4 táblán a 4 kategória valamennyi indulójának neve, rajtszáma, rajt-, rész-, cél- és menetideje csapatonként, folyamatosan fel legyen tüntetve, miáltal a verseny állása szemléletesen nyomonkövethető volt. Mindezek eredményeképpen a 8 órai 0 idő és 3 perces indítási időközök ellenére 1 órakeres eredményhirdetésre kerülhetett sor - ami, sajnos, szintén nem mindannapi esemény...

A pályák az eseményhez méltóan nehezek voltak. Elsősorban fizikailag - sok kis szint és nagy csalán -, de technikailag is. Aki nagyon gyorsan belekezdett, az könnyen a kis terepen kívül találhatta magát. Az egyéni sikerekhez a jó fizikai felkészültség mellett nagy rutin kellett és a "papírformájú" győztesek (Monspart, Bozán, Kármán) rendelkeznek ezekkel az adottságokkal. Talán csak az ifjúsági Kelemen (Kaposvári Rákóczi) kimagaslóan jó ideje (55:28) volt váratlan.

Általában a résztvevők felnőttek a verseny támasztotta feladatokhoz. Egy kivételével - N 17-ből a Szfvári Volán lányai hiányoztak - teljes volt minden kategória mezőnye és csak pár kisebb klub nem élt a csapatlétszám feletti +1 fő indításának lehetőségével. Taktikázni lehetett a csapaton belüli indítási sorrenddel, de ennek nem volt nagy jelentősége a csapateredmények szempontjából.

"Spartacus TE - Vidék 2:2" - ez a bajnoki arány. Felnőtt kategóriákban szövetkezeti, ifiknél váci, lányoknál egri győzelem született. N-19-ben korántsem fölényesen, mert a Tipográfia; Szopori-Kovács-Kocsis felállású, esélyes hármasát a megfiatalított STE csak Monspart bravúrával tudta - 28 másodperccel - lehagyni. Biztosan lett 3. a BEAC és 4. a BSE. Említésre méltó az 5. helyet és a "legjobb vidéki" címét a még ifjúsági Kaló Mariannal megszerző DVTK szereplése. Őket további 3 fővárosi csapat követte (Postás, OSC, Bp. MÁV), kevéssel megelőzve a talán esélyesebb Csongrád megyieket (HVSE, KSzVSE).

Folytatta előretörését a tavaly óta is erősödött Egri Spartacus. A már szeniorok között is induló Balogh Tamással biztosan győztes STE mögötti 2. helyezést 2, azaz kettő (!) másodperccel hódította el a - Kardossal erősített - OSC-től 4. lett a mind feljebb törő PVSK, a BEAC és a Tipográfia szerzett még bajnoki pontokat. A mezőny tömörségére jellemző, hogy a 100 percen felüli egyéni idők ellenére is a 2. és 9. helyezett csapatok ideje között mindössze 25 perc volt.

Ifiknél a Váci Forte győzelme nem volt váratlan. Még fiatal korátalagú csapatukat 3 fővárosi követi: BEAC, STE, K. Lombik. Eddig a papírforma. A hazai terep előnyeit élvező ZTE 5. helye meglepetésnek nevezhető, de nem alaptalan. Hasonló a Kaposvári Rákóczi 6. helyezése is. Hozzá kell szoknunk, hogy a kevés tájfutó örökséggel bíró vidéki szakosztályok is képesek - különösen ifjúsági korcsoportokban - kiugró eredményt felmutatni.

Az Egri Spartacus leányainak bajnoki címe szintén az esélyek talóra válása. Ebben a kategóriában a budapestiek közül csak a Lombik (2.) került dobogóra és még a BEAC (4.) szerzett bajnoki pontot. A bronzérem a Tatabányai Árpád Gimnázium, a 6. hely a Bakony Vegyész csapatáé lett. Meglepő a kazincbarcikai Irinyi Vegyipari SzKI lányainak 5. helyezése. Általában minden kategóriában jól szerepeltek a "Bükk-környéki" klubok. Az Egri Spartacus 1. és 2., az Irinyi fenti 5. helyezései mellett a DVTK-s nők 5. és fiúk 9. - de még mindig a mezőny közepén lévő - helyezései jó átlagot nyújtanak.

Jó verseny volt! - mondhatta el végül versenyző és rendező egyaránt. Az - OCSB-ken már hagyománnyá váló - füledt meleggel is nehezedett pályákon sportszerű küzdelem folyt, helyezetteket és helyzetleneket maximális erőbedobásra készítette.

Az autóbusz miatt - versenyaink talán legsebezhetőbb pontja - volt egy kis kezdeti csuszás, de fennakadást nem okozott és az eredmények hitelét sem rontotta. A bajnokok büszkén viselhetik kivívott címeiket, Skultéty Gábor és fiatal bírótársai pedig a jól és némi szerencsével végzett munka érzését könyvelhetik el.

Kempelen Miklós

A gödör

Balczó András mondta egyszer: "Az öttusát az emélt az egyszerűbb sportágak fölé, hogy összetettsége folytán olyan sok benne az egyéni felkészültségtől független, de az eredményt befolyásoló bizonytalansági tényező, hogy a felkészülés során az ember úgy érzi, hogy homokra akar várat építeni. Ha más, egyszerűbb sportot választottam volna, minden verseny előtt pontosan tudnám, hogy ennyit edzettem, tehát ilyen eredmény elérésére vagyok képes, azaz sziklára építhetném a váramat. Az én célom az öttusában az, hogy homokra építsek várat, de úgy, hogy ne dőljön össze..."

Az ideai CSB-re a régi idők emlékeit idéző elszántsággal készültünk. Külön utakon jártunk már évek óta, mindegyikünk a saját elképzeléseit követte az edzésben, de az ideai esélytelenségtől adódó dac még egyszer összehozott bennünket. Egymást szemmel tartva készültünk heteken keresztül, hisz jól tudtuk, foghíjas a csapat, és 'hármunknak is be kell férni a hatba' ahhoz, hogy a dobogó egyáltalán szóba jöhessen.

Ebből a felkészülésből adódott, hogy rég nem indultam neki ilyen nyugalommal a CSB-nek. Az előzetes hírekből és a részidőkből láttam, hogy a pálya rég nem tapasztalt erősségű. Mégis biztosan tudtam, most az egyszerű képes leszek pont annyit kihozni magamból, ami éppen elég lesz. Soha nem éreztem magam ennyire magabiztosnak és jó közérzetűnek verseny közben. A lábaim nagyon vittek, és valahányszor fáradni kezdtem a pályán, erősen elfogott az akarás, ami mindenben átségitett. Éreztem azt is az utolsó pontnál, hogy pontosan annyira futottam ki magam, hogy már csak az utolsó 300 m-hez maradt erőm. És ez nagyon jó érzés volt.

A cél egy hosszú rét túlsó végén tűnt fel, a magas fűben. Egy nyomsvá volt kítaposva. Előzni kellett az előttem futót, mert a "végelszámolásnál" minden másodperc jól jöhet. Csak egy pillanatra kell kilépni a nyomból, hogy kerülni tudjam, csak 2-3 lépés a magas fűben és utána ismét visszalépve a nyomba, szabad az út a célig, jobbról, vagy balról kerüljem? Balra léptem ki, pontosan abba az alattomosan fűcsomók közé rejtőz apró kis gödröcskébe, ami ahhoz még épp elég nagy volt, hogy az egyensúly megtartásához szükséges tartalékerővel már nem rendelkező lábam alól kihúzza a talajt... Mire felfogtam hogy mi is történt, már átesett rajtam a mögöttem futó, de az egész jelenet néhány másodperc alatt lezajlott és újabb néhány pillanat múlva már a célban voltam.

Fél óra múlva kezdtek kirajzolódni a végeredmény körvonalai. A Spartacus fölényesen vezetett, de a számunkra most szenzációs másod-

dik helyre még jók voltunk. És ekkor feltűnt valaki az erdőszélen, akit valósággal bekiabáltak a célba. Futásán látszott; hallja, érzi, tudja, hogy itt most nagyon kevés valamin nagyon sok múlik..., öt perc múlva az eredményjelző-táblán

2. Egri Spartacus 474,02 perc
3. OSC 474,05 perc

Három századperc, azaz nem egész két másodperc... Az a gödör a befutón...

- Gratulálok öreg! - mondták valakik, de a szemükből inkább a részvényt nyilvánítást olvastam ki.

- Ilyen időknél ez a kis különbség és ráadásul bukás a befutón - mondták mások, - ekkora pech ritkán adódik.

- Ez van, ők voltak a jobbak, feleltem, de ott és akkor úgy éreztem, hogy csak azért mondom; mert ilyenkor ezt így illik. Valójában nagyon szerencsétlennek éreztem magunkat, Mintha megloptak, vagy becsaptak volna.

Tegnap az edzésnaplom egy régebbi lapján a következő bejegyzés tűnt elém: "A mai Népsportban a Maracsónak volt egy jó szövege" Valami derengeni kezdett az emlékezetemben, és előkeresve ezt a régi eltett újságlapot az alábbiakat olvashattam:

"... az ember általában hajlamos arra, hogy a verseny során előforduló szerencsés momentumokat olyan természetességgel könyvelje el, mintha az teljesen magától érthető volna, és járna neki. Ugyanakkor a balszerencsét hajlamosak vagyunk személyünk ellen elkövetett sértésként felfogni, és utólag minden eredménytelenségünket ezzel magyarázzuk. Pedig ezek a szerencsés, és balszerencsés tényezők általában olyan nagy számban fordulnak elő, hogy a verseny végéig kiegyenlítik egymást."

Tökéletesen így van ez minden összetett jellegű sportban, így nálunk is, de ezt csak hideg fejjel, hosszabb idő elteltével tudjuk tárgyilagosan elismerni. A verseny után, a végeredmény kialakulásakor hányszor elmondtam magamban, hogy ha a gödör nincs ott, az minimum 5 mp. Egy teljes napnak kellett eltelni ahhoz, hogy legyen erőm azt is elismerni, hogy pl. ha nem pont a 4. pontnál érem utol az előttem indulót, akkor valószínűleg a rossz metsződébe nézek be először, ami nem 5, de legalább 25 másodpercet jelentett volna, csak éppen ellenkező előjellel... De számtalanszor leszögezték már azt is, hogy a sportban nincs helye annak a szónak, hogy "ha". A versenyen adva van a rajt és a cél, és minden ami e kettő között van, az a "pálya". Úgy kell elfogadni ahogya és csak egy törekvés lehet, minél hamarabb túljutni rajta. A "pálya" tulajdonképpen az ellenfél, és természetes hogy minél nehezebb, annál értékesebb a rajta elért eredmény. A pálya nehézségéhez tartozik a legapróbb gödröcske is, akkor is, ha mindössze fél méterrel van a cél előtt.

Szerkesztői üzenetek

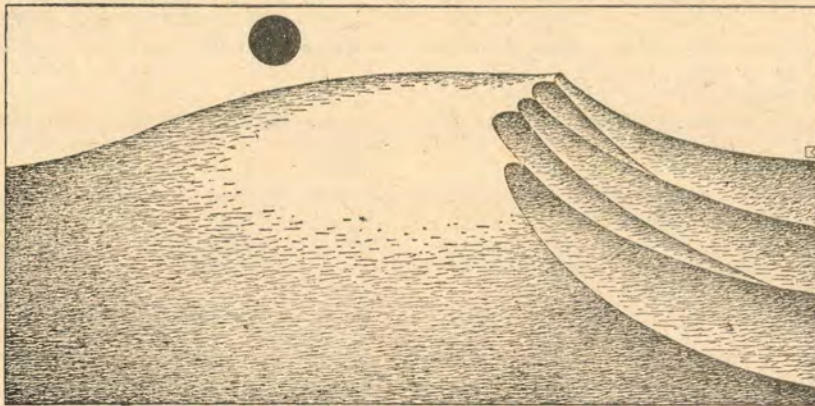
V.E. BUDAPEST. Higgye el, csak a sport jó ismerőt zavarja az a kis pontatlanság, amely Palotai Erzsébet vallomásaiban, a Film, Színház, Muzsika május 8-i számában megjelent. Mi is örülünk (habár Monspart Sarolta nem indult a tokiói olimpián), s kérésének megfelelően közöljük az Éluárd Szabadság című versének egykori elmondását felidéző cikk részletét: "Régi természetjáróként visszaidéztem tájékozdási versenyeket (a valaha cserkészek, a mai úttörők nyomkeresési versenyek hívják), s a vers térképen huszonegy szakaszban bejelölt pontok és állomások nyomán végigjártam a megfektetett utat. Szép túra volt - tágult a tüdő, vert a szív (bár az út még ösvénynek sem igen volt mondható, helyet közel el is tűnt, hogy egy szikla mögül bukkanjon újra elő).

Mentem, szaladtam, vágattam a célhoz közeledve egyre szilajabb tempóban, a hangom,

a szenvedélyem fortisszimójáig felfokozva, a mámorig gerjesztve magam, az öntudatvesztésig szinte: még egy perc és elszakíthatom a célszalagot! Majd harminc éve már - egy akkor Monspart Sarolta -, aki voltam, a tokiói olimpián!"

K.L. MISKOLC. Korábbi kérésének most tudunk eleget tenni és postáztuk az elmúlt két évfolyam kért számainak.

A.P. BUDAPEST. "Hamár annyit hadakoztak a tájfutás szó elismertetéséért, és láthatóan eredménnyel; akkor fontolóra vehetnék, hogy a lap címét is megváltoztassák. Könnyebb ki mondani, jobb olvasni a tájfutást. Ha ez lesz a lap címe, akkor tiz előfizető beszervezését felajánlom." Ajánlatát köszönjük, de reméljük, nem vár a címváltozásra, mert azt pillanatnyilag nincs szándékunkban kezdeményezni. Nagyobb gondunk a rendszeres megjelenés, a hasznosítható szakanyag közlése és az előfizetők számának növelése.

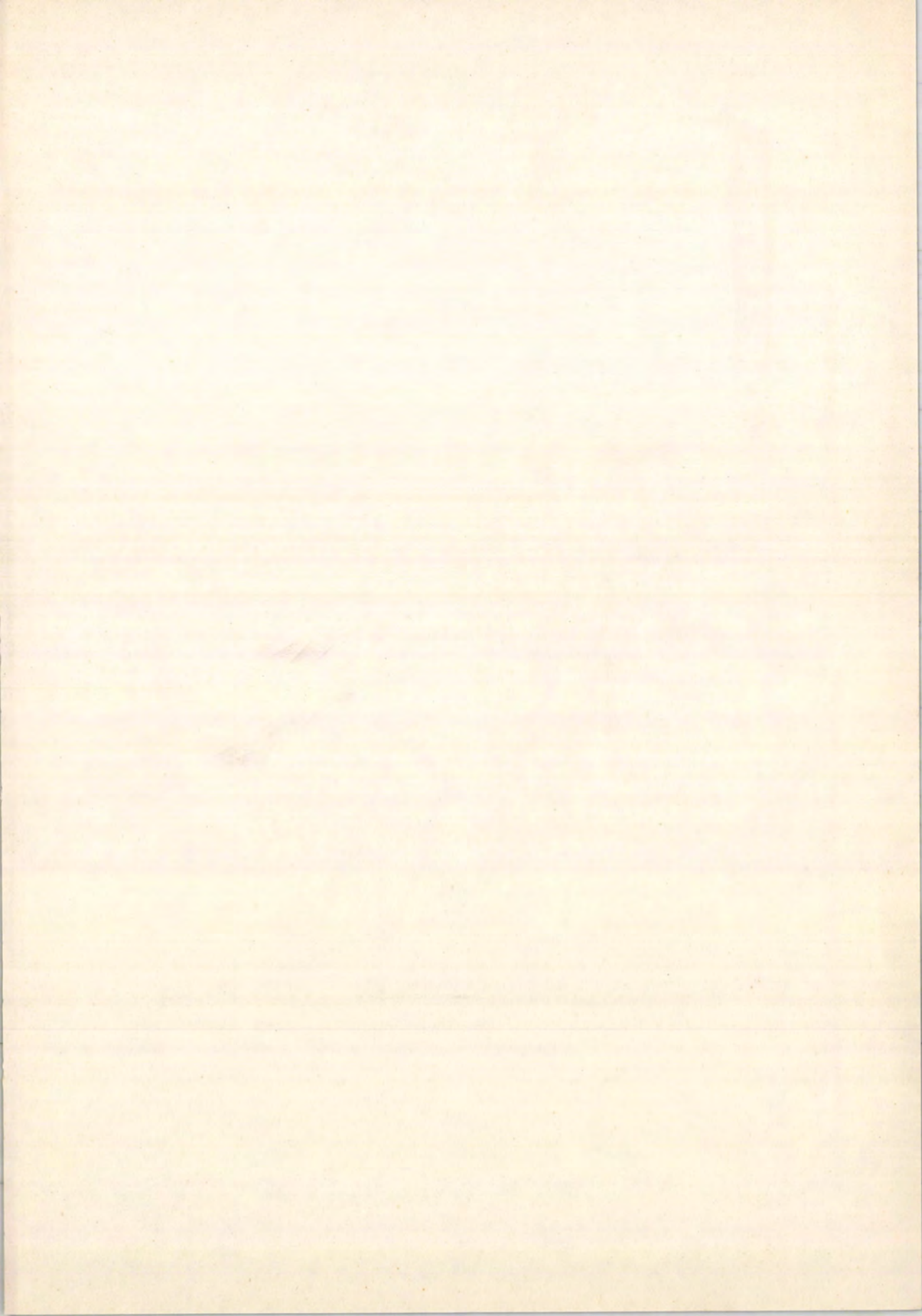

Kolosváry Bálint: A hegytető magánya

TÁJÉKOZÓDÁSI FUTÁS

A MAGYAR TÁJÉKOZÓDÁSI FUTÓ SZÖVETSÉG LAPJA

Szerkeszti a Szerkesztő Bizottság. Szerkesztő: Szaktilla János. Szerkesztőség: Budapest, VI., Bajcsy-Zsilinszky út, 31. II.em. Telefon: 126-820. Levelezési cím: 1374 Budapest, Pf. 614. - Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely postahivatalnál, a Posta Hirlapüzleteiben és a Posta Központi Hirlapirodánál (KHI, 1900 Budapest, József nádor tér 1.) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámra. Egyes szám ára: 3.- Ft. Előfizetési ár egy évre: 15.- Ft. (megjelenik kéthavonként). Számonként kapható: Sportpropaganda Vállalat Terjesztési Osztály, Budapest, VI., Népköztársaság útja 6. - Indexszám: 25827

Ára: 3, - Ft

TÁJÉKOZÓDÁSI FUTÁS

1976/4

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

ifjúsági és tömegsport témájú filmek
forgatókönyvére.

Az OTSH pályázatot hirdet ifjúsági és tömegsport tárgyú filmek forgatókönyvének írására. A pályázat célja e két témakört népszerűsítő filmek gyártásának elősegítése.

A pályázaton bárki résztvehet. A forgatókönyv terjedelme: 3-5 gépelt oldal. Beküldési határidő: 1976. december 31.

A pályaműveket jellegével ellátott zárt borítékban kell eljuttatni az OTSH sajtó- és tájékoztatási csoportjához. /1054. Budapest, Rosenberg hp. u 1./ Belső lezárt borítékban kell feltüntetni a pályázó nevét és címét.

A pályázaton résztvevő alkotásokat e célra felkért zsüri bírálja el.

A pályadíjak a következők:

- I. díj: 5000.- Ft
- II. díj: 3000.- Ft
- III. díj: 2000.- Ft

A bíráló bizottság a pályadíjakat 1977. február 15-ig kategória megjelölés nélkül, az ifjúsági, illetve a tömegsport témában beérkező abszolút legjobb alkotásoknak ítéli oda.

Az OTSH gondoskodik a legjobbnak ítélt forgatókönyvnek megfilmesítéséről.

Budapest, 1976. szeptember 1.

OTSH igazgatási és tájékoztatási
főosztálya

TÁJÉKOZÓDÁSI FUTÁS

VII. ÉVF.

4. SZÁM

A MAGYAR TÁJÉKOZÓDÁSI FUTÓ SZÖVETSÉG LAPJA

Felelős szerkesztő: Skerletz Iván - Kiadja a Sportpropaganda Vállalat - Felelős kiadó: Béres Tibor igazgató - Készült a Sportpropaganda Vállalat Sokszorosító üzemében - Műszaki vezető: Mesztyán János - Előállítás helye: 1143 Budapest, Dózsa Gy. u. 1-3. - ideje 1976. szeptember - Terjeszti a Magyar Posta

Szaktilla János

Így tovább...

Kis időre megbékélhetnek a sportágunk évkönyvének megjelenését türelmetlenül követelők, kapható (még) az országos szövetségben a SZÉLROZSA '76, e sorozat új kiadványa.

A tavalyi versenyek élményeit, eredményeit, átfogó hazai körképet a

TÁJÉKOZÓDÁSI FUTÁS

tartalomjegyzékét (1975), bőven illusztrált, értékes szakanyagot (Bozán György: A tájékozódás technikája) és a hagyományos címjegyzéket - friss adatokkal tartalmazó kötetet több fényképes oldal élénkíti.

Igyekszünk felkelteni az érdeklődést iránta, a szerkesztő Skerletz Iván ajánló soraihoz:

"Csak azoknak ajánlom évkönyvünk forgatását, akik örömmel, de nem megelégedetten tekintenek vissza az elmúlt év versenyekre; akik a szakosztályok névsora közt böngészve segítő szándékkal fedezik fel az újakat és őszintén remélik az eltűntek újbóli megjelenését; akik álljanak bármilyen szinten versenyzőként, bíróként, de sportági ismereteiket mindig elégtelennek érzik; akik a térképet nem ócaárolják, hanem azt értve bírálják, de főként javítják; akik az erdőt is otthonuknak érzik és a verseny múltán nem restek egy-egy papírt lehajolni; akik megvetik a talmi dicsőségért zsírképtával ügyeskedőket; akik a tetsesedő évkönyvet nem öncélú magamutogatásnak tekintik, s azoknak akiknek a tájfutás többet jelent, mint csupán annak bizonyítása, hogy mennyivel gyorsabbak ellenfeleiknél".

Az olimpia miatti virrasztásoktól karikás szemünk tágra nyílt, a montreali eredményzőn mellett felfedezve napi sportsajtónk fényképpel is illusztrált tömör tudósítását a hagyományos svéd tájfutó világeseményről - az Ötnaposról -, melynek női győztese idén magyar versenyző lett!

Jó alkalom ez a nagyszerű teljesítmény egy utánozhatatlanul küzdelmes, ragyogó eredményekkel, de fájdalmas kudarcokkal is telítődött sportpályafutás méltatására - melynek az említett győzelem egy olyan állomása amit csak az tud értékelni igazán, aki a hozzá vezető utat végigjárta, s tisztában van azzal mi számít valóban nagy sikernek tájékozódási futásban.

Ugy érzem nem vagyok egyedül azzal a kellemes borzongással, amit ez a ragyogó eredmény keltett, biztosan más is szívesen venné, ha maga a győztes mondaná el micsoda élmény a versenyek versenyének megnyerése, győzni skandináv földön, sportágunk őshazájában. Az érintett viszont elzárkózva, magának kívánja megtartani a még friss emlékeket és meglepetésemre azt mondja:

- Többen irigylik ezt az eredményt, mint örülnék neki...

Nyilvánvaló tévedésről van szó gondolom, talán a környezetének reflexióit éppen sötétebbik szemüvegén át szemlélő érzékeny lelkiakat pillanatnyi szeszélyéről, de eszembe jutnak az előző számból ideillő sorok: "... a tapasztaltabb idősebbekben megvan a hajlam a segítségre és a mindenkori ifjuság kitaró "cél-tudatos" negatív hozzáállása kellett éveken át ahhoz, hogy leszokjanak arról, hogy továbbadják tudásukat...

Áldatlan helyzet: az elhidegültten ingerült kimagasló személység és a maguk utját taposó "trónkövetelők" elfojtott, s fel-feltörő indulatait csatároznak, ahelyett, hogy megértve a másikat kölcsönösen segítenék egymást. Főlölséges ükoskodás a megváltoztathatatlanról, s éppen most a világbajnokság idején - mondhatják az illetékesek. Igazuk van?

Az MTFSZ-ből jelentjük

Az Országos Testnevelési és Sporthivatal elnöke a Miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem Sportegyesülete fennállásának 25. évfordulója alkalmából

Bokros István, válogatott tájfutó versenyzőt elnöki dicséretben részesítette. Gratulálunk!

A Testnevelési Főiskolán folytatott közép-foku tanulmányaik sikeres befejezésével

Deseő László,	
Hegedűs Zoltán,	
Horváth Attila,	
Kovács Magda,	
Szaktilla János és	budapesti,
Szopori Éva	
Jenová Klára és	szegedi,
Mándoki József	
valamint	
Bessenyei István és	salgótarjáni
Szarka Sándor	

sporttársak edzői képesítést szereztek. Munkájukhoz kívánunk sok sikert, egészséget!

A magyar csapat levélcíme és telefonszáma a világbajnokság ideje alatt (szeptember 22-26-ig):

Hungarian National Team
Aviemore Chalets Motel
Aviemore Centre
Inverness - Shire
Scotland
Telefon: Aviemore 618

A Borsod megyei TFSz főtitkára Molnár József - egészségi állapotára való tekintettel - lemondott tisztségéről. A megyei Testnevelési és Sporthivatal vezetője az új főtitkárnak Balogh Ákost nevezte ki. Munkájához kívánunk sok sikert, egészséget!

Az Import Sportboltba (Budapest V., Kecskeméti utca 11.) 50 pár finn "Herkules" futócipő érkezett 36-45-ös méretig. Kapható 442.- Ft-os árban.

Országos és I. osztályú versenybíróvá való felterjesztési kérelmek elbírálására és jóváhagyására az előírásoknak megfelelően csak év végén kerülhet sor, állapította meg az intézőbizottság a BTFSZ ezirányú kérvényével kapcsolatban.

BÚCSÚ FERI BÁCSITÓL

Mindenki csak Feri bácsinak szólította Déri Ferencet úgy, ahogyan azokat hívjuk akiket szeretünk. Pénteken még ott ült a Postás társalgójában, szombaton még kiment kedves "Telepére" és azóta megszokott helye üresen maradt.

Ha gondolt volna a halálra, ha végrendeletet írt volna bizonyára megtiltja, hogy megemlékezzünk róla. Szerepelni nem szeretett, dolgozni annál inkább. Csendesen, szerényen, a háttérben, de végtelen precizitással, pontosan. Akár mint szakosztályi gazdasági felelős, intéző, akár mint a minősítési bizottság tagja. Nem válogatott az elvégzendő feladatok között.

A Vörös Meteor sportegyesület tagjaként már ott állt az ötvenes évek elején a versenyek rajtjánál és alakja, örökké derűs természete azóta összeforrott a tájfutás történetével. Később azután a versenyzőből sportvezető lett, országos versenybíró, számtalan verseny rendezője. Amikor már egészségi állapotra nem engedte a pályakitűzést, ellenőrzést, akkor indító vagy célbíróként tevékenykedett. Mindegy, hogy mit, csak dolgozni, ott lenni, együtt a versenyzőkkel, fiaival, lányával. A kereskedelmi pályán szerzett évtizedes tapasztalatainak nagy hasznát vette a sportéletben is. A mások szemében léleklő feladatok az ő asztalán eltörtültek, a versenyeredmények, minősítések élni kezdtek. Névsorok, címjegyzékek, nevezések, bíróküldések játszi könnyedséggel alakultak.

Furcsa dolog, hogy egy sportemberre, mint kiváló adminisztrátorra gondolunk. Pedig mint versenyző is megállta a helyét. Ismerte a tájfutás minden csinját-binját. Tanácsai, taktikai ötletei, pálya-elemzései sok fiattalal értették meg a lényegét, éreztették meg a térkép és terep összefüggéseit, a tájfutás szépségét.

A sportolással nehezen fér össze a halál fogalma. Az ember nem tudja maga elé képzelni, nem tudja elhinni a visszavonhatatlan tény. Ezzel a hitetlenkedéssel álltak a tájékoztatósi futók képviselői az ő ravatala körül is és mindannyiunk nevében megfogadták, hogy emlékét szívükbe zárják és megőrzik.

MaácZ Benedek

Kempelen Imre

Féligidőben

1975-ben jelent meg a Követelményrendszer ami egyúttal egyesületi pontversenyt is utjára indított. Az első év kísérleti év volt, a tapasztalatok gyűjtése. Ezek kedvezőek voltak. Az egyesületek felfigyeltek a versenyre, a nevezéseket, a formaidőzéseket igyekeztek ehhez igazítani. A népszerűtvé vált pontversenyben az év végén 62 klubot lehetett értékelni.

Az idén, jelentéktelen módosításokkal, már nem kísérletképpen folytatódik ez a versenysorozat. A szakosztályok is felmérték a lehetőségeket, leszűrték a tapasztalatokat, iparkodnak minél előbbre kerülni a rangsorban.

A verseny több összetevőből áll, és ezek egyik legfontosabbika az egyéni rangsor. Ez nem csak azért jelentős, mert sok értékes pontot lehet gyűjteni az összversenyhez, hanem azért is, mert képet ad arról, hogy a versenyzők évi teljesítményük, eredményeik alapján milyen sorrendet alakítanak ki egymás között.

A sorrendet a rangsoroló versenyeken elért százalékos eredmények adják. A felnőttek és az ifjúságiak részére 12-12, a juniorok részére 11, a serdülőknek 8 versenyt jelölt ki, mint rangsorolót a szövetség. A felnőtteknél és a junioroknál 7-7, az ifiknél 6, a serdülőknel az 5 legjobb eredmény számít.

A 12 rangsoroló versenyből 6-ot már lebonyolítottak, tehát féligidőben vagyunk. Érdemes megnéznünk, milyen sorrend alakult ki. Ez természetesen még sokat változhat, hiszen a fele még hátra van. Lesz, aki előbbre tör, lesz, aki visszaesik. A féligidő mégis sokat mond.

A végső eredménynél általában eggyel több verseny számít, mint a versenyek fele. Ugy gondoltam, a legrealisabb, ha most a 6 versenyből négyet számítok be. Ettől az elgondolásomtól azonban, mint látni fogjuk többször el kellett térnem.

A felnőtt férfiaknál 111 versenyző vett részt a rangsoroló versenyek valamelyikén, és 107-azok száma, akiknek legalább 1 értékelt versenyük van. Így papíron még 107 versenyző lenne rangsorolható. 4 érvényes versenye, aminek alapján ezt a rangsort készítettem 35 versenyzőnek van. A keret tagjai közül azonban nincs meg mindenkinek a szükséges 4, ezért két listát közlünk, egyet 4, egyet 3 verseny alapján. Nem a teljes mezőnyt, csak a bő élmezőnyt. (E 3 érvényes versenye 48 versenyzőnek van.)

4 verseny alapján

1. Szabó L.	PVSK	106,36%
2. Horváth A.	OSC	107,79%
3. Bokros I.	ME AFC	107,87%
4. Dosek Á.	TFSE	109,81%
5. Honfi G.	Sirok	110,39%

6. Klimstein L.	MAFC	110,53%
7. Kempelen M.	OSC	112,39%
8. Köpf Jenő	SMAFC	113,03%
9. Gyalog L.	Postás	113,33%
10. Hegedüs Á.	BEAC	114,26%
11. Spiegl J.	SMAFC	115,60%
12. Horváth Gy.	Postás	116,58%
13. Hegedüs Z.	OSC	116,94%
14. Boros I.	BSE	117,26%
15. Balogh T.	STE	118,07%
16. Gyurkó L.	STE	118,94%

3 verseny alapján

1. Bokros I.	ME AFC	103,88%
2. Horváth A.	OSC	104,18%
3. Szabó L.	PVSK	106,03%
4. Dosek Á.	TFSE	107,78%
5. Hegedüs Á.	BEAC	108,05%
6. Honfi G.	Sirok	108,67%
7. Klimstein L.	MAFC	109,21%
8. Gyurkó L.	STE	110,27%
9. Köpf J.	SMAFC	110,97%
10. Spiegl J.	SMAFC	111,11%
11. Erdélyi T.	BEAC	111,12%
12. Kempelen M.	OSC	111,89%
13. Gyalog L.	Postás	111,97%
14. Hegedüs Áb.	BEAC	113,23%
15. Hegedüs Z.	OSC	114,33%
16. Horváth Gy.	Postás	114,87%

A válogatott keret tagjai közül nem szerepel Boros Zoltán, mert neki mindössze két versenye volt. Két alkalommal külföldön volt, két alkalommal sérülés miatt maradt távol. A két versenye viszont győzelem, így 2 100%-os eredménye van. E két 100% mellé bizonyára jó eredményeket hoz a második félévben és így az év végére ismét ott lehet az 1. helyen. Bozán György indult ugyan 4 rangsorolón, de egy alkalommal feladta, egy másik esetben rossz pontot fogott, így mindössze két értékelhető versenye maradt. E két versenyen százaléka nem rosszak (105 és 109), ezért még ő is az élre törhet. Sótér Jánosnak 3 versenye van, de a három versenyes táblázatban is csak a 23. helyet foglalja el 117,31%-kal. Feltűnően jól áll Bokros István, aki két győzelmének köszönheti előkelő helyezését. Feltűnően jó Dosek szereplése is. Jobb a vártnál Honfi és Klimstein, gyengébb Gyurkó és Hegedüs Zoltán. Kíváncsian várjuk, milyen változásokat hoz a 2. féligidő.

Felnőtt nők. 76 induló volt az első 6 rangsorolón, és 75-nek van legalább egy értékelt versenye. Ez a szám azonban nagyon le fog csökkenni, mert igen sok az olyan versenyző, akinek mindössze egy értékelt versenye van. Az egész mezőnyben mindössze ketten vannak, akik mind a hat versenyen résztvettek, és mindketjüknek csak 5 versenye érvényes. A pillanatnyi rangsort adó négy versenye 26 főnek van, Saci eredményei miatt realisabb a 3 verseny, amely 43 versenyzőnek van.

A nőknél Korikné kitűnő helyezése a meg-
lepetés. Mind a kétféle rangsorolásban 2. és
mindkettőben megelőzi Kovács Magdát. A tava-
lyi 10. helyéről bizonyára előbbre lép, valószí-
nűleg benne lesz az első hatban. Saci elsőségét
most sem fenyegeti veszély, három versenyből
három 100% az eddigi teljesítménye. A 3. hely
legesélyesebbjének Rostás Irén látszik.

4 versenyből (nők)

1. Rostás I.	HVSE	115,95%
2. Korik A-né	Postás	119,48%
3. Kovács M.	Tipográfia	119,89%
4. Fodor C.	BEAC	122,65%
5. Szopori É.	Tipográfia	123,37%
6. Schmiedmeister I. STE		123,38%

3 versenyből (nők)

1. Monspart S.	STE	100,00%
2. Korik A-né	Postás	104,74%
3. Kovács M.	Tipográfia	112,22%
4. Rostás I.	HVSE	112,55%
5. Demeter É.	OSC	116,03%
6. Schmiedmeister	STE	117,58%
7. Hegedűs Á.	BEAC	117,64%
8. Fodor C.	BEAC	118,05%
9. Szopori É.	Tipográfia	119,84%
10. Tumay I.	Tipográfia	120,99%
11. Medne Gunta	BSE	121,99%
12. Stramszky P.	MEAFK	121,54%
13. Piróth E.	BEAC	121,83%
14. Szentpétery M.	BEAC	122,38%
15. Danovszky M.	BSE	122,75%
16. Dobosi E.	STE	124,60%

Az ifjúsági férfiakkal volt tavaly a legtöbb
rangsorolt versenyző. Az idén is ott lesz. Ed-
dig 130-an indultak a rangsoroló versenyeken,
17 vett részt mind a haton, valamennyinek ér-
tékelhető volt mind a hat versenye. Így már van
17 versenyző, aki ha több versenyen már nem
venne részt, akkor is rangsorolható lenne. A
mostani rangsorhoz szükséges 4 versenye 49
versenyzőnek van meg. A rangsor első: Petőcz
László. Ő volt tabaly is az első, és az idén
is van már 100%-a. Őt már aligha lehet behoz-
ni...

Az ifjúsági férfiakkal 4 verseny alapján az
első 16 a következő:

1. Petőcz L.	FORTE	100,00%
2. Nemes Zs.	BEAC	106,09%
3. Tésy T.	BEAC	109,03%
4. Molnár G.	BEAC	109,18%
5. Kónya L.	BSE	110,42%
6. Benedek I.	BVTK	111,78%
7. Hrenkó L.	TITÁSZ	112,09%
8. Gajdos T.	STE	112,62%
9. Hirth J.	FORTE	113,90%
10. Kele J.	BEAC	114,35%

11. vízkelety Gy.	FORTE	116,41%
12. Fleischer Z.	MÁV	116,55%
13. Fellegi Gy.	DVTK	118,46%
14. Hajdufi Cs.	DVTK	120,65%
15. Gergely A.	Lombik	120,78%
16. Moravszky J.	Bottyán	121,59%

Az ifjúsági női mezőny már nem ilyen ki-
egyensúlyozott. 3-4 versenyzőt kivéve elég rap-
szódikusak, hol jól, hol gyengén szerepelnek.
Ennek következtében százalékos eredményük is
gyengébb a flukénál. Mig ott a 10. helyezett is
115%-on belül van, a lányoknál csak a 4. A he-
tedik már 120% felett van.

Ebben a kategóriában 80-an indultak eddig
a rangsorolókön, heten mind a hat versenyen,
tehát ők már "rangsorolhatók". Négy versenye
34-nek van.

Az első 16 lány négy verseny alapján:

1. Kármán K.	E. Spartacus	100,00%
2. Molnár M.	E. Spartacus	110,97%
3. Kaló M.	DVTK	111,46%
4. Dániel E.	BEAC	114,93%
5. Sipos E.	Volán	116,84%
6. Csank Á.	E. Spartacus	119,65%
7. Kozák É.	Sirok	120,36%
8. Pólya G.	Árpád	121,25%
9. Pollmann T.	MÁV	121,68%
10. Hehl É.	Postás	123,35%
11. Halász É.	Lombik	125,00%
12. Ósz T.	Lombik	125,45%
13. Muray R.	BEAC	126,82%
14. Tardos Á.	OSC	127,34%
15. Körömi Á.	E. Spartacus	128,28%
16. Bereczky V.	HVSE	128,80%

A juniorok vannak a legkevesebben. Mind-
össze 50-en vettek részt eddig a versenyeken.
Nekik eddig csak 5 versenyük volt, mert egyet
megsemmisítettek. 12 fő volt, aki mind az ötön
résztvett. A kiírás szerint a juniorokat 7 ver-
seny alapján rangsorolják, 11 versenyből, de
10-ből is? Mert csak ennyi maradt. Le kellene
talán szállítani a számítható versenyek számát
6-ra? Ugy érzem, ildomosabb, ha az öt ver-
senyből három alapján készítem a sorrendet:

1. Kiss Z.	Schönherz	100,00%
2. Vekerdí Z.	HVSE	103,97%
3. Pap L.	Tipográfia	107,33%
4. Gyenis Z.	PVSK	108,27%
5. Harkányi Á.	Lombik	108,43%
6. Nagy A.	BEAC	108,91%
7. Nagy L.	PVSK	109,57%
8. Erdő I.	Ajka	109,89%
9. Bálint I.	Bottyán	112,60%
10. Viczena M.	TBSC	118,48%
11. Benkő O.	Ajka	119,45%
12. Kiss L.	Kaposvár	119,99%
13. Horváth L.	PVSK	121,76%
14. Szokol L.	SZVSE	125,05%

15. Szabó J.	PVSK	125,74%
16. Könyves T.E.	HVSE	133,11%

A serdülő fiúk versenye már elérkezett a hajrához. A 8 versenyből 6 lezajlott. Már csak a Hungária Kupa van hátra, ami duplán számít. A rangsor-első előreláthatóan az lesz, aki legjobban szerepel a Hungária Kupán és így két 100%-t szerez. (Ha külföldi nyeri, a serdülők-nél a legjobb magyar a 100%.) Nagyon örvendetes a serdülők létszámának emelkedése. Tavaly mindössze 12 serdülő fiú volt rangsorolható, az idén már van 18. Számításom szerint legalább 30-35 rangsorolt versenyző lesz itt a tavalyi 12 helyett. 114-en indultak el eddig, 7 indult mind a 6 versenyen. Négy versenye, aminek alapján a mostani sorrendet összeállítottam, 34 versenyzőnek van.

1. Balogh A.	Lombik	101,98%
2. Mets M.	OSC	104,22%
3. Tóth K.	OSC	107,57%
4. Kozma A.	OSC	108,13%
5. Fánccsy L.	MMG	111,12%
6. Kolba M.	OSC	113,69%
7. Szilasi A.	Lombik	118,51%
8. Vasáros A.	OSC	120,91%
9. Kubinyi I.	MMG	123,51%
10. Sajti Z.	Tipográfia	128,89%
11. Baracsi G.	MÁV	129,34%
12. Káposzta Zs.	DVTK	129,52%
13. Bolgár J.	FORTE	132,54%
14. Török P.	MÁV	133,66%
15. Vári S.	Lombik	135,19%
16. Tóth Cs.	Recsk	140,92%

A serdülő lányoknál is megsemmisítettek egy versenyt, így náluk is csak öt eredményünk van. Ezért itt is három alapján állítottam össze a sorrendet.

Tavaly itt rangsoroltak legkevesebb versenyzőt, csak 8-at. Az idén itt is lesz 30, hiszen már most van 11.

1. Ambró J.	MMG	102,04%
2. Barki A.	Sabária	113,25%
3. Csákány A.	KFKI	120,47%
4. Marcis M.	Eger	121,81%
5. Józsa A.	Lombik	123,19%
6. Selmecsi I.	Volán	123,76%
7. Szabó K.	E.Spartacus	123,80%
8. Bangó Gy.	Lombik	124,58%
9. Kuzman M.	E.Spartacus	127,63%
10. Gáspár É.	Recsk	128,05%
11. Urbán M.	MMG	131,91%
12. Kormos M.	Nagybátony	134,83%
13. Radnóti Zs.	STE	136,83%
14. Balla K.	Lombik	141,47%
15. Székely M.	Lombik	143,55%
16. Nagy M.	Volán	145,78%

Évforduló díja

Az OTSH Testnevelési Tudományos Tanácsa az elmúlt évben, hazánk felszabadulásának 30. évfordulójára sporttörténeti pályázatot írt ki. Erre küldte be Bárány László versenybírónk "A tájékoztató futás magyarországi története (1934-1972)" c. pályamunkáját.

A közel 300 gépelt oldalas összeállítás korabeli dokumentumok, versenykiírások, újságcikkek alapján, kivüállók előtt is szemléletes stílusban ismerteti sportágunk hazai eseményeit, jelentős fordulóit. Elemző módon hívja fel a figyelmet alakulásának, korszerűsödésének mozzanataira, tapintatos bepillantást enged a turista hagyományok és az újtó törekvések összecsapásának kulisszatitkaiba.

Tagozódása: I. A felszabadulás előtti időszak.

II. Felszabadulástól az osztályozott bajnokságokig.

III. Első magyar világbajnoki címig

A tartalmas, fordulatos leírást eredeti térkép-vázlatok, jelvénygrafikák és korabeli fényképek gazdagítják.

Mellékletként az 1972-ig lezajlott valamennyi országos bajnokság győzteseit tartalmazó táblázat egészíti ki.

A pályamunka az értékelés során a III. helyezést, szerzője a kiírt pénzdíjazatot nyerte el.

Mindig örvendetes, ha egy-egy sporttársunknak a tájfutás terjesztése, meg- és elismertetése érdekében kifejtett munkája eredményel jár. Méginkább így van, ha a munka értékét sportágunkon kívül állók is elismerik. Ez történt Bárány László sporttárs pályamunkájával is, amely többéves, közismerten szivő kutató-gyűjtő-rendszerező "hobbyjának" gyümölcse.

Egyetlen hibája van csak - melyről a szerző nem tehet. Az, hogy ez az érdekes olvasmány mindössze 2 példányban készülhetett el, habár az 1975-76-os Szélerőzsa évkönyvben tekintélyes része megjelent. Így igen szűk körű azok társasága, akik a teljes anyagot tanulmányozhatják, kiegészíthetik, bírálhatják. Pedig ötödik évtizedében járó sportágunk örvendetesen gyarapodó tábora mind kevesebbet hall, tud és tanul az "Ősök" küzdelmeiből, a mai versenyforma kialakulását kísérelő tanulságos eseményekből. Szükség van történelmünk publikálására! Ehhez jóindulatu alapot nyújt ez az összeállítás, amely - hasonlóan avatott tollu szakemberek segítségével - értékes és hasznos forrásmunka lehet a tájfutás hazai multja iránt érdeklődők számára.

SZUADO

Az abaligeti terep töbörgazdagsága felülmulja minden eddig ismert karsztvidéki térképét. Változatosak a töbrök méretei, rengeteg a tiz méter átmérőjűnél kisebb minitöbör. Az öt négyzetkilométert alig meghaladó terepen szintes, többsoros völgy, kráteres karsztfennsík és minitöbrökkel tűzdelt meredek oldal egyaránt megtalálható.

A terep jellegzetessége, hogy részletgazdagsága elsősorban térbeli jellegű, így egysíku tájékozódással csak rossz határfokkal követhető. A terep figyelemre méltó részét borító hozót és tarvágás ellenére a Szuadó a legjobb magyar terepek közé sorolható.

A térkép helyesbítése igényes, méltó a terephez. A térkép részletgazdagsága nem túlzó, jól tükrözi a töbörparadicsom tagoltságát. Az utak felvétele szerencsés, a jelölt utak felismerhetők a nyári dus vegetációban is. A helyesbitői szemlélet mértéktartó a kis objektumok felvételében. A szintvonalas metsződés-, horhosrajz csaknem teljesen mellőzi a sematikus ábrázolást.

A bemérés pontossága az utak esetében meggyőző, a kis töbröknél nem marad el a futó versenyző pontosságától.

A térképi jelekben a nagy és kis töbrök megkülönböztetését árnyaltta teszi 0,4 és 0,8 mm átmérőjű barna karikák használata, amelyek egyben a gödörjelet is helyettesítik. Szerencsés megoldás az ikertöbör és a bevágódás könnycsepp alakú jelképi jele. A pontozott jelleghatárok és pontozatlan futhatósági határok aránya és megítélése elfogadható, az utóbbiak rajza a nyomdai lehetőségek határán belül pontos. Decemberi helyesbités következtében a futhatóság részletezettsége az alkalmazott három fokozaton belül elmarad a sikrajz finomságától. A finoman zöldpontozott tarvágás kevésbé szembetűnő, bizonytalan képet ad a terep futhatóságáról. Jó tájékozódási támpontot adnának a hatalmas magányos fenyők és kis fenyőcsoportok. Ez utóbbi fenyőjelek fekete színben is találhatóak a térképen, mivel a jelkucskiegészítés nem említi, csak sejthető hogy kiterjedtebb fenyveserdő jellemzésére szolgálnak. A szabványos méretű les és egyéb objektum jel esetlenül nagy, különösen ha ez utóbbi jelentőségét szonos méretű töbrökkel vagy réttel vetik össze. A csemetés-kertek kerítésének jelölése meglehetősen áthatolhatatlan kerítés jele idegenek számára zárt objektumok őrzött kerítésének jelölésére szolgál.

A térkép rajza gondos, illesztésén hiba nem fedezhető fel, a jelek alakja egyetlen etetőjétől eltekintve szabályos, a határjelek feltűnően jól sikerültek. A szintvonalrajz alig észrevehető pontoktól eltekintve meggyőző, összességében harmonikus, szintköz homogenitását zavaró egészszintvonal alig található. A futhatóság két zöld fázisa jól elkülönül.

A térkép kivágata a déli oldaltól eltekintve határozott, jól lehatárolt.

A térkép egyedülálló értékét tulajdonképpen három hiányosság veszélyezteti: hiányzanak a tájolóvonalak és nincs feltüntetve a térképlap szélétől eltérő északi irány sem. Elmaradt a terepet sikrajzilag határoló műutak feltüntetése. Valamint zavaró, hogy nincs minden töbör legalsó szintvonalán legalább egy eséstüske. A csekélyszámu kup megtűskézése még nem segít a domborzati viszonyok átlátásában, márcsak azért sem, mert a kupok egyébként nem szoktak eséstüskét kapni.

Összeségében a Szuadó igen jó térkép, bár lehetett volna szupertérkép is. Az abaligeti terepet eddig is érdemes volt felkeresni, de a térkép megjelenése már minden igényes klubot edzőtáborozásra sűrtet.

Bozán György

- Öregem, biztos vagy benne, hogy a térképen vagyunk? Ez már a harmadik eszkimó akivel találkozunk...

Szarka Ernő

Bója és környéke

Indítás. A mai versenyeken gyakori, hogy 20-25 kategóriában fut legalább 1000 versenyző. Nem lehet minden kategóriának külön pontot telepíteni. Ebből adódik, hogy amíg a verseny sűrűjében vagyunk, minden pontról rajzik ki a tömeg, s a pontfogás nem gond, legfeljebb az utvonálváltásztás.

A tömeg elfogy, de néhány kategóriában még sok versenyző marad; vagy mert nagy a létszám, vagy, mert az elit versenyzőknek három perces rajtközt kell biztosítani. A mezőny végén indultak már minden pontfogásért megkínódnak, legfeljebb a taposott nyom segíti őket. Nyilvánvaló, hogy a pontokat "tömegben" és "egyedül" keresők feltételei nem azonosak.

Próbáljunk meg ezen segíteni! Igyekezünk a rajtoltatás időtartamát minden kategóriában azonosra huzni, még akkor is, ha ez egy kis létszámú kategóriában 15 percenkénti indítást is jelenthet! Ha ez nem lehetséges, a hosszú rajtolást igénylő kategóriáknak építsünk csaknem "saját" pontokból álló pályákat, így ezeknek a kategóriáknak minden versenyzője, rajtszámtól függetlenül, "saját" pályán versenyez.

A hideg, meleg, eső és napsütés váltakozásán nem tudunk segíteni, de amikor rajtunk mulik, ne erősítsük a szerencse szerepét!

Bojaelhelyezés.

Alacsonyra? Magasra? Elásva? Ordító helyre? Hol ide, hol oda, Ez a térképtől függ. Minden pontot alacsonyan, tereptárgyra téve csak egészen kiváló térképpel rendelkező terepen lehet. Nem kielégítően részletes térkép esetén viszont ellenőrzőbíróként gyakran adtam azt az utasítást; tegyétek magasra a bóját! Ahol 15 gödör van egy kis területen, ebből csak 5 van ábrázolva, nem szabad betenni egyikbe sem - csak mellé, és elég magasan.

Az igazi az lenne, hogy csak oda tegyünk pontot, ahol a bóját fix és határozott tárgyra lehet tenni. Ez sok esetben viszont gátja lehet egy pompás utvonálváltásztás megadásának. Ahol tehát a térkép nem engedi a finom pontelhelyezést, akkor vagy egy találó pontmegnevezéssel tehetjük mégis finomná a pontot, vagy - ne szégyelljük az átlagosnál láthatóbbá tenni a bóját. Jobb az egyértelmű "könnyű" pont, mint a nem egyértelmű "nehéz".

Versenyszerezés.

Versenyn "A" egyesület mackós-nyuszis pecsétet használ, és konfetti szórócédulát. "B" egyesület zsirkrétát és bettvel nyomtatott szórócédulát. "C" egyesület szuróbélyegzőt - és nem használ szórócédulát. Nem gond ez egy öreg rókának - de vajon mit érez egy 12 éves kezdő, amikor minden héten más megoldással találkozik?

A megoldás pedig egyszerű (ha már nem tudunk teljesen egységes felszerelést használni): a TÁJÉKOZTATO plakátja mellett legyen egy minta-pont, a versenyen alkalmazott bójával, jelzőberendezéssel (kréta, vagy pecsét, vagy szuró), szórócédulával. Előre tudja mindenki, mivel találkozunk a terepen, és ha valamit nem ért, edzője, vagy a rendező felvilágosítja.

Órízetlen bóják.

Bár mindnyájan kockázatot vállalunk, mégis - személyi, anyagi feltételek hiánya miatt - nem órízettjük pontjainkat. Előfordul, hogy más kedvturisták viszik haza a szép bóját az unokának (hiába a kérés-figyelmeztető felirat), ez ellen nehéz bármit is tenni.

Sokkal szomorubb, hogy hosszú évek után ismét megjelentek a versenypályák hiénái. Egyesületi érdekből (?) letépett bóják, begyűjtött zsirkréták, három-négy kartonnal futó versenyzők jelzik, hogy - ha nem is döntő jelentőséggel - belépett a sportszerütlenség sportágunk "fegyverei" közé. Az természetes, hogy nyílt leleplezés esetén az ilyen emberek és edzőik hosszú időre, vagy örökre elhagyják sportágunkat, de fontos lenne a megelőzés is.

Néhány pontőr, igazán nem sok, a versenyzők által nem ismert helyen elhelyezve már észre téríti a még nem nagy számú csalót. A pontőr észleli, ha valaki zsirkrétát akar tépni, vagy több kartont kezelni. Az összedolgozó duók vagy triók minden terve kutba esik ilyenkor. És ha ilyenre lehet számítani - belekezdnek egyáltalán?

Ilyen helyre persze nem 10 éves gyerek, hanem a versenybírószám tagjaként működő, kizárási joggal rendelkező, határozott ember kell!

Kódcseré.

Versenylettünk rákfenéje, személy szerint évek óta küzdök a kód egész rendszere ellen, de három eredménytelenségre van kárhoztatva, mert ezt kívánja a nemzetközi versenyszabályzat is.

Tévedni emberi dolog. Minden versenyen tévedünk, sokat tévedünk, vagy keveset, ez a terepen 20 m-ben vagy 40 m-ben jelentkezik - a versenyzőknél morgásban vagy óvásban. A kódhiba viszont adminisztrációs hiba. Kérdés: kódcseré, pontmegnevezéscseré esetén kötelező e az egész szakaszt kiemelni? Ez a szabályzat szerint az ellenőrzőbíró (meglehetősen rugalmas) lelkiismeretére tartozik.

A kérdést valamelyest egyszerűsíti az a rendelkezés, hogy 200 m-en belül azonos jellegű két pont nem lehet! Azt pedig tényleg tudnia kell a versenyzőnek, hogy belül van-e a keresett pont 200 m-es körzetében! Tehát: Jó, találó és konkrét pontmegnevezés esetén (pl. 1,5 m-es szikla Ny-i oldala, vagy 3 m mély sziklás gödörben) a versenyző biztos lehet abban, hogy az adott pontot fogta, még ha rossz is a kódjell! Menjen nyugodtan tovább!

És ha a pontmegnevezés bizonytalan? Adva van pl. 200 m-en belül 3 pont. Egy ösvény tekerég, sok karóval, és a karók mellett sok sziklával. A T. versenybíró (lelke rajta) az egyik pontot "ösvény" felirattal, a másikat "szikla" jelzéssel, a harmadikat "határkaró" megnevezéssel látja el, holott mindhárom pont azonos, és a megnevezéseket fel lehetne cserélni. Ezt előre sem szabad megengedni az ellenőrzőbírónak, de ha elsiklott felette, kódcseré esetén bizony kész a baj.

És ha a kód jó, a pont helyileg tökéletes, de a pontmegnevezés - elírás miatt - teljesen "vad"? Ismét jöjjön az ellenőrzőbírói lelkiismeret.

És ha a versenyző 1-2 kódjellel többet, vagy kevesebbet kap az utasításban, mint ahány pontot a térképen talál? Ezt a versenyzők is megelőzhetik, hiszen nem nehéz rajtkor észrevenni, és a rajtnál jelezni a hibát - de ilyenkor ki van erre alkalmas lelkiállapotban?

Minden eset egyedi, és az ellenőrzőbírónak nincs és nem is lehet kész receptje. Mégis megpróbálom a magam véleményét leírni:

Alapvető: Bunkó a hibát elkövető versenybírónak - minden ilyen esetben.

Esetenként:

1. Ha a pontmegnevezés pontos, jól körülhatárolható és összetéveszthetetlen - és fedi a valóságot, rossz kód esetén sem semmisíteném meg a pályát.

2. Bizonytalan, nem egyértelmű, elnagyolt pontmegnevezés, amely ráadásul nem is illik jól a tereptárgyra, elegendő ahhoz, hogy kódcseré esetén a pályát megsemmisítsük.

3. Térképen jól azonosítható, a térképen ábrázolt tereptárgyon lévő, jó kóddal ellátott pont esetén a pályát nem szabad megsemmisíteni azért, mert a pontmegnevezés téves.

4. Ha az utasításban több, vagy kevesebb kód szerepel, mint a térkép pontjainak száma, a pályát meg kell semmisíteni. (A versenyző nem tudja, hol kezdődik a többlet, vagy a hiány, esetleg végig állandó bizonytalanságban versenyez).

Hát - lehet kérem, lehet vitatkozni. Egy biztos: az az ellenőrzőbíró, aki minden apró hiba esetén megsemmisít, megtámadhatatlan, nem cselekszik helytelenül. Mégis - vannak esetek, amikor az a helyesebb, ha az ellenőrzőbíró - a hiba nagyságát mérlegelve - a "kishibás" verseny értékelhetősége mellett dönt.

Szól a kakukk

Elméleti edzés
Nyolcadik rész

XX. feladat: PÁLYA MEMORIZÁLÁS

Egy percig nézd a következő pályát. Utána válaszolj a következő kérdésekre. A kérdéseket előre ne nézd meg.

Időt méress!

Kérdések:

1. Hány hurok van a pályavezetésben?
2. Hány pont van?
3. Melyik átmenet iránya közelíti meg legjobban az É-i irányt?
4. Melyik a leghosszabb átmenet?
5. Melyik a legrövidebb átmenet?
6. Hányszor keresztez országutat a pálya?
7. Hány etető pont van?
8. Melyik pont van réthez legközelebb?
9. Melyik pont van a legmeredekebb helyen?

XXI. feladat: METSZETPÁROSÍTÁS

Az A, B, C jelű metszetek a felettük látható térképeken sorszámmal jelölt vonalak mentén készültek. Párosítsd a metszsvonalakat és a metszketeket. Időt mérd!

XXII. feladat: SZINTVONALAS KÉRDÉSEK

Az 1, 2, és 3 sorszámu vonalakat tartalmazó térképet vizsgálva válaszolj a következő kérdésekre:

1. Hány szintvonal köti össze az 1 és 2 jelű vonalakat?
2. Minimum hány méter szintet kell felfele menni, ha az 1 jelű vonaltól el akarunk jutni a 3 jelűhöz? (szintvonalak 5 méterenként)
3. Melyik vonalhoz van legközelebb a terep legalacsonyabb pontja? Időt mérd!

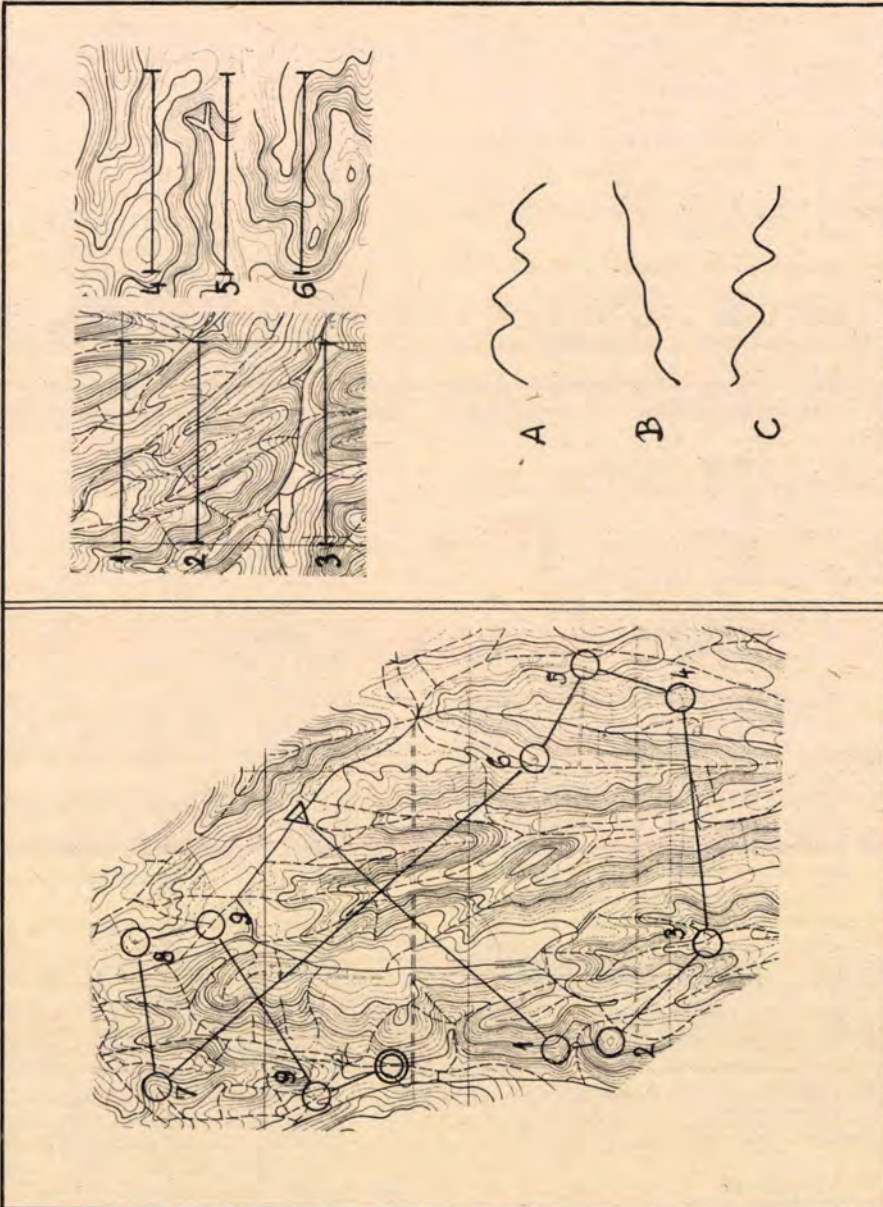
Térkép a 9. , feloldás a 11. oldalon.

Az utolsó két feladat az egyik legalapvetőbb tájékozódási készség, a domborzat-látás és olvasás fejlesztésére szolgál. Fontos szerepe van a szemtüködsnek is, főleg a XXII/1. kérdésnél. (Ezt nem érdemes futás közben próbálni megoldani) A XXII. feladat előnye, hogy hasonló kérdések tehetőek fel bármilyen térképre vonatkozóan, ami kezünkbe kerül. Igaz ez a XX. feladatra is, csak pályák esetében.

A metsztpárosítás akkor a legegyszerűbb, ha azonos számú metszsvonal és metszet van adva. Nehezebb az itt bemutatott változat és még nehezebb, ha adott metszsvonalhoz kell több metszet közül kiválasztani a megfelelőt. Ez közelíti meg legjobban a metsztkészítés munkáját, amit gyakorlatképpen mindenkinek ajánlok. Feladatként azért nem adtam metsztkészítést, mert eredménye nehezen ellenőrizhető, és a teljesítmények nem hasonlíthatók össze számszerűen.

Az összes bemutatott feladatra igaz, hogy olyan formában készült, hogy eredménye egy szám vagy egy betű-szám pár legyen, így egyértelműen megállapíthatóvá váljon, melyik megoldás jó, melyik hibás és hány hibát tartalmaz. Így a teljesítmények - az időeredményekkel együtt - jól összemérhetőek, és a feladatok megoldása versenyszerűen történhet. Ez szórakoztatóbbá teszi a gyakorlást, és jobb teljesítményekre ösztönöz. Viszont nem mindig a versenyszerű

forma a leghasznosabb a tanulás szempontjából, mint ahogy erre már utaltam is némelyik feladatnál. Tehát azt javaslom, hogy amellett, hogy időnként versenyre kelsz társaiddal, hogy lemérd, hol tartasz a felkészülésben, végezz sok egyéni gyakorlást. Ekkor időnként szakadj el az itt bemutatott formáktól, és a magad számára leghasznosabb módszerekkel és feladattípusokkal igyekezz minél többet elsajátítani a tájékozdási futás technikai elemeiből. Jó munkát!

BÍRÓK TESZTE

A Sopron városi tájfutó szövetség versenybíró-képző tanfolyamát 14 fő végezte el sikeresen. A május 13-án tartott vizsga három részből állt; 1. Ismeretlen térkepen, megadott adatok alapján elméleti pálya kitűzése. 2. Képzésbeli versenyre lebonyolítási terv készítése. 3. Tesztkérdések sikeres kitöltése, mely az elméleti anyaggal foglalkozott. Különösen az utóbbi feladat - Varga Jenő sporttárs összeállítása - volt érdekes, és ezért tanulságul, segítségül más szövetségek vizsgálóihoz; mellékelten közöljük is. Az új, gyakorló versenybírók: Cseh László, Csigó Ferenc, Dedinszky Imre, Farkas Róbert, Fábrián Lajos, Gerencsér Károly, Horváth István, Koltai Attila, Lovász István, Molnár István, Spiegl János, Tunyogi József, Vajda Géza, Zsámbéki Zoltán.

1. Lehet-e szakosztályi verseny minősítő?
  - a) Lehet, ha március 15-november 15. között történt a megrendezés
  - b) Egy egyesület nem rendezhet magának minősítő versenyt.
  - c) Igen, ha a Versenyszabályzat megtartásával rendelkezik.
2. Mikor nem minősítő egy verseny?
  - a) Ha az csak meghívásos.
  - b) Amelyet 1971. január 1. után kiadott, nem MTFPSZ-től származó szines térképen rendeznek.
  - c) Mindkét előző esetben.
3. Többfordulós verseny fogalma:
  - a) Éjszakai, majd másnap nappali verseny után hirdetnek eredményt.
  - b) Eredményt 2 vagy több forduló alapján hirdetnek.
  - c) Nappali, majd azonnal éjszakai verseny alapján lesz az eredmény megállapítva.
4. Egyéni csapatverseny formája?
  - a) Tetszőleges szakosztályi indulóból a kiírásban előírt számú legjobb eredményt elérők alkotják az első csapatot.
  - b) Egyéni indítás után az azonos szakosztályoknak egymást be kell várni.
  - c) A csapat egyszerre indul, de az egyes pontok között mindig más vezet, felváltva.
5. Mikor nem értékelhető a váltóversenyen a csapateredmény?
  - a) Ha az egyik futó tullepte a versenydőt.
  - b) Ha C kategóriás versenyen pontot kihagyott valamelyik futó.
  - c) Ha 4 fős váltónál az egyik pályát megsemmisítették.
6. Ki jogosult óvást benyújtani?
  - a) A csapatvezető, edző.
  - b) A versenyző.
  - c) Mindkettő.
7. Ki nem lehet ellenőrzőbíró?
  - a) Akinek ellenszenves a pályakitűző.
  - b) Akinek a szakosztálya indul a versenyen.
  - c) Aki nem rendelkezik versenybírói végzettséggel.
8. Mit nem tehet az ellenőrzőbíró?
  - a) Úgyel a Versenyszabályzat előírásainak betartására.
  - b) Ellenőrzi a pálya pontjait térképen és terepen, esetleg korrigál.
  - c) A benyújtott óvást figyelmen kívül, válassz nélkül hagyhatja.
9. Melyik 2 sportorvosi igazolás helytelen?
  - a) Kelte 5 hó 30 nappal előbbi felnőttél
  - b) Kelte 3 hó 1 nap serdülőnél
  - c) Kelte 1 hó 1 nap ifjúságinél
  - d) Kelte 1 hó hosszútávu versenynél.
10. Hol indulhatnak junior koru Ezüstjelvényes versenyzők?
  - a) B és C kategóriás ifjúsági versenyen
  - b) A kategóriás váltóversenyen.
  - c) Elit kategóriás versenyen.
11. Mikor lehet versenyen kívül indulni?
  - a) A versenyző lejártá előtt 1 órával
  - b) Az elnök engedélyével bármikor.
  - c) Mindennemű versenyen kívül indulás TILOS.
12. Milyen felszerelést nem vehet le a versenyző cél előtt?
  - a) A hosszunadrágját.
  - b) A cipőjét, még ha elszakadt is.
  - c) A rajtszámot.
13. Mi történik, ha elveszett a karton?
  - a) A versenyzőt kizárják.
  - b) Az elveszést követő többi pont érintését a térképre is igazoltathatja I. osztályon
  - c) A verseny teljesítéséről az ellenőrzőbíró dönt.
14. A pályatervezésnél mi a döntő szempont?
  - a) A maximális távot nem szabad tullepni.
  - b) A maximális szintet nem szabad tullepni.
  - c) A tényleges győztes idő közelítse meg a javasoltat.
15. Hogyan állapítjuk meg a pálya szintjét?
  - a) A pontok légvonalbeli összekötése mentén.
  - b) Több optimális utvonal közül a legrövidebb mentén.
  - c) Az optimális utvonal mentén az emelkedők összeadásával.
16. Mi a térképhiiba?
  - a) Ha a pont mellé nincs a kód odairva.
  - b) Ha a friss irtás nincs az átmeneteknél átszínezve.
  - c) Az ellenőrzőpontok 100 m sugaru körében, vagy egyes pontok közti átmeneteknél megtevesztő adatok vannak.
17. Hol nem lehet Rajthely?
  - a) Megművelt területén szélén.

- b) Katonai objektum mellett.
 c) Előrajttól 500 m-re.
18. Mekkora a legkisebb indítási időköz egyéni versenyen?
 a) 30 másodperc
 b) 1 perc
 c) 2 perc.
19. Mi kell legyen az ellenőrző ponton?
 a) Bója.
 b) Bója + lyukasztó v. zsirkréta.
 c) Az előbbi, s ha nincs pontőr, a helyet szórócédulával javasolt jelölni.
20. Hogyan nem szabad érinteni a pontokat?
 a) Az előre megadott sorrendben
 b) Ellentétes sorrendben.
 c) Sorrendben, de kihagyással.
21. Sérült versenyzőnek mit nem szabad csinálnia?
 a) Kiabálva segítséget hívni.
 b) A célt megkerülve hazamenni.
 c) Versenyzőtársa segítségét hívni.
22. Meddig kell a bemért pont megjelölésének a helyén maradnia? (steck)
 a) A verseny kezdetéig
 b) A bontásig.
 c) Maradandóan kell a jelet kitenni, s ott hagyni.
23. A Versenyértéstit mikor kell kiküldeni?
 a) Hogy még idejében megkapják.
 b) 4 nappal a verseny előtt.
 c) Legkésőbb 8 nappal előbb postára kell adni.
24. Kinek kell Versenyjelentést küldeni?
 a) A területileg illetékes szövetségnek.
 b) Az MTFSS-nek.
 c) Mindkettőnek.
25. Kinek kell Eredményértéstit küldeni?
 a) Valamennyi egyesületnek, akik részt vettek, valamint a megyének ahonnan indultak.
 b) Valamennyi szakosztálynak.
 c) Valamennyi megyei szövetségnek 2 példányban.

SPORTHÁZASSÁG

Mokány Emese és Józsa Sándor a BSE tájékoztatói futó házasságot kötöttek. Gratulálunk.

Villás Julia és Kéri Péter a Tipográfia TE versenyzői összeházasodtak. Gratulálunk.

SZÓL A KAKUKK

Feloldás

Az előző számból kimaradt hetedik rész helyes megoldási eredményei:

XVIII. feladat: 1=E/6, 2=B/5, 3=I/5, 4=E/3,
5=H/6, 6=G/2, 7=F/1

XIX. feladat: 1=F/2, 2=F/3, 3=C/6, 4=E/2

A 8 ifjúsági versenyző eredményei:

	XVIII. feladat		XIX. feladat	
	hiba	idő	helyes válaszok száma	
Harkányi Ádám	1	6'35"	2	
Nemes Zsolt	0	8'15"	3	
Molnár Géza	00	6'05"	2	
Kiss Éva	3	7'50"	1	
Frank Rudolf	11	8'05"	1	
Meichl Géza	4	6'15"	3	
Jenővári G.	1	5'00"	1	
Győrki Ágnes	0	8'40"	1	

Nyolcadik rész

XX. feladat: 1.=2, 2.=10, 3.=5, 4=6-7, 5.=1-2
6.=Ø, 7.=2, 8.=3, 9.=1

XXI. feladat: A-2, B-6, C-3

XXII. feladat: 1.=10, 2.=Ø, 3.=3

A 8 ifjúsági versenyző eredményei:

	XX.feladat		XXI.feladat		XXII.feladat	
	helyes válaszok sz.	hiba	helyes válaszok sz.	hiba	helyes válaszok sz.	hiba
Harkányi Ádám	7	0	2'03"	1	2'49"	
Nemes Zsolt	6	0	2'43"	3	2'08"	
Molnár Géza	1	1	1'06"	1	3'47"	
Kiss Éva	2	3	2'07"	2	2'59"	
Frank Rudolf	4	0	1'30"	1	2'41"	
Meichl Géza	3	0	1'52"	2	2'23"	
Jenővári Gabriella	2	1	2'06"	0	3'16"	
Győrki Ágnes	2	0	2'29"	3	5'33"	

Kiss Endre

Útinaplómból

Mit is jelentett számomra ezidáig Suomi? Messzi Északra szakadt rokonságot. 60.000 tó országát és Kalevala, Sibélius, Nurmi! És szauna. S ma? Tengernyi élményt!

VI.3. Csepergő esőben keltnék utra Ferihegyről, Varsói le- és felszállás. Majd Lenin-grád. Észak Velencéje borusan fogad. Városnézés. Téli Palota az első állomás. Világtörténelmi hangulatokat csak az Ermitázsba való bejutási kísérlet kudarca rontja. Kárpótlást az Izsák katedrális színpompás arany-tobzódásában találunk. Nyevszkij Proszpekt, Aurora! S máris indul vonatunk Helsinki felé. Éjszaka hálokocsiban.

VI.4. Helsinki, a Balti-tenger lánya. Igy a prospektus. Biztos igaza van. De egyelőre Reino Hotti vendégfogadását élveztük, majd Jussi Salmenkylla házában a reggelit. 17 fős csapatunk láttán sincs pánik, önkiszolgálás s mi jól is lakunk. Déliben megismétlődik. Milyen cirksusz lenne nálunk ennyi éhes vendég jöttek? Délelőtt városnézés vagyis vásárlás. Ebéd után nemsokkal a reptér közelében edzőpálya. Elég hamar megértem a skandináv sajtóosságok nehézségeit. Remek fedett uszoda s szauna jelenti az edzés végét. Egy órás buszozás DNy-ra, Ekenas Tammissaari, a Jukola Viesti színhelyére. Autópályáik? Remekek! Vacsora, szállásunkat egy erdei kulturház jelenti. A földre tett matracokon békésen elfértünk angol barátainkkal. Elalvás előtt téma: este 10 óra, s odakinn nappali világosság van.

VI.5. Reggeli után az esti verseny színhelyéhez közel, lepedőnyi térképen edzőpálya. Deseő Laci magához vesz együtt megytünk. Azt hiszem kíváncsi, mennyire számíthat rám a 2. csapatban? Edzéstünk nagy kalandja: találkozás a rénszarvassal. Hirtelen ráncsötöt a sűrűből. Megáll. Oldalra fordítja fejét. Mustrál. Tetosztunk vagy mi, mert űgetve követ. Nézek Deseőre. Teljesen nyugodt. Rénszarvasunk is. Elénk-vágtat, szemünkbe port kavár. S eltűnik. El is felejténém, de pontkeresés közben újra feltűnik. Kedves nagyfejű barátom! Nálad most sokkal érdekesebb dolgok vannak itt. Pl. itt ez a kallió! Szép szó nem? pedig csak szürke, kopár sziklát jelent, melyet a jégkorszakban csiszoltak ilyené. S adott esetben az egyetlen fix pontot jelentheti. Ha egy van belőle. De ez ritka... Edzéstünk 1-2 óra múltán - kinek mennyi kellett (!) - fejeződött be, az ezer tó egyikében, fűrdéssel. Ebéd a tenger partján. Azt hiszem a kaszinó tulajdonosa és személyzete ma is emlegetheti az Unkari csapatot... Pedig csak jó étvágyunk volt. Ki tehet a svédasztal gazdagságáról? Csendes pihenő. S indulunk a Jukola színhelyére. Mi is ez a Jukola?

1949 óta minden évben a nyárelő legnagyobb eseménye. 7 fős váltókkal. Idén ez 464 váltót jelent vagyis 3248 futót. Az össztáv 79 km. Rajt 20.15-kor (!) S az első befutót 8.30-ra várják. Ez még odébb van.

Utban a versenyközpont felé, katonai utle-zárás, irányítás. Sima is az utunk. Odaértünk. Autó autó hátán. És autóbuszok. Vagy 100. Sátorváros. Egy különbejáratu nekünk is jut. Balogh kítűzi a trikolorot. (amely reggelre el is tűnik) Rengeteg ember, lacikonyhák, tábori posta, sportszerárusítás. 17.15 óra: ágyuszóra tömegrajtos női verseny 350 indulóval. Köztük rognak lányaink is. Rostás, Szopori, Kármán, Dániel. Látványos a rajt. Ennél már csak befutójuk érdekesebb. A célegyenes vagy 300 m. Elején ott piroslik a befutópont. Jön az első, majd második lány. Aztán ontani kezdi az erdő a lányokat. Nagy hajrák. S nini! Ismerős. Igen, Rostás Irén, ő. S ötödik! Megvan az első öröm. Örül ő is. Kedve az ünneplés eredményhirdetéskor szotyan el, mikor kezébe kapja a tiszteletdíját. A szép, de nagy állólámpát! Haza is kell vinni...

Míndez csak szerény bevezető az estéhez képest. Igaz sűt a nap még 20.15-kor dördül a mozsárgyú... Felberregnek a TV-kamerák, a filmfelvevők. Helikopter köröz. Mindenki buzdít valakit. Hatalmas a hangzavar. De ők ott a nézőfüzér övezte kordonban semmit, nem hallhatnak. 464 futó iszonyu elánnal pörget kifelé, még jó, hogy hosszú a kifutó. Tovább élvezhetjük. S vannak telhetetlenek. A rétfölötti sziklatetőn vagy kétezer szurkoló követi futva őket ameddig a szem ellát. S Szabó Lacit az élen, 6. helyen látjuk eltűnni. Dosek Toncsit a 2. csapat kezdő emberét elnyeli a tömeg. Sétálunk a forgatban. Mesélik, hogy tavaly a csehslóvácok 13. lettek. Nagy szenzációt okoztak ezzel. Nem értem. Csak később...

A váltó farsta rendszerű. Így még érdekesebb. 65 perc telt el, és újra itt a helikopter a TV-kamerák az erdőszélre tapadnak. S jönnek. Tizes boly, kis szűnet, majd a tömeg. A 11,5 km-es 1. szakaszú győztes Asikkalen Raikas embere 65,42 p-t megy (a megadott győztes idő 66 perc!). A 73 percben feltűnik Toncsi; 123-ik. Ujabb 5 perc, s jön Laci ziláltan, dühösen döngöti a célegyeneset. Pedig nem is tudhatja, hogy 190-ik! Kiss Zoliék már lámpákkal felszerelve mennek ki. A bulletin ugyan a 3-4. szakaszra ajánl lámpát, de sose lehet tudni. S ma hamarabb sötétedik. Beborul. Sajnos elered. Csendes eső ez, ami jó a földnek. De most? A 2. futók távja is 11,5 km. 1/2 11 mulott két perccel, amikor itt vannak újra. Az Ankkuri Angeliemen ugrott élre 71.01, a győztes idő. Ehhez képest felde-rülünk, 15 perc s itt jön Kiss Zoli rögtön Nagy Árpád is. Mint utóbb kiderült, most állunk a legjobban. Az 1. csapat 118, míg mi 122! Hegedűs és Göbölös huznak kifelé a ref-

lektorok világitotta, esőtől ázott célegyenesbe. Mi, az ernyők alól biztatjuk őket. Reménykedtünk, Miben? Ha egy szakasz alatt Kiss "Cson-ti" 72 helyet tudott előrejönni...! De az éjszaka sokak számára tartogat meglepetéseket. Sajnos számunkra is. Hegedűs lámpája felpályánál szétmegy. Göbölös szedi fel valahol a vége felé. Addig pendlizzik. Visszaestünk, 181-182. helyre. De az éjszaka a finneknek is sötét. Az első két szakasz után a svéd Ludvika van az élen. S 1 helyett 7 svéd az első 10-ben. Öt órája folyik a verseny. Éjjel fél kettő. A célban és a kijelölt pontokon a nézők nem tárogatnak. Szurkolnak. Van miért. Két rövidebb szakasz jön. 7,7-7,8 km. Az Asikkalan Raikas színeiben Matti Livonen visszaszerzi a finnek becsületét. 56,73 p-el élre áll, 10 perccel ver itt a Ludvika emberére. De a Ludvika így is második. S ez a sorrend a 6. szakasz után is. Viszont a 3. helyre felnyomul a svéd Gustavsberg, (első embere még 78. volt) Göran Andersson révén. Ő 49,80-t pörget! Félelmetesen jó idő ez. Még akkor is, ha időközben kivilágosodik. Fél négy mulott két perccel.

S az utolsó, a 7. szakasz 15 km-es távjának vág neki vezető helyen az Asikkalan befutó embere, Pentti Rautavuo. Fél perccel mögötte Stenström (Ludvika) 2 perccel pedig Nordin a Gustavsbergből. Ujabb két perc és a Palo befutója, Markku Salminen! 5 perccel belül 5 váltó. Nagy-nagy biztatás kíséri ki őket, hűsége szurkolóik révén. Hajnali fél négy. S telt ház a kordonok mellett! Nézném még, hiszen most Toumi Peltola, majd Matti Makinen s Risto Nuorvos vágat ki felé. De nem érek rá. Hrenkó Laci fél órája kinnt csatázik valahol.

13 perccel, 30. helyezéssel "mi", a 2. csapat áll jobban. Melegíteni kezdünk Petőcz Lacival. Mi a 6. futók. Közben a 7. -ek már javában csatáznak a vizes erdő mélyén. Az eső vízszint eláll. A tájékoztatóból elég gyorsan kiderül minden. Rautavuo hibázik. Stenström is, mert Nordin s Salminen az élen. Gustavsberg és Palo. Svéd és finn párharc. Nem együtt mennek. Külön utvonallakat, átmeneteket választanak. De a pontnál mindig találkoznak. Már nincs farsta. Egyikük sem szerez előnyt. Salminen nyugodt. Ő a fiatalabb és ő van itthon. A befutó-pont következik. A bemozdó hangja felpörög, a helikopter fölénk érkezik újra. A TV-kamerák s mindannyiunk szeme az erdőszélre ragad. S Salminen, a biztos VB-csapattag meghökkenően észleli az előtte bélyegző Nordint. A logikus utvonalt az övé volt. S mégis. Björn Nordin 15 m-es előnnyel érkezik a célegyenesbe. Előnyét végig megőrzi, bárhogy tombolnak a finnek. Beér a célba, majd térdre rogy. Salminen letörtén gratulál. Neki csak ez jut, s a vigasz. Ő futotta leggyorsabban a 7. szakaszt 88.03-at 15,2 km-re!

Belegondolok. 530,10 p. a győztes idő. 10 perc híján 9 óra. S 79 km. minden keservé-

nek jutalma, a győzelem dicsősége 15 m-en mulott. S svédké. Ludvikaé a 3. hely is. Nordin 10 perccel célban van már, mkor Rautavuo letörtén beér. Indokolt a fájdalom. Az Asikkalan Raikas egy kivétellel mindig az első 3 között futott. Söt háromszor vezetett is.

Természetesen a verseny tart, mi is kinn vagyunk még. Gyurkó révén 229. míg a 2. csapat 232. a kölcsönvett japán Takashi Sugijama révén. Az angolok még hátrább. Később délelőtt 10-kor tömegrajttal megy ki a maradék... Inkább sebeinket nyalogatjuk és élményeinkre emlékszünk. Igen, az csodálatos volt. Aludni ugye nagyon lehetett. Sátrunkban 5 matrac. Ezért legtöbbször kószált az éjszakában. A Jukola, mint peripétum mobile ment s ment. Sohse volt megállás. Kiváltképp az éjszaka sötétjéből előtűnő lámpafűzerek, mint szentjánosbogarak különböző irányokból. Fejlámpák csóvája, csóválása nagy hajrák közepette. Még a 400. helyért is ádáz csata dult. A váltóhelyen monoton egyhangúsággal szólították a rajtszámokat. Vagy álltunk a szintén kivilágított és 58 (!) m hosszú eredményjelző előtt, ahol 5-10 perccel a befutás után már kinn volt az eredmény. Délig ott napozunk. Hallgatjuk Csonti élményeit, amint éppen a dagonya pontnál bélyegzés közben térdig állva a pocso-lyában találja Árpádot ékes káromkodás közepette. Vagy éppen én ecsetelem kalandomat Ingvar S. Melin urral, a finn hadügyminiszterrel, akit majd a mélybe löktem egy kallió tetejéről. Utána én segitettem kikapnia, egy pontját. Igaz, akkor nem tudtam kicsoda. Csak befutás után. Ahogy Deseővel ballagunk megszólít németül. S közli, hogy találkoztunk... Csak azt sajnálja, hogy ő 5. míg én már 6. futó voltam. Egyéb-ként nem haragszik...

Délben buszba szállunk. Irány Helsinki, majd Solvalla. Délután két óra. Tavak, hegyek, fenyvesek. Ez lesz otthonunk 1 hétig. Deseő kihasználva helyzetét, kutyaharapást szórvival, edzésre invitál bennünket. Beutató a svéd, Kjell Larsson készítette térképről. Aztán vacsora. Majd ledőlünk ágyunkra. Többen reggelig ott is maradnak, 14 óras alvás erejéig. A keményebbek este színesben végigélvezik a finn TV 1 óras adását a Jukoláról!

VI.7. Nincs verseny. Egyszerű a dolgunk. Reggeli 8-kor. Edzés 10-től. 12-kor ebéd, pihenő, majd du. 3-tól ismét edzés, újabb edzőpályával. 17 órától vacsora. S este szauna. Ez volt a mindannapunk. Fárasztó. Kiváltképpen a tanulmányzó edzőknek, hogy Nagy Árpádot idézzem: elég nehéz átállni a napi két edzésre a heti kettőről...

De sokat tanultunk. S nem eleget. Ezt tanusítja a 9-i finn-magyar-svájci-angol négyesviadal is. A fiukat a finnek nagyon megverik. Első 10-ben csak finn. Hegedűs a 11., Svájc s Anglia mögöttünk. A lányoknál Saci fölényes győzelmet arat. Nagy gőzelem - nagy tiszteletdíj - méteres falólal

Elképesztő gyorsak a finnek. Ezt látjuk a hétvégi Suuntón is. Szabó Laci ugyan az első nap kisebbfajta szenzációt okoz a 9. helyével, de ez csak kivétel. A bózót, a legallyazott erdő ellenére 5 perces kilométer átlagok.

S egyszer a sok-sok tanulsággal járó utunknak is végeszakad. Hétköznapiakra marad átfórmálni magunk képességeire, lehetőségeire mindazt, amit magunkba szedtünk. Nem lehetetlen utolérni az északiakat. Csak akarni kell és sokat, nagyon sokat dolgozni....

Hrenkó László

ODOT '76

Az ODOT idei versenyén népes mezőny vett részt. Ennek az 1330 fős versenyző ifjúságnak csak igen elenyésző része volt az, aki pontot hagyott ki. A versenyre a küzdés, a nyerni akarás volt jellemző, de a sok sportszerűen versenyző fiatalon kívül, igaz csak kisebbségben voltak, akik komolytalanul fogták fel az egész versenyt és nem tanúsítottak érdeklődést iránta. Verseny közben letültek, beszélgettek, sőt voltak, akiknek még cigarettázásra is volt idejük. A jövőben szeretnénk, ha ilyesmire nem kerülne sor és nem kellene ilyen elszomorító sorokat írni.

A verseny a rendezők teljes odaadását tükrözte. A célba történő befutás nagyon látványos volt. A befutó jó hosszú volt, így a versenyzőket majdnem az utolsó ponttól figyelemmel lehetett kísérni.

Az időeredmények a mezőnytől és a pálya adatoktól függően meglehetősen jól és szorosan alakultak:

Eredmények:

F 17 C		
	1. Zentai László (Nógrád)	34,51
	2. Márton Sándor (Csongrád)	36,51
	3. Gidófalvi Péter (Hajdu)	39,49
F 17 D		
	1. Magyar Tibor (Pest)	26,12
	2. Liska Pál (Békés)	27,29
	3. Kelemen Ferenc (Fehér)	29,19
F 15 C		
	1. Jakab Gábor (Bpest)	32,35
	2. Szilasi Artilla (Bpest)	34,53
	3. Szobotka József (Baranya)	35,57
F 15 D		
	1. Varró József (Somogy)	23,01
	2. Gyüre István (Szabolcs)	25,18
	3. Bánfi Zoltán (Zala)	25,29
N 17 C		
	1. Karakai Anikó (Győr-S.)	48,09
	2. Tóth Margit (Szabolcs)	49,12
	3. Hány Erika (Bács)	49,26

N 17 D		
	1. Bucztai Ágnes (Borsod)	28,07
	2. Gergél Rozália (Zala)	36,56
	3. Kóti Gizella (Komárom)	39,15

N 15 C		
	1. Ábrahám Irén (Hajdu)	49,53
	2. Szántó Erika (Veszprém)	50,11
	3. Kuzmann Mariann (Heves)	52,10

N 15 D		
	1. Sabankó Julia (Zala)	32,07
	2. Kozma Veronika (Szabolcs)	32,30
	3. Farkas Judit (Vas)	32,45

A pályákon minden pont a helyén volt és így reklamációra nem volt ok. Az ellenőrző pontokon katonák ültek, a pontok megóvása érdekében, de még így is fordultak elő problémák, mert a versenyzők kisebb része eltördelte a zsirkrétát, hogy miért, azt gondolom nem kell részleteznem.

Azok a versenyzők, akik erejükhöz képest végig küzdöttek a terepet, a KISZ KB értékes tiszteletdíjait (matracot, táskát, stb.) kaptak és örömmel telve, sikereiben gazdagon tértek haza és újságolták az eseményeket társaiknak.

Zánkay András

A Néva partján

Leningrád a Néva torkolatánál, az északi szélesség 60°-án fekszik, nagyjából egy magasságban Osloval, Stockholmmal, Helsinkivel; Budapesttől 1650 kilométerre. Tőlünk vonattal két nap, két éjjel. A város hatalmas, négy millió lakosa van, a Nyevszkij-proszpekten egész nap hömpölyög a tömeg.

Négymillió ember között egyedül éreztem magam, nem ismertem senkit. Két hétig... Akkor jutottam el a Leningrádi Burevesztnyik (leningrádi EAC) tájékozdási futóinak edzésére. Magányomnak egyszerűen vége szakadt és most itthon is úgy gondolok rájuk, hogy nem számít a távolság, nem számítnak a köztünk levő határok, összetartozunk. Az igazi tájékozdási futók mindenütt egyformák. Hasonlóvá teszi őket a sportág, a természet szeretete, versenyzőtársaik tisztelete, összetartásuk.

A Szovjetunióban a tájékozdási futás népszerűsége egyre fokozódik. A náluk 17. életévében levő sportág hívei között idősök és fiatalok egyaránt megtalálhatók. Legjobbjaikkal néhányszor találkozott a magyar válogatott, az eredmények hol az egyik, hol a másik fél győzelmét hozták. Mivel a szovjet tájékozdási futók országos szövetséggel és így IOF képvisellel nem rendelkeznek, ezért külföldi versenyezési lehetőségük aránylag ritka. 1975-ben országok közötti viadalon otthonukban legyőzték Finnország, Bulgária, Magyarország és Franciaország

csapatát. Finnországban szoros versenyben kaptak ki a vendéglátóktól.

E néhány eredmény is mutatja, hogy már most is ott vannak a skandináv "szuperhatalmak" és Svájc mögött a tájékozdási futás második vonalában, ahová mi is előszeretettel soroljuk magunkat, Csehszlovákia és Dánia társaságában. Mindez önálló szövetség, központi támogatás nélkül. A szövetség hiányán kívül a hatalmas távolságok is nehézséget jelentenek az élsport fejlesztésében. Az ország területén fokozatosan alakultak ki a tájfutó élet központjai. A legfejlettebbek viszonylag a Balti államok; elsősorban Észt- és Lettország, a tájfutás ottani bölcsői.

Leningrád tájékozdási futói általában a 2-3. helyen végeztek az utóbbi évek bajnokságaiban. Egyre erősödik Moszkva tájfutó sportja. Ezekből a centrumokból fejlődött ki és terjedt el országszerte a tájékozdási futás. Az újabban kialakult fontosabb központok közül néhány: Ukrajna, Omszk, Novoszibirszk, Kujbisev, Cseljabinszk, Szverdlovszk, Irkutszk. Cseljabinszkban sportiskola is működik.

A tájékozdási futás jövője szempontjából lényeges hogy nagy fontosságot tulajdonítsanak a gyerekekkel való foglalkozásnak. A versenyévad szüneteiben is állandóan edzőversenyeken vesznek részt, az ötödik osztályos kortól már szakkörökbe járó gyerekek, ahol főállásban dolgozó edzők foglalkoznak velük. 3-4 szakköri csoportnak (különböző évfázatok) heti 2-3 foglalkozást (edzést) tartva. A toborzással nincsen gond. A sport a fiatalok egészségesebb felfogása, életvitelére, közel áll hozzájuk, nem kell rájuk tukmálni.

Leningrádban a versenyévad két részletben, 10 hónapon keresztül tart. A nyári és a téli szezon versenyei különböző formában kerülnek megrendezésre. A téli versenyeket sífutóléccel, szalagozott útvonalon rendezik. A térképen csak a rajt van berajzolva és a girbe-gurba szalagozott útvonalon elhelyezett ellenőrzőpontok helyét a versenyzőnek kell térképén beszúrással, berajzolással megjelölnie. A pontatlanságot pluszpercekkal büntetik. A futás idejéhez a 2 mm-es megengedett hibahatáron túl minden mm tévedésért 1 percet hozzáadva kapják meg a verseny végeredményét. E forma népszerűségét tekintve náluk egyenrangú a pontértékes versennyel. Télen ritkán rendeznek pontértékes versenyeket, de a bajnokságot mindkét válfajban megtartják.

Minősítési rendszerük a miénkhez hasonlóan a győztes ideje alapján számított teljesítményszázalék számítására épül. A legmagasabb minősítés: a Sport Mestere cím (maszter sport), s ezt kb. 40-60 versenyző éri el évente. A címet csak a "Sport Mestere cím kandidátusai" (kandidat maszter sporta) érhetik el, mert csak ők indulhatnak azokon a kiemelt versenyeken, ahol ez a cím megszerezhető. (A nemzet-

közi versenyeken kívül évente 4-6 verseny, területi és országos bajnokságok). A "kandidátusi fokozattal" már kb. egy nagyságrenddel nagyobb számú versenyző rendelkezik. A fenti címeken kívül nyilvántartanak I., II. és III. osztályú minősítést is.

A nagy távolságok miatt rendkívül kedveltek a többnapos versenyek. A leningrádi tájékozdási hét, a balti államok két hete alatt zajló 9 napos (3x3 nap) versenysorozatokat az indulók létszámát tekintve a Hungária Kupa népszerűségét is meghaladják.

A nemzetközi kapcsolatok egyelőre korlátozott volta miatt is, fokozott jelentőséget tulajdonítanak és nagyon készülnek az idén nyárra tervezett szocialista országok versenyére, melyet Pszka környékén rendeznek.

A sportág térképállítása egyelőre nem megoldott. A központi támogatás az ország egyes részein különböző. A balti államokban rendszeresen jó minőségű színes térképen rendezik a nagyobb versenyeket. Leningrád tavaly még csak két színes térképpel büszkélkedhetett - ezek a francia hadsereg válogatott elleni viadalra készültek, Moszkva környékén szintén csak egy-két színes térkép készült. A hazai versenyek zömében fotózott (javított) térkép van. Bár a szövetség megalakulása nélkül általános megoldás nem remélhető, de biztató, hogy náluk a térképjavítás már a kezdő versenyzők szintjén is a sportág elengedhetetlen tartozéka. Szinte minden versenyző foglalkozik térképjavítással is, persze különböző méretekben és színvonalon.

A tájékozdási futó szakirodalom időnként megjelenő kiadványai, könyvei nem sokáig hevernek az üzletben. Az eddig megjelent 9-10 könyv között található a sportágat népszerűsítő finnől fordított mű, de a versenyrendezés, térképkészítés, pályakitűzés szakmai kérdéseivel foglalkozó szovjet szakkönyv is. A 35-70000 példányban megjelent könyvek egy-egy példányához csak barátaim jóvoltából, ajándékként jutottam hozzá, s általában napok alatt eladóják őket.

A tájékozdási futás és ezen belül mi magyarok is csak nyerhetünk a szovjet tájfutás megerősödésével, s ezért azt hiszem valamennyiünk nevében kívánhatom, hogy minél előbb sikerüljön szomszédainknak létrehozniuk országos szövetségüket és a nemzetközi sportéletben elért rangjuknak megfelelő szinten bekapcsolódniuk a sportág eseményeibe.

Szerkesztői üzenetek

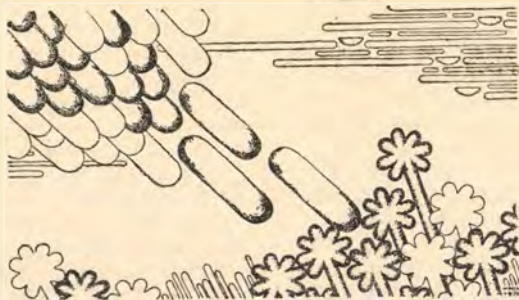
T. L. Budapest. Furcsa kérdései vannak, de szerencsére meg is adja a választ levele végén. Mert mi bizony nem tudunk volna arra válaszolni; hogyan tájékozik Monspart Sarolta a senki földjén, meg tévedhetetlen-e a tájékozódásban. "Tudunk abszolút biztos, tévedhetetlen, monsparti tájékozdási képességről akár a zene legáttekinthetlenebb, legkevésbé járt terepein is, ahol nincs a szövevényes hangzásoknak olyan csalóka eltérítő, elterelő irányjelzése, amely rávehetné, hogy halálos biztonsággal ne a kottakép által megkívánt hangra lépjen. ... Az ami beszéd és az ének közt van, az általában amolyan senki földje, Ám Sziklay Erika ezen a terepen is biztonságosan tájékozik:..." Az Országos Filharmónia műsorfüzetében (1976. III. 8-14. 33-34. old.) ezt írja Molnár Jenő Antal, Sziklay Erika dalestjéről, s önnel együtt bizzunk, hogy szójátéka szerint Monspart Sarolta sziklay biztonsággal fogja olvasni a térkép-kottát.

Sz. J. Nyiregyháza. "Szerintem a fenyő zöld, vagy legfeljebb vörös, de az ami a magyar térképeken dívik, felháborító. Csak a minap lezajlott Hungária Kupa térképeken legalább 4 változata van a fenyő térképjelének. A Jákó-hegyen kék, a Csalányos-völgyön fekete, a Károlyházán zöld is meg fekete is, hogy kajlaságukról, eltérő nagyságukról ne is beszéljek. Tudtom, és a kezemben levő hivatalos jelkulcs szerint fekete a jel, kis talpall a keleti végénél. Talán nem a legszerencsésebb, de legalább egységes. Míg jobbat nem találnak: használják ezt! Különösen az országos szövetség verseinyein."

A rajzolók és a térképbizottság éppen azt keresi, hogy mi a jobb, mert a sok sikrajzi elemmel, tehát fekete jellel zsufolt térképeinken nem a legjobb megoldás a fekete növényzetjel. De azt is tudni kell, hogy a zöld színt a kék és a sárga egymásra nyomásával állítják elő. Namármost: fehér alapu erdőben a zöld - tehát a kék és sárga kombinációjú jel, - óhatatlanul bekövetkező szincuszások miatt sokszor nem ad szép, határozott szélű jelet. Ezért ebben az esetben a megfelelő vonalvastagság nagyon fontos. Ebben még nem alakult ki a megfelelő, elfogadható méret. Megoldottabb az 1-es és a 2-es futhatóságu zöld, mert ebben ez esetben bármely szín csuszása nem okoz zavart, hiszen az alap is kék-sárga, vagyis zöld. Ekkor a fenyő, helyesebben fenyves-jel sötétebb tónusu környezeténél. Ugyanez viszont nem követhető a hármas fokozatu futhatóságnál, mert maga a fenyves-jel is ugyanaz a sötétzöld. Tehát itt fekete kell. Itt elképzelhető egy kék fenyő (talán raszterezve), ami egy zöldes-kék jelet eredményezne. Ennyit röviden, pedig lehetne folytatni, hiszen ez valóban örökzöld téma.

CS. F. Szeged. Oxigén-reggeli című cikket ajánlja közlésre: "Mit kapsz a napi 20 perces szórakozásért? Fiatalságot, erőt, egészséget, különböző betegségek gyógyszer nélküli gyógyulását, pl.: pajzsmirigy-megbetegedés, szívritmus zavarok, anyagcsere zavarok, tüdőbetegség, fejfájás. Csökkenti a vérnyomást (magas vérnyomás esetén). Alacsony vérnyomás esetén elősegíti a normális vérnyomás elérését. Jó közérzetet, türelmet, akaraterőt, életvidámságot, állóképességet, erőt megduplázod, gyorsaságod fejlesztheted, és a háziaslet aktivitásának a fokozását. Mit akarsz még?!"

Semmit.

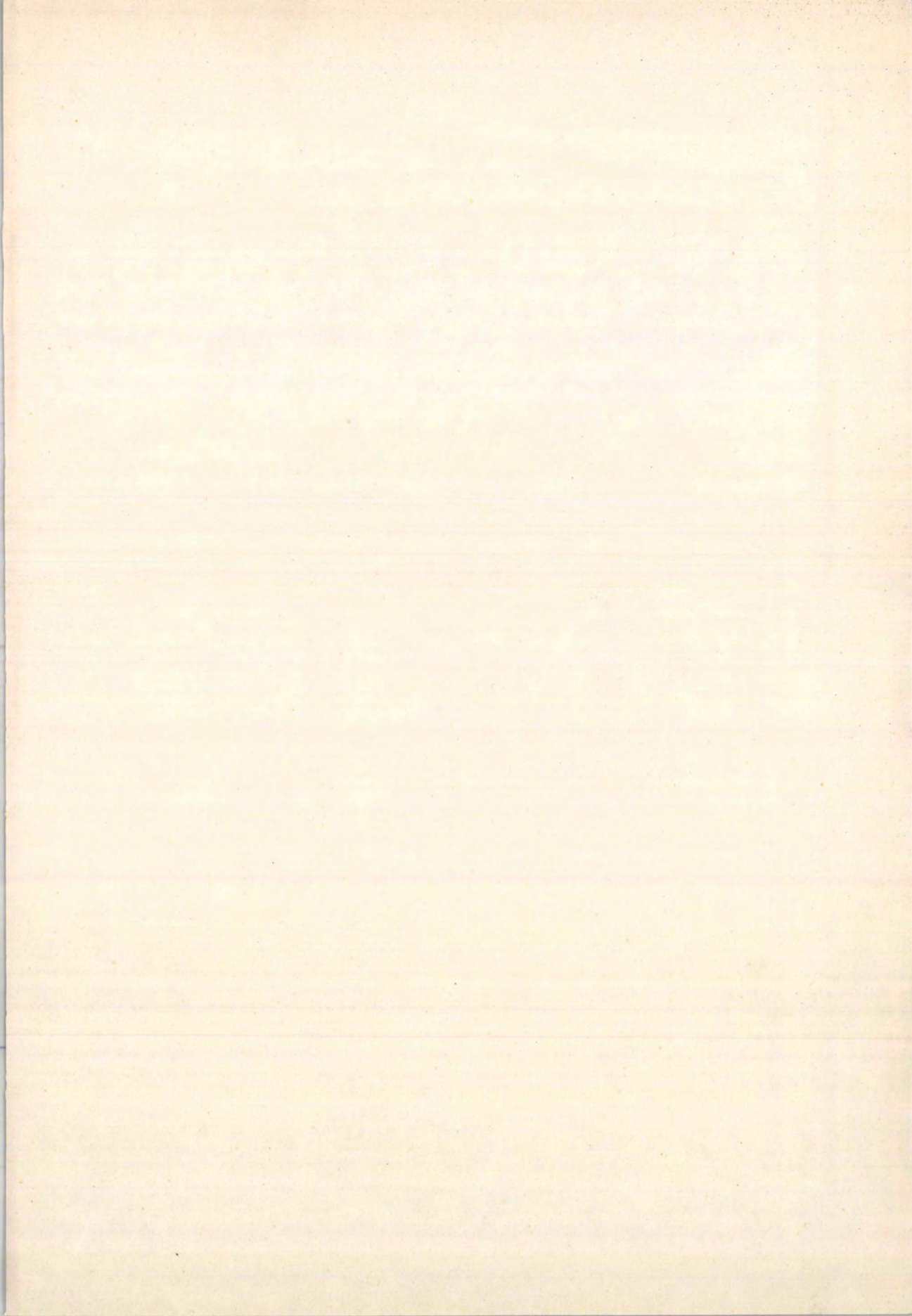

Hoch István: Eső

TÁJÉKOZÓDÁSI FUTÁS

A MAGYAR TÁJÉKOZÓDÁSI FUTÓ SZÖVETSÉG LAPJA

Szerkeszti a Szerkesztő Bizottság. Szerkesztő: Szaktilla János. Szerkesztőség: Budapest VI., Bajcsy-Zsilinszky ut, 31. II. em. Telefon: 126-820. Levelezési cím: 1374 Budapest, Pf. 614 - Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Posta Központi Hírlapirodánál (KHI, 1900 Budapest, József nádor tér 1.) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámra. Egyes szám ára: 3. - Ft. Előfizetési ár egy évre: 15. - Ft. (megjelenik kéthavonként). Számonként kapható: Sportpropaganda Vállalat Terjesztési Osztály, Budapest VI., Népköztársaság utja 6. - Indexszám: 25827.

Area 3 - Ft

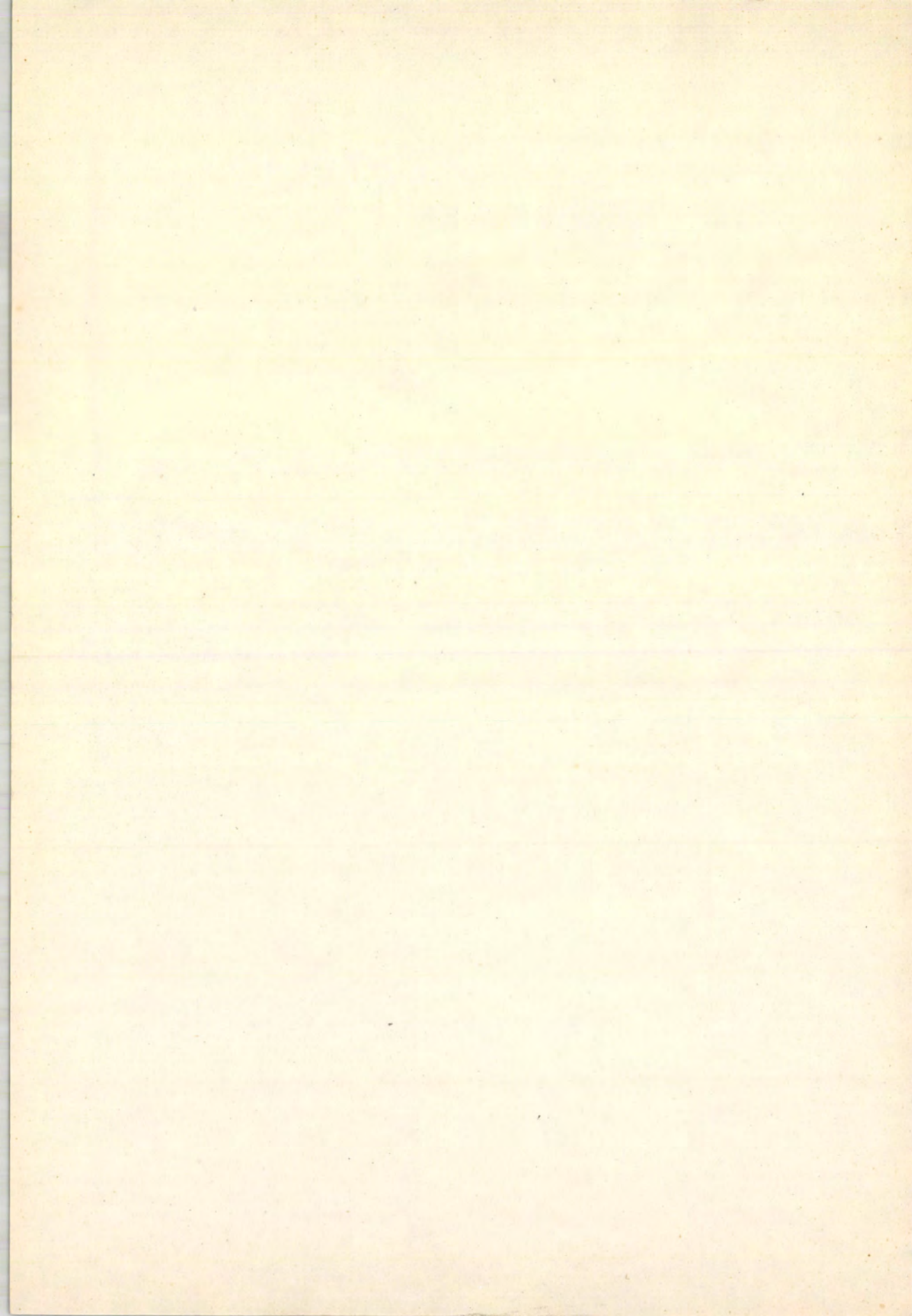

TÁJÉKOZÓDÁSI FUTÁS

1976/5

TÁJÉKOZÓDÁSI FUTÁS

VII. ÉVF.

A MAGYAR TÁJÉKOZÓDÁSI FUTÓ SZÖVETSÉG LAPJA

5. SZÁM

Felelős szerkesztő: Skerletz Iván - Kiadja a Sportpropaganda Vállalat - Felelős kiadó: Béres Tibor igazgató - Készült a Sportpropaganda Vállalat Sokszorosító üzemében - Műszaki vezető: Mestyán János - Előállítás helye: 1143 Budapest, Dózsa György u. 1-3. Ideje: 1976. november - Terjeszti a Magyar Posta

Skerletz Iván

A bronznak fénye

Több kritikus észrevétel érkezett már szerkesztőségünk - be a

TÁJÉKOZÓDÁSI FUTÁS címlapjával és hátsó borítójával kapcsolatosan. Olvasóink - nem titkoljuk - azt kifogásolják, hogy a fotók kiválasztása mind a mondanivaló, mind a kivitelezés szempontjából igénytelen és az aktualitást, belső tartalomra való utalást is nélkülözi...

Ugy érezzük jogos észrevételek, igyekszünk megszívlelni. Levélíróink némelyike javaslatot is tesz hogyan képzeli ő szaklapunk borítóját. Sajnos a többszínű címlapot óhajtok igényeit továbbra sem áll módunkban kielégíteni. Viszont a jelenlegi kereteken belül is - az említett kifogásokat figyelembe véve - a következő évfolyamtól változást tervezünk a bírálóitól. Ehhez most további ötleteket kérünk!

Híradónk formátuma és két havi megjelenése marad. A megvalósítható elképzeléseket a borítóoldalak figyelemfelkeltőbb, tetszesebb kialakításához kérjük. Voltak az eddigi javaslatok között a hátsó oldal "terep tárgyak sorozatának" helyeslői és olyanok is akik teljesen fölöslegesnek tartják. Kíváncsiak vagyunk ezzel kapcsolatos további véleményekre is. Grafikai terveket, vázlatokat is örömmel fogadunk! A

TÁJÉKOZÓDÁSI FUTÁS Szerkesztőségének levelezési címe ismert (1374 Budapest, Pf 614) ide várjuk az ötleteket, javaslatokat december 20-ig.

Legutóbbi érmünk szintén bronz volt. Akkor a férfi csapat nyerte, most a női. Csehszlovákiában Monspart aranya mellett is fényesen csillogott a bronz, de most mintha a férfi csapat ott nem léte homályosítaná el, e roppantul megérdemelt, nem szerencsével szerzett érmet. Igazságtalan a világ - mint ezt már annyiszor megállapították -, mert mindenki mindenről beszél, ír, vitatkozik, érvel valami mellett vagy ellen, csak éppen a világbajnokságon szerzett, sorrendben a negyedik érem tulajdonosairól nem esik szó. Pedig tanulságos dolog, ha most őket dicsérjük, mert személyük, példájuk, sportpályafutásuk, bizonyítja, hogy van és lesz keresnivalónk világversenyeken.

Rostás Irén, kinek hazája Hódmezővásárhely, a fátlan, erdőtelen Csongrád megye, aki megtanult úgy tájékozódni hegyekben és úgy futni a martra, mintha sohasem látott volna alföldet. Példája egymagában bizonyítja, hogy nem erdő és hegy kell e sporthoz, hanem ember. És ez nem egyedi jelenség, hiszen vagy egy évtizede már, hogy e megye versenyzőivel számolni kell. És elzárva - két alvó megye, Békés és Bács-Kiskun határolja - a versenyélet sűrűjétől, utazva kilométerek ezreit jutottak el a skóciai bronzig. Mert ez az érem kicsit a megyéé, a városé is.

Kovács Magda, vagy ahogyan leánykori nevén sokan megszokták Horváth Magda már ezüstöt is nyert ifjúsági korban az 1970-es VB-n és aki egyéni éremhez közel állt a csehszlovákiai VB-nek utolsó kilométeréig, aki tehetséges, de eredményei ezzel nem voltak arányban és aki belátta, hogy nem szólam a többlet edzés kívánalma, s befutása után boldogan mesélte szerencséjét; hogy mikor már éppen leszakadt a norvég lánytól; mindig akkor látta meg ismét. Tévedett, mert ez nem szerencse volt, hanem a szivósság gyümölcse. (Folytatás a 2. oldalon)

Monspart Sarolta, aki sokat veszített, hiszen az eddigi legkönnyebb világ bajnokságon, élete legjobb futóformájában, soha nem látott nyugodt rajt után veszített, - de mennyire - s ezt átérzeni se én, se más nem tudja, csak az, akimár nyert világ bajnokságot, de talán az sem, ha csak nem Monspart Sarolta. Szóval ennyit veszítve végül harmadiknak felhozni a csapatot: több, mint örömteli teljesítmény, ez a folytonosság ígérete is volt.

Visszazondolva a váltóra, talán nem is történetemmi különös. Nem volt váratlan fordulat, a csalfa remény - rossz részidő miatt - is csak percekig élt, nem történt betörés, nem volt meglepetés az egyéni eredmények ellenére sem a magyar női váltó harmadik helye. Majdhogynem természetes volt. És ez így van jól. Ez megnyugtató. Van helyünk a világban.

A három érem közül; arany, ezüst, bronz, csak az utóbbi nem tiszta fém, hanem ötvözet. A magyar női váltó azon az esős, skóciai vasárnapon olyan ötvözetet képezett, amely szilárd része lehet a jövő szép terveinek.

A skóciai világ bajnokság egyéni versenyek térképei újságunk ezen számának 8. (férfi pálya) és 9. (női pálya) oldalán található.

Részletes eredmények, értékelés, váltó pályák térképei és a válogatott kerettel kapcsolatos egyes problémák megtárgyalására következő számunkban kerül sor.

Hibakeresés

A Kartográfiai Vállalat "Térképész" című tájékoztatójának idei 2. számában érdekes tervről olvashattunk. A vállalat főmérnöke, felelős szerkesztője és az Adattárak vezetője ismertette elképzeléseit. Az MTFSZ már egy ízben határozottan közreműködött hasonló jellegű társadalmi szerv létrehozásában - Térképbarátok Köre -, azonban a létrehozásában - Térképbarátok Köre -, azonban a létrehozásában és személyek érdekeltségére miatt a tevékenység megszűnt, de legalábbis szünetel. Reméljük, hogy ennek nem lesz hasonló sorsa. És most lássunk néhány szemelvényt; hogyan is tervezik a Vállalatnál.

Az országjárás, a kirándulás ma már népmozgalommá vált. A városok zaja és rossz levegője - amit divatosan (de sajnos jogosan) környezeti ártalomnak neveznek, arra ösztönzi az embereket, hogy felüdülést, nyugalmat lakhelyüktől távol, a természet még háborítatlan vidékein keressenek.

Ezen országos méretű vándorlás "résztvevői" többnyire térképfelhasználókká válnak úgy, hogy először az ut megtervezéséhez, másodsor pedig az elképzelt ut megvalósítása során használják a térképet. Ennek alapján mondhatjuk azt, hogy a térképeknek van egy elméleti és egy gyakorlati felhasználása. E kétféle felhasználás gyakorlata során megállapítható, hogy a valóság néha mást mutat, mint a térképeink - tehát ember tervez, térkép végezi! Ez részben természetes, mert tudjuk jól, hogy a térkép elkészítésének hosszu átfutási ideje miatt, az már a megjelenés pillanatában elavulttá válik.

Ezt a viszonylagos elavultságot természetesen csökkenteni lehet megfelelő információk beszerzésével, tárolásával és összesítésével, - ugymond - naprakész tartásával.

Mindéz azonban nem pótolja a jó helyszínelési munkát!

Tulajdonképpen mindenki helyszínel! Ez akármilyen furcsán hangzik, de így van!

Ha azt tapasztaljuk, hogy a térkép és a valóság nem egyezik, akkor a helyszínelés első mozzanatát végeztük - a felismerést.

Ha a bosszokodáson kívül az észlelt eltéréssel kapcsolatban valamit teszünk is (pl. felhívjuk rá a figyelmet, vagy netán bejelöljük a térképre), akkor mint tudatos helyszínelők elősegíthetjük térképeink jobbátételét.

Ennek a célnak a megvalósítását öltene szervezeti formába a Helyszínelők Baráti Köre. Ennek az irányítását az Adattár vagy a KISZ-szervezet vállalhatja, és a helyszínelés szakmai tanácsadásán túl a beérkezett információk feldolgozását, a helyszínelési térképek kezelését és összesítését is végezné.

A Baráti Kör tagsága tevékenységét önkéntes társadalmi munkában végezné, akár hobyból, akár szakmai szeretetből.

Ez a tevékenység nem terjedhet ki az ország egész területére, és ezért hézagosa a helyesbítés, de ennek ellenére hasznos. Mint ösztöfogyó szerv az Adattár kellene, hogy kidolgozza a gyakorlati megvalósítás teendőit, és arra már megbízást is kapott.

Az ötletek eredményét mind a "jó" térkép bizonyíthatja. A fenti ötlet kifogástalanságát csak a jó szervezés és a beküldött anyag kifogástalan tárolása oldja meg.

Az Adattár képes megoldani a feladatot, de nemcsak vállalati dolgozók bevonásával.

A Természetbarátok Szövetsége a Vízitúrázó Klubja bizonyosan (szervezési) szívesen segítene a jó (jobb) térképek fejében.

Abban az esetben, ha a Műszaki Könyvtár jelenlegi "fél" állásos kezelője "egész" állásúvá válna, a fennmaradó "fél" állás bőven elegendő lenne az egész téma kezelésére sőt... még az egyéb magyarországi begyűjtendő anyag beszerzésére és kezelésére. Jelenleg ugyanis ez utóbbi csak vergődik!

VERSENYNAPTÁR 1977

I. Bajnokságok

		Időpont	Rendező
1. Nappali, egyéni bajnokságok			
Városi, járási 1. forduló	C	IX. 4.	J. -VTFSZ
Városi, járási 2. forduló	C	IX. 11.	J. -VTFSZ
Megyei 1. forduló	B	IX. 18.	m. TFSZ
Megyei 2. forduló	B	IX. 25.	m. TFSZ
Vidék és Bp. 1-2. forduló	A	X. 1-2.	BTFSZ, MTFSZ
Országos 1-2. forduló	E, A	X. 8-9.	MTFSZ
2. Éjszakai egyéni bajnokságok			
Városi, járási,	C	IX. 9.	VTFSZ, JTFSZ
Megyei	B	IX. 16.	m. TFSZ
Vidék és Budapest	A	IX. 23.	BTFSZ, MTFSZ
Országos	E, A	X. 22.	MTFSZ
3. Csapatbajnokságok			
Járási, városi	C	III. 20.	VTFSZ, JTFSZ
Megyei	B	IV. 17.	m. TFSZ
Vidék és Bp.	A	V. 8.	BTFSZ, MTFSZ
Országos	E, A	V. 29.	MTFSZ
4. Váltóbajnokságok			
Járási, városi	C	III. 27.	JTFSZ, MTFSZ
Megyei	B	VI. 5.	m. TFSZ
Országos	E, A	VI. 19.	MTFSZ

II. Tanintézetek bajnokságai

Uttörő Olimpia megyei döntők egyéni és váltók	D	V. 8-ig	Uttörősz. MTFSZ
Uttörő Olimpia orsz. döntő	C	VI. 22-23.	Uttörősz. MTFSZ
Megyei középiskolás bajnokság egyéni és váltó	C, D	V. 20-ig	m. Műv.o. mTFSZ
Országos középisk. egyéni, váltó	B, C	VI. 24-25.	OM, MTFSZ
Orsz. Egyetemi és Főiskolai egyéni, váltó	A, C	IV. 15-16.	OM, MTFSZ

III. Kupaversenyek

Császy ev.	B, C	III. 13.	Császy SK
Spartacus Kupa	H, A, C	III. 13.	Spartacus TE
Tenkes Kupa	B, C	III. 13.	Baranya TFSZ
Ifjusági v.	C, D	III. 13.	Győr VTFSZ
Asztalos J. ev.	B, C	III. 13.	DEAC
Szabolcs Kupa	A-C	III. 20.	Szabolcs TFSZ
Tanácsköztársaság ev.	B, C	III. 20.	Nógrád TFST
Szélrózsa Kupa	A, B	III. 26.	Tipográfia TE
Petőfi S. ev.	B, C	III. 27.	SBTC
Felszabadulási ev.	B, D	IV. 3.	Veszprém TFSZ
Felszabadulási ev.	B, C	IV. 3.	Vas m. TFST
Felszabadulási ev.	B, C	IV. 3.	Somogy TFSZ
Nógrádi S. ev.	B-D	IV. 3.	Nógrád m. TFSZ
Tavaszi Kupa (váltó)	A, B	IV. 3.	Spartacus TE
Április 4 ev.	B-D	IV. 3.	Borsod m.
Felszabadulási ev. (váltó)	A-C	IV. 4.	BTFSZ
Felszabadulási ev.	B-D	IV. 4.	Győr-Sopron m.
KISZ Felszabadulás Kupa	C	IV. 4.	KISZ, Komárom m.
Felszabadulási ev.	B, C	IV. 4.	Mg. Főiskola
Felszabadulási ev.	B, C	IV. 4.	Szolnok m.
Felszabadulási ev.	C	IV. 4.	Nkanizsa TFSZ
Alapfoku minősítő	C, D	IV. 10.	Bp. körz. TFSZ

PVSK váltó	A, B	IV. 16.	PVSK
Mecsek Kupa	A-C	IV. 17.	Baranya m. TFSZ
Kilián György ev. ntk.	A-C	IV. 23.	MAFC
Semmelweis Kupa ntk.	A-C	IV. 24.	OSC
Május 1. ev. ntk.	A-C	IV. 30.	Bp. Postás
Vasutas Kupa ntk.	A-C	V. 1.	Bp. MÁV
Május 1. ev.	C	V. 1.	Zalaegerszeg
Vasutas Kupa (váltó)	nem minősítő	V. 2.	Bp. MÁV
Alapfoku minősítő	C, D	V. 8.	Bp. körz. TFSZ
Typographia Kupa	A-C	V. 15.	Tipográfia TE
Bükki Kupa	B-D	V. 15.	Miskolc VTFSZ
Csermely ev.	B, C	V. 15.	POEÜ
Záhonyi Kupa	C	V. 15.	Záhonyi VSC
BSE Kupa	A-C	V. 21.	BSE
BSE Kupa (váltó)	A-C	V. 22.	BSE
Apáczai Csere ev.	A-C	V. 29.	Budai TFSZ
Szeged Kupa	B, C	VI. 4.	Csongrád TFSZ
Fabulon Kupa	A-C	VI. 12.	K-Lombik
Landler Kupa	C	VI. 12.	Zalaegerszeg VTS
Nyári Kupa	B, C	VI. 19.	Budai TFSZ
ODOT Kupa	C, D	VI. 21.	KISZ KB, MTFSZ
Édes Hazánk Kupa	B, C	VI. 26.	Közép-pesti TFSZ
Cházár András ev.	B, C	VII. 3.	Siketek SC
Kilián Kupa	B, C	VII. 3.	TITÁSZ
Jurísich Kupa	A-C	VII. 9.	Vas m. TFSZ
Sopron Kupa	A-C	VIII. 10.	Sopron v. TFSZ
Thury Kupa	B, C	VII. 12.	Nagykanizsa v.
Alföldi Kupa	A-C	VII. 16.	Hajdu-Bihar TFSZ
Szakszervezeti Kupa (váltó)	A, B	VII. 17.	Hajdu-Bihar TFSZ
Ifjusági Kupa	B-D	VII. 17.	Veszprém m. TFSZ
Nagykun Kupa	B, C	VII. 20.	Karcag v. TFSZ
Alapfoku minősítő	C, D	VII. 24.	Bp. körz. TFSZ
Nagy Mihály ev.	B-D	VII. 24.	Almásfüzitő SC
Hajós Ferenc ev.	B, C	VII. 31.	É-pesti TFST
Hermann-Dobó 10 fős váltó	A	VIII. 7.	Miskolc v. He
Alapfoku minősítő	C, D	VIII. 7.	Bp. körz. TFSZ
Göcsej Kupa	B, C	VIII. 7.	Zala m. TFSZ
Eötvös Lóránd ev. ntk.	A-C	VIII. 13.	BEAC
Eötvös Lóránd ev. (váltó)ntk	A-C	VIII. 14.	BEAC
Hungária Kupa ntk.	E-D	VIII. 17-21.	MTFSZ
Alapfoku minősítő	C, D	VIII. 28.	Bp. körz. TFSZ
Bakony Kupa	A-D	IX. 4.	BVTC
Hirös Kupa	B, C	IX. 4.	Bács m. TFSZ
Szűreti Kupa	B, C	IX. 4.	GyESE
Schönherz Kupa	B-D	IX. 24.	Schönherz SE
Döbrönte Kupa	B-D	IX. 25.	Pápai TFSZ
Bors László ev. (éj)	C, D	X. 1.	Sopron v. TFSZ
Szentes Kupa	B, C	X. 1.	Csongrád m. TFSZ
Keletmagyarország Kupa	B, C	X. 2.	Csongrád m. TFSZ
Ifjusági Kupa	B, C	X. 2.	BTFSZ
Bessenyei Kupa	B, C	X. 2.	Bessenyei Gim.
Bozi László ev.	B, C	X. 2.	Vas m. TFSZ
Alapfoku minősítő	C, D	X. 2.	Bp. körz. TFSZ
Tisza Kupa	B, C	X. 2.	Szolnok TFSZ
Makó Kupa	B, C	X. 8.	MSVSE, VTFSE
MMG Kupa	C, D	X. 9.	MMG
Hódmezővásárhelyi Kupa	B, C	X. 9.	Csongrád m. VTFSE
Zselic Kupa, Noszlopy ev.	B, C	X. 9.	Kapos TE, m. TFSZ
Petőfi Kupa	B, C	X. 9.	Sopron v. TFSZ

Spartacus éjszakai kupa	A, B	X. 14.	Spartacus TE
BSE Éjszakai Kupa	A, B	X. 15.	BSE
Csongrád Kupa	B, C	X. 15.	Csongrád m. VTFS
Csongrád Kupa	B, C	X. 16.	Csongrád m. VTFS
Barbácsi ev.	B, C	X. 16.	BEAC
Wolf J. ev.	C	X. 16.	PVSK
Ágasvár Kupa	B-D	X. 16.	Pásztó JFTSZ
Vértes Kupa	B, C	X. 16.	Komárom m. TFSZ
Zugló Kupa	B, C	X. 23.	É-pesti TFSZ
November 7. Kupa	B, C	X. 23.	Paksi TFSZ
Pataki ev. Gyógyszer Kupa	B, C	X. 30.	K-Lombik
November 7. ev.	B, C	X. 30.	Baranya m. TFSZ
November 7. ev.	B-D	X. 31.	Veszprém m.
November 7. ev. ntk.	A, B	XI. 6.	OKISZ
November 7. ev.	B, C	XI. 6.	Zala m. TFSZ
November 7. ev. ntk. (váltó)	A, B	XI. 7.	OKISZ
November 7.	B-D	XI. 7.	Győr-Sopron m.
November 7.	C	XI. 7.	Gyöngyös v. TFSZ
November 7.	B, C	XI. 7.	Bottván SE
November 7.	B, C	XI. 7.	Vas m. TFSZ
November 7. ev.	B-D	XI. 13.	Borsod m. TFSZ
Hollókő Kupa	C, D	XI. 13.	Szécsényi JFTSZ
November 7. ev.	B, C	XI. 14.	É-pesti TFSZ
Meteor Kupa	C	XI. 14.	Pécsi VM

NEMZETKÖZI ÉLET

Julius elején járt nálunk Chris Wilmott, az ausztrál vb-csapat tagja. Kedves, barátságos fickó aki két évre Norvégiába költözött és ott készül a következő világbajnokságra. Külön köszönet Hrenkó Józsefnek, aki vendégül látta őt versenyükön. Mindezekkel együtt kevéssé valószínű, hogy meglepetést okozzanak eredményeikkel Skóciában. Hazája tájfutó életéről írta a következő cikket ami a cseretérképekhez hasonlóan érdekes lehet.

A tájékozdási futás Ausztráliában 1969-ben Melbourne környékén, Victoria államban kezdődött. Ez az állam a tájfutók számát tekintve ma is vezető helyen áll és az 1976-os férfi egyéni bajnokságot kivéve, amelyet Uj-Dél-Walles nyert, minden bajnokot ők adnak. Az idei évben is tovább emelkedett a sport ausztráliai színvonala. Különösen érvényes az a május 13-án lebonyolított férfi és női versenyekre, melyeken olyan erős volt a mezőny, hogy az előző évekkkel szemben senki nem tudta a győzteseket megjósolni.

Ezen a versenyen 312 versenyző indult 14 kategóriában, a térkép éppen olyan jó volt, mint bárhol máshol a világon. A kartográfiai munkát tájfutó készítette és Dick Manutoteples Uj-Dél-Walles szövetségének elnöke végezte a helyesbítést. A terep fizikailag megerősítő volt, különösen a sziklás, szintes területeken. A terület állami fenyőerdő, természetes gumifa erdővel körülvéve, Sydneytől 180 km-re délre.

A tartományi fővárosok és négy egyéb terület összesen több mint 1300 rendszeresen versenyző futóval rendelkeznek. Általában az ausztrál sportban erős az igény a központi vezetésre, de a tájfutó sportág életét lényegében az idősebb és tapasztaltabb versenyzők és nem hivatásos vezetők irányítják. Sydneyben éves átlagban versenyenként 180-200 futó indul. Évente mintegy 60 egyéni és csapatversenyre kerül sor. Az ifjú versenyzők számban és képességben fejlődnek különösen a 15 és 17 éves kategóriákban, ahol a legjobb 6-7 versenyzőt szoros és nagy létszámú tömeg követ. Ugy tűnik, 5-6 év múlva igen jó, körülbelül a magyarokéhoz hasonló férfi versenyzőgárdával fogunk rendelkezni.

Victoria államban, Uj-Dél-Wallesben és Közép-Ausztráliában készült térképek mind színesekek. Az egyes terepek rendkívüli mértékben különböznek egymástól, a victoriaiaknak több mint 100 kilométert kell utazniuk, hogy egyáltalán erdőt találjanak. A terepek általában erősen szintesek, sok helyen található szép tiszta fenyvesek, hasonlóan Európához, de a többséget természetes gumierdők borítják könnyű bozóttal, lehullott ágakkal, kidőlt fákkal, ame-

lyek csak kisebb futósebességet tesznek lehetővé. Canberra Ausztrália fővárosa egy viszonylag kis város, amely körül van véve fenyő és természetes gumifaerdőkkel. Ennek a területnek a domborzata erősen hasonló a Csehszlovákiában és Magyarországon látottakkal, de ez különleges nyílt (ligetes) terület, amely egész szabad futást tesz lehetővé. Ők is rendelkeznek nagyon jó terepekkel, de ezért legalább 100 kilométert kell utazniuk. A canberraiak elég sok térképhelyesbítővel is rendelkeznek, de a térképek általában egyszerű minőségűek. A domborzat helyesbítése és rajza ugyan itt is egészen megbízható, de igen sok apró részlete ezeknek az övezeteknek a térképeken nem mindig található meg. Canberra környékén minden hétfőgén vannak versenyek 200-300 indulóval. Mindent összevetve a három hegyi tereptípust kivéve a térképek elég közepes minőségűek.

Sidney környékén sok az erdő, néhány közel a városhoz, de sok helyen a tagolt domborzatu részek bozótosak, amiért csak lassan lehet futni. Ez a vidék különféle tájékozdási elemek gyakorlására alkalmas, igen sok mélyedéssel rendelkezik, amit csak részletes és precíz domborzatrajz ábrázol jól és amelyek elég nehezen tekinthetők át. Ezekről a területekről jó térképeket készíteni nagyon bonyolult feladat és csak legjobb ausztrál térképkészítők vállalkozhatnak rá, alig pár év óta. Eddig 9-10 jó térkép készült ezen a vidéken. Sydneytől 150 km-re található a legjobb terep, amelyet ebben az évben kezdtek használni.

A versenynaptár a bajnoki versenyekre épül, valamennyi állam önálló szövetségi bajnoksága megelőzi az országos bajnokságokat, ezeken kívül valamennyi állam 2-2 nagy verseny rendezését vállalja, és a legnagyobb esemény a szövetségi rendezésű 3 napos verseny. Ezekre a versenyekre valamennyi kategóriában jó pályákat és jó térképeket illik biztosítani. Ebben az évben először megrendezték a hivatalos katonai bajnokságot is. A 3 napos versenyen 10 norvég és természetesen sok Uj-Zéland-i futó indult akiket a vendégszerető ausztrálok előzőekenyen fogadtak, s terep európai jellegű volt. Az elmúlt 5 évben rendszeresen megrendezték az ausztrál új-zélandi párosversenyeket, amelyeken minden kategóriában előfut a válogatott kis szimmetel utánuk bárki elindulhat és együtt hirdetik az eredményeket.

A versenyeket F 19, F 21, F 40, N 19, N 21 kategóriákban rendezik, az F 21-ben egy-

szer tudott Uj-Zéland nyerni. A junior férfiak között szoros a verseny, az ausztrál junior nők jobbak. Ezekre a versenyekre jobb térképeket készítenek és jó eredményt elérni csak magas-színvonalú tájékoztatói tudással lehet. Ausztrália északi szigetein 3 fontos versenyterep van és ott számos, igen lelkes szervezője él a sportnak. Elsősorban a családi jellegű versenyek népszerűek.

Az ausztrál és új-zélandi sportban számos híresség versenyez, például Gordon Perry aki az 50-es években Kuc ellenfeleként a legjobb 5 és 10 ezres futók között szerepelt a világon. Ő jelenleg is nagyon jól fut, megtanult tájékozódni az új-zélandi ranglista 3. helyezete és esetleg indul a 76-os vb-on is. Herb Elliot, aki nem tájfutó bajnok, de épp úgy lelkesedik a sportért, mint a többiek. Jelenleg Európában él és versenyez. Ha véletlenül bárhol találkozott vele, ne felejtsetek el üdvözölni őt. Nagyon érdekes egyéniség, aki szívesen emberekkel találkozik és örömmel beszélget a különféle országok versenyzőivel. Atlétikai eredményeit is nagy akaraterejének köszönhetette és az olimpia után még a világ legjobbjaként hagyta abba a versenyzést, amiért sok kritikát kapott. Ekkor kezdett versenyezni a tájfutók között és szakított teljesen az atlétikával. Derek Clayton az egykori maratonfutó világcsúcstartó feleségével és gyerekeivel együtt Victoria állam lelkes versenyzői közé tartozik.

A tervek szerint 1977-ben nagyobb csoport érkezik Európába egy versenykörútra és lehetséges, hogy az egyik magyarországi versenyen is megjelenjenek.

B. D.

Rendkívül szoros időeredmények döntötték el a győzelmet a svéd hosszútávú tájfutóbajnokságon. Az október 3-án Bollnas környékén lebonyolított viadalon férfiak 26 km, nők 14 km-es pályákon versenyeztek.

Eredmények:

Férfiak: 1. Rolf Petterson 2:50:17
2. Lars-Irar Svensson 2:50:18
3. Kent Fransson 2:55:22

Nők: 1. Kristin Cullman 1:45:24
2. Era Moberg 1:45:25
3. Karin Rabe 1:47:43

Vasvári Viktor

Besztercei barátság

A társszövetség meghívására az ifi és serdülő válogatottal a Bistrita-i (Beszterce) Uttörőház vendégei voltunk. Kolozsvári alvás, edzés után VI. 25-én érkezettünk meg. Szállítás kitűnő, a koszt jó volt. Ünnepléses megnyitó, technikai értekezlet. A verseny főbb szabályait közölték: 13 évesek párosan 1 térképpel, 1 rajtszámmal, 2 kartonnal, pontkihagyás esetén 2. nap nem lehet indulni. Pályahosszakat majd a rajtban. Hogy melyikben arról nem volt szó.

1. nap.

1976 évi, 4 szintű, 1:20 000 térkép. Rajt, cél, meg ami közte volt. A többi... A szuróbélyegzők azok csodálatosak. Bár olyanok lennének a hazaiak. Kolozsvárott készítettek.

2. nap.

1975-ös, 4 szintű, 1:20 000 térkép. A többi ugyanaz mint 1. nap, de a pályák már pirossal berajzolva (előzőleg kék tollal). Az indulási sorrend: elsőnek a legrosszabb, utolsó a legjobb előző nap.

Résztevők: lengyel, magyar válogatott.

Edző: Valkony F. és a megyék csapatai.

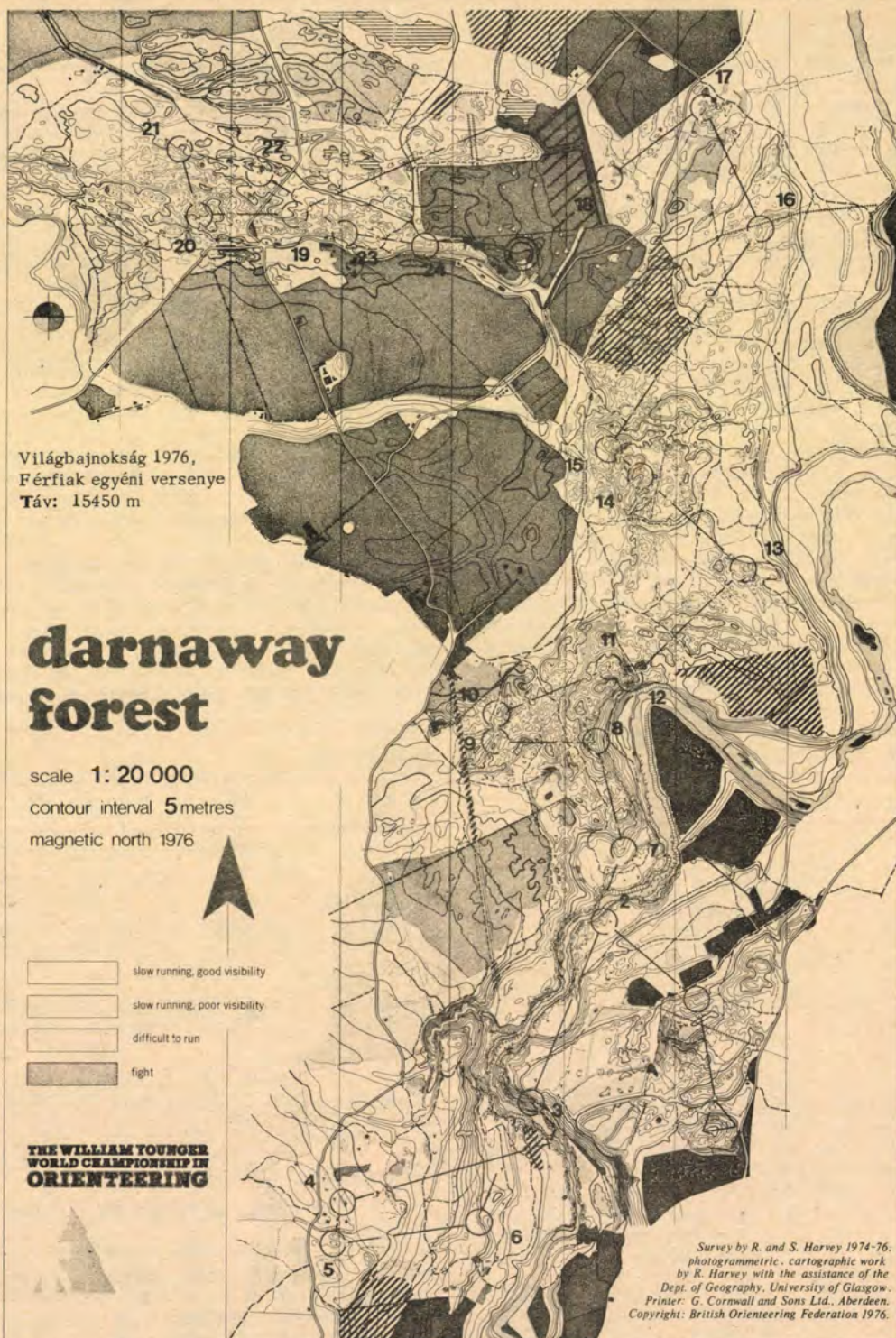
Pályák: jók, de a mieinknél kissé hosszabbak, iránymenetekkel lehet operálni. Meglepetést csak a bozót szolgáltathat így. Ahol fekete apró pontokkal jelölik ott biztosan van, de azért lehet máshol is. Sose legyen rosszabb térképünk.

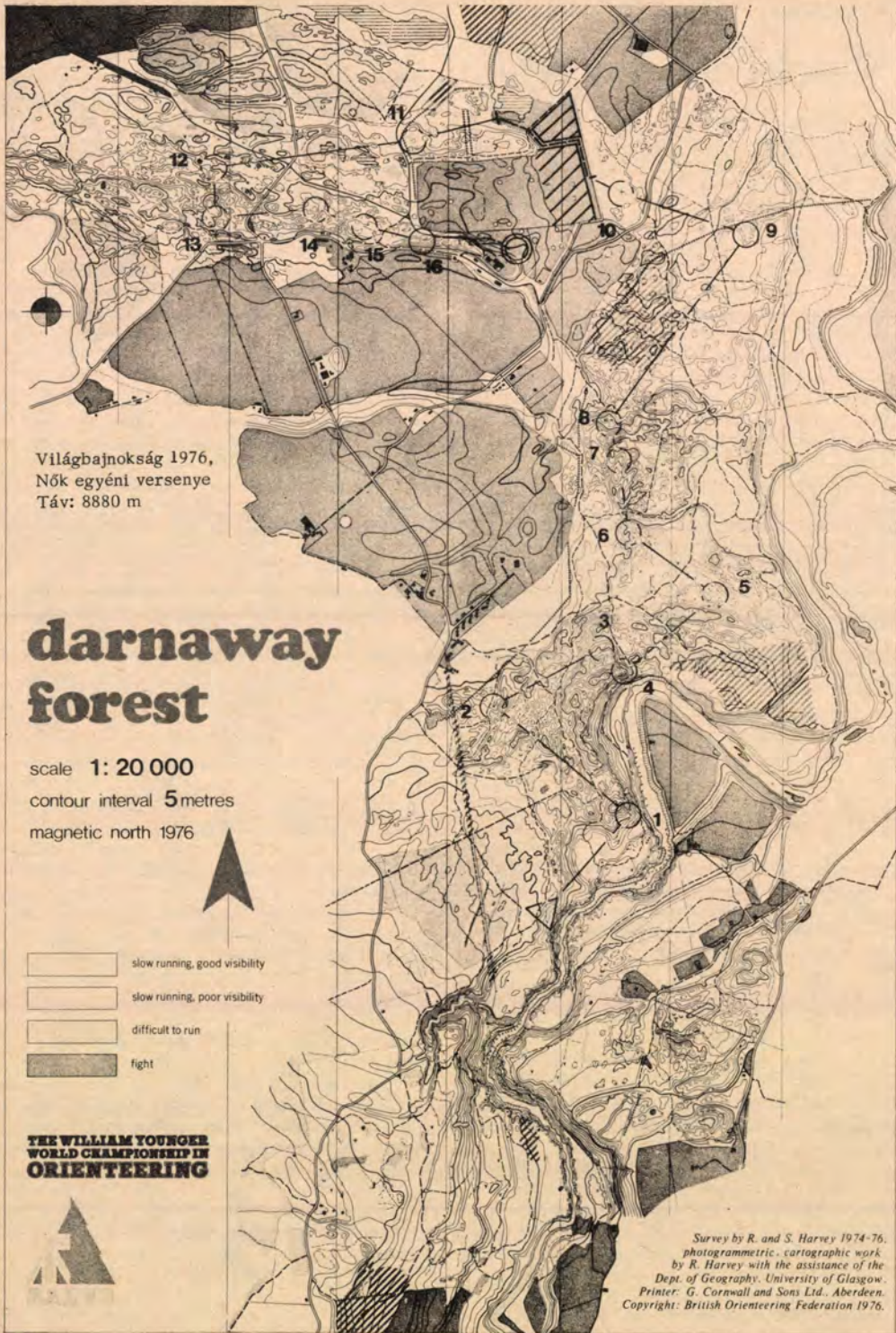
Eredmények:

F 17 (20 ind.)	1. 68,30	1. 55,51	1. 124,21
Halmi G.	8. 84,15	7. 66,18	10. 150,13
N 17 (9 ind.)			
Hehl Éva	1. 61,52	1. 71,00	1. 133,52
	2. 74,12	2. 96,57	2. 171,09
F 15 (56 ind.)			
Hirth Jenő	1. 41,36	1. 41,54	1. 83,30
	2. 46,31	2. 43,36	2. 90,07
N 15 (34 ind.)			
Tomarogna	1. 44,50	1. 41,18	1. 86,08
Halász É.	2. 45,56	2. 45,45	1. 91,41
F 13 (17 pár ind.)			
Bay	1. 52,13	1. 28,39	1. 80,52
Bayer-Koczka	3. 58,15	4. 40,18	1. 98,33
N 13 (15 pár)			
	1. 65,54	1. 34,44	1. 99,38
Ambró-Bangó	14. 62,41/1	-	-

Jó pontot fogtak, jól futottak de bélyegezni jól kell!

Kirándulással fejeződött be Beszterce-i versenyünk. Összegezve: fáradságos utazás, barátságos vendéglátás, jó verseny, rosszul rendezve, tapasztalatokban gazdagodva. Azért megérte, eredményes volt és nagyon szép.

Világ bajnokság 1976,
Nők egyéni versenye
Táv: 8880 m

darnaway forest

scale 1: 20 000
contour interval 5 metres
magnetic north 1976

- slow running, good visibility
- slow running, poor visibility
- difficult to run
- fight

**THE WILLIAM YOUNGER
WORLD CHAMPIONSHIP IN
ORIENTEERING**

*Survey by R. and S. Harvey 1974-76,
photogrammetric, cartographic work
by R. Harvey with the assistance of the
Dept. of Geography, University of Glasgow.
Printer: G. Cornwall and Sons Ltd., Aberdeen.
Copyright: British Orienteering Federation 1976.*

Kempelen Miklós

Vidéki versenyek

A négy éve bevezetett jó szokás, mely szerint a távoli országrészekeken megrendezésre kerülő vidéki versenyeket párosával összevonva egy hétvégén rendezik meg; ez évben is az egyik legfőbb pozitívuma volt a Jurisich és Sopron Kupának. Az előző években tapasztalt, vegyes érzelmeket kiváltó kisebb-nagyobb rendezési hibák ellenére is biztosították a viszonylag népes mezőnyöket. Természetesen ezen túlmenően szükséges volt még azokra a korábban elterjedt hírekre is, melyek beigérték a már ismert és elfogadható minőségűnek tartott térképeken, a korábbi évekhez képest új szellemű pályákat. Voltak a mezőnyben nem is kevesen, akik részére saját bevallásuk szerint az egyetlen vonzerőt a tavalyi OCSB-n megismert gyönyörű, tiszta erdő jelentette...

Tulajdonképpen bármi is volt a vonzerő, nem csalódtunk, mert bár nem a legkorszerűbb szellemben kitzött, de mindenképpen "fair" pályákon versenyeztünk, az előző évekhez képest így is magas színvonalon. Mégis a versenyek után kipattant az évek óta lappangó vita, egyáltalán van-e létjogosultsága, szükség van-e ezekre a távoli, különösebb tét nélküli, és sokszor nem túl magas színvonalú versenyekre? Így hangzottak ehhez érvek és ellenérvek vonatkozásában:

- Ismét utazunk sokszáz kilométert többszöri átszállással, versenyek közötti kényelmetlen költözködéssel, mindezt miért? Futunk kétszer másfél órát amit esetleg odahaza jobb hatásokkal a lakástól tíz perc távolságra is megtehettünk volna...

- A mezőny mégis itt van, noha mindenki más-más céllal érkezett. Engem például már a minősítésszerzés kényszere sem hajt, mégis eljöttem, mert a felkészülésben azt valom: versenyezni kell! A folyamatos versenyzés az egyetlen, ami tapasztalatom szerint az állandó fejlődésemet biztosítja.

- Közben vereség-vereséget követ, mégis rajthoz állsz hétről-hétre, minden versenyen, amikor csak teheted?

- Igen, de az egyes versenyek között óriási a különbség. Mindenki másképp áll rajthoz egy bajnoki fordulón, amit meg akar nyerni és másképp egy tét nélküli vidéki versenyen, ahol egyszerűen csak versenyez...

- Ha eleve másodlagosnak tekinted az eredményt, miért kell mégis a verseny, miért nem helyettesítheti ezt egy kemény, versenyszerű edzés?

- Az ember csak mezőnyben futva tudja állandóan összehasonlítani magát és folyamatosan figyelemmel kísérni, hol is tart tulajdonképpen. Ilyen szempontból van jelentősége az

eredményeknek, hisz ha tudom, hogy ilyen és ilyen pályán, ebben a mezőnyben erre az eredményre voltam képes, körülbelül be tudom határozni, hogy az általam "éles"-nek tartott körülmények között ennél mennyivel lehettem volna jobb. Persze ehhez szükséges az állandó önkontroll és önkritikus szemlélet, hogy meg tudjam határozni, melyek voltak azok a hibák, amelyeket nagyobb koncentrációval valószínűleg kiküszöböltem volna, melyek azok, amelyek viszont épp az éles körülmények hatására esetleg még súlyosabban jelentkeztek volna.

- Az ilyen módon való önellenzésben nem hiszek, mivel a mezőny nagy része szerinted is hasonló szemlélettel áll rajthoz, tehát az ilyen versenyen született eredmények csak nagyon tájékoztató jelleggel tükrözik a pillanatnyi tényleges erőviszonyokat...

- Véleményem szerint az élmezőny formája sokkal kiegyensúlyozottabb, mint a miénk, tehát a "zöm" formája. Ha a verseny reális, "fair" és legalább három válogatott elindul rajta, ez már alkalmas összehasonlításra. Persze ezzel nem azt akarom mondani, törvényt szerző, hogy a versenyt csak hárommal közül nyerheti valamelyik, hisz az állandó versenyzést senki sem bírja azonos formában, de valószínű, hogy a mezőny pillanatnyi formahanyatlása, hullámvölgye sokkal kisebb mértékű, mint a középmezőnyé!

- Így szerinted sem fontosak ezek a versenyek, amolyan "uli-buli" jellegűek?

- Nem egészen. Fontosak, de más szempontból, mint a főversenyek. De hangsúlyozom, hogy ez csak az én véleményem. Sokan vannak, akiknek minden verseny az eredmény szempontjából számít, mindegyikre ráhajtanak és igyekeznek a legjobb eredményt elérni. Ilyen módon szereznek önbizalmat és tudják magukat "helyre tenni" a mezőnyben. Más felkészülési elv...

- Szerintem azért mégis a legfőbb indulási kényszer a minősítés megszerzésének lehetőségé adja!

- Ez is szerepet játszik, de a rajthoz álló létszámok nemigen bizonyítják azt, hogy az őszi vidéki versenyeken a minősítést már megszerzettek számával csökkenne a rajthoz állók száma...

Igy vitatkozunk évről-évre, és közben a mezőnyök létszáma folyamatosan növekszik. Ez bizonyítja leginkább, hogy szükség van ezekre a versenyekre, de csak abban az esetben, ha a rendezés színvonala lépést tart a fejlődéssel. Ahogy ennek jeleit tapasztalhattuk már az idei Sopron-Jurisich versenyeken is...

Zánkay András

SPORTTÁRS?

Beszélgetés ifj. Rendkívül Gyors (továbbiakban R.Gy.) tájékozdási futóval, a pipirécsi Vándor Madár SK versenyzőjével.

Riporter: Szenczácións sikere révén az érdeklődés középpontjába került. Mondjon nekünk valamit sikere titkáról!

R.Gy.: Sikerhez vezető ut számomra sem volt egyenes. Magam is alulról indultam. Asportággal megismerkedve egy-egy pont megtalálása után már eksztatikus örömet éreztem. Míg nem egyszer, akkor egyes rajtszámmal indultam, sikerült az ünnepélyes eredményhirdetésre beérnem a célba.

Ez az élmény aztán fordulatot adott sportpályafutásomnak. Rájöttem, hogy a közkeletű tévedéssel ellentétben, a győzelem a fontos, nem a részvétel.

Sokat törtem a fejem, hogyan kerülhetnék a legjobbak közé. Érdeklődéseimre ők mindenféle edzésmódszerekkel hozakodtak elő, persze az igazi trükkjeiket nem árulták el. Azt mondták, ha keményen készülsz, néhány év alatt betörhetsz az élvonalba. Nem akartam ezt az utat választani, mert ez azzal fenyegetett, hogy nekem is büttykös és viszeres lesz a lábam. Különben is a laza, könnyed mozgás hiva vagyok. Ne értsenek félre, tudom hogy a mozgás a jó levegőn rendkívül egészséges, én néha kétszer is lefutok egy pályát, ... először csak úgy edzéseképpen.

Mivel ellenfeleim támogatására, tanácsaira nem építhettem, néhány társammal elhatároztuk, hogy a saját erőnkől jutunk előre. Elsősorban a technikai felkészülésre és a kollektív erejének kihasználására fektettük a hangsúlyt.

Próbálkozásaink lépésről-lépésre valósították meg elképzeléseinket és szerezték meg számunkra az elismerést. Az anyagi áldozatoktól sem riadtunk vissza. Megtakarított zsebpénzünkből zsírkréta készletet vásároltunk. Később versenyzőkartonokat és gombostűket is beszereztünk.

Eredményeink szépen javultak, bizonyítva a szellem fölényét a nyers erővel szemben. Szerencsés sorsolás esetén, akár 20 percet is verhetünk a mezőnyre.

Riporter: Hogyan tudták magukban tartani a sportág fejlődését forradalmasító új módszereket?

R.Gy.: Természetesen tisztában voltunk új módszereink jelentőségével és azokat közkinccsé akartuk tenni. Csupán attól tartottunk, hogy a hagyományok béklyóitól nehezen szabaduló tájfunó társadalom még nem érett meg ezek elfogadására. Másrészt először bizonyítani kellett a módszerben rejlő korlátlan lehetőségeket. Biztos lesznek még így is olyanok - a minden újtól idegen-

kedők - akik aggályoskodásaikkal megnehezítik eljárásaink elterjedését!

Riporter:: Nem adna néhány tanácsot a sportág művelőinek?

R.Gy.: A rendezéssel kapcsolatban volna néhány észrevételem. Be kell látnunk, hogy a versenyzőkarton, mint az ellenőrzés alapja elavult, nem váltotta be a hozzáfűzött reményeket. Ezenkívül a bizalmatlanság légkörét keltve, megmérgezi a rendezők és a versenyzők kapcsolatát. A jövő módszere mindenképpen az kell, hogy legyen, hogy a versenyzők szavukat adják, hogy fogták a pontokat. Addig is állítsák vissza a jól bevált tépő-dobó-csipesz rendszert! A fiataloknak azt tanácsolom, hogy ne féljenek a kockázatoktól, mert a kitartás meghozza a sikert és a sportszerű küzdés megnevesíti a lelket.

Riporter: Végül néhány szót a terveiről?

R.Gy.: Célom győzelmeim számának szaporítása, melyet mint mondtam fontosabbnak tartok a részvételnél. Mint köztudott, az országban néha egy napon két vagy több versenyt is rendeznek. Legujabb még tökéletesítésre váró módszerem lehetővé kívánja tenni, hogy a nevezési lappal együtt a győztes kartont is elküldjem, így esetleg egy versenyen két-három kategóriagyőzelmet is elérhetek, magam és klubom dicsőségére.

Riporter: Köszönjük és további sok sikert kívánunk!

Megjegyzés: A kézirat nyomdába adásakor értesültünk arról, hogy R.Gy. kételyei a haladás ellenségeivel kapcsolatban nem voltak alaptalanok. Zsenialitását méltatlanul figyelmen kívül hagyva, vagy talán éppen amiatt, egy másik sportághoz a tájékozdási buváruszáshoz irányították, mondván: "Menjen a víz alá". Hja kérem, senki sem lehet proféta a saját hazájában.

Utóirat: Ha a fenti írásból valaki, vagy valakik magukra ismertek volna, az teljesen a szerző szándéka ellenére, de sajnos egyáltalán nem véletlenül történt.

Vekerdy Zoltán

Ötödik nap

Négy nap eredményei alapján számították ki az utolsó nap indulási ideit. Aki ez alapján első; elsőnek indul, a többiek annyival utána, amennyi idővel le vannak maradva.

Az első kettő között a különbség 50 másodperc, a harmadik és a negyedik között szintén, de a két páros között hat perc van. Az első csehszlovák, a második svéd, a harmadik és negyedik magyar. Ha utól akarják érni a külföldieket össze kell fogniuk.

Rajt!

Harmadik nekivág...

Rajt!

Negyedik, mint akit puskából lőttek ki...

Az egyes pont előtt összefutnak. "Akkor gyertünk!" Egyből felmásznak egy rossz gerinc-re... Az értékes másodpercek pedig telnek! Át a következőre... Ott a pont! Hatalmas kő esik le a szivükről. Csak így tovább! Harmadik előbb lyukaszt. Egyből elrohan a pontról. 150 méterrel odébb megáll, tájól mig Negyedik utoléri. Harmadik még a tájolóját forgatja, amikor... Csörtetés szemből. Te ez a svéd! Még csak most megy a pontra! Mintha egy nagy kéz szorítaná össze mindkettőjük torkát, Nekiiramodnak. Hat perc! Ennyivel volt előtűk a svéd. Egy perc... ennyi lehet most az ő előnyük. Vagy még annyit sem?

Egyikük néha a tájolóra néz. Rohannak. Nem számít, hogy szagat a bozót! "Mit adnék, ha egyből bejönne!" "El ne toljuk!" És sűrű lihegés. "Hoppi!" egy ut, de már el is hagyták. Még egy... Ennek jó az iránya! Nincs a térképen! És rohannak... Most balra! "Csak el ne toljuk!" Ágak csapódnak, trikó reccsen. Nem hallják. Nehogy utolérjen! Harmadik megtorpan. Térkép-böngészés... Nyomás tovább! Nyiladék... jelleg-határ...

Lemerevednek. A térkép nehezen futható bozótot jelöl, benne két sziklafal, az egyik a pont. Helyette majdnem kopár hegyoldal, rengeteg szikláva... Melyik a pont? Lihegés. Találomra elindulnak. Nyaktörő mutatvány a meredek hegyoldamban sziklák között ugrálni, főleg ha siet az ember. "Ez nem az!" Kövek gurulnak... "Gyere, ott van!" Oldódik a feszültség.

Sűrű a tarvágás, ut nincs. Aztán szerencsésük van. Egy helyen tisztább, futható részt találnak. Meglökik. "Ott a pont!" Hatalmas rész-hajrá. "Nem jó a kód!" Emlékeznek, hogy ennek a pontnak volt hibásan kiírva a kódja a programfüzetben. Kijavították, de ez a kód nem az. A pontmegnevezés sem stimmel. Elkezdik "körtorni" a pont környékét. Először futva, majd már csak sétálva. Ujabb térkép-böngészés. "Pedig jó helyen vagyunk!" Ennél használhatóbb gon-

dolatuk nincs. "Pedig jó helyen vagyunk!" "A svéd..." Ujra az a jeges kéz! Már három perce téblábolnak itt de még csak most jött. Ennyi volt az előnyük! Volt! A svéd is leáll. Keres. Vissza a ponthoz! Kódegyeztetés. Azóta sem változott. Fél szemük mindig a svédén. Jön egy versenyző. Más kategória. Nemzetközi mutogatás, angol félszavak. Neki jó a kód, és neki így ugyanoda van rajzolva! "Elszúrták!" Valami keserű gyűllik össze a szájukban. Oda a Nagy Lehetőség". Mindkettőjük vágya. Most talán sikertűlt volna...

Hamarabb eszmélnék, mint a svéd. Nyomás a negyedik pontra! A tempó nagy. "Szerinted kimeszelik?" "Sajnos..." és közben rohannak. "Lehet, hogy mégsem" "Jó lenne!" De a svéd már a nyomukban. Kicsit melléfutnak a következő pontnak. A svéd eltűnik. Ők utána. Előttük kapja ki a pontot. De... Itt van a csehszlovák! Ő volt az első! Már négyen vannak. Harmadik kétszáz méterrel leszakad, mert ő tultutott a ponton, így vissza kell mennie. Most kezdődik igazán a futás. A csehszlovák félelemtesen jól fut. Harmadik csak a mozgó ágakat látja, néha egy-egy trikófoltot. Nem néz térképet csak fut. A következő pontnál beéri őket. De a lábai! Mintha ólomból lennének.

Ujabb hajtsza. Negyedik kapja ki a következő pontot. Ennek is egy kicsit mellémentek (15 másodperc).

A két külföldi gyorsan fut. Harmadik és Negyedik lemaradnak. Egy sarok átvágásával utoléri a másik kettőt. Pont előtt kis tanács-talanság. A svéd kapja ki elsőnek. Elhuz, de fáradni látszik. Harmadik befogja, majd élre-áll. Könnyű átmenet. Hatalmas rohanás. Bója az ut mellett. Rádiós pont. "Mondd be, hogy a 3. pont rossz" A katona továbbítja az üzenetet...

A pontról a svéd kerül ki a legelőnyösebb helyzetben. Egy helyen balra kanyarodik. Harmadik megy tovább!... A többiek balra. Harmadik csak rohan, majd a térképre mered... "Ezt eltoltam!" Rossz utvonalválasztás. Vissza már nem akar fordulni, lenne vagy 400 méter hátránya. Végig megy az általa választott utvonalon, bebozótózik, leesik egy szikláról és a pontot is csak két perc keresés után kapja ki. A lábai még az akarata nem nagyon engedelmesskednek egy belső gyenge hangnak. Már csak fut. Nem rohan, nem hajt. Az utolsó két pontra nem is hibázik. De már mindegy! A többiek régen bent vannak. Bekocog a célba, Szidja magát, miért volt önféjű...

Negyedik mondja neki: négy perce vannak bent második lett. De lehet, hogy kimeszelik. Pedig a svédet megverte! Itt a végén. De kimeszelik...

Eredményhirdetés: Négy nap összetett eredménye alapján. Harmadikat hívják: feláll a dobogóra... de nem érez semmit. Nem így akarta...

E. Pospeljajev

Mesterek találkozásai

A tájékozdási futásnak hazánkban megvan a története és meg vannak tradíciói is. Ha a régi statisztikák szerint kora 1939-re datálódik - amikor Leningrád alatt az országban először rendeztek versenyt turista tájékozdásban, akkor nemzetközi kapcsolatok kezdetét 1960-jelenkénti amikor először találkozott a Szovjetunió fegyveres erejének válogatottja Finnország védelmi erejének tájékozdási futó katonáival. Tbiliszi hegyes környékén. Ez időtől kezdve a tájékozdási futás a szovjet és finn hadsereg sportolójának hagyományos versenyszáma a hadsereg spartakiádokon.

1965-ben Csehszlovákiában mérték össze először a szovjet és 7 európai ország sportolói nemzetközi versenyen erejüket. Igaz eredményeink akkor meglehetősen szerények voltak: L. Barisa 10., H. Kask pedig a 21. hellyel kellett, hogy megelégedjen, bár így is megelőzőtt körülbelül 50 külföldi versenyzőt.

Első nagy sikerüket tájékozdási futóink külföldön 1967-ben a Béke és Barátság versenyen Bulgáriában érték el, ahol a szovjet válogatott megnyerte a fődíjat megelőzve, Bulgária, Magyarország, NDK és Csehszlovákia válogatottját. L. Natra első lett a nők versenyében. Barátnőivel együtt pedig csapatban (M. Biezine és M. Raid) is aranyérmet szereztek. A legjobb szovjet férfi versenyző R. Abols volt ezen a versenyen aki bronzérmet szerzett.

Bulgáriai győzelmüket a szovjet versenyzők a Béke és Barátság Kupán 1970-ben és 1971-ben sikeresen megismételték.

Sikeres volt csapatunk részvétele 1972 augusztusában Magyarországon. Különösen sikeresen szerepeltek a férfiak váltóban. V. Kiszeljov, J. Miljan, és Sz. Mancerov sportmesterek arany illetve ezüst érmet szereztek 10 ország 48 csapata között. A női csapat Pjatakova Z. Milova L. és Slavina A. összeállításban kétszer szerzett ezüstérmet megelőzve 22 külföldi csapatot, s csupán a hazai, tapasztalt magyar nőktől kaptak ki.

Eredményesen szerepeltek a szovjet tájékozdási futók a népszerű NDK-beli versenyen "A Keleti-tenger a béke tengere" versenyen is. Itt először nyert a rigai szovjet sportmester, V. Kiszeljov a nemzetközi versenyek elismert favoritjai a skandináv sportolók előtt.

A bolgár válogatott első szereplését hazánkban nagy érdeklődés előzte meg. A leningrádiak fogadták őket 1968-ban Petjaarvi térségében. Ezt követően 1971-ben került sor a második találkozásra a Pskov alatti erdei pályán, ahol a bolgár válogatott ellenfele a szovjet válogatott és a legjobb szab szervezeti csapatok voltak.

Sokáig emlékezetes lesz a sportolóknak és bolgár illetve magyar barátainknak az 1975 nyarán, a régi orosz város Kaszimov mellett az Oka festői partján megrendezett verseny. Ott született meg az ötlet, egy tradicionális verseny megrendezéséről a szocialista országok válogatott csapatai részére.

1976 nyarán a szovjet tájékozdási futók a bolgár, magyar, lengyel, csehszlovák, román és NDK csapatokat látják vendégül az első "Szocialista országok Barátság Kupája" versenyen.

Turiszt 1976 6(126) számából fordította:

Hajdu Kálmán

Dosek Ágoston

MI VOLT NORVÉGIÁBAN?

Ezt kérdezték először azok, akik tudták, hogy Szabó Lacival kint jártunk. Aztán halmozódtak az utunkkal kapcsolatos kérdések. Nem véletlen, hisz két év múlva ott lesz a VB. Még mielőtt válaszolnék az általam szakmai szempontból fontosnak ítélt kérdésekre, leírnám az előzményeket.

A válogatott keret juniusi edzőtáborában, Bánkúton egy svéd ifjúsági versenyző is vendégünk volt. Saját bevallása szerint az edzések fizikailag nehezek voltak a számára. Ezt első sorban a szokatlanul nagy hegyek okozták. A domborzattal volt kapcsolatos egyetlen technikai problémája is, a lejtésviszonyok eldöntése. Amint mondotta: "a térképen gyakran túl messze esik álláspontomtól a lejtésviszonyok megállapításához szükséges eséstűske". Ennek felismerését természetesen a bükki tóbrós terep is nehezítette. Mindez korántsem jelenti azt, hogy rossz volt barátunk térlátása.

Erről meg is győződhetünk Norvégiában, ahol csereképpen a svéd junior keret egyhetes táborában vettünk részt. Északi versenyzőtársaink a Skandináv bajnokságra készültek Vangenbergben, Oslótól 25 km-re.

Mit szóltak a svédek a magyar térképekhez?

Ezzel a kérdéssel kezdeném, mert ez szorosan kapcsolódik az előbb leírtakhoz. Bár a svédek nem nagyon közeledtek hozzánk - eléggé mereven viselkedtek velünk - azért amikor egy köteg magyar térképpel jelentem meg, egy páran csak körülvettek. Ők is meg voltak fogva a le és föl kérdésével, amikor a nagy szintkülönbségű hegyeket ábrázoló térképeket elemezték. (Vöröskő, Öreg-Kovács, Nagykevény stb.) A legnagyobb érdeklődéssel a Szuadó térképet vették körül. Azért, hogy megértssem a domborzati viszonyokat, kis metszetet készítettem róla. Ezután a "Hold térképeként" emlegették. Náluk ugyanis nincsenek ilyen tóbrós területek, úgyhogy ez újdonságként hatott.

Térképeinkre a legnagyobb dicséretet az edzőktől kaptuk. Ők a 10 évvel ezelőtti színvonalból kiindulva állították azt, hogy nálunk sokkal nagyobb ütemű volt a fejlődés ezen a téren. (Persze hozzájuk képest alacsonyabb szintről indultunk) Asa Nilsson - beleszólása van a VB-k színhelyének eldöntésébe - egyáltalán nem tartja illuzórikusnak egy magyar VB lehetőségét.

Milyen a norvég térkép?

A svédekhez hasonlóan ők is nyomnak már 1:15000 méretarányúakat, de még gyakoribbak a 20000-esek. Még így is nagyon "sűrűnek" találtam őket. Mindez persze a terep miatt van így. A versenyző sebességét a technikai tudásszint határozza meg. Nagyon ritka a térképnézést nem igénylő "zöld szakasz". Ha kevertem, az többnyire arra volt visszavezethető, hogy túl gyorsan akartam haladni, s közben hátrébe szorult a térképolvasás. Természetesen volt egy-két szokatlan dolog is a térképen, ami keverést eredményezett.

Náluk a futhatóság nincs jelölve a térképen, (vagy csak igen ritkán) és egy-egy váratlan bozótos, de még tarvágás is elbizonytalanított. A legnagyobb problémát a kövek jelölése okozta. Ugyanis ott a felszín nagyrésze kő, vagy szikla. Ha azt mind jelölnék, olvashatatlanná válna a térkép. Tehát szelektálni kell a köveket, egy bizonyos nagyságon felül ábrázolják csak. Szerintem ez a nagyság azonban térképenként változó. Egy példa: Támadópontom kő. Innen bevágok irányba, pont sehol. Vissza. Biztos rossz volt az iránymenet. Ujból. Így se megy... .. másik támadópontot kell keresni. 25 m-rel odébb: "Jé, még egy kő, de ez már 20 centivel magasabb." Ez volt az enyém.

Ugyanebből az északi (nem csak norvég!) szemléletről ered, hogy néha meredek sziklafalak csak szintvonallal vannak jelölve, ugyanakkor, amikor én fészfogás jelölést várnék. Igaz ugyan, hogy meg tudtam mászni azokat hegymászó felszerelés nélkül is. A végére hagytam még egy dolgot. Finom rajzolat, nagyon aprólékos a térképtük. Ezért eleinte sajnos abba a hibába estem, hogy mindent amit észrevettem a terepen, meg akartam keresni a térképen is. Az 5 métert el nem érő domborzati formákat gyakran kénytelenek figyelmen kívül hagyni az ottani térképjavítók. Példának okáért hiába kerestem a térképen azokat a 2 m-es kődombokat, amelyek szembeszökően elémtáruáltak a terepen. Ezek között bizony könnyen elveszett az ember.

Sokkal jobbak voltak nálatok a svédek?

Fizikai téren (ezt minden szerénytelenség nélkül állíthatom) jobbak voltunk. Nálunk csak egy évvel fiatalabb juniorokról van szó. Erre a következtetésre nem abból jutottam, hogy mi naponta 1/2 órával többet birtunk eltölteni a pályákon, hanem abból, hogy bárkivel bármikor el tudtunk menni, sőt el is tudtunk tölteni futni. Ez volt az összes sikerélményünk kint, mert többnyire a pálya későbbi szakaszán technikai hibát

vetettünk

Miből áll a svédek technikai fölénye?

Én a legfontosabb különbséget a finom térképolvasásnál láttam. Mi képesek vagyunk rá, náluk viszont már készsége fejlődött. Persze itthon csak a pontfogás előtt van szükség erre a technikai elemre, akkor sem mindig. Ráadásul sokkal "szegényebb" terepen kell ezt végrehajtanunk. Ezzel magyarázható, hogy ők jóval kevesebb időt töltöttek el pontközben mint mi. Ha keverték (mert azért nekik sem minden papsajt) nagyon hamar leesett a tantusz. Furcsálltam a módszert is, ahogy helyzetették magukat. 15 sőt 20 mp-ig is állva nézték a térképet, miközben kémlelték a környező terepet. Ott nem érvényesült az a módszer, amit itthon lehet használni. Nevén nevezhet: biztos felfogóvonalig elfutni. Egyszerűen azért, mert ritka a biztos felfogóvonal. Többet ésszel mint erővel, mondják ők, és a sok apró alakzat alapján hamar megtalálják magukat. Én bizony néha úgy éreztem, hogy labirintusba kerültem. Végezetül a finom térképolvasásról még a következőt hadd írjam le. A hazai versenyeken nem vagyunk eléggé rászorítva ennek az elemnek a gyakorlására. Éppen ezért meg kell ragadni minden alkalmat, (a térképek erre alkalmas területeit felhasználva) hogy versenyzőgárdánk ne Fortuna segítségével "kapja ki" külföldön az ilyen jellegű pontokat.

Hogyan versenyeznek a svédek?

Nagyon biztosan tudnak irányt tartani! Szükségük is van rá, mert egy-egy hibázás után őket nem veszi tölcésérszerűen körbe fölfogóvonal. Nagyon impozáns a határozottságuk irányfutás közben!

Adódott egy-egy alkalom, amikor ragadtunk rájuk. Könnyű volt a futás is, és a térképegyeztetés is mögöttük. (Durva térképolvasás) Tulajdonképpen végigfutottunk a pontokat összekötő vonalon. Ott északon nagyon ritka a nagy kerülés. Ami a vonaltól balra volt azt balra láttuk, ugyanígy a jobb oldalt is.

Ha ezt magunk próbáltuk, egyrészt lassabban haladtunk, másrészt az irányt sem tudtuk olyan biztosan tartani.

És mindezt ők még kiegészítik a lépésszámolással. Ezt az elemet én eddig hanyagoltam, de a kinti terepen bebizonyosodott, hogy nagyon is szükséges. Nem véletlen hogy tizből kilencen számolják a lépést.

Az ellenőrzőpontról elindulva durván nézik az irányt, és méri a távolságot. Így egy olyan körzetig jutnak el, ahol több sajátos tereptárgy van, amelyek alapján helyreteszik magukat. Tulajdonképpen olyan körzetről van szó, amit ők felfogóvonalaként tudnak használni. A helymeghatározásuk olyan gyors, hogy nyugodtan nevezhetjük ezt eddig zöld szakasznak. Innen a támadópontig szinte ugyanavval a tempóval haladnak tovább, általában az irányt újra levéve a tájolóval. Nektünk eleinte nehézkes volt jó támadópontot választani a térkép alapján. Például a mocsarak

széle olyan határozott vonallal volt jelölve a térképen, hogy nagyon biztosnak véltem, aztán kiderült, hogy ugyanolyan erdő fedi a mocsarat is, mint a fehérrel jelölt részt, s ráadásul szárazabb időszak lévén nem lehetett észlelni nedvességet sem. A támadóponttól az ellenőrzőpontra a már említett, magas foku, finom térképölvasás volt a leggyakoribb.

- Mennyit edzettetek, indultatok-e versenyeken?

Megérkezésünk után egy nappal Svédországban elindultunk egy versenyen, Elit-2 kategóriában. Győztes idő 93 perc, 12 km-es pályán, 16 ellenőrzőponttal. Laci megvert 10 perccel, én egy órát kaptam a győztestől. Nem adott sok önbizalmat.

Aztán már Norvégiában az első két edzésen női pályát mertek csak adni, de hamar kivívtuk magunknak a fiu pályákat. Csak versenyszerű edzések voltak, egy-egy technikai elem elszigetelt gyakorlására nem volt mód. Egyetlen újítás amit láttam: közös rajt egy pontról, különböző utvonalak összehasonlítása, az első helyezett méri a különbségeket. Minden nap kétszer edzettünk, ezek közül két délelőtti edzés válogatóverseny volt a svédeknek a Nord-bajnokságra. Nagyon akartunk, de nem sikerült igazán bizonyítani.

Hasznos volt így is a tábor?

114 kilométert futottunk és 112 ellenőrzőpontot fogtunk meg egy hét alatt. Mindezt skandináv terepen. Közvetlenül hazautazásunkkor még megemésztetlenek voltak a tapasztalatok, de messzebből visszatekintve elmondhatom, hogy nem szabad félni az ottani tereptől.

Futhatunk jól ott is!

SPORTHÁZASSÁG

Takács Ildikó és Klimstein László a MAFC tájfutói összeházasodtak. Gratulálunk!

Stramszky Piroska és Bokros István a DVTCG illetve MEAFC válogatottjai szintén örök hűséget esküdtek egymásnak. Gratulálunk!

Felhívás

Sportszerzési Díj adományozásához javaslatok megtételére

Az 1967. évben alapított Sportszerzési Díjat a kiemelkedően sportszerű magatartást tanúsító sportemberek (versenyzők, diáksportolók, sportvezetők, edzők, testnevelő tanárok, játékvezetők, társadalmi aktívák stb.), vagy sportkollektívák (sportegyesületek, diáksportkörök, szakosztályok, csapatok, együttesek stb.) erre irányuló javaslat alapján ez évben is elnyerhetik.

A testnevelési és sportszervezetek a területileg illetékes testnevelési és sporthivatalok a magánszemélyek pedig közvetlenül, vagy a sportsajtó útján tehetnek írásban indokolt javaslatot, amelyet az OTSH sajtó és tájékoztatási önálló csoportjához (1654 Budapest, Rosenberg hp. u. 1. sz.) kell beküldeni. Az oktatási intézmények megindokolt javaslataikat a területileg illetékes művelődésügyi, szakigazgatási szervhez küldhetik, amely azokat az Oktatási Minisztérium testnevelési és sport önálló osztályához (1055 Budapest, Szalay u. 10-14. sz.) továbbítja.

A beérkezett javaslatokat társadalmi bizottság bírálja el, amely egyuttal dönt az adományozható díjak, plakettek és jutalmak számáról is.

Az 1976. évi Sportszerzési Díjra a javaslatoknak legkésőbb 1977. január 15-ig kell beérkezniük a fenti címekre.

az Oktatási Minisztérium
testnevelési és sport önálló osztálya

az Országos Testnevelési és Sporthivatal
igazgatási és tájékoztatási főosztálya

a Magyar Újságírók Országos Szövetségének
elnöksége

Szlobodnik Ernő grafikái

Szerkesztői üzenetek

F.G. BUDAPEST. "Kíváncsian várom a Tájékoztató Futás soronkövetkező számait, mert remélem többeknek lesz véleményük a férfi csapat VB-ről való távolmaradásáról és az azt követő sajtóvisszhangról. Szeretném, ha az újság igazságot tenne a megjelent cikkek között."

Lapunknak nincs vitája egyik újsággal sem és különben sem szoktunk igazságot tenni, mivel tudatában vagyunk annak, hogy ilyen érzelmi vonásoktól sem mentes kérdésekben az "igazságot" megadni nagyon nehéz. Ami a dolog érdemi részét illeti; várjuk és le is közöljük a világbajnokságról, vagy éppen az odavezető utról szóló elemző, segítő cikkeket.

TÖBBEKNEK. Évkönyvet ne szerkesztőségünkől kérjenek, hanem a szövetség gazdasági bizottságától. Jelenleg 5.- forintért az 1971-72, 1972-73, az 1973-74-es és 20 forintért pedig a szabályzatot és a sportág történetét tartalmazó 1974-75-ös évkönyv kapható. Az 500 példányban kiadott legutóbbi évkönyv már sajnos elfogyott.

K. Z. Budapest, "Szomorúan látom, az erdei vagy a hegyi futóversenyek szervezésében már nem jeleskednek tájfutó szakosztályaink. Mult-

koriban a Vasas siskazosztálya rendezett a Normafánál versenyt. Kérdem, hová tűntek a mi futóversenyeink? Egykor volt a BEAC normafai futóversenye, volt a kegyetlen hosszú dobogókői "hegyimaraton", hogy csak az e két legismertebbet emlegessem. Most csupán a péték terepfutó versenye küzd az országos részvétel ellen. Pedig ezeknek a tájékoztatótól mentes vagy éppen csak érintett versenyeknek volt hasznuk. Közvetlen összehasonlításra nyílt alkalom - hegyi terepen - atléták, sifutók, tájfutók sőt öttusázók között. Nem tévedek, ha az egy évtizeddel ezelőtti fejlődésnek egyik lényeges elemét látom e versenyekben. Véleményem szerint, ha más nem vállalkozik rendezésre, akkor az újságnak kellene megszervezni vagy legalábbis újra megindítani tavasszal, ősszel vagy éppen télen e rendkívül hasznos versenyeket. Monspart Sarolta példája bizonyítja, hogy nagyon jól megfér a tájékozódás mellett a futás is. Végül is ez a sportág neve. Szeretném - és soraimat is ezért írom -, ha vállalkozna rá valamelyik klub, hamár az országos szövetségnek ez nem jut eszébe."

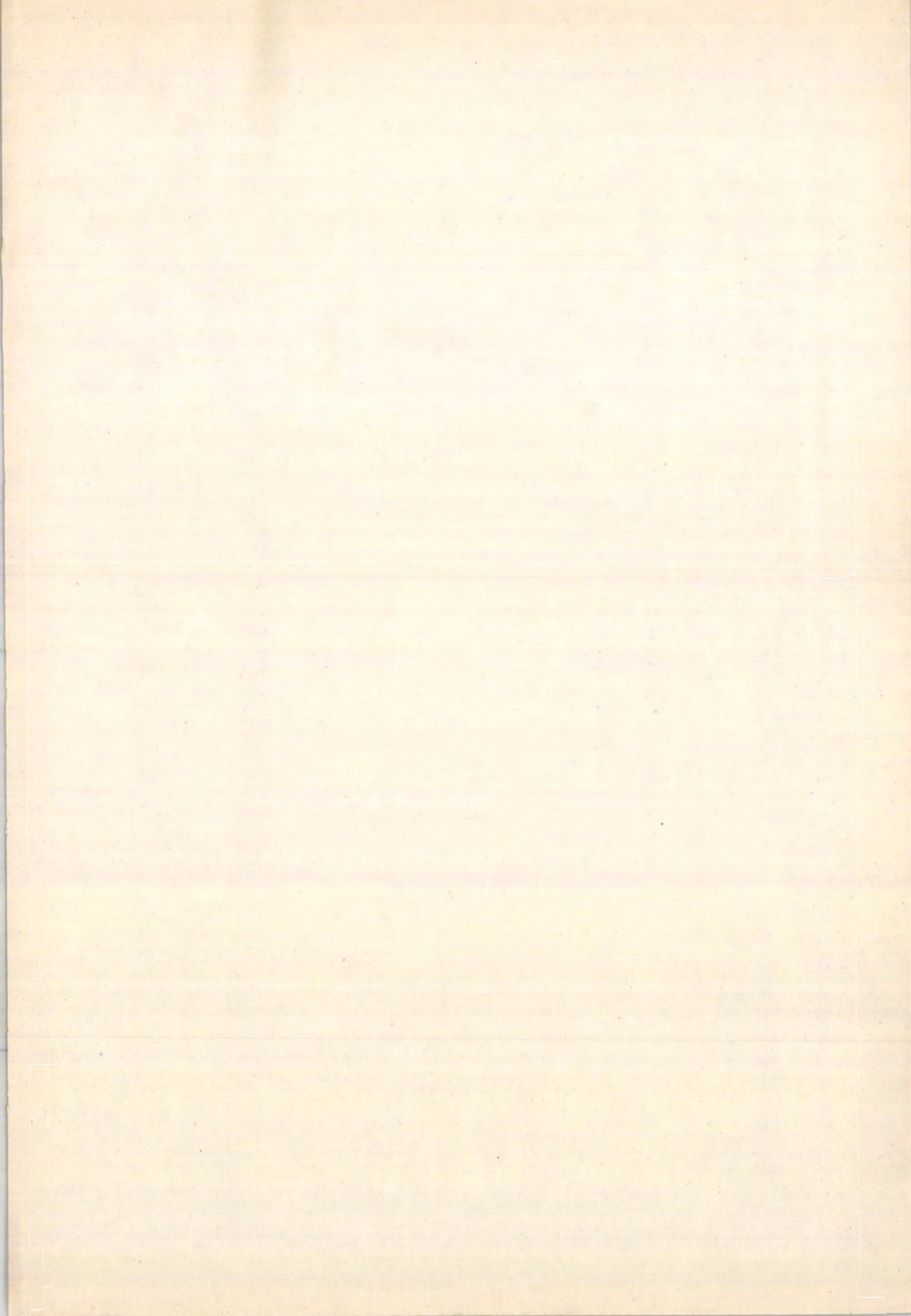
Egyetértéssel közöljük sorait, noha nem vagyunk meggyőződve, hogy lapunkra vagy az éppen az MTFSZ-re tartozik e versenyek rendezése. Vita lehet e hegyi vetélkedők hasznáról, káráról és ezért kíváncsian várjuk a helyeslő, vagy éppen ellenző leveleket.

TÁJÉKOZÓDÁSI FUTÁS

A MAGYAR TÁJÉKOZÓDÁSI FUTÓ SZÖVETSÉG LAPJA

Szerkeszti a Szerkesztő Bizottság. Szerkesztő: Szaktilla János. Szerkesztőség: Budapest VI., Bajcsy-Zsilinszky ut 31. II.em. Telefon: 126-820. Levelezési cím: 1374 Budapest, Pf. 614. - Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely postahivatalnál, a Posta Hírlapüzleteiben és a Posta Központi Hírlapirodánál (KHI, 1900 Budapest, József nádor tér 1.) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámra. Egyes szám ára: 3.- Ft. Előfizetési ár egy évre: 15.- Ft. (megjelenik kéthavonként). Számonként kapható: Sportpropaganda Vállalat Terjesztési Osztálya, Budapest VI., Népköztársaság utja 6. - Indexszám: 25827

Ára: 3, - Ft

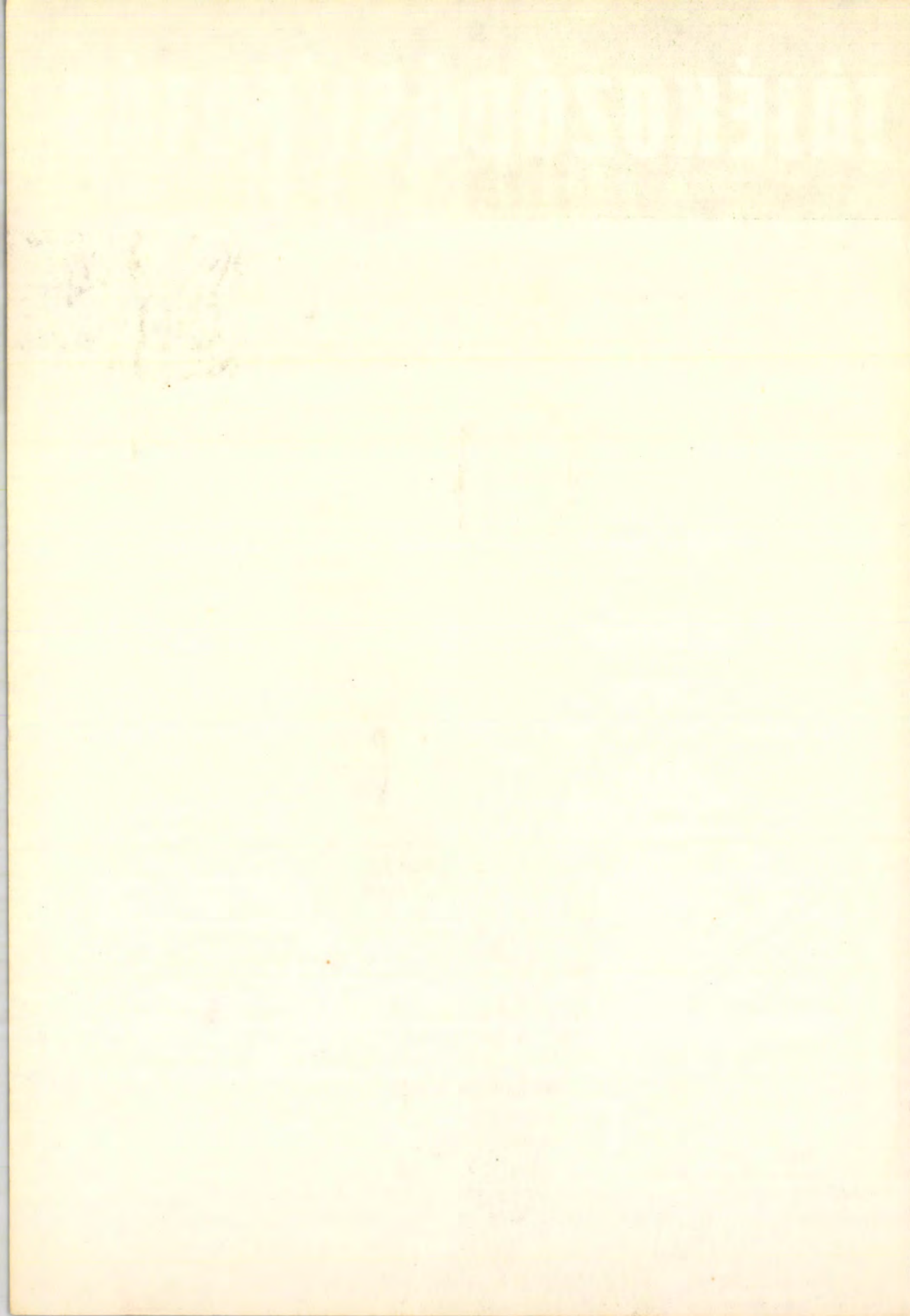
ТЦАЯ

A black and white photograph showing a group of people in a forest. In the center, a banner is held up with the Cyrillic word "ТЦАЯ" written on it. The people are dressed in dark, heavy clothing, suggesting a cool environment. The forest consists of tall, thin trees, and the background is hazy or misty. The overall scene appears to be a public gathering or a protest in a wooded area.

TÁJÉKOZÓDÁSI FUTÁS

1976 / 6

TÁJÉKOZÓDÁSI FUTÁS

VII. ÉVF.

6. SZÁM

A MAGYAR TÁJÉKOZÓDÁSI FUTÓ SZÖVETSÉG LAPJA

Felelős szerkesztő: Skerletz Iván - Kiadja a Sportpropaganda Vállalat - Felelős kiadó: Béres Tibor igazgató - Készült a Sportpropaganda Vállalat Sokszorosító üzemében - Műszaki vezető: Mestyán János - Előállítás helye: 1143 Budapest, Dózsa György u. 1-3. Ideje 1977. január. Terjeszti a Magyar Posta

Jelentőségét tekintve ugyan vitatható, de probléma merült fel a

TÁJÉKOZÓDÁSI FUTÁS
egyik munkatársának magnetonfonójával kapcsolatban. Az év vége közeledtével szaporodó beszámolók, értékelő összejevelekek során egyik felszólaló azt kifogásolta: miért használják a teremben magnetofont az elhangzó beszédek rögzítésére?

A válasz kézenfekvő: "kényelmes" tudósítónk nem tanult gyorsírást ezért ezt a technikai segédeszközt használta, hogy beszámolójának megírásakor pontosabban idézhessen majd az elhangzottakból...

A kérdés viszont elgondolkoztató... Kétségtől is, hogy magnetofonok okoztak (s talán még okoznak is...) kellemetlen meglepetéseket. Elsősorban azok számára, akiknek nincs tudomásuk arról, hogy szavakat hallható megnyilatkozásait illetéktelenek lefűlelik. Azonban aki több ember előtt egy értekezleten emelkedik szólásra, annak tisztában kell lennie azal, hogy szavainak értelme, hangneme, sulya az alkalomhoz illően megválasztott-e? Mert ha olyat mondana amit talán maga is megbán, akkor ugye jobb ha magában tartja. Vagy mondja ki őszintén, hátran úgy, ahogy érzi azt ami szívéet nyomja és az adott helyen aktuális, de akkor legyen meg a bátorsága vállalni érte a felelősséget is...

Szerény keretek között megjelenő h iradónk a

TÁJÉKOZÓDÁSI FUTÁS
cikkeinek megírásánál is ez az egyik fő alapelve!

Skerletz Iván

Ott hagyott tüzek

Egy vértesi csöndes kis verseny másnapján döbbenet álltunk meg a volt cél nem éppen hűlt helyén, mert a rendezők kéz-láb melengető tüze még ott füstölt, parázslott az őszi erdő mélyén. Huszonnégy órája.

Mert a verseny tegnap volt, jó térképen, pompás kis mezőnyökkel, óvás sem volt természetesen, s zajlott minden rutinosan, gyorsan az utolsó befutóig. Aztán vége volt. Vélték többen. És hagyták a tüzet, hisz az már megtette kötelességét. De vége lehet-e ezzel, és lehet-e csapat-papot hátrahagyva sorsára bízni tüzet és erdőt? Nem tudom pontosan megmondani, mikor van vége egy versenynek, a szabályzat sem intézkedik mindenről, de azt tudom, hogy tüzet otthagyni nem lehet!

Hadakozunk az erdőszettel s közben veszélyeztetünk egy emberöltőn keresztül növekedett erdőrengeteget, vitatkozunk a vadászokkal, de szemétdombot csinálunk a célban, s rikitó papírgirlandokat hagyunk az utak mentén, hirdetjük sportunk szépségeit és közben megcsufoljuk a tájfutás hitünk szerinti egyedülvalóságát. És sajnos az otthagyt tüzek szaporodnak! A versenyrendezés: edzés vagy szakosztályi munka megsokszorosodásával párhuzamosan specializálódik is és egyre több embernek kell egy feladatot megoldania. Szép és jó, ha mindenki tudja, hogy hol kezdődik és hol végződik az ő területe, de ha a másikkal mit sem törődve végzi dolgát, akkor jobb ha nem is csinálja, Mert mindegyikünk munkája része az egésznek, legyen az versenyző vagy szakosztályvezető.

És semmiféle tüzet hagyni nem szabad, mert legközelebb talán éppen a mi erdőnkben találunk hamu alatt zsarátmokot.

Az MTFSZ-ből jelentjük

Az MTFSZ intézőbizottsága elnökségi ülésén megtárgyalta a Veszprémben megrendezett X. Hungária Kupáról szóló összefoglaló jelentést. A korábbiaknál minden tekintetben sikeresebb, előremutatóbb versenyszorozat rendezésében részt vetteknek - külön a Veszprém megyei Sporthivatalnak és Tájfutó Szakszövetségnek - köszönetet mond munkájukért.

A tagadhatatlan fejlődés ellenére még mindig fennálló szervezési hiányosságok kiküszöbölésére a szövetség a mindenkorai Hungária Kupákra érvényes szervezési, rendezési, technikai követeleményeket, illetve ajánlásokat dolgoz ki.

Mint ismeretes az 1977. évi XI. Hungária Kupa vendéglátó városa Nagykanizsa lesz.

Elutasítva az intézőbizottság a Pécsi Vörös Meteor SC fellebezését, helyben hagyta a fegyelmi bizottság döntését, melyben Rácz György és Lajtai Sándor versenyzőket a Hungária Kupán tanúsított - a sportágunkat alapvetően veszélyeztető - magatartásukért 1978. február 18-ig eltiltja.

Bensőséges ünnepség keretében került sor november 2-án az 1976. évi világbajnokságon bronzérmét szerzett női váltócsapat tagjainak és edzőiknek jutalmazására a szövetség tanácstermében.

Boros Zoltán (Egri Spartacus), Hegedűs András (BEAC), és Horváth Attila (OSC) levélben jelentették be az MTFSZ-nek lemondásukat a válogatott kerettagságról.

VERSENYNAPTÁR KIEGÉSZÍTÉS

November 13.: Volán Kupa, B-C fokozatu, rendező: Székesfehérvári VOLÁN SC.

A Váci FORTE tájfutó szakosztály - mivel bázisszervük nem tudja biztosítani a további eredményekhez szükséges anyagi feltételeket - megszünt. Versenyzőik a Kőbányai Lombik SK-ban folytatják sporttevékenységüket.

A Nemzetközi Szövetség (IOF) Szabályzatát és a Pontmegnevezési normákat a következő Szélerőzsa évkönyvében jelenteti meg az MTFSZ.

Az MTFSZ elnökségének intézőbizottsága elfogadta a válogatott keretek 1977 évi felkészülési tervét. Nyomatékosan leszögezték: világbajnokságra történik a felkészülés folyamatosan. Fontosnak tartják az egyesületek felelőségét, mert a felkészülésben döntő az ott folyó munka.

Rangsoroló és kijelölt versenyek 1977-ben:
Kijelölt és rangsoroló: Kilián Emlékverseny, Semmelweis Emlékverseny, Vasutas Kupa, Május 1 Emlékverseny, Typographia Kupa, Tanács Kupa, Bőtvis Emlékverseny, Hungária Kupa (rangsorban a végeredmény kétszer számít), Országos Egyéni Bajnokság I., Országos Egyéni Bajnokság II., November 7. Emlékverseny.

Kijelölt, de nem rangsoroló: Mecsek Kupa, Országos Csapatbajnokság, Alföld Kupa, Bakony Kupa, Országos Éjszakai Bajnokság.

A fenti versenyeken kötelező az N 19 A, F 21 A, N 17 B, F 17 B, N 15 B és F 15 B kategóriák megrendezése, de N 19 B kategória a Hungária Kupa és Országos Egyéni Bajnokság kivételével nem rendezhető.

F 19 A kategória rendezése nem kötelező, de ajánlott, mert rangsorolt és kiemelt minősítés szempontjából is.

A fenti versenyeken minősítési pontok szempontjából a kijelölés az egyes korosztályok legmagasabb kategóriájára értendő.

Az MTFSZ elnökségének intézőbizottsága az illetékes szakszövetségek javaslata alapján

Almás Károly budapesti,
Arató János és

Bánkuti Antal veszprém megyei sporttársaknak országos versenybírói minősítést adományozott.

Fekete Kálmán szolnok megyei
Földesi Elek és
Hites Ferenc veszprém megyei,
dr. Biró Sándor és
Kisszékely József budapesti
Mordényi Endre fejér megyei
Csillikné, Mohácsi Márta,
Boros Zoltán és

Dr. Nagy Árpád heves megyei sporttársaknak I. osztályu versenybírói minősítést hagyott jóvá.

Deseő László korábbi elhatározásának megfelelően szakfelügyelői szerződését nem újította meg, 1977. január 1-től a felnőtt válogatott keret edzőjeként működik tovább. Szakfelügyelőnek az intézőbizottság: Balogh Tamást javasolta.

A sportág országos értekezletének tervezett időpontja: 1977. február 25-26.

Megyei élet

Győr-Sopron megyében az alábbi sporttársak eredményesen végeztek el a versenybírói tanfolyamot: Eke László, Horváth Róbert, Laki Erzsébet, Móró Tibor, Nagy Imre, Nagy Imréné (Szalai Gabriella) Pápai János, Szekeres Ágnes, Szekeres Vilmos, Szeredi István, Varga Tibor.

November 30-án a Komárom megyei szövetség kibővített elnökségi ülésén elemezték a megye helyzetét Simon Lajos elnök és Pólya Dezső ismertetése alapján. Ez évben 15 versenyt rendeztek és az indulók létszáma a korábbi évhez képest majd 400 fővel növekedett. Leglátogatottabb versenyük a Vértés Kupa volt, ahol a rossz idő és azonos szintű egyéb versenyek ellenére 194 induló volt. Sajnos volt kevésbé népszerű verseny is, mint például a megyei éjszakai. Igaz ezt a vértési vadászatok miatt nyáron kellett megrendezni. A versenyek átlagos létszáma 90,4 fő s ebből a csak megyei versenyzőké 68,3 fő. Érdekesek e számok, mert jól mutatják, hogy hol kell még javítani a népszerűsítésre. Például az ODK-tagok átlaga 46,4, de az általános iskolások átlaga csak 7,2 fő volt. A megyei ODK találkozóval együtt 10 D kategóriás versenyt rendeztek, ami igen dicséretes. 1977-es tervükben már 12 szerepel.

A megyében 3 aktív szakosztály van; a Tatai Bányász, Almásfüzitői Timföld és az Árpád Gimnázium, mely messze a legkiemelkedőbb iskolai szakosztálya az országnak. A többi ODK-nak is van igazolt versenyzője és indulnak is a minősítő kategóriákban. Az Oroszlányi Bányásznál most tervezik a szakosztály munkájának megújítását és van ígéret, a Komárom megyei Köolajipari Vállalatnál is szakosztály alakítására.

Az általános iskolások alacsony létszáma azért feltűnő, mert a szakszövetség dicséretes módon olyan határozatot hozott, hogy megyei versenyeken részvételi díj nélkül állhatnak rajt-hoz. Az év elején a művelődési osztály segítségével felhívással fordultak a megye iskoláihoz, de sajnos csak olyanok jelentkeztek, amelyek nagyon távol vannak a sportléttől, tehát a Tatai Bányász-Tata vonaltól. Legnagyobb létszámmal Almásfüzitőn vannak, Kocsis Sándor vezetésével. A Tb. Bányász is elkezdte az iskolák patronálását s így remény van, hogy növekedni fog az indulók létszáma és nem utolsó sorban a minősített versenyzők száma is.

Országos gond a versenybírók hiánya és ezért a 7 megyei bíróra igen nagy terhek hárulnak. Ennek ellenére évek óta rendeznek országos versenyeket az MTFSZ megbízása alapján; igen jól. 1976: 12 felnőtt szerzett minősítést. Az ifjúságiak közt 7 arany, 6 ezüst, és 12 bronz jelvényes van. Ezeket a számokat szeretnének változtatni 1977-ben. (S.I.)

Évzáró értekezletet tartott december 4-én a Csongrád megyei szövetség. Dr. Tóth Imre elnöki tájékoztatójában a DSK-k szerepét emelte ki, mert a megyében nagyon jó az együttműködés az oktatási szervek és a szövetség között. Egy-két éven belül várható, hogy a középiskolás versenyzők növekvő száma társadalmi egyesületekben is éreztetni fogja hatását. Sajnos, csökkent - némileg - a minősített versenyzők száma. Főként a serdülő mezőnyük létszáma nem kielégítő, s ezért a szakszövetség elnöksége feladatul tűzte ki az egyesületek részére az utánpótlás erőteljesebb szerveztetését.

Bódy László az új minősítést és a megyei egyesületi pontversenyt ismertette, melyben a Hódmezővásárhelyi Városi SE végzett az első helyen. A megye kiemelkedő eredménye, hogy Rostás Irén a világbajnokságon a váltóban bronzérmert szerzett.

A résztvevők szeretettel köszöntötték a megye eddigi legeredményesebb versenyzőjét. A megyei sporthivatal képviselője tárgyutalmat, Skerletz Iván főtítkár pedig az Erdemes Sportoló jelvényt nyújtotta át. Bemutatták "A tájoló, a térkép..." című szinesfilmet is.

A Baranya megyei Sporthivatal vendégeként nyílt Szövetségi napon vett részt Pécsen Monspart Sarolta világbajnoknő, Skerletz Iván főtítkár és Deseő László szakfelügyelő. A közel száz érdeklődő tájékoztatót hallhatott a tájékoztató futás időszaki kérdéseiről az 1976. évi világbajnokság szakmai tapasztalatairól és választ kaptak kérdéseikre.

Sikeresen fejezték be a versenybírói tanfolyamot Hajdu-Bihar megyében: Bognár Erika, Boncsér József, Farkas Erzsébet, Füleki Emőke, Gáll Zsolt, Gidófalvi Péter, Hajdu Károly, Katona Ilona, Kristóf Anikó, Medgyesi Jolán, Nagy Gyula, Nagy Gyuláné, Szénási Tibor, Szunai János, Timár Pál, Tóth Bálint, Virág Attila, Kökényess György.

Dr. Csongrádi Jenő

Dánia – Skócia 1:4

Nem, szó sincs fuballmérkőzésről, a fenti számok az 1974. és 1976. évi világbajnokságon csapatunk által szerzett pontok arányát jelzik (1974. férfi váltó 6. hely, 1976. női váltó 3. hely). A dániai hullámvölgyhöz képest tehát mindenképpen javulás tapasztalható, jóllehet férfi csapatunk számára ezuttal nem adatott meg a lehetőség pontszerzésre. Ezzel, az érthetően nagy hullámokat vert problémával nem foglalkozom, (bár magánvéleményemet bárkivel szívesen közlöm) mivel feladatom a világbajnokság női versenyeinek értékelése a részidő táblázatok felhasználásával.

A térkép: nem sokkal részletgazdagabb egy jó közép-európai térképnél, a gyéresebb utálózat, kis szintkülönbségek és helyenként finom domborzati elemek alapján talán a könnyebb svéd terepről készült térképek ilyenek. Mint a fentiekből is kitűnik, a terep jellege eltért az előzetes elképzelésektől, gyors versenyzést tett lehetővé.

Néhány szót a résztvevőkről: az előző világbajnoksághoz képest jelentős mértékben kicsérelődött a mezőny. Az él és középmezőnyt alkotó országok versenyzőinek 50%-a nem vett részt az előző VB-n. Csak egy hírnemő maradt az 1974. évi világbajnok svéd csapatból, a dánok és svájciak korábbi csapatából is. Két új versenyzőt próbáltak ki a norvégok, csehszlovákok és mi magyarok. Az újonnan szerepelt versenyzők közül 11 küzdötte be magát az első huszba! A nemzetek szerinti megoszlást nézve huszba került mind a négy svéd, finn, norvég és svájci (!) versenyző, a fennmaradó 4 helyen két-két dán és közép-európai (1 magyar, 1 csehszlovák) osztozott. Figyelembe véve, hogy Dániában két csehszlovák még az első tucatba is beverekedett magát, megállapítható, hogy a közép-európai statisztika romlásában első sorban a csehszlovákok pillanatnyi (?) visszaesése és a magyar női versenyzők stagnálása játszik közre.

Az egyéni versenyekre egyértelműen a finnek előretörése volt jellemző, még negyedik versenyzőjük is 11. volt és Veijalainen révén az arany is az övék lett. A svédek új embereikkel is tartották korábbi pozíciójukat az élvonalban (2. és 3. helyezés), a ugyanez mondható el a norvégokról is. A svájciak két újonc versenyzője beküzdötte magát az első tízbe (!). Az üldöző bolyból a csehszlovákok nagymértékű visszesése mellett az angolok gyenge szereplése volt feltűnő. Hazai terepen legjobb helyezésük 33. míg Dániában legjobbjuk 17., 3. emberük is 36. volt!

Az egyéni teljesítmények értékeléséhez a korábban már alkalmazott ut-idő grafikont készítettem, melyben a két ellenőrzőpont közötti szakaszon elért legrövidebb időt az időtengelyre mérőleges vektor ábrázolja. A legjobb részidőtől való eltérés növekedésével a vektor egyre kisebb szöget zár be a vízszintes tengellyel, a hibázó,

ill. lassabban futó versenyző görbéje lépcsőzetes ill. laposabb lefutású lesz.

A finn Veijalainen egyenletes, gyakorlatilag hiba nélküli teljesítményt nyújtott, úgy tűnik, hogy a pálya nehezebb első harmada (6. pont) után kicsit erősített a tempóján. Jó futása ellenére a felpályánál még csak a harmadik helyen állt, és csak a cél előtt 2 ellenőrzőponttal (900 m-rel) jutott behozhatatlan előnyhöz, Cullman hibázása miatt. A második helyezett Cullman a győztesnél erősebb iramot diktált, de eközben legalább kétszer hibázott (10. és 15. pontra). Így egy erős perccel előzte meg honfitársát Lundmarkot, aki valamivel lassabb tempója mellett egy kisebb hibát is vétett a 9. pontra. Az 1974. évi világbajnoknő, a dán Norgaard - figyelembe véve az elmúlt két évi szereplését - némi meglepetésre csaknem dobogóra került. Igen erősen kezdett, a 8. ponton kis különbséggel második, de azután talán éppen az erős kezdés bosszulta meg magát és a táv második felében már lassabb tempóra kényszerült. Mindenesetre a helyezésekért a női mezőnyben sokkal élesebb volt a küzdelem mint két éve Dániában, ahol a féltáv után már alig történt változás az élen.

Versenyzőink teljesítményét nem volna célszerű egy részidő táblázat, és hiányos ismereteim alapján értékelni, így csak néhány észrevételre szoritkozom. Mint a mellékelt grafikonból is kitűnik, sajnos továbbra is csak Monspart rendelkezik olyan fizikai és technikai felkészültséggel, amely nélkül nem lehet felvenni a versenyt a világ legjobbjaival. Ő a 4-7 pontok közötti egy nagyobb és két kisebb hibától eltekintve a világbajnoknővel azonos teljesítményt nyújtott. A többiek közül Rostás szereplése biztató a jövő szempontjából. Durva hibája után bátran versenyezve igyekezett csökkenteni hátrányát, az erősebb iram közben még néhány kisebb hiba becsuszott. Kovács Magda kisebb hibákkal, és az utolsó két kilométeren elfáradva, Szopori Éva higgadt tempóban, ennek megfelelően kevés hibával teljesítette a pályát.

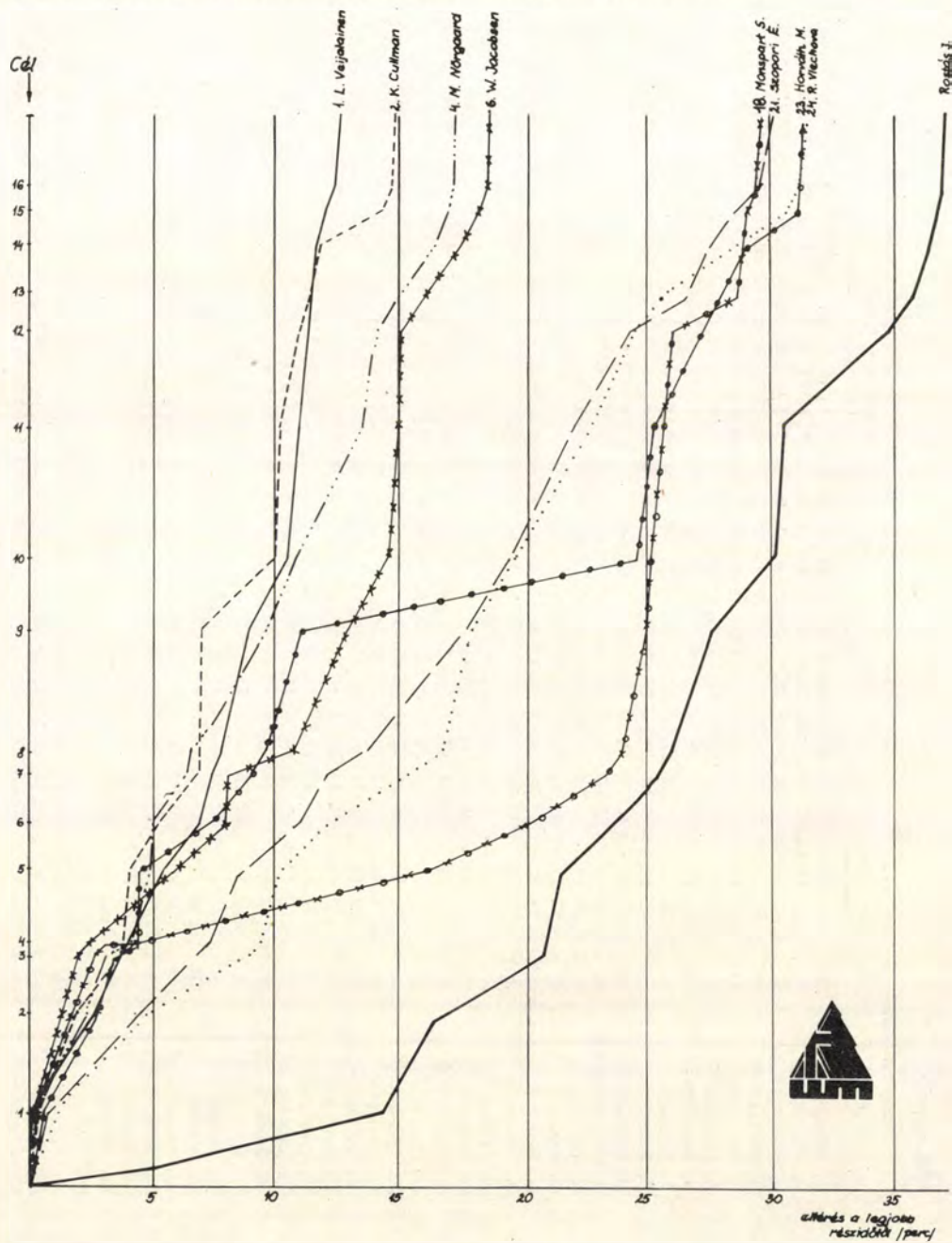
Végül még néhány érdekesség a részidőtáblázatból. A norvégok nagyon erősen kezdtek, de aztán valamennyien hibáztak. Linda Nielsen vezető pozícióban mintegy 10 perccel a 7. pontra, Wenche Jacobsen ugyancsak vezető helyen az 5. pontra, majd még mindig helyezésre esélyesként a 8. pontra rontott.

Északi szomszédaink jól indultak: Vlachova a féltáv után még esélyes volt a hatba kerülésre, azonban a 10. pontra több mint 10 perccel hibázott, és így a 24. helyen végzett. Majdnem meglepetést okozott a nálunk kevésbé ismert finn Nynas, aki a 14. ponton váltotta harmadik helyét ötödikre.

A váltó versenyekre a svédek és a svájciak egy-egy rutinosabb versenyző beállításával erősítették csapatunkat. Az egyéni eredmények láthatóan egyetlen helyezésre esélyes csapatnál sem befolyásolták az előre elhatározott összeállítást. (A finnek például kihagyták az 5. helyezett Nynast, a svájciak a 10. helyezett Humbelt). A három váltó pályát sorsolás szerinti sorrendben futották a

váltók. A svédek a finnekkel, mi a norvégokkal futottak azonos sorrendben a pályákat. Csapatunk valóra váltotta reményeinket. Első két futónk, Rostás Irén és Kovács Magda vonalban tartotta váltónkat, úgy hogy Monspart az 5. helyen váltott, 11 másodperc hátránnyal a 3. helyen álló norvégokhoz képest. Az előző két váltó 5-6 perces elő-

nye már emberileg behozhatatlan volt (főleg mert azonos pályán futottak) azonban Saci 3. helyre hozta fel váltónkat a norvég és svájci váltót megelőzve. A jövőre vonatkozóan mindenesetre kritikusan meg kell állapítani; az élmény olyan erős, hogy Mosa esetleges kiválása óriási hiányt hagyna maga után csapatunkban.

NŐK (egyéni)

Ellenőrző pontok a rajttól km táv		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	CÉL
		0,6	1,4	1,9	2,0	2,6	3,0	3,4	3,6	4,6	5,2	6,3	7,1	7,4	7,8	8,1	8,3	8,9
1. Veijalainen L	SF	5.06	12.43	17.16	18.54	24.26	27.47	31.06	33.33	39.50	44.15	41.25	57.27	59.31	64.20	64.38	66.36	68.12
2. Cullman K	S	5.29	11.45	17.19	17.50	22.41	26.00	30.37	32.43	38.00	43.50	50.30	57.17	59.33	62.50	67.00	68.55	70.31
3. Lundmark A	S	5.11	11.30	16.12	17.42	22.44	26.33	30.15	33.26	41.00	45.52	53.00	59.32	63.20	66.45	68.17	70.13	71.44
4. Norgaard M	DK	5.21	12.08	16.23	17.59	23.55	25.42	29.42	32.25	40.30	44.38	53.54	60.25	63.20	67.25	68.52	70.45	72.13
5. Nynas G V	SF	5.40	12.10	71.04	18.45	23.50	27.05	30.30	33.12	40.20	34.50	51.44	58.45	61.30	67.57	69.44	71.30	73.04
5. Jacobsen W	N	5.12	11.11	15.13	16.55	24.43	28.37	31.30	36.12	43.35	48.24	55.32	61.23	64.23	68.30	70.05	72.00	73.35
7. Kukkonen S	SF	5.54	13.40	17.05	19.04	24.34	27.51	32.34	35.11	41.52	46.36	54.17	61.58	66.15	69.35	71.07	72.45	74.15
8. Sporild K	N	5.22	11.14	15.35	17.06	22.18	26.33	29.26	31.53	38.36	45.15	53.10	63.44	65.41	70.41	72.42	74.17	
9. Furrer L	CH	5.40	13.00	19.07	20.34	26.03	30.42	33.24	26.19	43.36	48.30	56.02	64.04	65.42	69.13	72.04	74.00	75.47
10. Humbel R	CH	5.47	11.42	16.30	17.58	23.05	27.10	32.16	34.30	41.47	46.30	54.56	64.45	67.40	70.45	72.50	74.42	76.17
11. Borgenström O	SF	5.20	13.20	18.00	29.42	24.11	27.33	38.09	40.30	47.55	51.09	58.23	65.04	67.43	71.38	73.35	75.36	77.14
12. Verde L	N	6.07	12.26	16.53	18.29	28.28	31.32	36.13	49.00	46.30	51.05	58.27	65.56	68.28	72.15	74.24	76.12	77.59
13. Rabe K	S	5.57	17.24	21.55	23.26	28.30	31.45	34.54	37.30	44.45	49.15	58.01	67.50	70.32	73.42	75.55	77.46	79.25
14. Dutsch A	CH	6.14	11.15	17.26	19.17	29.50	32.07	38.32	41.04	47.50	52.08	60.18	68.02	71.58	75.30	77.04	79.08	80.42
15. Jonsson E	S	5.57	12.27	17.50	19.49	25.58	31.31	34.56	37.33	44.55	49.30	58.40	66.00	69.48	73.57	77.13	79.07	80.46
16. Nielsen L	N	5.52	11.30	15.55	17.25	21.55	25.24	38.24	40.24	50.00	54.16	61.09	68.35	71.20	75.45	77.39	79.43	81.20
17. Fries H	CH	5.07	11.32	16.07	17.25	23.33	27.22	31.04	38.05	46.28	51.12	58.33	70.45	73.27	76.40	78.36	80.25	81.55
18. Monspart S	H	5.23	11.35	16.04	17.55	34.55	40.40	46.36	49.05	55.29	58.25	65.35	71.48	76.18	79.30	81.10	83.10	84.46
19. Hansen D	DK	6.30	14.30	20.35	22.45	29.40	35.21	38.36	41.02	52.28	57.04	66.31	73.09	76.00	79.45	81.22	83.28	85.12
20. Tichackova D	CS	7.02	15.34	20.32	22.22	27.40	41.30	36.41	38.41	47.30	52.00	59.19	68.20	75.20	79.15	82.44	83.42	85.17
21. Szopori É	H	6.14	14.12	20.14	22.12	27.36	31.57	35.32	39.15	48.45	53.30	62.45	70.52	74.47	78.35	80.50	83.20	85.17
22. Handzlova A	CS	5.07	16.10	20.47	22.16	26.40	30.12	34.07	38.53	47.21	57.17	65.45	74.15	76.45	79.53	81.44	83.37	85.17
23. Kovács M	H	5.50	14.35	22.19	24.15	29.05	33.26	39.03	42.39	48.51	53.36	63.25	70.55	74.09	79.21	82.53	84.53	86.28
24. Vlachova R	CS	5.32	12.47	16.47	19.09	23.20	28.21	32.34	35.02	41.46	58.12	65.26	72.35		79.37	83.00	84.55	86.33
25. Janotova D	CS	5.23	12.32	18.31	19.58	24.07	27.48	31.55	46.15	54.00	57.13	64.25	76.30	79.03	82.45	84.54	86.50	88.26
26. Schukrieva S	BG	6.32	13.57	23.16	26.05	31.20	35.14	38.19	41.22	50.01	55.16	64.05	73.56	76.08	81.48	84.26	87.05	88.58
27. Marinova K	BG	6.14	15.45	20.23	22.30	28.10	33.05	36.24	40.42	48.52	54.07	64.00	73.37	76.43	81.03	85.12	87.15	89.07
28. Hooper C	AUS	6.21	18.10	22.49	25.53	31.16	34.36	38.44	43.21	53.26	58.25	65.40	72.47	75.30	80.55	86.30	88.30	90.04
29. Nielsen L	DK	6.52	19.53	25.40	27.16	34.30	38.04	41.56	45.22	54.58	59.43	67.37	75.00	78.32	83.12	85.43	89.00	90.44
30. Berg A	DK	6.06	28.50	32.37	34.37	39.33	43.21	46.20	52.09	59.20	64.15	72.27	79.02		85.40	87.20	89.15	90.55
31. Whitford P	AUS	7.37	13.44	19.15	20.45	26.23	30.10	44.45	47.36	55.52	61.10	68.50	77.18	80.57	84.20	87.40	89.44	91.22
32. Rostas I	H	19.13	25.24	33.07	34.28	39.17	43.02	47.49	50.14	57.03	62.27	69.19	79.41	82.30	86.10	88.00	89.50	91.27
33. McNeill C	GB	9.00	16.50	25.59	27.49	33.22	30.35	45.00	47.57	56.50	63.25	71.02	79.05	82.29	86.20	88.03	90.10	91.47
34. Hindorf H	BRD	5.48	18.30	26.17	28.45	33.50	37.29	42.59	45.43	51.40	57.35	66.20	78.50	83.18	86.35	88.16	90.11	91.53
35. Nagy E	A	6.22	13.30	19.12	20.55	30.22	34.42	41.41	45.20	54.00	59.20	67.29	67.16	82.13	86.03	89.15	91.12	91.58
36. Kaill K	CDN	7.39	15.35	22.07	24.17	32.36	37.12	41.56	47.30	57.13	61.40	70.32	80.45	84.03	88.38	90.36	92.35	94.14
37. Elcombe M	AUS	6.28	15.10	27.40	29.07	35.36	40.41	45.11	50.40	59.40	66.13	74.42	83.27	87.18	91.16	93.37	95.46	97.25

NŐK (váltó)

rajttól km táv		1.5k	4k	6.8k	7.5k	
"P" pálya						
1.	Cullman K	S	10.46	28.24	49.44	55.03
2.	Kukkonen S	SF	10.40	28.14	49.04	55.25
3.	Dütsch A	CH	13.31	33.16	53.01	58.31
4.	Rostás I	H	11.22	32.00	55.01	60.23
5.	Verde L	N	11.15	32.00	55.02	60.39
6.	Berg A	DK	11.20	33.00	55.00	60.40
7.	Vlachova R	CS	16.15	35.35	56.51	62.20
8.	McNeill C	GB	12.54	34.03	56.33	63.00
9.	Schukrieva S	BG	14.39	40.11	65.46	74.08
10.	Kaill K	CDN	14.40	43.00	69.10	75.49
11.	Whitford P	AUS	14.58	40.35	70.15	76.54
12.	Schumacher S	BRD	18.19	48.41	73.26	82.45
13.	Gosset B	F	14.50	43.00	70.30	83.15
14.	Detroux M	B	18.00	60.30	81.10	89.30
15.	Crawford S	USA	17.13	63.02	93.27	100.37
16.	Bauer B	A	20.12	48.41	95.51	103.01

NŐK (váltó)

rajttól km táv		1.5k	4.k	6.8k	7.5k	
8.	Furrer L	CH	11.47	28.00	56.50	63.19
9.	Hooper C	AUS	12.20	36.00	60.22	66.55
10.	Encheva P	BG	15.03	43.00	69.18	74.55
11.	Nagy E	A	18.03	42.21	69.26	75.17
12.	Willemsens C	B	12.00	36.00	71.25	80.05
13.	Gruhn L	BRD	16.09	39.56	71.41	80.18
14.	Budge S	CDN	21.16	45.11	73.42	81.16
15.	Nery G	F	16.20	45.35	82.13	93.15
16.	Gunther J	USA	21.51	50.36	86.26	94.34

"T" pálya

1.	Veijalainen L	SF	11.39	29.49	48.34	53.54
2.	Lundmark A	S	12.03	30.21	49.06	54.07
3.	Monszpart S	H	11.20	28.30	50.00	54.52
4.	Hansen D	DK	11.36	31.20	52.29	58.49
5.	Baumberger R	CH	11.44	32.41	53.36	59.25
6.	Sporild K	N	13.31	31.41	53.24	59.26
7.	Handzlova A	CS	11.46	35.00	55.31	60.51
8.	Hindorf H	BRD	11.44	33.00	55.30	62.19
9.	Ramsden J	GB	14.38	36.03	59.33	65.38
10.	Cypens C	B	16.55	40.55	74.45	82.25
11.	Elcombe M	AUS	22.10	47.05	74.35	83.30
12.	Marinova K	BG	16.10	49.00	80.00	86.49
13.	Kolb H	A	19.05	53.00	83.15	90.38
14.	Silvestre C	F	24.33	56.45	83.15	91.10
15.	Tuthill J	USA	14.25	43.00	94.45	102.24
16.	Little C	CDN	33.50	64.55	97.00	113.46

★★★★★★★

Világ bajnokság 1976. Skócia, férfiak váltóversenye (térkép a 8. oldalon)

4x10800 m

"N"	74	82	115	32	122	40	57	113	34	48	58	101	80	73	31	110	55	50	37	111
"R"	84	117	115	44	122	40	102	124	34	33	58	77	80	73	118	75	55	50	37	111
"G"	74	35	115	44	71	40	57	113	45	107	58	77	80	54	118	110	72	50	37	111
"B"	84	35	115	51	71	40	102	124	45	41	58	101	80	123	31	75	55	50	37	111

Világ bajnokság 1976. Skócia, nők váltóversenye (térkép a 9. oldalon)

3x7500 m

"P"	103	38	100	43	85	53	120	80	73	31	52	78	50	88	42
"A"	103	87	100	70	47	125	104	80	123	31	121	108	50	88	42
"T"	112	87	100	105	85	125	120	80	83	118	52	114	50	88	42

Sikerekben gazdag

új évet kíván és szeretettel köszönti olvasóit

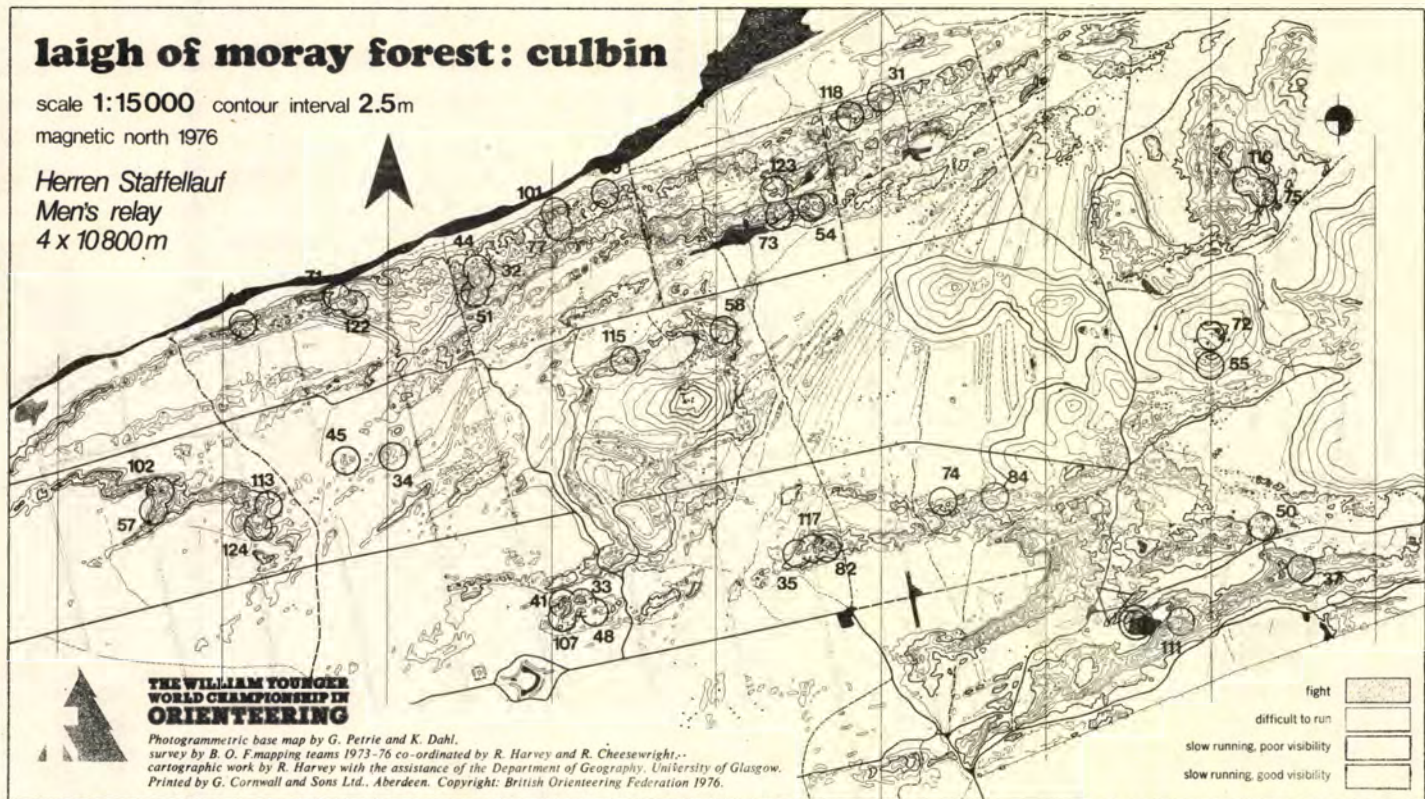
A TÁJÉKOZÓDÁSI FUTÁS SZERKESZTŐSÉGE

laigh of moray forest: culbin

scale 1:15000 contour interval 2.5m

magnetic north 1976

Herren Staffellauf
Men's relay
4 x 10800m

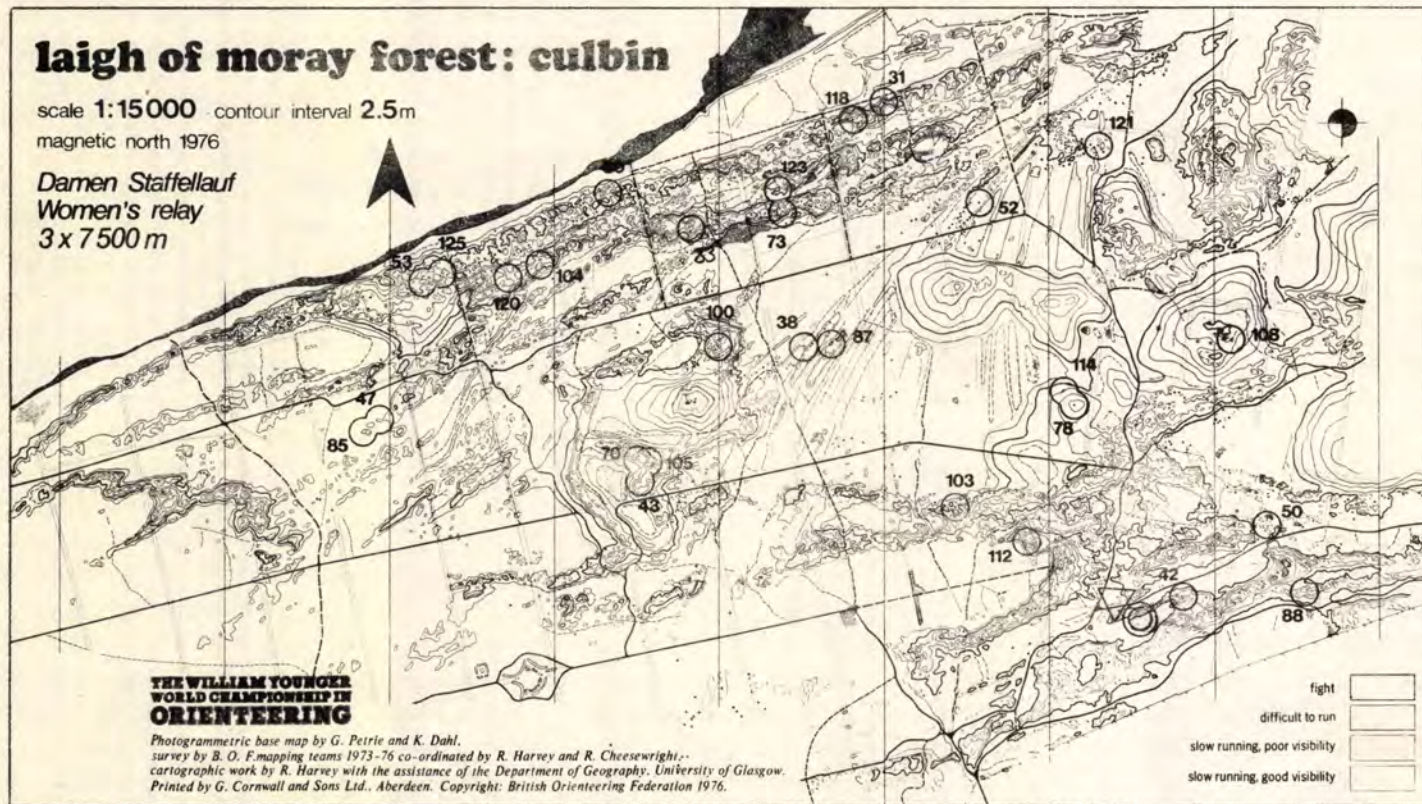
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

laigh of moray forest: culbin

scale 1:15000 contour interval 2.5m

magnetic north 1976

Damen Staffellauf
Women's relay
 3 x 7500 m

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----

I. Köszöntés

Az IOF Edgar Bachtoldot kérte fel az 1978-as világbajnokság szakmai tanácsadójának. A norvég Szövetség 1975-óta készül a VB megrendezésére, a világ valamennyi tájfutó nemzetének fogadására s vendéglátására.

1962-ben Norvégia rendezte meg a legelső nemzetközi bajnoki viadalt, az Európa bajnokságot. A tájékozdási futás a 60-as évek elejéhez képest már alaposan megváltozott, ritkán lehetünk tanui egy sportág olyan gyors fejlődésének, mint amelyet a tájfutás átélt.

Igy - a mai térképek vitathatatlanul jobbák, mint a régebbiek,

- a pályatervezés is más, mint amilyen akkor volt,
- a futástechnikában ma teljesen új elvek érvényesülnek,
- mind több ország kapcsolódik be a tájfutó nemzetek sorába,
- lassanként a tájfutás "mindenki sportjává" válik.

Norvégiában az egyik legfontosabb feladatnak e sportág minél szélesebb körű elterjesztését tartják, valamint meg szeretnék mutatni, hogy elsőrendű, minőségi sport is - és üzéséhez nincs szükség profizmusra.

Ezeknek a szempontoknak figyelembe vételével várnak mindenkit a norvég erdőbe becsúletes, korrekt versenyzésre 1978-ban.

II. A tájékozdási futás Norvégiában s az 1978-as VB

Bevezetés

Az előző világbajnokságokat nézve úgy éreztük, hogy nem szerepeltek rajtuk rosszul a norvég sportolók. Ezt a "norvég felkészülési módszer" hatáságának s eredményességének tekintjük. Módszerünk áll:

- általános kép kialakításából, a feltételekkel való ismerkedésből,
- tervezésből, ismeretszerzésből, vizsgálatokból, a feltételek jobb, s alaposabb megismeréséből,
- a tájfutó problémák elemzésével s körülhatárolásával, különleges edzésekből.

Nehéz más ország tájfutó helyzetének és feltételeinek megismerése. Ennek könnyebb lektüzdésére kaphatnak most rövid ismertetést a norvég tájfutásról s a várható követelményekről, valamint a VB-t megelőző edzéslehetőségekről.

Terepjellemzés

A terepviszonyok nagyon változatosak, de nem szélsőségesek és nem egyhangúak. A norvég terep több dombvidékfajta keveréke.

Talaj

Az erdők talaja tájanként változó, sőt az egyes terepszakaszokon belül is. Az európai viszonyokkal összehasonlítva, az itteni talaj meglehetősen egyenetlen, durva. Erős bokát, jó futótechnikát és biztos egyensúlyérzetet követel.

Növényzet

Többnyire erdei- s lucfenyőből áll, kevés csaltossal és bozóttal. A nagyon elterjedt hanga és fekete áfonya, valamint a magas fű helyenként akadályt jelent. A páfrány ritka.

Részletek változatosága

Igen tipikus jellemzője a norvég tájfutó terepnek - a teknők s dombok, halmok milliói, nagy számu különböző terjedelmű mocsarak (nagyoktól - 1000 m² - a nagyon kicsiig 5-6 m²), viszonylag sok patak, néhány természetes, s mesterséges tó, Utak, ösvények, tanyák, megművelt területek, ritkábban fordulnak elő.

Tájfutó térképek

A szabálynak megfelelő, kizárólag e sportághoz készült térképeket használunk, melyekről elmondható, hogy magas színvonalon készülnek. A terepfelvétel méretaránya változó. Az általános használt méretarányok:

1:15000; 1:20000, illetve 1:10000; 1:25000

Sokáig a szintvonalközök 5 m-esek voltak. Az utóbbi években azonban a terepnek megfelelő szintvonalközök megválasztása került előtérbe. Így szeretnénk elérni hogy a választott méretarányban a terep jellege minél hűebben tükröződjék. Ennek megfelelően a szintvonalközök lehetnek: 2,5 m; 3 m; 4 m; 10 m is.

Pályakitűzési elvek

A pályákat általában úgy tervezzük, hogy a versenyzők térképolvasási képességét állandó próbának vessük alá. Többnyire kevés az iránymenet s az uton való futás lehetősége. A versenyző teljesítménye nagyon függ a domborzatolvasási készségének fokától. A pályakitűzés mindig olyan pályákat igyekszik kijelölni, melyek több utronalválasztás lehetőségét rejtenek magukba - bár így sem lehet a pályákra azt mondani, hogy ez a legfőbb jellemvonásuk. Az ellenőrzőpontok körültekintően vannak elhelyezve, általában nehezebb megtalálni őket, mint Közép-Európában, gyors érintésük különleges technika elsajátítását igényli.

Egy átlagos versenyen a férfi elit pálya hosszát a várható győztesidő szabja meg (16 20' - 16 30'; 7-8 perc/km átlag mellett). Ez mutatja a nehézségi fokot. A változatos dombvidék, relative nehéz erdei talaj és a sok térképolvasás erősen befolyásolja a km átlagot.

Külföldiek számára adódható nehézségek

Természetesen, külföldi terepen a tájékozdási nehézségek egyénenként változnak, és az egyén képességeitől függenek. Mégis két általánosnak tekinthető problémát említenék meg:

1. A versenyző nagyon szabdalt tereppel találkozhat, sok kis dombbal és mélyedéssel, melyek magassága - mélysége 1-2 m. Ha a térképen a szintvonalköz 5 m, akkor ezek a mikroformák nem ábrázolhatók! A futó összezavarodik, és a térképolvasás lassúvá és bizonytalanává válik, míg megtanulja az 5 m-es szintvonalakokat "látni" a terepen. Ez gyakorlást igényel.

2. A talaj nagyon egyenetlen, és legnagyobb részben az aljnövényzet és a hangafű beborítja, így még nehezebbé válik rajta a futás. Következésképpen állandóan szükséges a lépéshossz és ritmus változtatása, meg kell tanulni állandóan lépést kihagyni, ugrani, ha a láb nem talál biztos támaszt a hangafű alatt. Erős bokák, -szalagok a biztonsághoz szükségesek - s ezzel a feladat egyik része megoldódott, - továbbá jól elsajátított futótechnika és jó egyensúlyérzés szükséges. Hasonló terepen való edzés nélkülözhetetlen...

VB '78 - terep és térkép

Nagy számú tervet kellett készíteni egy olyan terep megválasztásához, mely a nem-északiak számára sem jelent hátrányt, ugyanakkor lehetővé teszi a legjobb tájékozdási futó győzelmét. A terep kiválasztása Edgar Bachtold ajánlata alapján történt, aki előzőleg már 1974-ben tett két látogatást Norvégiában! Jelentésében a következőket írta: "Tulnyomórészt jól futható, egyes részeken nehéz és sziklás, erősen változatos, eltérő fajtájú terep, különböző növényzetel. Magasságkülönbségek nem jelentősek. Kevés az irtás. A sok finom domborzati elem és részletgazdagság izgalmas tájékozdást ígérnek. Igen kiterjedt erdőségek, amelyek a legjobban alkalmasak tájékozdási futásra. 5 méter alatti szintvonalak szükségesek."

A térképek kivitelezéséhez fűzött megjegyzéseiben így írt: "A sportág szempontjából tökéletes világbanjoki versenyek végrehajtásának első feltétele a kijelölt területek tájékozdási futó-térképe, amely teljesen visszaadja a terep tagoltságát, az összes látható objektumot, a talaj állapotát és futhatóságát. Ennek feltétele az abszolút kiváló minőségű tájékozdási futótérkép."

Az olvashatóság biztosítása érdekében legalább 1:15000 méretarányt kell alkalmazni. Minden terepalakzat hiánytalan visszaadása miatt 5 méternél kisebb szintvonalakat kell

használni, előnyös a 2,5 méteres."

Felkészülési tanácsok

Az északi országok versenyzői a hazai terep előnyével rendelkeznek - de korábban már tapasztalhattuk, hogy a skandinávok legyőzhetőek otthon is...

Nyilvánvaló, hogy kemény, célratoró felkészülés szükséges a '78-as VB élményébe való kerüléshez. Másrészt biztosak vagyunk afelől, hogy ez nem lehetetlenség, ha a felkészülés "alapos".

Az "alapos" felkészülés tartalmazza:

- Korai megismerés - személyes információ gyűjtése,
- egy korai látogatás tervezése és keresztülvitele, hogy pontos adatokhoz jussunk a terepről, térképről, pályákról, a nehézségi fokról, időjárásról stb.,
- a legjobb versenyzők ismételt látogatása, hogy az itteni viszonyokat megismerjék. Elegendő tapasztalattal kell a versenyzőknek rendelkezniük ahhoz, hogy magabiztosak legyenek 1978-ban a rajtnál,
- ahogy gyűlnek a tapasztalatok, elemezni kell a különböző tájékozdási nehézségeket és különleges edzéseket kell otthon megtervezni és megvalósítani, mely a tájékozdási s a futótechnikát is magában foglalja,
- megfelelő próba- és válogató versenyeket rendezünk Norvégiában az edzésekkel összefüggésben.

Edzéslehetőség

Norvégiában évenként 500 versenyt rendezünk április közepétől október végéig. Ezek az ország legkülönbözőbb részein kerülnek sorra. Köztük néhány évenként ismétlődő, és sok résztvevőt vonzanak. A "Sörlandsgaloppen" pl. több napos versenysorozat.

Segítségét nyújtunk a speciális edzőtáborok szervezőivel való kapcsolat felvételekor, az igényeknek megfelelően.

Norvégia több nemzetközi verseny szintjére lehet - akár sok, akár kevés résztvevővel, elit csapatokkal, B kategóriájú csapatokkal, - ahogy a szükség megkívánja. Minden ország számára lesznek megfelelő rendezvények.

Lehetőségek 1977-ben és 1978-ban

Hivatalos edzési ajánlatokat az első Értesítő tartalmazza majd, a VB szabályoknak megfelelően. További megállapodások alapján lehet hivatalos látogatásokat és edzéseket szervezni.

Edzéslehetőségekről felvilágosítást kaphatnak

WM - komiteen
Norges Orienteringsforbund
Hauger skolevei
N-1346 GJETTUM
Norge

Fordította:

Esch János és Szentpéteri Mónika

Vassy Zoltán

Edzésmélelet

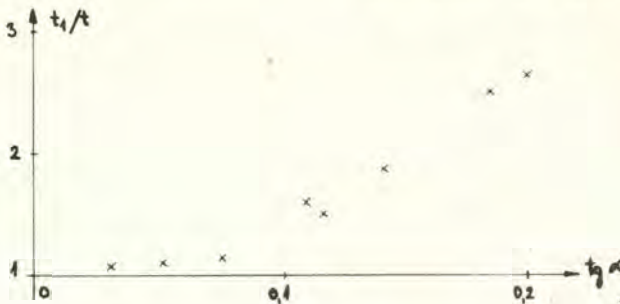
Az emelkedő hatása a sebességre

Lénárd Miklós "Edzésmélelet" c. cikkében (Tájékoztató Futás 1976/3.) levezeti, hogy α szögű emelkedőn, a futásnál legyőzendő μ fiktív surlódási tényező esetén az emelkedőn felfutás t_1 ideje, ha a teljesítmény azonos, az ugyanakkora vízszintes táv megtételéhez szükséges t idővel a következő viszonyban van:

$$\frac{t_1}{t} = \frac{\operatorname{tg} \alpha}{\mu} + 1 \quad (1)$$

A levezetés egyszerű és matematikailag teljesen meggyőző, az eredményt azonban véleményem szerint csak első közelítésnek fogadjuk el. (Persze világos, hogy bármilyen probléma újfajta megközelítésénél legtöbbször éppen az első közelítés a legértékesebb, mert megmutatja, hogy egyáltalán hozzá lehet új módszerrel állni a problémához.) Kísérletileg ugyanis kimutatható, hogy a t_1/t arány nem ilyen egyszerűen függ az emelkedő szögétől.

Kísérletileg én ugyan nem egészen ugyanezt mértem meg, hanem a sebességek arányát vízszintes és emelkedő szakaszon, a megtett szintkülönbség függvényében, de ezt könnyű a Lénárd Miklós által bevezetett változókra átszámítani. A méréseket 200 m hosszú, különféle meredekségű emelkedőkön végeztem a pulzusszám állandó ellenőrzésével; az emelkedőket már steady-state állapotban kezdtem el, és az állandó pulzusszám kb. a saját, verseny ill. erős edzés közben mérhető pulzusszámom volt. Az eredményt az 1. ábra mutatja.

1. ábra

Nyilvánvaló, hogy ha az (1) összefüggés igaz lenne, akkor egyenest kellene kapnunk. Azt látjuk azonban, hogy az időarány az egyenesnél gyorsabban növekszik a lejtőszög növekedésével.

A mindennapi versenyzői tapasztalatból is tudjuk, hogy viszonylag kis szintkülönbségű emelkedőre lendületből is felfut az ember, anélkül,

hogy a szívverése érezhetően fölgyorsulna, míg nagyobb szintkülönbségnél a sebesség tartásáért "jobban meg kell dolgozni". Vagyis a fizikailag értelmezett teljesítmény ($P = F \cdot s/t$) nem egyenesen arányos az élettani szempontból értelmezett teljesítménnyel, amely pl. a pulzusszámmal tapasztalhatóan jellemezhető.

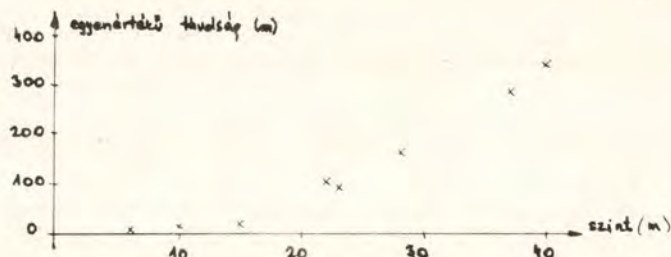
Ezt a jelenséget fiziológiailag talán (hangsúlyozom: talán) azzal magyarázhatjuk, hogy felfelé olyan izomcsoportok vannak jobban igénybevéve, amelyekre vízszintes futásnál kevésbé van szükség (pl. négyfejtű combizom). Ezek az izmok tehát az emelkedő kezdetén viszonylag pihenten indulnak, míg a szervezet egésze átlagosan, tehát a pulzusszám állandóságából megállapítván,

már beállt egy állandó teljesítményre, amelyet sokáig képes azonos szinten tartani. Éppen ezt hívjuk steady-state állapotnak. Az emelkedőre felfutás kezdeti szakaszában a pihentebb emelőizmok miatt a teljesítmény hirtelen megugrik a pulzusszám növekedése nélkül; ezek az emelőizmok azonban az első 10-20 méter szintkülönbség alatt gyorsabb ütemben fáradnak el, mint a szervezet többi része, míg el nem érik a steady-state állapotot. A steady-state állapothoz viszont természetesen kisebb teljesítmény tartozik, mint a kezdeti szakasz rövid, kiugró értékű teljesítménye volt.

Ezt a gondolatmenetet matematikailag megfogalmazva, az (1) egyenletet egy korrigált változathoz jutunk, amelynek levezetését - a matematikával nem rokonszenvező olvasók kiméltése céljából - a Függelék-ben írom le. Egy kísérletileg kimért összefüggést különben is érdemes még abban az esetben is alkalmazni, ha pontos elméleti indoklását nem ismerjük. Az utóvalválasztás szempontjából azonban az időarány és a lejtőszög helyett célszerűbbnek látom két másik változó bevezetését. Az időarány és a lejtőszög ugyanis ver-

seny közben (de még elméleti edzésen is) elég nehezen és bizonytalanul olvasható le a térképről. Az emelkedőt ezért sokkal természetesebb a két végpontja közötti szintkülönbséggel jellemezni; a sebesség lelassulását pedig, bár ez első olvasásra bizonyára bonyolultnak tűnik, azzal a vízszintes távolsággal, amelyet ugyanannyi idő alatt fut-

nánk le, mint amennyi idővel tovább tart az adott emelkedő lefutása az ugyanolyan hosszú vízszintes szakasz lefutásánál. Egy számpélda ezt világosabbá teheti. Az 1. ábrát a most javasolt változókra átszámítva, a 2. ábrát kapjuk; ha egy át-

2. ábra

menet hossza pl. 500 m, és van benne felfelé 30 méter szint, akkor az ábrából leolvashatjuk, hogy a szintkülönbséggel 180 m vízszintes szakasz egyenértékű a teljesítési idő szempontjából. Azaz ez az átmenet annyi ideig tart, mint egy ugyanilyen futhatóságu, de $500+180 = 680$ m hosszú vízszintes szakasz. Ha most van pl. egy kerülőt, amelyben nincs benne a 40 m szint, és ez a kerülőt 630 m hosszú, akkor érdemes ezt választani (feltéve persze, hogy ugyanolyan jól futható); de ha csak pl. 750 m hosszú, szint nélküli kerülőt van, akkor inkább át kell vágni a gerincen vagy dombon. Ezeket a távolságokat kis gyakorlással könnyű a térképről szemmértékkel megtippelni, a szintnek megfelelő vízszintes szakaszok hosszúságait pedig ha egyszer megtanulja az ember, és utána néhányszor alkalmazza, akkor már később beugrik magától a megfelelő szám, és csak össze kell adni. Így versenyen szinte egyetlen pillanattal dönteni lehet az utvonalak között. Persze ez még mindig csak közelítő megoldás, mert pl. nem vettük figyelembe, hogy a gerincen való átvágásnál a lefelé lejtő szakaszon mennyit nyertünk vissza az időből, stb. És persze ritkán fordul elő, hogy a szóba jöhető utvonalak azonos futhatóságúak, és ugyanolyan jó támadóponttal végződnek, és így tovább. De az mindenesetre hasznos, ha legalább a domborzat hatását viszonylag pontosan figyelembe tudjuk venni; aztán majd ki kell találni hasonló módszereket a többi tényező figyelembevételére is, ha lehet.

FÜGGELÉK

További egyszerűsítő feltevésként tételezzük fel, hogy steady-state állapotban akár a vízszintes, akár a függőleges irányú előrehaladást biztosító izomzatban A számú izomrost működik (átlagosan), a még pihent kezdeti szakaszban viszont ugyanakkora fizikai erő biztosításához elegendő kevesebb, A-B számú izomrost (nagyobb effektív teljesítményt) működése. Nyilván $A > B > 0$. A szervezet energiafelhasználása szempontjából természetesen a működő izomrostok

száma a lényeges. Egyelőre csak az emelőizmokra szorítkozva, ha egyetlen rost fiziológiai szempontból értelmezett erő kifejtését f -fel jelöljük, akkor a steady-state szakaszban az egész fiziológiai erő kifejtés Af nagyságu lesz, a kezdeti sza-

kaszban pedig $(A-B)f$ nagyságu. Feltevésünk szerint steady-state állapotban a fiziológiai erő kifejtés arányos a fizikai szempontból értelmezett erő kifejtéssel; ezt az emelőizmoknál jelöljük F_e -vel. Mivel az arányossági tényező később ugyis kiesik, válasszuk egynek. Ekkor tehát

$$Af = F_e \quad (2)$$

A kezdeti szakaszban a fiziológiai erő kifejtés $(A-B)f$ értékébe behelyettesítve (2)-ből kifejezett értékét, kapjuk, hogy az F'_e emelőirányú fiziológiai erő nagysága:

$$F'_e = \frac{A-B}{A} F_e = a F_e,$$

ahol bevezettük az egyszerűbb $0 < a < 1$ változót, amelynek értékét a mérésekből kell megállapítani. Tételezzük fel még azt, ami elég kézenfekvő, hogy a kezdeti szakasz egy adott h szint (magasság) eléréséig tart; h_0 is kísérletileg meghatározandó paraméter, amely nyilván emberről emberre változik. (Itt a közelítés abban van, hogy a két szakasz között éles, nem folytonos átmenetet tételezzünk fel.) Ha a lejtőszög α , akkor a kezdeti szakaszban megtett ut $h/\sin\alpha$, a steady-state szakaszban megtett ut pedig $(h-h_0)/\sin\alpha$, ahol h a teljes szintkülönbség. Most már a Lénárd Miklós által követett levezetést a továbbiakban megismételve (nem részletezem), a fiziológiai teljesítménynek vízszintes és emelkedő szakaszra vett egyenlősége a következő egyenletet adja:

$$\frac{Gh\mu\text{ctg}\alpha}{t} = G(h-(1-a)h_0 + h\mu\text{ctg}\alpha) \\ = \frac{G(h-(1-a)h_0 + h\mu\text{ctg}\alpha)}{t_1}$$

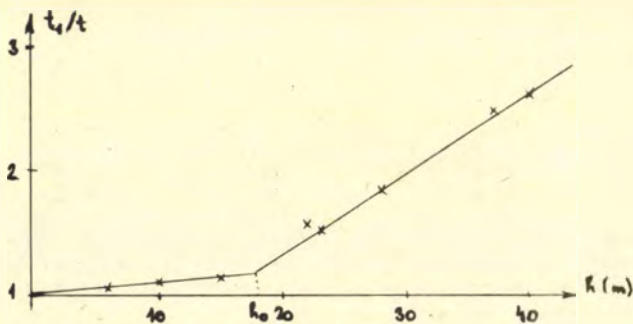
Ebből kifejezve az időarányt, és α helyett beírva a lejtőalap s hosszát, a $h \geq h_0$ esetre kapjuk:

$$\frac{t_1}{t} = \left(1 - \frac{(1-a)h_0}{\mu s}\right) + \frac{1}{\mu s} h$$

Ez egy egyenes $1/\mu s$ meredekséggel és $\left(1 - \frac{(1-a)h_0}{\mu s}\right)$ tengelymetszettel. A $h \leq h_0$ esetre pedig:

$$\frac{t_1}{t} = 1 + \frac{a}{\mu s} h$$

Ez ismét egyenes, 1 tengelymetszettel és $a/s\mu$ meredekséggel. A $h = h_0$ pontban természetesen mindkét egyenes az azonos, $1 + (a/s\mu)h_0$ értéket veszi fel. A függvény alakja látható a 3. ábrán, illetve a kísérletileg mért pontokhoz. Az illesztésből a paraméterek durván becstült értékei: $h_0 = 18$ m, $\mu = 0,05$, $a = 0,11$. Megjegyzem még, hogy mivel tapasztalataim szerint engem az erős emelkedő jobban lelassít, mint másokat, ezért az átlagos μ és a értékek az itt kiszámítottaknál bizonyára nagyobbak.

3. ábra

Tülevél

Meglepetéssel olvastam a Népsport október 28-i számában a "Veszélyes verseny" című cikket az éjszakai tájékozdási futó magyar bajnokságról. Ehhez a következő észrevételeim vannak:

1. A Magyar Tájékozdási Futó Szakszövetség engem hivatalosan felkért a verseny ellenőrzőbírói tisztségére és ilyen minőségben több alkalommal jártam a terepen. Az ellenőrzőpontokat a jónévtű pályakitűző úgy tűzte ki a terepen, hogy a cikkben említett felhagyott légaknákat többszáz méterre elkerülje. Én valamennyi, a térképen jelzett aknát megkerestem és meggyőződtem arról, a pályák erre nem vezetnek.

2. A működő légakna - 150 m mély - 2 méter átmérőjű volt, és 10 méteres körzetben embermagasságu drótkerítéssel bekereítve. Ezenkívül nagy táblákkal hívták fel az arra járók figyelmét az aknára. Versenypálya és logikus utvo-

nal erre nem vezetett. Oda csak óriási keveréssel lehetett eljutni.

3. Az új térképpel - egy volt a térképen - nem most szerepelt először az idén versenyen. Az augusztusi Bötvs Emlékversenyen ez az IOF által elfogadott kulcs már szerepelt. A térkép helyesbítő neve pedig igen jól cseng szakmai körökben.

4. A rajt csuszásáért nem lehet egyértelműen a versenybírószágot okolni. Az ellenőrzőpontoknak a terepre történő felvitele közben olyan sűrű köd szállt le a terepre, hogy az igen lelassította a felvezetést. Addig pedig nem engedtem elindulni a versenyzőket, amíg a felvezetők vissza nem érkeztek a rajthelyre és nem jelentették, hogy a pályák szaknyelven szólva állnak.

A cikk írója -Sz.J.- akit azt hiszem ismerek és a bajnokságon találkoztam vele - nem járhatott kint a terepen a szabályzat szerint és véleményét csak arra alapozta, amit a Versenyértéstitőben olvasott. Részéről felelőtlenség volt egy ilyen anyagot leadni ami nem használ a sportág népszerűsítésének.

Völgyes Lajos

Bemutatjuk

A beszercei "Cutezatori" Sportegyesület tájékozdási futó szakosztályát

Az egyesület tájékozdási futó szakosztálya a beszercei Uttörőház keretén belül működik, több szakosított csoportban.

A szakosztály első csoportjai még 1972 őszén alakultak meg és máris résztvettek versenyeken. Az egyes csoportok győzelmei felkeltették számos uttoró érdeklődését és ennek következtében egyre többen iratkoztak be a szakosztályba. A létszánövekedés szükségessé tette a csoportok számának növelését.

Következő évben (1973) egyes csoportjaink már az országos döntőbe kerültek és két III. helyezést szereztek, egyet a 13-14 éves fiúk és egyet a 15-16 éves leányok kategóriájában. Ezek a sikerek tonikus erővel rendelkeztek és még jobban felkeltették a gyerekek érdeklődését, aminek következtében annyian iratkoztak be a szakosztályba, hogy 10 kört kellett alakítani (egy teljes tanári karral).

A szakosztály tevékenysége nagyot lendült, nőttek a feladatok, ami több és jobb felkészülést követelt minden körtől és tagjaitól; ez a létszám már elérte a 600 főt. Szaporodtak a versenyalkalmak a szakosztályban és a szakosztályon kívül is.

Ugyancsak szaporodtak a kirándulások a legkisebbekkel (7-10 évesek) akik ezeken a kirándulásokon sajátítják el a tájékozdás abc-jét. 1974-ben szakosztályunk már több mint 25 megyékközi versenyt nyert meg, az országos döntőn két első helyezést (kis ifi leányok és fiúk) egy második helyet a 13-14 éves leányok és egy harmadik helyet a 16-17 éves fiúk szereztek. Ugyancsak ebben az évben először szerepeltünk nemzetközi versenyen Bulgáriában. Az elért eredmények még komolyabb, erőteljesebb munkára köteleztek. Szakosztályunk minden tagja megérdemelte ezt és az alapos, sokoldalú felkészülés érdekében az edzéseken lelkiismeretesen dolgoztak.

A komoly és sokoldalú felkészülés meghozta a kívánt eredményeket. Az 1975-1976 években 5 országos bajnoki címet szereztünk. Számos országos versenyt nyertünk, külföldön is jól szerepeltünk: Wrocław (Lengyelország)-ban első helyezést, Budapesten az "Eötvös" Kupában első helyet míg a Hungária Kupán a harmadik helyet szereztük meg.

Az előbbieken az elért eredményeket ismerttettem a következőkben a szakosztály néhány szervezési formáját sorolom fel.

A szakosztály a beszercei uttoróház keretén belül működik és természetesen a ház biztosítja az anyagi feltételeket. A szakosztálynak 10 csoportja van minden csoportban 10-15 tag. A csoportok általában hetente két szakosított edzé-

sen vesznek részt. A csoportok korosztályonként vannak megszervezve. A felkészülési szintek szerint a következő csoportok működnek; a kezdők, haladók és a kiválók csoportjai.

A csoportok felkészülési (edzési) időtartama különböző. A kezdőknek heti 2 óra, a haladónak heti 4-6 óra, a kiválóknak heti 8-12 óra az edzések és felkészülések ideje. A szakosztály tagjainak életkora 7-17 év közötti pionirok. A csoportok életkora és felkészülési fokának megfelelően a felkészülési és edzési munkatervek különbözőek, úgy az évi mint az egyes időszakoknak és versenyekre való felkészülésnek megfelelően. Tiszteletben tartva az edzési időszakoknak a követelményeit.

Például a kezdők 7-9 éves csoportjai a játékos edzésformákat alkalmazzák, rövid erdei táborozás alkalmával.

Játék közben ismerkednek meg a tájékozdás alapformáival, valamint a nemzetközi konvencionális jelekkel. Ugyancsak játék formájában ismerkednek a térképpel, a környezettel, a természeti jelenségekkel és a tereppel. Az edzések követelménye a szórakoztató forma.

A haladók és a kiválók csoportjában természetesen a felkészülés és ennek megfelelően a tervek is különböznek. Itt a követelmények sokkal nagyobbak és sokoldalúak. Hangsúlyt fektettek a fizikai azaz az erőnlét valamint az alapkézségek (erő, kitartás, gyorsaság, ügyesség) állandó fejlesztésére és az elmélet oktatásra is. A kiváló eredmények elérésének titka az alapos felkészülés ami természetesen növeli az egyén és csoport teljesítmény képességét a sportszellem növelését.

Samson Bindea tanár
a szakosztály vezető
edzője

Mohácson a Kisfaludy Károly Gimnáziumban új tájékozdási futó szakosztály kezdte meg működését Hrabovszki György vezetésével. A 25 aktív tag versenyzetetéséhez a rendezőségektől versenykiírásokat kérnek.

A Kőbányai Lombik tájfutói hangulatos évzáró keretében értékelték az 1976-ban elvégzett munkát. Az országos rangsorban negyedik helyen végzett Gárda 67 fős taglétszámával és eredményei alapján is a legelőkelőbb helyen áll az idén 50 éves fennállását ünneplő egyesület szakosztályai között.

Benyó György I. osztályú versenybíró a Spartacus többszörös bajnokcsapatának tagja és Gönci Gyula II. osztályú versenybíró november 23-án a csehszlovákiai Árva-völgyben halálos kimeneteli autóbaleset áldozatai lettek,

Szerkesztői üzenetek

H.I. Nagyvenyim. "Szeretném, ha a Szélrózsában ismertetés lenne a külföldi versenyzési lehetőségekről". Magyar versenyző külföldön nem állhat rajthoz s ehhez a szakszövetség sem tud engedélyt adni, mivel az OTSH elnökének utasítása ezt a kérdést szabályozza. Magyar fájfutó szakosztályok közül az "A" kategóriásoknak van lehetőségük egy-egy külföldi utra, az MTFSZ engedélyének függvényében. Ezenkívül például az OKISZ (Spartacus), a Honvédelmi Minisztérium, szakszervezetek rendelkezhetnek külföldi versenylehetőséggel. És természetesen a válogatott a nemzetközi és a felkészülési tervben rögzítettek szerint. Fiataloknak leginkább azt tudjuk ajánlani; legyenek válogatottak!

Cs.I. Eger. "Szíves tudomásukra hozom, hogy a Tájékoztató Futás c. lapra előfizettem. A Szélrózsra évkönyvre feltétlenül igényt tartok! Kérem szíveskedjenek ezt előjegyzésbe venni és megjelenés alkalmával utánvétellel elküldeni vagy postautalványt küldeni a befizetésre. Előre is köszönöm. A Szövetség valamennyi tagjának kívánok jó egészséget és jó munkát. "Örülünk, hogy a versenybíróknak szóló körlevél nyomán több régi ol-

vasónk ismét előfizet és egyuttal ígérjük jövő évi évkönyvünket megjelenésekor megküldjük.

Sz. L. Budapest. "Javaslatom, hogy a Tájékoztató Futás c. ujság támogatása érdekében minden versenyző, minden tájékoztató versenyen fizessen 1. - forintot az ujság kiadásaira. Vagyis a nevezési díjakat kell egy forinttal megemelni és a rendező szerv köteles legyen ezen összeget havonta átutalni. Ezt természetesen egyaránt vonatkozzon az országos, budapesti és vidéki rendezvényekre is. Ki támogassa elsősorban az ujságot, ha nem a versenyzők, akiknek érdekeit képviseli és szakmai fejlődésüket szolgálja. Törekedni kellene; a megmaradtakat a nagyobb versenyekre kivinni és ingyen szétosztani."

Javaslatának első része sajnos nem valósítható meg, mert pénzügyi rendelkezések ezt nem teszik lehetővé. Persze arra lenne mód, hogy rendezők nagyobb példányszámban vásároljanak ujságot és azt az indulók közt - valamilyen rendszer, elv szerint - szétosztják. A megmaradt példányokat, amiket egy év leteltével a kiadótól megkapunk, szét is osztjuk a versenyzők közt. Ötleteink találtak, mert éppen november határoztuk el, hogy minden ujonnan leigazolt versenyzőnek (adataikat a szövetségnek beküldik leigazoláskor) küldünk egy körlevelet, amelyben ajánljuk az ujság előfizetését. És, hogy ne zsákbamacsát vegyenek: mindjárt mellékelünk egy mutatóványszámot is. A legnagyobb támogatás az előfizetés!

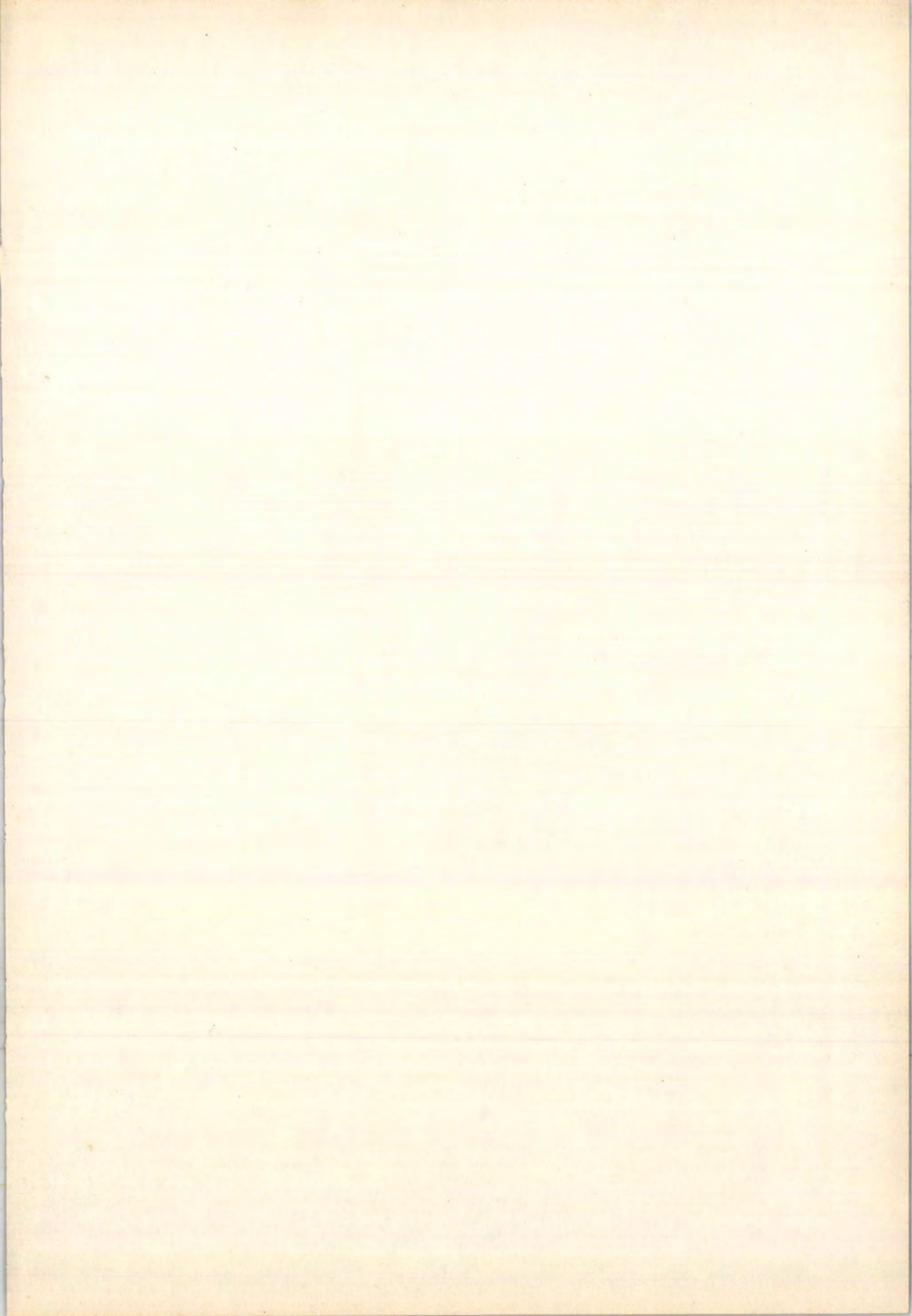

TÁJÉKOZÓDÁSI FUTÁS

A MAGYAR TÁJÉKOZÓDÁSI FUTÓ SZÖVETSÉG LAPJA

Szerkeszti a Szerkesztő Bizottság. Szerkesztő: Szaktilla János. Szerkesztőség: Budapest VI., Bajcsy-Zsilinszky ut 31. II.em. Telefon: 126-820. Levelezési cím: 1374 Budapest Pf. 614. - Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely postahivatalnál, a Posta Hirlapüzleteiben és a Posta Központi Hirlapíródnál (KHI, 1900 Budapest, József nádor tér 1.) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámra. Egyes szám ára: 3. - Ft. Előfizetési ár egy évre: 15. - Ft. (megjelenik kéthavonként). Számonként kapható: Sportpropaganda Vállalat Terjesztési Osztálya, Budapest, VI., Népköztársaság utja 6. - Indexszám: 25827

77007

ÁH 3, - Ft.

